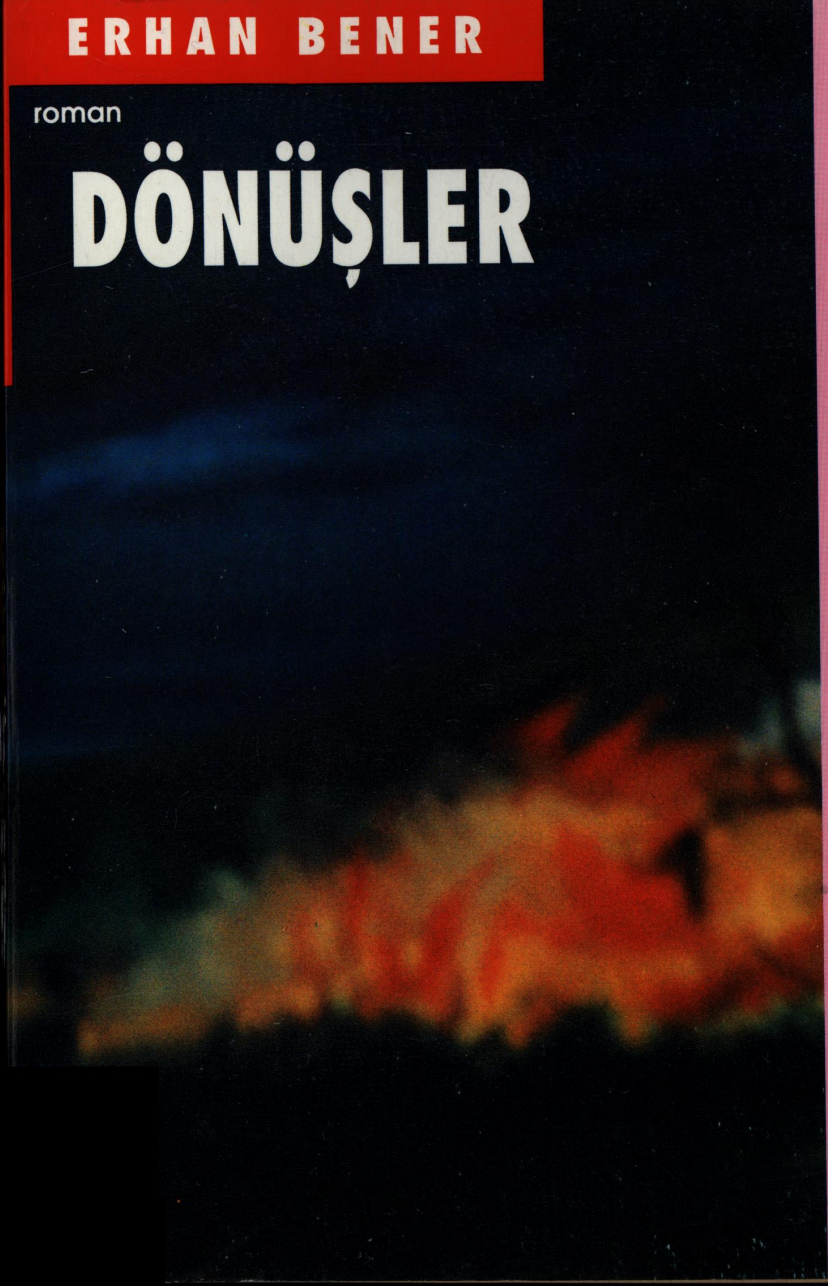
ERHAN BENER

roman

DÖNÜŞLER

ÜMİT
YAYINCILI

ISBN 975 - 7115 - 35 - 5

Birinci Baskı / Kasım 1997

COŞKU DİZİSİ: 51

ERHAN BENER Bütün Yapıtları / 8

Dizgi Baskı:
ÜMİT YAYINCILIK Ltd. Şti.
Konur Sok. 27/1
06640 Kızılay-Ankara
Tel : 419 38 27
Faks : 417 56 68

DÖNÜŞLER

ERHAN BENER

roman

ÜMİT YAYINCILIK
Ankara- 1997

Kapak resmi: Selçuk Özgören

ERHAN BENER'İN YAPITLARI

ÜMİT YAYINCILIK'TA
(Bütün Yapıtları Dizisi)

1. GÜNBATIMI ÖYKÜLERİ (öyküler, *1996 Dil Derneği Ömer Asım Aksoy Ödülü*)
2. BÖCEK (roman, 2. baskı. Bu romanın filmi 1995 Antalya Altın Portakal Ödülünü kazanmıştır.)
3. HINZIR KIZ (roman, *1996 Yunus Nadi Roman Ödülü.*)
4. YALNIZLAR (roman, 4. baskı. Bu roman 1989 yılında 9 bölüm halinde TRT tarafından televizyona uyarlanmıştır.)
5. ORTADAKİLER (roman, 2. baskı)
6. DENİZAŞIRI ÖYKÜLER (öyküler)
7. KEDİ VE ÖLÜM (roman, 3. baskı. *1962 Türk-Fransız Kültür Cemiyeti Roman Ödülü*)
8. DÖNÜŞLER (roman)

ÖTEKİ YAYINEVLERİNDE

AŞK-I MUHABBET SEVDA (öyküler, 2. baskı; *1992 Yunus Nadi ve Haldun Taner Ödülleri*)
ANAFOR (roman)
GECE GELEN ÖLÜM (öyküler)
TEKİLLEŞME (roman 2. baskı)
ELİF'İN ÖYKÜSÜ (roman 2. baskı)
BİR BÜYÜK BÜROKRATIN ROMANI (anı-roman)
ŞAHMERAN ÖYKÜSÜ-BURCU ÖĞRETMENİN ÖYKÜLERİ (çocuk kitapları)
ÖLÜ BİR DENİZ (roman, 2. baskı. Bu roman Atıf Yılmaz tarafından sinemaya uyarlanmıştır)
OYUNCU (roman)
SİSLİ YAZ (roman)
LOŞ AYNA (roman, 2. baskı)
BAHARLA GELEN (roman, 3. baskı)
ACEMİLER (roman, 2. baskı)
MACELLOS DA VİNCİ'NİN SERÜVENLERİ (roman)
SESLER (şiirler)
HIZIR DOKTOR (oyun, *1979 Muhsin Ertuğrul Ödülü*)
BÜROKRATLAR (oyun)
ÇILDIRTAN YAĞMURLAR (oyun)
ŞAHMERAN (oyun)
BÜR●KRATLAR I-II (anı-öykü, 2. baskı)

Yaşam sevincimi
varlığıyla çoğaltan
sevgili kızım
YAPRAK'ıma.

"DÖNÜŞLER" ÜZERİNE

Erhan Bener *Dönüşler*'de bize, fantastik öğelere geniş yer veren, alışılmadık tarzda bir roman sunuyor. Aslında yazar daha önceki yapıtlarında da, özellikle de *Gece Gelen Ölüm* adlı kitabındaki öykülerinde, fantastik öğelere yer vermişti. Ancak bu kez fantastik öğelere, öyküye bir gizem katan süslemeler olmanın çok ötesinde, kurgunun iskeletini oluşturacak derecede ağırlıklı olarak yer verilmiş. Aslında, *"yüz bin suratlı billur top"*uyla, *"nemrut felsefe taşı"*yla, romanın çarkçıbaşı kahramanının arkeolog dayısının evrenin oluşumu, zaman ve yinelenen yaşam senaryoları üzerine geliştirdiği ilginç felsefi teorileriyle *Dönüşler*, bir tür "bilimkurgu" romanı olarak bile nitelendirilebilir.

Derin psikolojik çözümlemeleriyle tanıdığımız yazar, bu kez bizi insan davranışlarındaki iradi boyutun sınırları üzerine düşünmeye davet ediyor. Milyonlarca yıl öncesine uzanan koşullanmış, -âdeta "programlanmış"- davranışlarını, kendi dışında belirlenmiş koşullar ve kalıplar karşısındaki manevra alanının sınırlarını, kuşaktan kuşağa yinelenen ve benzeşen yaşam senaryolarının varlığını sorguluyor. *"Son zamanlarda, yaşamın hep geri dönüşlerin ortasında bir yerde asılı kaldığını düşünüyorum ve bu düşünce tabii ölüm düşüncesini gereksiz, ölüm korkusunu ise gülünç kılıyor. Çünkü bir büyük mekanizmanın küçücük dişlisi durumundaki insanın, evrenin oluştuğu an kotarılmış bulunan yaşam senaryosunda bir tek repliği bile değiştir-*

me yetisi olmadan sürdüregeldiği oyunun nasıl sona ereceği hiç de önemli değil. Milyarlarca yıldan beri, canlı cansız bütün varlıklar hep aynı rolü üstleniyor ve kuşaktan kuşağa daha iyisini becerme olanağı bulamadan, kimi gülünç ezber yanlışlıkları bir yana bırakılırsa, aynı senaryonun aynı tirajikomik sahnelerini yineleyip duruyorlar. Bugün Afrika'da, Somali ya da Zaire'de, Güneydoğu Anadolu'da, dün Filistin'de, önceki gün Nazi Almanyasında, daha önceki gün Balkanlarda, daha daha önceki gün Hindistan'da, yani bilmem kaçıncı kuşak insanlar, yeniden açılan bir tiyatro sahnesinde, daha perde açılır açılmaz, yaşamın başköşedeki yerini almasıyla birlikte ve o günden bu yana, bir önceki kuşağın felaketlerini yaşayıp duruyorlar. Hiç kurtulma şansları olmadan. Çünkü bu, bir çeşit yazgıdır... (...) Yaşam bir süreçtir ve galiba, bütün ayrıntılarıyla önceden saptanmış dümdüz ve değişmez bir çizgi üzerinde yürür gider... Ve geri dönüşü yoktur!" diye yazıyor arkeolog dayı bir mektubunda.

Ancak bu yaklaşımın, klasik bir kadercilikle, ya da dinlerin mutlak Tanrısının "*irade-i külliye*"si ile alakası yok: *"Bu konuda doğrusu, biraz değişik bir yaklaşımım var. (...) Doğanın cimriliğinden, ya da ekonomik davranma özelliğinden çıkarak bu sonuca varılabileceğini düşünüyorum. Sonsuz çeşitliliği içinde barındıran doğa, bir tek molekülün bile ziyan olmasına için vermez (...) Yaşamı oluşturan molekül zincirleri, kendi kendilerini yineleyerek çoğalırlar. Bu yineleme sırasında zaman zaman bazı kazalar, yanlışlıklar olabilir. Yeni yaşam biçimleri, yeni canlı türleri böylece ortaya çıkar. (...) Ama bütün bunlar, yaşamın iç senaryosunu değiştirmez. Bize değişik görünen, varlığın sonsuz zaman evrimi içinde, hesaba bile katılmaya değmeyen ömrümüzün gülünç değişim sekanslarıdır... (...) Öyleyse, ortada tek ve değişmez bir senaryonun varlığını düşünmek gerekiyor. Elbette senaristin kim olduğu, kim olabileceği, ayrıca bir de ilk sahneye koyucuya gereksinim duyulup duyulmayacağı konusu var. Tartışmanın en can alıcı ve acıtıcı noktasının bu olduğunu biliyorum. Ne var ki, senaryo yazarı, değişmez metninde bu sorulara ne yanıt*

verilebileceğini belirtmemiş. O yüzden, değişen oyuncular, aslı aynı kalmakla birlikte, oyunun zamana ve zemine göre az çok değişen konumu içinde kendilerini yeni senaristler olarak ilan eden din adamı ya da filozoflar, belki değişen sahne koyucular, en azından insan varolalı beri bunu tartışıp dururlar, sonuca varamadan. Çünkü sonuç, senaryoda yazılı değildir! Finalsiz bir senaryodur bu!"

Gelgelim, yukarıdaki satırlardan yola çıkarak Erhan Bener'in okuyucuya bu kez bir roman değil, "felsefi" bir deneme sunduğu sanılmasın. Çünkü *Dönüşler*, yazarın alıştığımız kurgu ustalığını sergilediği, polisiye öğelere de yer veren son derecede sürükleyici bir öyküdür. Olay kurgusu, romanın kahramanı emekli çarkçıbaşının, dayısının ölümüyle kendisine miras bıraktığı Yenifoça'daki evine yerleşmesiyle başlar. Dayısı, ona bıraktığı mektuplarda esrarengiz bir *kristal küre*den söz eder. Öykü, kahramanın bu "*yüz bin suratlı billur top*"un peşine düşmesiyle sürüp gider. Ancak şaşırtıcı özelliklere sahip olan *kristal küre*nin peşinde olan başkaları da vardır: Büyüleyici bir güzelliğe sahip esrarengiz Mareike ve kızıl saçlı arkadaşı...

Dönüşler, felsefi tartışmalarla iç içe geçmiş sürükleyici bir macera romanı olma özelliğinin ötesinde, aynı zamanda (yazarın favori temalarından biri olan) bir *yalnızlık* romanıdır. Dünyanın tüm denizlerini ve limanlarını dolaşan, ama gelgeç ilişkilerini her seferinde bırakıp giden denizcinin, işlettiği çadır-büfeye gelip gidenlerle oyalanmaya çalışan "Lolita"vari küçük kızın, tüm ömrünü araştırmalarına ayırıp insanlardan uzaklaşan arkeolog dayının, farklı biçimler alsa da özünde benzeşen yalnızlıklarının romanı.

Dönüşler, aynı zamanda yerleşik ahlak değerlerini ve cinselliği de sorgulayan, son yıllarda sözü edilir olmaya başlayan çocuk fahişeliğini ve sübyancılığı da çarpıcı bir biçimde işleyen bir romandır.

Ege bölgesinin diğer ünlü kıyı kentleri ve tatil beldelerinin yanında adı pek geçmeyen Yenifoça'yı son yıllarda yazlık mekân olarak seçen yazar, bu ilgisini, bir kitapçısı bile olmayan bu kente bir "Yenifoça romanı" hediye ederek sergilemiştir.

Dönüşler'in bir başka ilginç özelliği de, biri dışında romanın kahramanlarının hiçbirinin adının olmamasıdır. Romanın gizemli ve fantastik havasına katkıda bulunan bu alışılmadık yönteme karşın, kurguda ya da anlaşılırlıkta hiçbir olumsuzluğa ya da kargaşaya yer vermeyen yazar, böylece bir kez daha anlatım ve kurgu ustalığını da kanıtlamıştır.

Yiğit Bener

DÖNÜŞLER

1

Gözlerini açtı. Gökyüzü ağarmaya başlamıştı. Küçük dalları balkona kadar uzanan yaseminin açık duran pencereden belli belirsiz bir esintiyle içeri sızan ince kokusu, yıllar önce, erken uyandığı sabahlarda kamarasında onu bin bir renkli gülümseyişiyle karşılayarak mutluluklar dileyen uzakdoğu çiçeğinin baygın rayihasını anımsatıyordu ona.

Güneşin morumsu kırmızı ışınları, karşıdaki dağların siluetini çizerek gökyüzünde yavaş yavaş yükseliyor, yaz gününün hızlı ilerleyişini yattığı yerden rahatça gözlemleyebiliyordu; biraz sonra, dağların üst çizgisine ulaşacak olan alev topu altın sarısına dönecek, ışıkları gözlerini kamaştırmaya başlayacaktı.

Sırtını arka yastığına dayayarak yatağında hafifçe doğruldu. Şimdi, pencerenin alt çizgisinden, uçuk suluboya mavisi deniz de görünüyordu. Bir seçilmez akıntının köpükleri, körfezin eliptik çizgisi boyunca, karadan açıklara doğru sürekli bir devinim içindeydi. Sıcak bir gün yaşanacağının belirtisiydi bu. Eskiden olsa bu görünüm onu irkiltebilirdi. Çünkü yıllarca açık denizlerde dolaşmış deneyimli bir denizci olarak biliyordu ki, fırtınalar hep bu durgun havalarda, bu sıradan günlerde patlak verir, boralar ansızın bastırır, ne olduğunu anlamadan yaşamın gidişi birdenbire altüst olur.

Bugünün öyle bir gün olacağına dair garip bir his var içinde.

Güneş ansızın, nereden çıktığını fark edemediği tülümsü bir bulutun içine girince gözlerini daha rahat açabildi. Dudaklarının ucunda, üç haftadır her uyanışında, sanki gece uyumadan önce başladığı bir iç hesaplaşmasının son tümcesi: *"Buraya niye geldim? Benim işim ne burada?"*

En azından ikinci bölümü belki de hiç yanıtlanamayacak sorular. Üç haftadır burada ve üç haftadır, hâlâ hiç düşünmediği, yaşamının akışını altüst eden, başka türlü davranma özgürlüğü olmadığı için apansız vermek zorunda kaldığı bir kararın şaşkınlığı içinde. İşin kötüsü, belirsizlik sürüp gideceğe benziyor. Her şey bulanık. Kimseye bir şey soramıyor, danışamıyor ve en azından yakın gelecek hakkındaki kaygılarını henüz içinden çıkarıp atabilmiş değil.

Sonra güneş tülümsü buluttan sıyrılıyor. Işınları bütün yakıcılığıyla gözlerinin içinde. Kirpiklerini kırpıştırıyor. Parlak bir daire, ortası kapkara. Gece yatarken yine unutmuş perdeleri çekmeyi. En iyisi, çocukluğunun evlerindeki gibi, ortasından sallanan ip çekilince aşağı inen, tıklatınca yuvasında dönerek yukarı tırmanan bir stor taktırmalı pencerelere, eğer burada kalacaksa... Oysa bu" eğer" ne kadar gereksiz... İçten içe, başka türlü davranmasının hemen hemen olanaksız olduğunun ayrımında.

Hava ısınmaya başlamış bile. Üstüne hiçbir şey örtmeden çırılçıplak yatmasına karşın terlemiş. Çarşafın ıslaklığı serin noktalar halinde kuşatıyor gövdesini. Bu gövde bu sabah yabancı gibi görünüyor gözlerine. Oysa, işte sol omuz başındaki, babasından soyaçekim yoluyla kendisine geçen kahverengi cilt lekesi; bir küçük kabuklu deniz böceği gibi helezonlu, nedense hep kirli görünen göbek deliği; göbeğinin hemen altında, karnının sağ tarafını boydan boya kesip geçen yay biçimindeki, safrakesesi ameliyatının artık belirsizleşmeye başlamış olan izi; daha aşağıda, kıvrım kıvrım, gür kara kılların gizlemeye yetmediği, bakışları değer değmez kıpırdanmaya, dikleşmeye, çeperindeki sünnet kesiğinin dikiş izleri tane tane belirmeye başlayan kocaman cinsel organı; iri, adaleli, kıllı bacakları ve ne zamandır kesmeyi unuttuğu, uzun ama temiz tırnaklarıyla, kendisine soylu bir görünüm verdiğini sandığı, bembeyaz, ince kemikli ayakları, hep o bildik gövdeye ait.

Olayların hızlı gelişiminin sersemliğidir belki, ama hayır, başındaki bir türlü geçmek bilmeyen ağrı yeni bir şey değil, neredeyse, teklifsiz tekellüfsüz kapıyı çalıp gelen, sevdiği koltuğa geçip oturan eski bir dost gibi, tanıdık, kovulamayan ve inatçı.

Buraya yerleştiğinden beri nedenini bilmediği bir huzursuzluk içinde. Gün boyu düşünmemeyi başarmasına karşın, gece olunca, dayısının, bir jandarmanın çekmiş olduğu parçalanmış cesedinin fotoğrafları sanki canlanıyor, harekete geçiyor, cehennem alevleri saçarak dolaşıyor tek başına gezindiği patikaların iki yanındaki makilerin üzerinde. Bol içki ve güçlü ilaçlarla uyuyabildiği zamanlarda da, o kanlı imgelerin yansımaları, rahatsız uykularının çarpık duvarlarından uzaklaştıramadığı düşler boyunca, durmadan çakan flaş ışıkları gibi bir parlayıp bir sönüyor gözlerinin önünde. Bir de, ne olduğunu bir türlü anlayamadığı, gözlerini açar açmaz belleğinden kayarak uzaklaşan imgeler; bulanık ve tedirgin edici...

Dayısının cesedi, arkeologların açıp bıraktıkları, sitenin çöplüğü haline dönüşmüş olan eski kazı yerinde, derin bir çukurun dibindeki çöp yığınlarının üzerinde bulunmuştu. Gece vakti orada ne aradığını kimse bilmiyordu. Bir süre bu evde onunla birlikte kalarak çalışmalarına yardım eden Hollandalı kadın arkeolog kötü bir rastlantı eseri, o akşam, daha aşağıdaki vadide kazıları yürüten heyetteki arkadaşlarının yanına gittiği, evde bulunmadığı için, olay hakkında herhangi bir bilgi verememişti.

***

Ama bu sabah, farklı; uyanmadan az önce düşünde gördükleri, o rahatsız edici imgelere benzemiyor. Üç haftadan beri ilk kez, sanki bir ödül verilmiş çektiği tüm sıkıntılara karşılık. Ya da bir yerde, dönüşün başlangıcı gibi bir şey. Anımsayamasa, ayrımsayamasa da.

Başucundaki komodinin üstünde duran sigara paketine uzandı; selofan kâğıdı buruşmuş, içinde sadece iki sigara kalmış. Gece boyunca içip bitirmiş gerisini. Göğsü dolu. Sigaralardan en yumuşak olanını seçerek dudaklarının arasına yerleştiriyor, yakıyor, dumanını yavaş yavaş çekiyor ciğerlerine, çivi çiviyi söker diyerek, yine de öksürüyor.

Sonra, beynini kaplayan sis yavaş yavaş dağılıyor. Biraz sonra başının ağrısı da hafifleyecek, ağzının tadı yerine gelmeye başlayacaktır. O andan başlayarak, bütün değişikliklerine karşın, aynadaki yüzün eskiden beri kendisine ait olduğunu bilecektir.

***

Sabahın en güzel ânı bu. Ne denizin salıntısı, ne şaftların iç bayıcı hışırtısı, ne komuta zilleri, ne üst güverteyi temizleyen tayfaların bet sesli gurbet türküleri...

Dumanı bu kez âdeta hırsla doldurdu ciğerlerine. Hafif bir baş dönmesi. Bir gevşeme. Ne zamandır bu kadar keyifle tüttürmemişti sigarasını. Sonra, dumanı içine çekerken duyduğu sanki bir çeşit cinsel zevk, nedense, buraya gelişinden hemen önceki telaşlı, anlamsız ve çaresiz günleri anımsatıyor, huzuru bozuluyor. Galiba, kaptanın yolluk niyetine çantasına sokuşturduğu Havana puroları geliyor aklına. Sonra da, vedalar...

Uzaklarda bir yerlerden, bekçinin köpeği Karlos'un iri, tok sesli havlamaları ulaşıyor kulaklarına. Ya onun sidik kokularıyla çizdiği güvenlik çemberini aşmaya kalkışan bir yabancı dolaşıyordur çevrede, ya da bakkalın kara köpeği oynaşmaya gelmiştir.

Sonra birden sesizlik... uzayıp giden.

Günün ilk sigarasını içtikten sonra yatakta kalamazdı, yıllardan beri. Hep aynı şeylerin yineleneceği bir güne dayanabilmek için, vücudunun rahat ve dinlenmiş olması gerek. Kalkıp bir ilaç almalı. Artık ilaçla sakinleşmek istemiyor, ama çaresiz ve yine, niye burada olduğunu düşünüyor.

Her şey, üç ay önce Yenifoça'dan yola çıkarak, İstanbul, Pire, Bari, Cenova, Marsilya ve Barselona'yı dolaştıktan sonra, Cebelütarık'ta, gemi acentesinin adamı tarafından eline tutuşturulan dayısının o acayip mektubuyla başladı ve o günden bu yana, bütün yaşamını altüst eden değişiklikler birbirini kovaladı. Hiç düşünmediği değişiklikler. Ama bugün, sanki beklemediği olağanüstü olaylarla, değişik, sıradışı insanlarla karşılaşacak...

Yüreğinde nicedir varlığını unuttuğu bir çarpıntı. Midesinde bir dolgunluk duygusu. Rahatsız edici. Nedensiz. Akşam midesini bo-

zacak hiçbir şey yemedi. Düşünüyor. Bu sabahı öncekilerden farklı kılacak hiçbir şey gelmiyor aklına; yine de daha önceki uyanışlarından değişik bir ruh hali içinde. Bu üç hafta boyunca bir gün bile tatlı bir uyuşukluk içinde uyanmadı. Bu sabah da, yine, bir yerlere yetişmesi gerekiyormuş gibi sinirli ve telaşlı... Gemi birazdan kalkacak, ya da çok önemli birisiyle buluşacak... Bu ya kaptan, ya bir orospu, ya da armatörün temsilcisi olabilir. Bu, eski günlerdeki gibi, rıhtımda, kızıyla birlikte ele güne karşı mutlu aile rolü oynamak için onu karşılamaya gelen karısı da olabilir; ellerini kollarını sallar, kızı, yapay sevinç gösterileriyle boynuna atılmaya hazırlanır. Aşağıda, karada.

Artık yanında olmasalar, hatta, birbirlerini yok saymaya karar vermiş bile olsalar, o, eski karısıdır; kızı, hep onun kızı. Böyle kalmaya, böyle yaşamaya hükümlüler. O da artık karısının eski kocası olarak anılıyordur; ama kızının babası olmaya devam edecek. Her şey geride kaldı. Yasal ayrılığın kesinleşmesi değilse bile, gerçek kopuş, uzunca sayılabilecek bir zaman öncesine uzanıyor. Artık onlarla yeniden karşılaşmayı düşünmüyor, düşlemiyor bile.

***

İzmir'de otogordan bindiği, daha çok küçük bir otobüsü andıran Yenifoça dolmuşu Çanakkale'ye giden çift taraflı yoldan sola dönüp kasaba yönüne saptığı zaman, önce büyük bir düş kırıklığına uğramıştı. İlk kez geliyordu buraya ve sapaktan döner dönmez gökyüzü, yolun üstüne kadar yayılan, sarı siyah, kükürtle karışık yoğun kömür dumanlarından oluşan bir sis bulutuyla kararıvermişti. Bu iğrenç duman, harap ve kapkara duvarlarıyla, çatısına kadar bütün çevresini ahtapot kolları gibi sarıp dolaşan kalın, eğri ve paslı boruları, pis ve kırık pencere camları, tepeleme cüruf yığınlarıyla, ürkütücü masal şatolarını, korku filmlerinin karanlık dekorlarını çağrıştıran demir izabe fabrikasının bacasından fışkırıyordu. Şoför, zehir bulutunun içinden geçerken, karşıdan gelebilecek başka bir araçla çarpışmayı göze alarak, körlemesine basmıştı gaza. O kadar yıldan sonra yeniden, stajyer çarkçı olarak atandığı, kömürle çalışan dökme yük gemisinin kazan dairesine girecekmiş gibi, bütün sinirlerinin gerildiğini hissetmişti.

Bereket bu geçiş uzun sürmüyordu ve Nemrut limanına giden yol ayrımını atlar atlamaz, Kozbeyli köyü sapağında bir mucize gibi karşılarına çıkıveren masmavi ve pırıl pırıl bir denizden gelen tüy dokunuşlu esinti, korkulu bir düş gibi beyinlerine çöken kapkara, yağlı ve sıvaşık duman bulutunu dağıtmaya yetiyordu.

O gün yepyeni bir yaşam biçimi ile tanışacaktı. Bu yeni yaşamda, ne kömür kokulu kazanlar, ne soluk tıkayan buharlar, ne her sabah ellerine yapışan makineyağı ve mazot bulaşığı demir merdiven tırabzanları, ne kaptan köprüsünün baş döndürücü zil sesleri, ne şaftların, maçunaların kulak tırmalayan gürültüleri, ne tamyol sarsıntıları, ne tornistan kaynaşmaları, sadece sessizlik, tertemiz bir hava, yemyeşil bir orman ve hiç dalgalanmayan, rengi hiç kararmayan, hiç homurdanmayan, camgöbeği bir deniz vardı ve şimdi, üç haftadan beri ve bundan sonra, bir gün, üç gün, belki üç ay, burada kalacağı sürece, yapacak hiçbir işi yoktu. Oysa işte belki de sorun buradaydı.

***

Dayısının mektubu, o kadar yer dolaştıktan sonra, telsizcinin faksına ulaşan hiç beklenmedik korkunç haberle aynı anda eline geçmiş olmasaydı, belki de buraya gelmeyi hiç düşünmezdi.

O mektubu satır satır ezberlemiş:

"Bu zarf eline geçince çok şaşıracaksın, biliyorum. Bugüne kadar seninle dost olamadık, hatta arkadaş olamadık, istedik mi, istemedik mi, önemli değil, ama gerçek şu ki, göstermelik yakınlıklar dışında sıradan bir dayı yeğen ilişkisi bile kuramadık. Bu gibi durumlarda kimsenin kimseyi suçlamasına gerek yoktur, çünkü akrabalıklar, buna analar babalar da dahildir, tamamen ***'ânzı****'dır ve iki insanın anlaşması için olumlu bir şart oluşturmazlar. Ne var ki, istersen sen buna bir hissi kablelvuku de, içimde yakında öleceğime dair güçlü bir duyum var ve sen, istesen de, istemesen de benim varisimsin. Yenifoça'daki evi sana bırakacağım. Tabii, annen de var, kız kardeşin de var, merak etme, onları yok saymaya niyetim yok, onların yasal haklarına zaten dokunamam, ama işte o kadar! Ne yapalım ki ikisi de pek çirkin ve ben, çirkin*

kadınlara karşı hep acımasız oldum. Hem, kız kardeşin çiçek sevmez. Sen de sevmezsin. Biliyorum ve salt bu yüzden bile seni de pek matah biri saymıyorum! Yine de, içimden gelen bir ses, sana güvenebileceğimi söylüyor. Çünkü senin güvenilebilirliğine gereksinimim var!

Son zamanlarda, yaşamın hep geri dönüşlerin ortasında bir yerde asılı kaldığını düşünüyorum ve bu düşünce tabii ölüm düşüncesini gereksiz, ölüm korkusunu ise gülünç kılıyor. Çünkü bir büyük mekanizmanın küçücük dişlisi durumundaki insanın, evrenin oluştuğu an kotarılmış bulunan yaşam senaryosunda bir tek repliği bile değiştirme yetisi olmadan sürdüregeldiği oyunun nasıl sona ereceği hiç de önemli değil.

Milyarlarca yıldan beri, canlı cansız bütün varlıklar hep aynı rolü üstleniyor ve kuşaktan kuşağa daha iyisini becerme olanağı bulamadan, kimi gülünç ezber yanlışlıkları bir yana bırakılırsa, aynı senaryonun aynı trajikomik sahnelerini yineleyip duruyorlar. Bugün Afrika'da, Somali ya da Zaire'de, Güneydoğu Anadolu'da, dün Filistin'de, önceki gün Nazi Almanyasında, daha önceki gün Balkanlarda, daha daha önceki gün Hindistan'da, yani bilmem kaçıncı kuşak insanlar, yeniden açılan bir tiyatro sahnesinde, daha perde açılır açılmaz, yaşamın baş köşedeki yerini almasıyla birlikte ve o günden bu yana, bir önceki kuşağın felaketlerini yaşayıp duruyorlar. Hiç kurtulma şansları olmadan. Çünkü bu, bir çeşit yazgıdır... Ama belki, kim bilir, şu aptal Süpermen filmlerinde olduğu gibi, bir süper güç, yalnız zavallı dünyamızın değil, bütün evrenin tek yönlü dönüşünü, Einstein'ın öngördüğü gibi, tersine çevirsin ve zamanın akışı geriye dönsün...

Dayının, ölümün eşiğinde ***ihtida*** *ettiğini düşünmeni istemem. Benim söylediğim yazgı, alınyazısı olan değil. Bunu istersen, hepimizin önceden programlanmış birer robot olduğumuz biçiminde algılayabilirsin. Ama yine de... Evet, gerçekte yine de, ne kadar yadsımaya kalksam, ölmekten korkmadığımı söyleyemem. Bu belki de, hep ileri sürüldüğü gibi, ölüm değil de, geri dönülmesi olanaksız bir acı labirentinde yitip kalmak korkusudur. Çünkü hiçbir felsefi düşünce acı çekmeyi engelleyemez. Baldıran zehiri dolu*

kupayı eline aldığında sanırım Sokrates de en çok mide kramplarının ne kadar süreceğini düşünmüştür.

Kusura bakma, işte bu perişan satırlar da bir bakıma kaçınılmaz senaryonun bir parçasıdır. Bunları sana yazmamak elimde değil. Asıl sorunu sona saklıyorum. Bu mektubum nerede ve ne zaman eline geçerse geçsin, hemen ilk vasıtaya atlayarak, buraya, Yenifoça'ya gelmeni istiyorum senden. Gerekirse, istifa et. Merak etme, ömrünün sonuna kadar rahatça geçinebilmeni sağlayacak kadar mal ve para bırakacağım sana... Hem zaten, belleğim yerindeyse, bu yıl kırk beş yaşına girdin ve özel yasal olanaklarınız gereği, şimdiye kadar emeklilik hakkını da elde etmiş olmalısın.

Sen buraya gelene kadar yaşayabileceğimi umarım. Her halde, Menemen'deki notere vasiyetnamemi bıraktım. Bir güçlükle karşılaşacağını sanmıyorum. Kuşkusuz, yüz yüze konuşabilmeyi yeğlerdim. Çünkü bu mektubu yazmamı gerektiren nedenleri, böyle birkaç sayfa içinde açıklamam olanaksız, ama ölmeden önce seni görebilir miyim, bilmiyorum...

Şimdilik şunu söyleyebilirim: ***Aldığım bütün önlemlere karşın, o yüz bin suratlı billur top, o nemrut felsefe taşı yerinden oynar da senin eline geçerse, ondan kurtulmaya bak; ama her halde, felaketin pahasına bile olsa, onun başkalarının eline geçmesine engel ol...***

Ne midir o? Şunu bil ki, çoktandır eline kazma almayan arkeolog dayının bir kaprisi değil. Ama bunu şimdi sana anlatamam.

Şeytanın her an seni kolladığını unutma! ***Kızıl şeytanı*** *O her kılığa girer, ama onu bir bakışta tanıyabileceğinden kuşkum yok! İster inan, ister inanma,* ***insanlığın geleceği senin ellerinde...*** *Hoşça kal."*

***

Elbette, dayısının çok tuhaf, babasının deyimiyle, egzantrik bir adam olduğunu biliyordu. Bu yüzden, hemen arkasından, Yenifoça'daki sitenin yöneticisi tarafından çekilen, telsizcinin kederli bir yüzle uzattığı faksta, onun iki gün önce *elim bir kaza* sonucu vefat ettiği bildirilmiş olmasaydı, üzerinde bir dakika bile durmaz, ilk okuduğunda ona saçma sapan görünen bu mektubu buruştur-

duğu gibi Cebelütarık Boğazının dalgalı sularına fırlatıp atabilirdi. Zaten, âdeta bir ölüm ilanını andıran mektuptaki kimi felsefe kırıntısı savlardan hiçbir şey anlamamış, "yüz bin suratlı billur top", "nemrut felsefe taşı" ve "kızıl şeytan" betimlemelerini ve dünyanın geleceği ile ilgili korkutucu sözleri de, ölüm haberini izleyen kargaşa ve *hayu huy* içinde ciddiye almamıştı.

Yine de, buraya yerleştiği ilk günlerde, dolaplara, çekmecelere şöylece bir göz atmış, dayısının sözünü ettiği nesnenin, evin her köşesini dolduran eski taş, çanak çömlek ve heykel parçacıkları yığını arasında bir yere gizlenmiş olup olmadığını araştırmıştı. Yoktu öyle bir şey. Kaldı ki dayısı,"*Aldığım bütün önlemlere karşın o **şey** yerinden oynar ve eline geçerse, ondan kurtulmaya çalış...*" dediğine göre, o şey her neyse, herhalde göz önünde değildi, iyi bir yere saklanmış olmalıydı, dolayısıyla eline geçmediği sürece yapacağı bir şey yok demekti.

"Billur top" denilince, içine bakarak geleceği keşfeden eski zaman falcıları geliyordu insanın aklına. "Felsefe taşı" da, Alaaddin'in sihirli lambasında gizlenen, bir dudağı yerde, bir dudağı gökte, kara derili dev adam gibi, daha çok çocukluğunun masalımsı söylencelerini anımsatıyordu. Aslında, belleğinin bir köşesinde, bu deyime ilişkin bulanık bir imge yok değildi, ama ne olduğunu bir türlü çıkaramamıştı. Geminin kitaplığında bulduğu küçük Türkçe-İngilizce sözlükte,"felsefe taşı"nın karşılığı olarak gösterilen philosop's stone için herhangi bir açıklama yapılmamıştı. Neden sonra bakmayı aklettiği Fransızca Büyük Larousse'da ise, felsefe taşının, simyagerlerin bakır ya da bronzdan altın elde etmekte kullanabileceklerini sandıkları düşsel bir madde olduğu belirtilirken, mecazi anlamı da, olanaksız bir şeyi elde etmeye uğraşmak diye açıklanıyordu. Onu asıl şaşırtan, mektuptaki şeytanla ilgili sözlerdi. Dayısını tam bir dinsiz, bir Tanrıtanımaz olarak biliyordu. Mecazi anlamda bile olsa bu sözcüğü seçmesi, hele bir de, başka söylemleri çağrıştıran kızıl sıfatını kullanması tuhafına gitmişti.

2

"İşsiz, güçsüz..." falan diyordu ama aslında en altdüzeyde de olsa, insanın yaşaması için yapması, yerine getirmesi gereken birtakım işler, zorunluluklar vardı, böyle bir yerde bile.

Her sabah, güneşin sıcaklığını gözkapaklarının ötesinde hisseder hissetmez, gemiden kalma bir alışkanlıkla uyanıyor, sigarasını yakıyor, sigarası bitinceye kadar biraz gevşiyor, biraz düş kuruyordu. Burada yalnızdı. Dahası, dayısının ölüm haberini aldığından beri, karşı cinsten olanlarla herhangi bir ilişkiye girme fırsatı da çıkmamıştı karşısına.

Aslında, buraya geldiğinden beri yaşamında büyük bir değişiklik olduğu söylenemezdi. Yine ilk işi, ılık suyla bir duş yapıp dayısının banyodaki kocaman kapaklı ilaç dolabından başının ağrısı için bir ağrıkesici alarak, kendisini güne dinç başladığına inandırmak oluyordu.

Daha sonra, çay suyunu ocağa koyuyor, kahvaltı sofrasını hazırlarken günün ilk kahvesini içiyor, ayağında boksör donu dedikleri cinsten alacalı bulacalı bir şort, bahçeye iniyor, çiçekleri suluyordu. O çiçek sularken bazen bekçinin köpeği de gelir, duvarın dibine uzanarak seyrederdi onu. Daha sonra kahvaltı sofrasına otururdu, çok zaman Karlos'un kuyruğunu sallaya sallaya, önceden hazırladığı irice kemik parçalarını büyük bir keyifle kemirişini seyrederek...

***

Bugün de öyle oldu. Önce banyoya girdi, lavabonun aynasında yüzüne şöylece bir göz atıp sakalının uçlarıyla, bıyığının uzamış kıllarını makasıyla düzelttikten sonra, musluğu açtı. Hidrofor gürültüyle çalışıyordu. "Onarmayı daha fazla savsaklamamalıyım," dedi içinden.

Eskiden, yaz kış, cumartesi ya da pazar demeksizin, duş yapmadan önce tıraş da olurdu hemen, sert sakalını bir yukardan aşağı, bir aşağıdan yukarı, sinekkaydı perdahlayarak. Bu arada çırılçıplak vücuduna sevecen bir göz atardı. Çünkü kendisini bildi

bileli onunla hep iyi geçinmişti; ona hep zevkler, mutluluklar vermiş, hiçbir çatışmada yenik düşmemiş, bir safrakesesi ameliyatı dışında, hastalık nedir bilmemişti o güçlü yapı.

Üç ay önce, buraya gelmeye karar verdiği gün bırakmaya karar verdiği, çabucak uzayan, Barbaros Hayrettin Paşanınkine benzettiği şimdiki sakalını da seviyordu, onunki gibi gür, kırçıl, sert bir sakaldı bu... Ona hâlâ güçlü bir erkek olduğu sanısını vermeye yetiyordu; onu eski haliyle bilenleri, eskiden tanımış olanları biraz şaşırtsa bile!

Sonra, kahvaltı sofrasını hazırlamadan önce, bir fincan Türk kahvesi... Günün ikinci sigarasıyla. Sonrakileri saymak olanaksız...

Artık başının ağrısı hafiflemiştir. Belki de kulaklarından gelen bir ağrıdır. Menemen'de ya da Aliağa'da herhalde iyi bir kulakçı vardır. Parmak uçlarıyla şakaklarına bastırarak geçiştirmeye çalışıyor ağrısını, ensesini ovuyor, sonra unutuyor. Gökyüzü pırıl pırıl. Günün işlerine saldırmaya hazırdır artık. Çarklar dönmeye başlayabilir. Hava iyice ısınmadan bahçe sulanacak, güllerin, sardunyaların kurumuş çiçekleri, sararmış yaprakları temizlenecek, altları çapalanacak...

Kalıt belgesinin koşulları arasında vardı bunlar. Bir bakıma haklıydı, eskiden çiçek sevmezdi; o belgeyi düzenlettirirken bazı şeylerin zamanla değişmiş olduğunu nereden bilebilirdi ki dayısı?

Çiçek, annesinin tutkusuydu, sığınağıydı. Kızıyla oğlundan çok, saksılarıyla, çiçekleriyle ilgiliydi. Onlarla konuşur, onları çocuklarıymış gibi okşar sever, açmayanlara yalvarırdı açsınlar diye. Anneleri hastalandığında, ya da bir yerlere gittiğinde, onları sulamak, altlarını çapalamak, kuru yapraklarını toplamak, kardeşiyle ikisinin göreviydi. Nedense gereksiz, can sıkıcı bir iş, bir eziyet gibi gelirdi bu görev onlara; "Manyak bu karı!" diyerek annelerinin tutkusuyla alay ederlerdi...

***

Bir denizcinin, özellikle de onun gibi, zamanının büyük bölümü açık denizlerde geçen, bütün gün üstü başı mazot ve makineyağı kokan bir gemicinin çiçeklere merak salması zaten pek olağan bir şey değildi. İlginç, biraz da hüzünlü bir öyküsü vardı bu merakının.

Liman girişinde ucuz atlatılan bir çarpışma sonucu havuza alınması gereken gemilerinin onarımı için aylarca bekledikleri Singapur'da tanıştığı, onun için olağandışı sayılabilecek şekilde, orada kaldıkları uzun süre boyunca birlikte olduğu, sevиştiği, ona unutulmaz tatlar, duygular, mutluluklar yaşatan Hollandalı sevgilisi, ayrılacakları akşam, iki armağan vermişti ona; birisi, biraz da alaycı bir şekilde, "Sen denizcisin, denizciler kavgacı olur, bunu yanından eksik etme!" diyerek eline tutuşturduğu, o zamandan beri de yanından hiç ayırmadığı, sapı sedef kakmalı, antika görünüşlü, Colt marka bir tabancaydı, öteki ise bir çiçekti. Saksı içinde, Malezya'ya özgü, çok hoş kokulu, çok renkli, dayanıklı, değişik bir çiçek. "Buna bakar, bunu koklarken beni ve seni ne kadar çok sevmiş olduğumu düşünürsün..." demişti. Bir gemi acentasında çalışıyordu kadın, uzun bekleme döneminde onunla orada tanışmış, çabucak arkadaş olmuşlardı.

Gözlerini yumdu. Tanıdığı hiçbir kadına benzemiyordu o. İnsanın karşısına yaşamı boyunca ancak bir kez çıkardı böyle bir fırsat, ama ne yazık ki değerini bilememişti, bilememişlerdi. Birlikte oldukları eşsiz geceler ve günler boyunca, ne gemiler, ne pistonlar, ne uskurlar, ne okyanusları sarsan siklonlar, ne güzel havalar, ne Tahitili dilberler, ne ölümcül hastalıklar, hiçbir şey umurunda değildi, onun dışında her şey laf ü güzaftı, onunla yaşam, sonsuz bir mutluluktu. Yüzünü avuçlarının içine aldığı zaman öylesine huzurlu ve sevecen bir gülüşü vardı ki, ona kimi uğraklarda can sıkıntısından girip org dinlediği kiliselerdeki başları nur haleleriyle çevrili Meryem Ana tasvirlerinin gizemli gülümseyişlerini anımsatırdı. Sapsarı saçlı bir Meryem Anaydı. Hiçbir huysuzluğunu görmemişti, hiçbir şey sormaz, gerçek bir Anadolu kadını gibi, hiçbir şey beklemezdi ondan, sevgisinden gayri. Oysa o korkakça davranmış, "Ben evliyim," demişti, geminin limandan ayrılacağı günden bir gün önce. "Bir de kızım var. Onları bırakıp burada kalamam..."

İkisi de biliyordu, asıl neden onlar değildi elbette, ama bunun bir bahane olduğunu ancak şimdi itiraf edebiliyordu kendi kendisine, korkunç bir pişmanlık duygusu içinde...

***

Sevgilisinin ayrılırlarken getirdiği saksı çiçeği aylarca ona arkadaşlık etti kamarasında. Bir evcil hayvanmış gibi, zaman zaman hava alması, güneş görmesi için üst güverteye çıkarır, uzunca süre gemiden ayrı kalacağı zaman, saksısını da yanına alır, karaya öyle inerdi. Değiştirilmesi gereken bir parça sorunu nedeniyle, çok acele gemiden ayrılmak zorunda kaldığı bir sefer, bir hafta kadar süren yokluğu sırasında, sıkı sıkı tembih etmiş olduğu halde, lostromo su vermeyi savsaklamıştı çiçeğine; döndüğünde narin yapraklarını sararmış, dallarını kurumuş bulmuştu. Öyle sitemli bir bakışı vardı ki, belki de yaşamı boyunca ilk kez gözlerinden yaşlar süzülmüştü; kuruyan dallarını, henüz dökülmemiş olan yapraklarını, bir sevgiliyi, daha doğrusu o yitik sevgiliyi okşar gibi okşamış, geri dönmesi için diller dökmüş, bağışlaması için yalvarmıştı.

Meslektaşları, sert, katı, disiplinli bir gemi subayı olarak tanımlarlardı onu, biliyordu; özellikle geliştirdiği ve öyle görünmek istediği yanıydı bu; yoksa, ender olarak çok sarhoş olduğunda, belki bir daha hiç göremeyeceği genelev kadınlarına söylediği gibi, işte öyle, *duygulu herifin biriydi* o.

***

Çok değil, topu topu beş yıl geçmişti aradan, ama gözlerini yumduğu zaman bir türlü canlandıramıyor artık onu gözlerinin önünde. Oysa, o beş yıl boyunca, uğradıkları her iskelede, her acentelik bürosunda, ne zaman sarı saçlı bir kadın görse yüreği cız eder, onu dünyanın belki de tam öbür ucundaki pis bir liman kentinde yeniden bulduğunu sanırdı.

***

Bugün neden durup durup bakıyor gerilere? Bir önsezi mi, bir beklenti mi? Bugün, *bambaşka bir gün olacak*, hissediyor bunu. Düşündükçe nedenini anlamaya başlıyor ve birden, önceki sabahlarda gözlerini açtığı an duyduğu umutsuzluğa benzeyen isteksizlik, yerini kaygılı bir sevince bırakıyor. Çünkü dün gece, ilk olarak bir kadın girmişti koynuna. Uyandığı zaman anımsayamadığı düş, buydu. Uzun yıllardan beri ilk kez böyle bir düş görüyordu. Gözlerini açmadan hemen önce de farkındaydı, imgeler belle-

ğinden kayar gibi uzaklaşmadan önce. Birkaç kez uyanır gibi olmuş, uyanmamak için direnmişti. Sonra unutuvermişti, ama şimdi anımsamıştı işte.

Düşünde koynuna giren, yıllardır belleğinin gerilerinde sakladığı, yüzünü ve gizli güzelliklerini artık neredeyse bütünüyle unutmuş olduğu kadındı. Ayrıldıkları günden bu yana sadece onu beklemiş, onu özlemişti, ama düşlerinde ilk kez birlikte oluyorlardı. Neredeydiler, Singapur'da mı, İstanbul'da mı, Yenifoça'da, ya da dünyanın öbür ucunda bir yerde mi, bunun hiç önemi olmadığını biliyorlardı, çünkü güllerden bir yatak içindeydiler, yakıcı bir sıcaklığı vardı gülüşlerinin, hiç unutmadığı ten kokusunu duyuyordu, elini uzatsa eline dokunabilecekti, teninin pürüzsüzlüğü hâlâ parmak uçlarında ürpermelere neden oluyordu, ama ne tuhaf, düşündeki o, gerçekteki o değil gibiydi, düş karanlığı içinde ona dokunduğu, daha doğrusu dokunduğunu sandığı zaman, onunla kendisi arasında, uzay boşluğunu doldurduğu varsayılan *eser* hafifliğinde bir tanımsız engel oluşuyor, ona dokunmak için yaklaştıkça, teniyle teni arasında, ancak mikronlarla ölçülebilecek bir zaman aralığı ikisini sürekli olarak birbirinden uzaklaştırıyordu; o kadar ki, en yakın oldukları anda, yılların biriktirdiği coşkuyla tenlerinin birbirini en mahrem özellikleriyle tanıması gereken, âdeta onun için saklayıp depoladığı erkeklik gücünü ona aktardığını sandığı anda bile, o uzaklık, zevk çığlıklarını perdeleyecek kadar kalınlaşıyordu.

Bu bir düştü, biliyordu, ama gördüğü düş belleğinde canlanır canlanmaz, onunla sanki yüzyıllar süren bir vuslat gecesi yaşamış gibi mutlu, doygun, bir yandan da ölesiye umutsuz, özlem dolu ve pişmanlıklar içinde hissetti kendisini.

3

Yıllar süren uzaklıklar, ayrılıklardan sonra, nasıl olmuştu da son anda anımsamış ve bir çeşit, henüz ne olduğunu bilmediği ve belki de hiç anlayamayacağı bir görevin, bir gizli misyonun takipçisi olarak atamıştı onu acaba dayısı?

Burası gerçekte onun için değişik bir gurbet sayılırdı. Otuz yıllık bir serüvenin arkasından, yaşamının bir bakıma ikinci var olup olmama sınavına girmişti burada. Daha çocuk sayılabilecek bir yaşta, Yüksek Denizcilik Okulu öğrencisi olarak ayak bastığı eğitim gemisinde de, burada kaldığı ilk günde olduğu gibi, çocukluğu boyunca gemilerde yaşamayı düşlemiş olmasına karşın, kendisini aile ocağından zorla uzaklaştırılmış, yoksul ve bırakılmış hissetmişti.

Yalnızdı. Karada da, denizde de. Kaptanın biri gider, biri gelir, subaylar, makinistler, tayfalar değişir, zaman zaman gemi bile değişir, satılır, hurdaya çıkarılır, ya da batardı. Başlangıçta bu değişiklikler ister istemez huzurunu bozuyordu; ne de olsa o insanlarla, bütün yaşamının içinde geçtiği küçücük bir mekânda, günlerce, haftalarca, hatta aylarca burun burna yaşıyordu. Hepsinin her şeysi ortadaydı; telsizci, karısının yolladığı örtülü tehditlerle dolu mesajları aldığında nasıl gerildiğini bal gibi anlar, zulasında sakladığı, bohça gibi kâğıtlara sarılmış kokaini beş para almadan burnuna uzatır, ikinci kaptan, suratından düşenin bin parça olduğunu görünce, kolundan tutup ite kaka en yakın bara götürür, beş yıldızlı konyak şişesini önüne sürerdi; kaptanın sofrasında yemek yerlerken, karşılıklı olarak aynı belden aşağı öykücükleri yüksünmeden yüz kere dinler, aynı şakalara bin kere gülerlerdi; birbirlerinin osuruklarına katlanır, ne zaman otuzbir çektiklerini bilirlerdi. Ama bir yandan da öylesine yapay bir dünyaydı ki bu... Kimsenin kimseden kaçınması, ya da kimseyi seçmesi olanağı yoktu. Hep birlikte, ama hep ayrı dünyalardaydılar.

Şöyle geriye dönüp bakıyordu da, burada, köküyle koparılıp porselen bir vazoya yerleştirilmiş yaban çiçeklerine benzetiyordu kendisini. Dayısının bahçesinde, lükstrünlerle çevrili bir köşede oldukları gibi bırakılmış olan hüdâi nâbit devedikenleri gibiydi. Onu yerinden oynatmak isteyen el, ne kadar yumuşak, ne kadar deneyimli olursa olsun, dikenlerin o ele batması kaçınılmazdı, o da, ne kadar direnirse direnşin, solmaya, kurumaya mahkûmdu.

Dayısı, ömrü açık denizlerde geçen bir anarşist serseriyi, bir ayyaşı, kalıt yoluyla bile olsa, anavatan toprağına bağlamanın tadını çıkarıyor olmalıydı çiçeklerinin diplerini çapalarken!

***

Babası dayısı için, "Sinsi, içten pazarlıklı, pinti ve egzantrik bir adamdır," derdi. Çok mu acımasızdı bu yargı, bilemiyor, ama her ne kadar "Ben sıradan bir arkeoloğum, filozof falan değilim!" dese de onun filozof görünmeye özenen, yakınları ve meslek arkadaşları tarafından nasıl bir insan olduğu bir türlü anlaşılamayan ilginç bir insan olduğu kuşkusuzdu.

Son mektubunda itiraf etmiş olduğu gibi, ilişkileri de bir tuhaftı. İstanbul'da iken yeğenini hemen hiç aramaz, ama gemisinin her uzun yolcuğa çıkışından önce, külüstür arabası için –arayıp bulması ona cehennem azabı veren– yedek parçalar ısmarlar, yolluk olarak bir koca koli dolusu kitap gönderirdi.

En sonunda, artık bir gemide yaşayamayacak kadar öfkeli bir adama dönüştüğü günlerde, yani tam zamanında, akıl almaz bir kaza sonucu bu dünyadan göçüp gitmiş, bu evle bu bahçeyi ona bırakmış, böylece de denizlerin tutsağı olmaktan kurtarmıştı onu. Şimdi düşünüyordu da, gerçi özgürlüğüne kavuşmuştu, ama bir yandan da, buraya gelmekle, bütün alışkanlıklarından, bütün tutkularından soyutlanmış, dımdızlak kalmıştı orta yerde.

Yok, hakkını yememeliydi, sinsi demek haksızlık olurdu, daha çok, yumuşak başlı bir insandı; kimseye "Olmaz!" dediği duyulmamıştı. Kaldı ki, hayırsız sayılabilecek bir yeğen olarak, yakınması için bir sebep de yoktu; onun sayesinde, artık beş yüz metrekare toprağı ve bir yazlık evi vardı, göz açıp kapayıncaya kadar sınıf değiştirmiş, sınıf atlamıştı.

Burası, onun yurduydu artık. Burası, Yenifoça. Bir derin vadinin iki yamacına serpiştirilmiş evlerden oluşan bir hoş tatil beldesi. Ta en tepede bir ev. Çılgın çiçekleriyle bir inanılmaz bahçe...

***

Dayısının bir kaza sonucu öldüğünü öğrendiği zaman, sadece olayın korkunçluğu sarsmıştı onu. O anda, çok kısa bir süre sonra apar topar emekliliğini isteyip bu eve yerleşeceğini düşleyemezdi bile.

Yenifoça'da dolmuştan inince, otobüs terminalinden telefon etmişti sitenin yöneticisine. Kendisinden sadece on yaş kadar büyük, sevecen ve yardımsever bir insandı yönetici. O gelmeden önce evi temizlettirmiş, Volvoyu bakıma aldırtmış, kapalı duran telefonunu açtırtmıştı.

"Noterin faksla yolladığı veraset ilmühaberini alır almaz, Jandarma Komutanıyla hemen atlayıp geldik, kapının mührünü sökmek için. Malum ya, bu gibi durumlarda..."

Oysa hiçbir şey malumu değildi ve işin tuhafı, söylediklerine göre, yöneticiyle jandarma komutanı eve geldiklerinde mührün kırılmış olduğunu görmüşlerdi. Neyse ki, ilk bakışta evin içinde her şey yerli yerindeydi, hiçbir şeye dokunulmamıştı, bu yüzden de komutan bir soruşturma açtırtmayı gereksiz bulmuştu.

Yenifoça'ya ilk kez geliyordu. Tabii bu eve de. Ama dayısının Kalamış'taki evini bildiği için hiç şaşırmamıştı. Bir yazlık ev için hayli büyüktü burası. Genişçe bir salonu vardı. Salonun bütün bir duvarı kitaplıktı. Her köşede yığılı duran kazılardan çıkmış, ilginç, antika değerinde taşlar, çömlek parçaları, gözyaşı kapları, biblolar dışında, dayısının yine antika görünümlü biblolardan oluşan ödül koleksiyonu camekânlı bir dolaba yerleştirilmişti. Çalışma masası kitaplığın karşısındaydı. Masanın yanında, hayli gelişmiş bir müzik seti duruyordu. Kitaplığın bütün bir rafını, plaklar, CD'ler, müzik kasetleri dolduruyordu. Şöylece bir gözden geçirmişti ilk geldiğinde. Hemen hepsi klasik batı müziğinden oluşan gerçek bir müzik hazinesi vardı dayısının. Aralarında sadece birkaç tane saray müziği, bir iki halk müziği ve bir tane de arabesk müzik kaseti vardı. En çok da arabesk müzik kaseti dikkatini çekmişti. Kim bilir kim getirip bırakmıştı buraya. Duvarlarda daha çok modern ressamların resimleri asılıydı. Bir resim sergisindeki kadar çok sayıda tablo vardı. Gerçeküstücü ressamların orijinallerinden farksız görünen, tuval üzerine yapılmış röprodüksiyonlarıydı çoğu. Ona hiçbir şey ifade etmiyorlardı ama salonun döşemesiyle uyumluydular. Bir köşede, bir yazlık ev için ona gereksiz gelen, içinde kütükler yığılı bir şömine vardı. Şöminenin üzerinde, hiç beklemediği bir garip nostaljik davranışı sergileyen, el işi oymalı tahta çerçeveler içinde dayısının aile fotoğrafları; annesi, babası, kız kardeşi, yeğenleri; sonra öteki-

lerden ayrı duran, gümüş çerçeve içindeki fotoğraf ilişmişti gözüne. Bir an, yüreği ağzına gelir gibi olmuştu. Hollandalı sevgilisiyle çektirdikleri fotoğraftı bu.

Giriş katında, salondan başka, içinde çağdaş araç ve gereçlere yer verilen geniş bir mutfak ve bir tuvalet bulunuyordu. Holden üst kata ahşap bir merdivenle çıkılıyordu. İki yatak odasıyla ferah bir banyo ve üstü sonradan kapatılmış, boydan boya denizi gören büyük bir taraça vardı bu katta.

Kazma sallamayı hayli erken yaşında bırakıp üniversitede arkeoloji tarihi dersleri veren bir hoca olmayı yeğleyen, pısırık, kitaplığından dışarı pek adım atmayan bir insana burada yalnız başına yaşamak zor gelmiyor muydu acaba? Yönetici haftada bir gelen kadının evi çekip çevirdiğini söylemişti. Kadını tanıdığı zaman yöneticiye hak verdi. Dayısıyla birlikte bu evde bir süre kalıp çalışmalarında ona yardım ettiğini öğrendiği arkeolog kadını da merak ediyordu. Kendi yaşamında olduğu gibi, dayısının yaşamında da bir Hollandalı kadının bulunması ilginç bir rastlantıydı. Ne var ki, uzunca bir süre dayısıyla birlikte oturduğu bu evde özel bir yeri olması gereken bu kadınla ilgili olarak hiçbir şey bulamamıştı, ne bir fotoğraf, ne özel bir eşya, hatta ne dayısının yatak odasının, ne konuk odasının duvarlarında bir parfüm izi, ne banyo dolabında unutulmuş bir diş fırçası, ya da bir özel şampuan...

Kim olabilirdi bu kadın, neyin nesiydi ve neden o korkunç kazadan sonra birdenbire ortadan kayboluvermişti? Temizlikçi kadına sormuştu, kadın kaçamak bir şekilde "Ben bir şey bilmem, bir şey görmedim, duymadım, kim bilir kimdir..." deyip geçmiş, o da ısrar etmeye cesaret edememişti. Dayısının mektubunda o kadar gizemli bir biçimde sözünü ettiği billur topu görüp görmediğini de bu tavrı yüzünden soramamıştı kadına. Evin içinde işe yarar o kadar çok şey, o kadar cicili bicili süs eşyası varken, bir billur topu alıp da ne yapsındı kadın. Ayrıca, çok dürüst bir işçi olduğuna herkes kefildi.

4

Bağlama limanına aylarca dönmediği olurdu geminin. Yolculuk bitip de karaya ayak bastıklarında, sefer boyunca uğrak verdikleri herhangi tanıdık bir yabancı limana gelmişler gibi, telaşsız, heyecansız ve yansız hissederdi kendisini. Sokakta yanından gelip geçenler, konuştukları dil, kılıklar kıyafetler, hatta kokular bile tanıdıktı, ama insanların neler konuştuklarıyla, nasıl konuştuklarıyla, ne giyindikleriyle, ne yiyip içtikleriyle hiç ilgilenmemiş, onlara hep yabancı kalmıştı.

Kimi zaman, yük hazır beklediği için, gelmeleriyle gitmeleri bir olurdu, kumanyalarını bile başka limanlarda tamamlarlardı, ama birkaç hafta, birkaç ay kaldıkları da az değildi. Karısını, bir sefer dönüşü, yük almak için uzunca bir süre bekledikleri sırada tanımış, kendisini hovarda sanan pek çok erkek gibi, onu baştan çıkardığını sanmış, sonra da evlenmekten başka çare bulamamıştı. Yıllarca sürüp gitti evlilikleri. Karşılıklı olarak birbirlerinden nefret ettiler. O kadınla bir evde bulunmak bile boğuyordu onu; kızının büyüdüğünü de bu yüzden anlamadı.

***

İstanbul'da, gündüzleri, gemide ya da şirkette yapılacak iş yoksa, vaktinin çoğunu gemici kahvelerinde geçirirdi. Pencere kenarındaki bir masada, hiçbir şey yapmadan, önünden gelip geçen, dışardan bakan birisinin dikkatlice izlediğini sanabileceği insanların bile farkında olmadan, saatlerce tek başına otururdu. Kimseyle ilgilenmez, kimse de onunla ilgilenmezdi. İnsanlar, onun varlığından habersiz, tavla atar, okey ya da iskambil oynar, ellerinde birer gazete, anlamadığı konuları tartışırlardı saatlerce.

Kimi zaman da, güvertede voltadaymış gibi gözleri yarı kapalı, kalabalık caddelerde dolaşır, sonunda kapağı bir meyhaneye atardı. Meyhane müşterileri de kahvedekilerden farklı değildiler; ellerinde rakı kadehleri, gözleri tavana yakın bir köşeye yerleştirilen televizyon alıcısına dikilmiş, genellikle sövüp sayarak dinlerlerdi memleketlerinin yöneticilerini; ya da futbol maçı seyrederlerdi.

Bir kahve köşesinde, gözleri camın öteki tarafındaki belirsiz noktaya çevrili olarak saatlerce oturduğu zaman, ya da bir gemici meyhanesinde tek başına rakısını yudumlarken, ya da sokaklarda volta atar gibi dolaşırken, hiç mi bir şey düşünmezdi?

Düşünürdü tabii, ama yaşamının büyük bölümünü uzak denizlerde, uzak limanlarda geçirdiği için, Türkiye'de olup bitenlerle pek ilgilenmiyor, merak da etmiyordu doğrusu.

İstanbul'a her dönüşünde daha çok yeniden hesaplar yapmasını gerektiren fiyatlar ilgilendiriyordu onu. Neyse ki, ücretlerinin büyük bölümünü Amerikan doları üzerinden alıyorlardı. Fiyatlar yükselir, kurlar da yükselirdi. Aylığının Türk lirasıyla ödenen kısmını karısı aldığı için, kendisi açısından fazla bir değişiklik olmazdı. Türkiye'de de limanlar, dünyanın öteki limanlarına benzerdi. Barlarda içki fiyatları ve özellikle de yattığı kadınların gecelikleri, Amerikan doları üzerinden pek fazla değişmezdi.

Öylesine büyük bir boşluk içindeydi ki, bazen pis sarhoşlar gibi, kadehi elinde salya sümük ağlayası gelirdi. Neden yaşıyordu? Her şey sahteydi. Kadınlar, oğlanlar, sarhoşluklar, şarkılar, kumar masaları, afyon dumanları, görev aşkı, disiplin, dünyanın bütün güzellikleri, onun için bir anlam taşımıyordu. Bütün bunlar bıkkınlık veriyordu artık ona, hepsi çürümüştü, kokmuştu, hepsinin renkleri solmuş, tatları buruklaşmış, her şey anlamsızlaşmıştı. Ne diye dönüyordu bu limanlara? Onu hiç önemsememiş, benimsememiş olan yakınları için mi? Herhangi bir art düşüncesi olmadığına güvenerek, teniyle ve ruhuyla çırılçıplak yanına uzanıp aşkını ve varlığını paylaşabileceği bir sevgilisi mi vardı? Başını göğsüne yaslayarak nazlanabileceği anası mı vardı yoksa? Onu, bir balıkçı teknesiymiş gibi olsun, herhangi bir denizin herhangi bir iskelesine bağlayabilecek kimi vardı?

Zaman zaman ayağının altındaki zeminin sallanmadığı bir yerde olmayı özlerdi. Zaman zaman, başını, parasını ödemediği bir kadının kucağına bırakıp kendinden geçmeyi düşlediği olurdu. Yaşamı boyunca bu mutluluğu ona tattırmış olan tek bir kadın vardı. Artık kendi kendisine bile gerçekliğinden söz etmeye cesaret

edemediği... Gemilerle dolaşırken, eski bir diş çürüğü gibi unuttuğu olmuştu onu, sonra bir gece yarısı, beynine saplanan ağrısıyla uyandığı...

Özellikle de buraya geleli beri onu öyle arıyor, öyle özlüyordu ki... Bir büyük umutsuzlukla. Sanki o hiç varolmamıştı. Her milimetrekaresini ezbere bildiği o yumuşak ve ışıklı ten, o bir bahar sabahı yeni uç veren Japon güllerinin yaprakları gibi zehir yeşili pırıltılı gözler, o bir ağustos başağı rengi saçlar, bir düş ürünü müydü?

Ama bu sabah, gözlerini açtığından beri aklından çıkaramadığı o kadın, gerçekti; bir iskelesi bile olmayan bu kıyı beldesinde gemisinin karaya oturduğu güne kadar, yüzlerce yıl gerilerden gelip belki de mizena direğinin ucunda sallanan flama gibi, onu gözetlemiş, gözlemiş, sonra da düşüne girmiş ve onunla sevişmişti. Şimdi buna inanıyordu, çünkü başka çaresi kalmamıştı. O denli yalnızdı...

Her şey çok güzeldi burada, bunu yadsıyamazdı, ama bir yandan da kendisini bir okyanus hapishanesinden çıkıp yeşillikler içinde bir başka hapishanede yaşamaya mahkûm edilmiş biri gibi hissediyordu. Komik işler, gülünesi tanışıklıklar arasında, uskuru kopmuş bir gemi gibi yalpalaya yalpalaya bir belirsizliğe doğru gidiyordu...

***

Ama elbet, yapacak başka işler de yok değildi. Bir gün önce balkona asılan, ikindi güneşinin kurutmuş olduğu nemli çamaşırlar, mayo ve ıslak havlular toplanacak, su kaynatılacak, çay demlenecekti; bu arada, ağzının pasını gidermek, barsaklarının düzenli çalışmasını sağlamak için, bahçesinin ürünü kayısı, kiraz, şeftali, mor ya da açık yeşil iri eriklerden birkaç tane atıştırabilirdi. Çayı demlenirken ekmek kızartması gerekiyordu. Bakkal dükkânı hayli uzaktaydı; aşağıya inmeye üşendiği için, eğer erkenden denize gitmeyi canı çekmemişse ya da bakkalın kızına takılmak gelmiyorsa içinden, sabahları taze ekmek yemesi, kahvaltıda gazete okuması olanaksızdı. Meraklısı da değildi zaten, gazetenin de, taze ekmeğin de. Çok kez peksimetle kahvaltı etmişti gemilerde.

Bayat ekmeklerini tavada kızartıyordu, gazetesini de denize inerken alıyordu. Haberlerle hâlâ ilgili olmadığı için, televizyonun düğmesine de dokunmuyordu pek. Radyosu gerçi bir müzik kanalına ayarlıydı, ne var ki sunucular onun kadar erken uyanmıyorlardı.

Bu belki daha da güzeldi. Yirmi beş yıl boyunca, gece ve gündüz, motor homurtusu, makine sesi, dönen şaftların hışırtısı, kumanda zillerinin çınlamasıyla uyanmaya koşullanmış bir insan olarak sessizliği öylesine özlemişti ki...

Bu saatte ormanda da çıt yoktu. Cırcırböceklerinin bile sesi duyulmuyordu. Kuşlar da, neden bilinmez, o taraflara pek uğrak vermiyorlardı. Arada bir, bir karatavuk, bir saksağan, bazen saka kuşunu andıran bir minik serçe, az aşağıdaki, buraya geldi geleli kimsenin uğramadığı boş evi mesken tutan yarasa ve baykuşların ötüşleri; bir de neden, niçin, kime havladığını asla anlayamadığı Karlos'un tok sesi...

***

Geldiğinden beri birkaç kez, sebze, meyve, et, tüpgaz almak ya da başka küçük alışverişler için Yenifoça'ya inmişti. Eski çarşı esnafının dışardan gelenlere bakışlarında bir gizli düşmanlık sezinlememek olanaksızdı. Bütün gün dükkânlarının önündeki küçük hasır iskemlelerde oturup sigara içerek, tespih çekerek vakit geçiriyorlardı. Çocukluğundakileri andıran bakkal dükkânlarında hâlâ gaz lambası şişesi, fitili, iğnesi satılıyordu. Bir şey istediği, yanılıp da bir şey sorduğu zaman, "Beni ne diye rahatsız ediyorsun!" der gibi bet bet yüzüne bakıyor ve isteksizce doğruluyorlardı yerlerinden. Belediye Halk Plajı hizasında, kordon boyunda yeni açılan *marketler* ise, daha çok yabancı turistlere hizmet etmek hesabındaydılar.

Yönetici, kasabaya birlikte indikleri bir gün, jandarma komutanı, belediye başkanı ve başı sıkıştığı zaman arayıp konuşabileceği kasabanın öteki önemli sayılabilecek kişileriyle tanıştırmıştı onu. Bunlardan biri, av ve balıkçı malzemeleri satan dükkânın sahibiydi. Gerçekten de, kasabaya indiğinde, arada sırada da olsa, ahbaplık edebileceği tek kişi oydu. Bir keresinde Yenifoça'da *felsefe*

taşı bulup bulamayacağını sormuştu ona, ne dediğini anlamamıştı adam..

Tam karşı taraftaki hırdavatçı dükkânının sahibi olan yaşlı adam da ilginç biriydi, çarşı esnafının en eskisiydi, dayısını tanıdığını, arkadaş olduklarını söylemişti. Ona da sormuştu bir kez, *felsefe taşının* ne olduğunu bilip bilmediğini, o da aval aval bakmıştı yüzüne; hiç duymamıştı böyle bir taştan söz edildiğini...

***

Sitenin gençleri bütün gece gazinoda tepinip kendilerinden geçtikten sonra evlerinde sızıp kaldıkları için olsa gerek, sabahları ortalıkta pek kimse görünmüyordu. Sadece orta yaşlı birkaç çift, denizin ve güneşin her ânından yararlanmayı düşünen birkaç turist...

Genellikle çok erken kalktığı için, sabahları, zorunlu işlerini bitirir bitirmez arabasına atlayıp aşağıya, kıyıya iniyordu. Dayısının Volvosu olmasa, burada yaşayamazdı. Evin bulunduğu tepe kıyıdan epeyce yüksekteydi, inmek neyse neydi de, yaya olarak aşağıdan yukarıya çıkmak, hele her gün denize gidip gelmek pek kolay değildi. Gerçi dayısından kendisine miras kalan araba bir hayli eskiydi, ama sağlamdı. Hemen hemen bütün önemli parçalarını yurtdışına çıkışları sırasında kendisi alıp yollamış, İstanbul'a uğradığı sıralarda da çok kez kendisi onarmıştı.

Öğle vakti, denizden çıktıktan sonra, plajın biraz ötesindeki kampinge uğruyor, öğle yemeğini, kampın çadır-büfesine bakan küçük kızın hazırladığı peynirli, sucuklu, bol domatesli, iyi sıkıştırılmış bir tost ve buz gibi soğutulmuş bir iki şişe birayla geçiştiriyordu.

Çadır-büfeyi, garip, küçücük, çocuk gibi bir kız işletiyordu. Karşılaştıkları ilk gün, bayağı şaşırtmıştı kız onu. Yine bugünkü gibi gün doğarken uyanmış, kalkmış, erkenden inmişti deniz kenarına. Ortalıkta kimsecikler yoktu. Su serindi, beş on kulaç atmış, fazla kalamadan geri dönmüştü. Duşlar akmıyordu. Söylene söylene kurulanırken, incecik bir ses gelmişti kulaklarına: "Hişt! Hişt! Buraya baksanıza! Siz, tepedeki evde oturan amcanın oğlu musunuz? Sizi oralarda dolaşırken gördüm... Fotoğrafçı mısınız yoksa? Resim çekiyordunuz da..."

Kızın, burada rastladığı çok kişinin aksine, "siz" diye konuşması ve gözlemciliği ilgisini çekmişti. O güne kadar, yanına fotoğraf makinesini alarak ancak iki ya da üç kez çıkmıştı evden, ormanda dolaşıp birkaç resim çekmek için.

"Oğlu değil, yeğeniyim ben onun", demişti. "O benim dayımdı. Tanır mıydın onu?"

"Tanımaz mıyım? Çok iyi bir amcaydı, Allah rahmet eylesin... Biliyor musunuz, onun ölüsünü ilk ben gördüm o çukurda..."

Şaşırarak bakmıştı kızın yüzüne. O âna kadar henüz elektrikçi ile konuşmuş değildi, işin aslını esasını bilmiyordu. Bu sözleri söylerken kız öyle heyecanlanmıştı ki, kansızlıktan sararmış olan yanaklarına renk gelmişti.

"Nasıl oldu bu?"

"Hiç işte, o sabah tepede geziniyordum, baktım kuşlar dolaşıp duruyor eski kazı yerinin orada, merak ettim, gidip bakınca gördüm... Çöplerin üstünde... O kadar korkunçtu ki..."

Tuhaf bir duygu. O anda aklına gelen ilk soru, "Orada ne işin vardı senin?" demek olmuştu. Küçük kız sorusunu yanıtlarken bakışlarını kaçırmış mıydı?

"Daha henüz bizim kamping açılmadığından, ben bazen oralara gider dolaşırdım. Biliyor musunuz, o eski kazı yerinden bir sürü şey çıkıyor. Eski paralar, toprak çanak çömlekler, küçük küçük. heykeller falan..."

"Orası çöplük değil mi? Çöplükten mi topluyorsun?"

"Yok. Ben dilenci miyim? Çöplüğün az ötesinde, daha kenarda, taşların toprakların arasından çıkar öyle şeyler. Turistler çok para veriyor..."

Gülünç bir şeydi belki, ama nedense ona da sormak gelmişti içinden *felsefe taşı* ile *bin yüzlü billur topu* görüp görmediğini, en azından duyup duymadığını. Birden kızarmıştı galiba kızın yüzü. Herhalde kazı yerlerinde bulunan şeylerin satılmasının yasak olduğunu bildiği için, fazla konuştuğunu düşünerek korkmuş, bakışlarını kaçırarak, telaşla, "Yoo, hayır, hiç görmedim, hiç duymadım öyle bir şey," demişti.

Sorduğu şeylerin o tür arkeolojik kalıntılarla ilgili olmadığını söyleyerek yatıştırmak istemişti kızı, ama o bir daha bu konuya dönmek istemiyordu, sözü değiştirmeye çalışarak,

"Deniz daha soğuktur, üşümüşsündür," demişti. "Çayı yeni demledim. Bir bardak içersin herhalde, iyi gelir. Para istemez, bu seferlik benden!"

Kız, ciddi ve ürkek tavrını değiştirmiş, birden, teklifsiz bir eda ile, senlibenli konuşmaya başlamıştı. Buraya geldiğinden beri içinde ilk kez garip bir huzursuzluk hissederek,

"Sağ ol," demişti. "Haklısın deniz bugün soğuk. Bayağı üşüdüm..."

Aslında çok makbule geçmişti kızın ikramı.

Çaylarını yudumlarlarken, oralı değilmiş gibi davranarak, kimin nesi, neyin fesi olduğunu öğrenmeye çalışmıştı kızın.

"Bizim köyümüz Kozbeyli," demişti kız. "Pek bir güzeldir bizim orası. Çok meşhur bir kahvemiz var. Dibek kahvesi yaparlar, onun için İzmir'den bile gelirler. Bir gün seninle gidelim de bir bak, ne güzel yerleri var, fotoğraflarını çekersin. Eniştemgiller de orada oturur. Çadır-kampingi enişte işletiyor. Sabah erkenden, halamın oğlu köyden alır, motosikleti ile getirir bırakır beni buraya. Akşama kadar bir iş çıkmazsa, hep burada olurum. Ama enişte başka işleri için sık sık Menemen'e gider, o zaman akşam da burada yatıyorum..."

"Yalnız kalmaktan korkmuyor musun? Geceleri herhalde pek ıssız olur burası... İti uğursuzu..."

"Niye korkacak mışım ki? Kim bana ne yapacak?"

"Adın ne senin?"

"Benim adım, hişt hişt çocuk! Beni hep öyle çağırırlar. Ama ben o kadar da çocuk değilim... Bu yıl on üçüme girdim."

"O kadar var mısın?"

"Tabii..."

"Hayret!"

"Benim fotoğrafımı da çeker misiniz? Ama çok güzel olsun... Dergilere göndermek istiyorum, biliyor musunuz? Yarışmalara katılmak istiyorum da..."

Kızın yine "siz" diye konuşmaya başladığına dikkat etmişti. Aslında hiç niyetli olmadığı halde, bir an kendisini buna mecburmuş gibi hissederek, "Söz," demişti "makinemle geldiğim bir gün çekerim fotoğrafını... Bütün dergilere yollarız!.."

***

Saatine bakıyor, yediye yirmi var. Bütün site uykuda. Köpekler bile. Henüz küçük kız da gelmemiştir. Ya da büfenin arkasındaki çadırda, üstüne şöylece bir çarşaf örtülüvermiş tahta bir kerevette, ayağında sadece kirden kararmış ve hemen hemen gövdesinin hiçbir gölgesini gizleyemeyen yırtık bir don, çırılçıplak, uyumaktadır.

Birkaç kez yakalamıştı onu o kılıkta. Hiç telaşlanmamış, iri birer ceviz büyüklüğündeki memelerini bile saklamaya yeltenmeden, televizyon dizilerindeki zengin işadamlarının metreslerine öyküneрek, yataktan kaldırması için nazlı nazlı ellerini uzatmıştı. Küçük kızın ufacık ellerini avuçlarının içine aldığı zaman, nicedir unuttuğunu sandığı yakıcı bir kösnüllükle titrediğini hissetmişti gövdesinin.

5

Gazinoyu sitenin elektrikçisi işletiyor, ama aslında, hukuk fakültesinde okuyan oğluyla, şovmen kılıklı yardımcısı dolaşıyordu orta yerde.

Onlarla hiçbir ilgisi yoktu zaten. Denize genellikle gazinonun bitişiğinden, kamping tarafındaki plajdan girmeyi yeğliyordu. İkindiye kadar deniz kıyısında, bir hasır güneşliğin altında, ya kumlara ya da küçük kızın getirdiği şezlonga uzanarak, sözümona gazete, kitap okuyarak, düşünerek, en fazla da uyuklayarak vakit geçiriyordu.

"Düşünüyorum!" derken kendisini aldattığının farkındaydı. İşler olacağına varıyordu nasıl olsa ve hiçbir şey olacağı da yoktu. Hatta, "Okuyorum!" derken de aynı kandırmaca içindeydi. Neredeyse geldiğinden beri, dayısının geçen yıl göndermiş olduğu,

neden gönderdiğini anlamadığı, sözümona halk diliyle yazılmış bir ruhbilim kitabıyla cebelleşiyordu.

Öğleden sonra, saat ikiye doğru önce kızlar görünüyordu. Kendilerine güvenen, gururlu ve güzel kızlardı, göğüslerini gözler önüne seren ufacık sutyenli, alt yanı kasıklarına kadar oyulmuş bikini mayolar giyiyorlar, denizden çıkınca bikinilerinin üzerine onları daha çekici kılan kısacık deniz havlularını sararak, salına salına yürüyorlardı.

Daha sonra çelimsiz oğlanlar görünmeye başlıyordu. Onlar kızlardan daha uykucuydular, kızlara oranla sanki daha az gelişmişlerdi, yine de kabadayı tavırları takınarak kızların çevresinde dolanıp duruyorlar, kaba şakalar yapıyorlar, havada perendeler atarak, itişe kakışa denize atlayarak, birbirlerini suya yuvarlayarak kendilerini göstermeye çalışıyorlardı.

Derken, hoparlörde gürültülü patırtılı bir müzik çalmaya başlıyordu. O zaman kalkma zamanının geldiğini anlıyordu. Oysa, onların yanından ayrılmayı hiç istemiyordu. Kızlar, oğlanlar, yeni yetmeliğe aday çocuklar, kimileri müziğe uyarak, kimileri büsbütün ilgisiz bir şekilde oturdukları yerde sallanarak, itişe kakışa, bağrışa çağrışa, içlerinden geldiği gibi coşup eğleniyor, kimileri de, bambaşka bir dünyada yaşıyorlarmış gibi, sövüp sayarak, nara atarak, tavla, pişpirik ya da okey oynuyorlardı

Arada sırada, onlardan biriymiş, akranlarıymış gibi sokuluyordu yanlarına; hiç yadırgamıyorlar, dostça, arkadaşça yarenlik ediyorlardı. Özellikle de kızlarla daha rahat iletişim kurabiliyordu. Barbaros Hayrettin Paşanınkini andıran sakalı, sadece şakaklarında kırçıllaşan kabarık ve gür saçları ilgilerini çekiyordu. Uzak deniz gemilerinde çarkçılık yaptığını öğrendikleri için, Kaptan Sinbad'ınkileri andıran serüvenler anlatmasını bekliyorlardı ondan.

Sinbad'ı ve Binbir Gece Masallarını o da herkes gibi televizyonlardan, çizgi film dizilerinden izlemişti. Her seferinde duraksardı, ne anlatabilirdi onlara? Tayfunları, dev dalgaları, mercan adalarını, Honolululu kızları, Yeni Gineli, Tatualı yamyamları mı?

İtiraf etmeliydi, kim bilir, belki de aylardan beri bir kadın eline bile dokunmadığı için, o kızların yanında olmanın esrikliği zaman zaman öylesine yoğunlaşıyor, başını öylesine döndürüyordu ki, uzaklaşmalarını önleme çabasıyla hoşlarına gidecek olmadık öyküler, olaylar uydurmak zorunda kalıyordu. Geyşalarla, daha doğrusu bütün Uzakdoğulu; Afrikalı, Pasifik adalı, Güney Amerikalı kadınlarla, küçük kızlarla, genç oğlanlarla yaşadığı aşklardan söz ediyordu. Kimi zaman üstü kapalı bir şekilde, kimi zaman açık açık. Şaşırtıcı sorular soruyorlar, o kadınların, o küçük kızların, o genç oğlanların cinsel yaşamlarıyla, erkek çocuklardan daha fazla ilgileniyorlardı.

Oysa asıl Singapur'da tanıdığı o olağanüstü kadından söz etmek, onu ne kadar özlediğini anlatmak isterdi onlara... O ayaküstü, çerden çöpten konuşmalar bile, bir esinti biçiminde de olsa, belki de onunla birlikteliklerinin büyüsünü anımsattığı için, gününün neşeli geçmesine neden oluyordu.

Önemsemezmiş gibi görünmeye çabalasa da, bu küçük gevezelikler dışında hiçbir eğlencesi, hiçbir uğraşısı yoktu burada. Onlarla konuşurken gözlerinin parladığını hissederdi. Dalga da geçseler, alay da etseler, bunu biliyor da olsa, yine de onların yakınında bulunmak, diri ve gergin kaslarına, parlak tenlerine, kazara olmuş gibi şöylece bir değmek, rüzgârın havaya savurduğu genç kız rayihalarını içine çekmek, kısa bir süre için daha canlı, daha kendine güvenen bir insan gibi görünmesine yetiyordu.

Üzerindeki etkilerinin farkındaydılar, ama ona hiç aldırış etmeden, kısacık eteklerini havalandıra havalandıra çevresinde dolaşıyor, yanı başında kumlara uzanarak, varla yok arası bikinileriyle iç gıcıklayıcı çıplaklıklarını çekinmeden sergileyerek sere serpe güneşleniyorlar, aç bakışlarından en küçük bir tedirginlik hissi duymuyorlardı.

Ama işte hepsi o kadardı. Kabul etsin etmesin, evlenmiş, boşanmış, hemen hemen onların akranı bir kız babası, Uzakdoğulu fahişeler ne kadar genç göründüğüne, ne kadar yakışıklı olduğuna inandırmaya çalışsalar da, hepsinden en az yirmi yaş büyük, bir orta yaşlı, ayyaş denizciydi. Bunu bildikleri için çekinmiyor, te-

dirginlik duymuyorlardı onun yanında olmaktan, onunla şakalaşmaktan.

O zaman, kös kös masasına dönüyor, elektrikçinin oğluna bir şişe soğuk bira getirmesi için işaret ediyordu. Gençler ve yeni yetmeler dışında, pek kimse olmuyordu o saatlerde. Kenar masalarda birkaç orta yaşlı kadın ve erkek, kimi alçak sesle gençleri eleştiriyor, kimi gazete okuyor, kimi gözlerini açıklara dikmiş, denizi seyrediyordu. Zaman ileri giderken, saatler durup durup arkaya doğru dönüşler yapıyor, belki iskeleler değişiyor, gemilerin biri kalkıp biri yanaşıyor, ama aşk ve ölüm, biçimi ne olursa olsun, bir yerde gelip adamın yakasına yapışıveriyordu.

O zamana kadar beklemekten başka yapabileceği hiçbir şey yoktu. İkindiye doğru, iki şişe soğuk birasını yuvarladıktan sonra, kimseyle vedalaşmadan kalkıyor, arabasına atlıyor, evine çıkıyordu. Tek başına.

Yazgı denilen şey var mıydı acaba, gerçekten?

***

Yenifoça'ya, ender olarak da eski Foça'ya, Menemen ya da Aliağa'ya zorunlu gidiş gelişleri dışında, genellikle denizde ya da evdeydi. İkindiye doğru ormanda gezintiye çıkıyordu. Kimi zaman, iş olsun diye fotoğraf makinesini de alıyordu yanına.

Fotoğraf merakı pek eski değildi. Emekliye ayrılmasından önce bulunduğu son geminin kaptanı özendirmişti onu fotoğraf çekmeye. Gemidekilerin çoğu gibi o da Hong-Kong'tan, bir hayli ucuza, epeyce gelişmiş bir Japon aygıtı almıştı.

Gemiden ayrılıncaya kadar daha çok limanlarda demirlemiş yatlarla, kayıklarla ilgilenmişti. Burada da, çok güzel devedikenleri, yüzyıllık zeytin ve pelit ağaçları, kırmızımsı meyveleriyle gür çitlembikler vardı. Bir de adlarını öğrenemediği, haftada bir gelen temizlikçi kadının deyişiyle, "Çikin kokulu", yeşillikleri hiç geçmeyen, yaprakları iri ve etli yaban bitkileri, değişik türlerde çamlar, ardıç ağaçları...

Bir süre onların resimlerini çekerek oyalandı. O kadar çok çeşit bitki, böcek vardı ve her biri öylesine güzel ve değişik birer

başarılı estetik uyum eseriydi ki, başka bir konu aramasına gerek kalmıyordu. Ddoğanın kim bilir ne büyük bir malzeme ve bilgi deposu vardı; dev bir atölyede renkler ve şekiller üretilirken, başka bir yerde, bir dev laboratuvarda, yeni yaşam formülleri deneniyordu...

Daha sonra, deniz, güneş ve bulutlar ilgisini çekmeye başladı. Bu tür fotoğrafları çekmek için sabırlı olmak, makineyi sehpanın üzerine yerleştirerek vizörü ayarlamak, net görüntü için en uygun diyaframı seçmek, poz süresini filmin duyarlılığına göre hesaplamak gerekiyordu. Bu arada çevresine toplanan meraklılar arasında kendisine poz vermek isteyenler de çıkmamış değildi. Bu yüzden, çadır-büfede çalışan küçük kızın sitemleriyle karşılaşmak pahasına da olsa denize giderken makinesini yanına almaktan vazgeçti.

***

Sabah, denize gitmeden önce, buzluktan et çıkarması gerekliydi, akşam yemeği için; donmuş et ancak çözülürdü. Ya da üşenmeden kasabaya inip balık ayarlaması...

Akşam yemekleri kutsaldı, ihmale gelmezdi. Bahçenin en gür, en bol çiçeklerinin üç yanından çevrelediği alt taraçada, mangalın dumanı alazlanıp mavi alevler kızıla dönerken, ilk buzlu kadeh, bir çatal beyaz peynir, bir küçük dilim kavun eşliğinde yudumlanacaktır. Daha sabah gözlerini açar açmaz o ânın özlemini çekmeye başlar.

Sözün âdeta zorunlu olarak ve özlemle dönüp dolaşıp geldiği yer, günün hep iple çektiği, beklediği en keyifli vaktidir akşam. Buraya gelinceye kadar, yıllarca hep böyle olmuştu. Açık denizlerde ve limanlarda, yalnız başına ya da arkadaşlarla, hoş kadınlarla, berbat orospularla, ya da gencecik şirin oğlanlar, küçücük kızlarla, çoğu kez zilzurna sarhoş, keyifli, ama aşksız ve onursuz yaşanan akşamlardı bunlar. Bunu şimdi itiraf etmek, gecikmiş bir tövbe anlamına da gelse, günah çıkarmak gibi bir şeydi bu, içine bir çeşit rahatlık veriyordu.

Pişman olmadığı tek şey, içkisiydi. Çünkü aslında içki içmek, bütün o kepazece oyunların diyetiydi, rezilce yaşanan akşamlardan bağımsız, onlardan soyutlanabilecek bir şeydi, günah olamazdı, her şey bir yana, kutsal bir tören, tek başına bir ayindi ve bu yüzden, verdiği esrikliğin bir ânının bile kaçırılmaması gerekirdi. Önce rakısının düz kesme camdan kadehin içindeki buğulu sütrengini gözlerine sindirir, parmaklarıyla soğukluğunu okşar, anason kokusunu içine çeker, dilinin ucuyla lezzetini tadar, yalnız başına bile olsa, kadehini hiç değilse su bardağıyla tokuşturarak çın sesinin tınısıyla keyiflenirdi. Âşık olmak gibi bir şeydi içmek. Ancak âşık olunan bir kadınla sevişmeye benzetilebilecek bir şeydi.

Pek dostu olmamıştı. Kadınlar, oğlanlar, gelgeç dostluklar, kadeh arkadaşlıkları kuşkusuz hep vardı, sözümona renkli, soluk soluğa yaşanan bir serüveni andıran yaşamında. Ama gerçekte, bir kürek mahkûmunun yanı sıra sürüklediği cinsten, ayaklarına bağlanmış, zorunlu olarak ve öfkeyle taşıdığı bir prangadan farksızdı yaşam onun için. Bir tek o kadınla yaşadığı, göz açıp kapayıncaya kadar geçip giden, inanılmaz aşk dolu günler vardı farklı olan, onlar da ancak birkaç ay sürmüştü.

Aşağı yukarı beş yaş fark vardı aralarında, demek şimdilerde kırk, kırk bir yaşlarında olmalı... Öyle bir kadının sonsuza kadar kendisini bekleyeceğini sanmak safdillikten başka bir şey değildi. Bu arada bir başkası mutlaka keşfetmiştir onu. Uyuşturucu komasına girip bir köşede ölüp gitmediyse eğer...

Artık geriye dönüş yok.

Bu yüzden mi içiyordu? Yoksa bir bahane miydi o? Kim bilir, onu yitirdiğinden beri renksizleşen yaşamına kendi içinde biraz olsun renk katmasının, varlığını biraz olsun anlamlı kılmasının tek yolu, bir çelişki bile olsa, onu unutmaktı ve unutmanın tek yolu da içmekti. Özellikle sakin bir denizde yol aldıkları zaman, tekdüzeliğin çıldırtıcı hesaplaşmalarından kurtulmak için içiyordu. Dalgalarla boğuştukları zaman, bir andidotmuş gibi içkiye sarılıyordu. Ama giderek içki yeterli olmamaya başlamıştı; ne kadar içerse içsin, hesaplaşmalardan kurtulmak, hiç geçmeyen baş ağrılarını dindirmek ve

rahatça uyuyabilmek için ayrıca ve mutlaka bir ağrıkesici alması da gerekiyordu.

Belki de bu yüzden, dayısının ona bağışladığı bu ev bir kurtarıcı gibi görünmüştü gözüne ve Güyan kalebentliğinden kaçan bir hükümlü gibi, o da, teknesini eski sularda bırakıp kaçmıştı tutsaklığından, yeni bir kalebentliğe hüküm giydiğini fark etmeksizin. Belki bir gün yolun başına dönebilir, elinin birini kaşının hizasına kaldırıp gözlerine siper ederek ileriye baktığında, her şeyi, olan biteni ve olup biteceklerin hepsini görebilirdi. Ama acaba kaçabilir miydi yazgısından? Birileri ona bu izni verirler miydi?

***

Kendi kendisini sürekli aldattığının bal gibi farkında. Bir şeyleri durmadan erteliyor. Hep orta yerde. Ne yapacağını bilemeden üst taraçaya fırlıyor, gemiden getirdiği on altı kat büyüten dürbünle çevreyi tarıyor, bakıyor ki değişen bir şey yok, her şey yerli yerinde, bu kez kendisini dışarıya atıyor, ormanda, patikalarda dolaşıyor, elinde fotoğraf makinesi, gelişigüzel resimler çekiyor, büyük bir doyumsuzluk içinde tersyüzü dönüyor evine. Doğa kendi içinde deviniyor, dışarıya hiç yüz vermiyor; dışardan bakınca sonsuz bir kımıltısızlık, boğan bir sessizlik egemen çevresini saran atmosfere... Daha ötelerde süt liman bir deniz.

Büyük bir gelgit içinde, amaçsız, beklentisiz, hatta rezilce geçirdiği bunca yıldan sonra, bu sakin beldede yaşamayı hak etmiş olduğunu savunabilir mi? Her şeye yeniden başlayabilecek olsaydı, ilk adımını nasıl atardı acaba? Bambaşka bir yaşam... Nasıl bir *bambaşka yaşam*?

Düşünüyor gözlerini yumarak. Hayır, pişmanlıkların adamı değil o. Bir gün bile ne bu dünyada ne de hiçbir zaman inanmadığı bir düşsel başka dünyada hesap vermek geldi aklına. Bir garip dokunulmazlık inancı vardı. Bir zırh taşıyordu üstünde, hiçbir demir uçlu okun delip geçemeyeceği... Ve sonra, bilinmez bir Siren'in peşine takılmış gibi, çık gel, çık gel de okyanuslardan, bu üç yanı karalarla çevrilmiş, ufacık, daracık körfeze tıkılıp kal!

***

Buraya ondan çok farklı, çok güç koşullarda gelip demir atmış biriydi sitenin elektrikçisi. Kendi deyimiyle, bir çeşit jokerdi. İlk gördüğünde, en hafif rüzgârda bile uçuşan sarı saçları, zekâ fışkıran cin gibi mavi gözleri, biraz muzip, azıcık aldatmaya eğilimli gülüşü, konuşuşundaki ona sık sık uğrak verdiği kimi Akdeniz limanlarındaki gemi esnafının ağzını andıran vurgulamalar yüzünden, yabancı biri sanmıştı onu.

Aslında pek de yanılmamıştı. Yetmişli yıllarda, İskeçe'den ailecek göç etmişlermiş Türkiye'ye. Bu yüzden, her fırsatta, kendisinin bir *Avrupalı* olduğunu söylerdi, övünmüyormuş gibi görünmeye çalışarak, ama övünerek! Başlangıçta sitenin güneş enerjisi sistemlerini kurmak üzere taşeron olarak işe alınmış, giderek, bütün elektrik işleri, demir işleri, hatta su işleri, neredeyse radyo ve televizyon onarımı işleri için bile sağa sola çağrılır olmuştu.

Onun gemi makine mühendisi olduğunu öğrendikten sonra, kendisini bir çeşit meslektaş gibi gördüğü için olacak, elektrikçinin ilgisi birden artmış, giderek ahbap olmuşlardı. Arada akıl danışmak, ama daha çok dertleşmek için uğrardı tepedeki eve. İyi bir usta, iyi bir tamirci değildi, üstelik çok atlatıcıydı. İkide bir arızalanan bir Skoda kamyoneti vardı. Önüne gelen her işi alıyor, kamyoneti arızalanıp orta yerde kalınca da hiçbirine yetişemiyordu. Başlangıçta, şöyle dışardan bir bakışla, içkici biri gibi görünmüştü gözüne. Oysa, arada bir, o da sofradayken, yemek yemek üzereyken uğramışsa, bir küçük kadeh rakıyı zorla kabul ettirirdi. En fazla içtiği bir şişe bira... Dayısından hep saygıyla söz ediyordu, ama sonradan, birbirlerine pek de ısınamamış olduklarını sezdi iki adamın. Elektrikçi,

"Dayınız biraz berduş bir adamdı," demişti, tepedeki eve uğradığı bir gün.

"Nasıl yani?"

"Bazen günlerce tıraş olmazdı; ben öylesini de hiç sevmem, ama hadi evinin içinde neyse ne, bahçesinde bile pijamayla dolaşırdı. Avrupalı öyle yapmaz. Büyük bir adamdı, mutlaka. Ama bizim gibilere de, kırk yılda bir 'Merhaba!' diyebilirdi. Bilemem, belki

hep çok dalgındı da ondandı. Kaç kez, 'Beyefendi, hidroforun çekvalfı iyi çalışmıyor, değiştirelim,' dedim. Duymadı, daha doğrusu duymazdan geldi. Ben de ona danışmadan gittim, Aliağa'dan bir çekvalf aldım. O sabah, biraz boş vaktim vardı, gidip şunu değiştireyim diye çıkmıştım... Kısmet değilmiş, görüyorsunuz işte hâlâ gürültüyle çalışıyor. Bir fırsatını bulursam, evden alıp getireyim de değiştireyim... Siz de teknik adamsınız, ukalalık saymazsanız..."

"Tam tersine, memnun olurum..."

"Bakın, şimdi burada evi olanların hepsinin hali vakti yerinde, hepsi de üniversitelerde okumuş, büyük memur olmuşlar. Ama hepsi alaturka adamdır bunların! Çöp torbalarını zahmet edip üç adım ötedeki çöp sandığına götürmez, kapılarının önüne bırakıverirler. Gece oldu mu, köpekler torbaları parçalar... Bir mezbelelik ki... Rahatsız da olmazlar. Ben söyledim mi, ciddiye almıyormuş gibi görünmeyi yeğliyorlar. Çocukları da onlara bakıp onlar gibi davranıyorlar. Siz de görmüşsünüzdür. Oğlanlar, kızlar, koskoca adamlar, süslü püslü hanımlar, dondurma yerler, kâğıdını atarlar, sigaralarını kuma gömerler, evlerinde su yokmuş gibi duşa girer; uzun uzun şampuanlanırlar, o duş kabinlerini görseniz, iğrenirsiniz, yerlere atılmış âdet bezleri mi, prezervatifler mi... hatta affedersiniz, büyük aptestlerini bile yapanlar oluyor..."

"Yani, dayım da mı..."

"Hâşâ, öyle demek istemedim. Biliyor musunuz, işte o gün, çekvalfı değiştirmek için gelirken buldum onun cesedini. Arkadaki eski kazı yerinde, çukurun dibinde, çöplerin üstünde. Dolaşırken yakınından geçmişsinizdir belki. Hele gündüzleri pek pis kokar. Ben buldum dedim ama aslında, şu çadır-büfede çalışan küçük kıza rastlamıştım yolda, o görmüş, o söyledi. Önce inanmadım. Yalancının biridir çünkü. Ama merak ettim, bir de baktım, gerçekten de orada... Çok kötü bir görünümü vardı. Yabandomuzları parçalamışlar adamcağızı. Dayınız çöplerini o çukura boşaltıyormuş herhalde. Tuhaf adam... Gerçi, belediyenin çöp kamyonu ancak haftada bir uğruyor bu tarafa ama... Her neyse... Şortunun üzerine pijamasının ceketini geçirip öyle çıkmış... Herhalde yine çöp bo-

şaltmak için gitmiş oraya. Yiyecek kokusu alan yabandomuzları üzerine saldırmış olmalılar. İyi adamdı. Nur içinde yatsın..."

Daha önce küçük kız olanları anlattığı için, elektrikçinin hikâyesini biliyordu.

Bu konuşmayı anımsayınca gülümsedi elinde olmadan. Dayısı vasiyeti uyarınca Yenifoça mezarlığına gömülmüştü. Bir gece bile mezarına nur indiğini gören olmamıştı. Aslında belki de ruhu tedirgindi, geceleri mezarından çıkıp dolaşıyordu ortalıkta, açıklanması çok güç bir kaza sonunda öteki dünyayı boylamasının öfkesini taşıyor olmalıydı.

***

Elektrikçi, elektrikçinin oğlu, elektrikçinin oğlunun yardımcısı... Bir bakıma onlarla arasında bir garip benzeşme var gibiydi. Onlar da aslında yabancısıydılar buranın. Onlar da bir anlamda, bir çeşit olup bittiyle çıkıp gelmişlerdi buraya. Ama öte yandan, şöyle ya da böyle, ekmeklerini taştan çıkarmak zorundaydılar. Oysa kendisi, daha kırk altı yaşında, çalışmaya gereksinme duymadan, yan gelip yatıyordu.

Tatsız tuzsuz geçirilen üç haftanın sonunda, durup durup kendisine hâlâ aynı soruyu yöneltiyor:

"Ne işim var benim burada? O bin yüzlü billur kürenin, o ne idiğünü bilmediğim nemrut felsefe taşının bekçiliğini yapmak, daha da önemlisi, insanlığın geleceğini korumak için mi? Ama o da yok işte ortalıkta..."

Gemideyken de yalnızdı, ama orada yaşam iyi yağlanmış makine düzeni içinde, sorgusuz sualsiz, kendiliğinden akıp gidiyordu. Yemeklerini aşçı pişiriyordu, hizmetlerini lostromosu görüyordu. Burada ona insanın günlük birtakım gereksinmeleri olduğunu acıtıcı bir gerçeklikle anımsatan kesintileri vardı yaşantısının; işçi kadının geldiği günler hariç -haftada bir gün- bütün işleri kendisi yapmak zorundaydı. Bağırıp çağıracağı hiç kimse, ücretini elbet ödeyeceği, bu yüzden minnetsizce alıp yatağına atacağı bir kadın bile yoktu ortalıkta.

"En iyisi galiba, geri dönmek, her şeye yeniden başlamak..."

Galiba. Ama başarabilir miydi? Gramofonun kolunu kaldırıp en başına koyar gibi bir taş plağın... Çizgileri kirlenmiş, çizilmiş, dolmuş, iğne körelmiş...

***

Öğleye doğru, ya da akşamüzeri, kalabalık gazinoda toplanmaya başlayınca, çadır-büfenin müşterileri de o tarafa kayıyordu. O zaman küçük kız, çadır-büfenin önündeki çivileri yerlerinden oynadığı için bacakları sallanan tek masanın gerisinde, tahtalarından en az biri kırık iki iskemleden birinin üstüne, bir ayağını altına alarak, oturmakla tünemek arası çöker, melûl, mahzûn, kalabalığı seyrederdi, arada sırada ondan yana sitemli bakışlar fırlatarak.

Nesi vardı bu küçücük kızın ona çekici gelen, eldeğmemiş yabansı kösnüllüğü dışında? Yıllardan beri ilk kez, böyle bir yerde, kendisine böylesine safça yakınlık gösteren birisiyle karşılaşmış olması mıydı onu böyle etkileyen; yoksa, kendi gizli güçsüzlüğünün yansımasını mı görüyordu onun baştan çıkarıcı küçük orospu bakışlarında? Bu kişi, âdet görmeye başlayıp başlamadığı bile kuşkulu bir küçücük kız bile olsa?

Adının "*hişt çocuk!*" olduğunu söylemiş olan küçük kız, göz göze geldikleri ilk günden beri onu her gördüğü yerde telaşlara kapılıyor, ne yapacağını bilemiyor, durup durup çevresine bakınıyor, kimsenin görmeyeceğinden emin olunca, ayak ayak üstüne atıp, utanmaz pozlar vermelere kalkıyordu. Uzakdoğudaki kimi aşk evlerinde karşısına çıkarılan çocuk fahişeleri anımsatan acıklı kösnüllüğü, kadınsı sokulganlığı içini kıyıyordu.

Ne kadar itiraf etmese, kızıyormuş gibi tavırlar takınsa, eski sapıkça tutkularının uç vermesi anlamına geldiğini bildiği için, kendine lanetler yağdırsa da, küçük kızın, oğlan çocuklarınınki gibi kısacık kesilmiş diken diken saçları, kirli sarı yanakları, çipil çipil, blefaritli gözleri, çöp bacakları, sıska kolları, kim bilir kimin verdiği, bedenine büyük gelen yarı saydam buluzundan açığa çıkan ceviz büyüklüğündeki memeleri, fermuarını iyi çekemediği için hep düşük duran şortundan üst kısmı görünen süt beyazı iki yuvarlak

kıçı, zaman zaman çokbilmiş, zaman zaman inanılmayacak kadar çocuksu halleri, kimi zaman safça, kimi zaman hınzırca sözleri öylesine hoşuna gidiyordu ki, bir gün canını sıkacak, başını büyük dertlere sokabilecek bir şeyler yapabileceği korkusuyla ürpermekten kendini alamıyordu.

Öte yandan, belki başkalarına pek göstermediği, sanki yalnız ona sakladığı öyle ince bir tarafı, kuşku duymadan yaklaşışı, bir içtenliği, bir yapmacıksız cana yakınlığı vardı ki, aşağı ne zaman inse, adımları ister istemez onun bulunduğu tarafa yöneliyordu. Elektrikçinin dediği gibi biraz yalancı da olsa, azıcık canını da sıksa, bu küçük kızın ona eski günlerini anımsatan, gölgeli, ılık, düşsel çekiciliğinin kendisi için taşıdığı önemi, kendi kendisine bile açıklamaktan âdeta kaçınıyordu.

Başkalarının yanında çok ciddi görünüşlüydü kız, ama ondan hiç sakınmıyordu.

Kaç yaşındaydı tam olarak? On üç demişti; doğru muydu bakalım? Kimi zaman çok daha küçük gösteriyordu, kimi zaman da deneyimli bir çocuk fahişe tavırları takınıyordu. Ne yapacaktı peki bu kız daha sonra? Biraz daha sonra? Daha daha sonra?

Burada, bu sıcakta, yarı çıplak, doğanın ve denizin çağrısıyla karşı karşıya kalan henüz çocukluk çağında sayılabilecek yeni yetmelerin, gençlik evresindeki kız ve oğlanların, orta yaşlıların, yaşı başı geçmişlerin, cinselliklerini saklamak, susturmak, ya da gizlice tatmin etmek için nasıl bunaldıklarını, bilinçsizce, umutsuzca, nasıl savaş verdiklerini gördükçe, kendi çocukluğunu, kendi yeni yetmeliğini, kendi bunalımlarını anımsayarak, sesinin en yüksek perdesiyle haykırmak geçiyordu içinden, ya da hıçkıra hıçkıra ağlamak...

Sonra o da başkaları gibi susuyordu.

O zaman, küçük kızı bırakarak, bir garip suçluluk duygusu içinde, torbasını alıp öfekilerin, gazinodakilerin yanına gidiyordu.

6

Gemiden ayrılalı beri, vakit öldürmek için kahve köşelerinde pineklemek, gemici meyhanelerinde kafa çekmek alışkanlığını bütünüyle bırakmıştı. Ne deniz kenarındaki gazinoda uyuklayan, ne de bakkalın taraçasında okey ya da pişti oynayan tanımadığı birtakım adamlarla oturup sohbet etmeye, ya da oyun oynamaya hevesliydi. Ama ille de uyumsuz bir insan gibi görünmesi de şart değildi; yöneticinin ısrarla davet ettiği, hemen her akşamüstü genişleyen bir çembere dönüşen kafeteryadaki masasında, pekâlâ o da kendisine bir yer edinebilirdi.

Yönetici bu sitenin kurucularındandı; görebildiği kadarıyla, yöneticilikle pek de bağdaşmayan, şair tabiatlı, hatta şair, içmesini seven, renkli, ama bütün bu özelliklerine karşın, galiba gerçekte, yalnız bir insandı. Birkaç arkadaşıyla birlikte, bomboş, kendi haline bırakılmış, çalılıklarla, yabani zeytin ve pelit ağaçlarıyla kaplı bir dağ parçasından, bir uygar yerleşim bölgesinin oluşmasına öncülük etmişti. Şimdi biraz kenara çekilmiş gibiydi. Günlük sorunlardan, alışveriş dedikodularından, insanların sahte gülücüklerinden, yaltakçılıklarından, yalaklıklarından, sinsiliklerinden, sıkılmıştı. Dayı-yeğen, birbirlerinden ne kadar farklı olurlarsa olsunlar, yöneticinin onu dayısının yerine koymak isteyişinin, daha yakın ilişkiler kurmak hevesinde oluşunun nedeni, çevresindeki bütün o yüze gülücü, sahtekâr kalabalık içinde, onun da kendisi gibi bir yalnız adam olduğunu anlamış olmasıydı. Öyle sanıyordu. Oysa yalnızlıkları ne kadar ayrıydı birbirinden... O hiçbir zaman bir şair gibi bakmamıştı çevresine, bir şair gibi duyarlı değildi, bir şair gibi duygulanmamıştı.

***

Buradaki en iyi arkadaşının, aralarında epeyce bir yaş farkı olmasına karşın, dayısı olduğunu söylemişti yönetici, ilk geldiği günlerde. Bununla övünüyordu, çünkü dayısı önemli bir insandı, yurtdışında da tanınmış ünlü bir arkeolog, arkeologdan da öte, bir düşünürdü. Önceleri yönetici onu dayısına layık görmüyordu,

bunu sezinlemişti; ilk tanıştıkları sıralarda, üstü kapalı bir şekilde, böyle bir insanın yeğeni olmanın büyük sorumluluk gerektirdiğinden söz etmişti. Ama kısa zamanda, hakkındaki olumsuz düşünceleri hızla değişti.

Başlangıçta ikircikli davranması doğaldı, ne de olsa, şairler, doğabilimciler ve filozoflar, aynı kaynaktan su içer, aynı kaba işerler! Oysa o neydi ki, sıradan bir denizci parçasıydı; kaptan bile değildi! Çarkçı denince, korsan filmlerindeki tek kollu dümencilere benzetiyorlardı onu. Ama yakından tanıyınca şaşırıyor, "Sizi yanlış değerlendirmişiz!" diyorlardı, o da bıyıkaltından gülerek, "Yok, yok, haklısınız, ben işte öyle, aslında baştan düşündüğünüz gibiyim, şimdi miras yediğim için efendi takımı arasında sayılıyorum," deyiveriyordu.

Aslında dost olmaları için gerekli olandan daha az ortak nokta vardı aralarında; yönetici İkinci Yeni akımının bir zamanlar adından epeyce söz ettirmiş olan şairlerindenmiş, Pazar Postası gazetesinin edebiyat eklerinde hayli şiiri yayımlanmış, bir de kitabı varmış, gerçeküstücülerle Marksizm arasındaki ilişkileri konu edinen bir de incelemesi çıkmış bir edebiyat dergisinde, eleştirmenler çok önemli bir çalışma olduğunu söylemişlermiş; duygulu, yumuşak başlı, insanlarla iyi geçinen, ama öte yandan da, belli etmemesine karşın, ondan daha öfkeli, daha inatçı, belirlediği hedefe doğru adım adım ilerlemesini bilen bir insandı, üstelik, memleket sorunlarıyla da ilgiliydi.

Belki tek ortak noktaları, ikisinin de içki içmekten hoşlanıyor olmalarıydı; ama görebildiği kadar, yönetici, alkolik olmamakla birlikte, daha çok bir görevi yerine getirmek istermiş, âdeta içki içmeye hükümlüymüş gibi içiyordu. Bütün farklı ya da yetersiz ortak yanlarına karşın, yine de içlerinde birbirlerine karşı gizli bir çekimin varlığını ikisi de hissetmişti, daha ilk tanıştıkları gün.

Yöneticinin karısı da ilginç bir kadındı, bir anlamda galiba kocasından daha gerçekçi, dünya işleriyle daha ilgili, durmadan okuyan, kocasından daha genç, yaşına göre hâlâ hoş ve çekici bir kadındı. Onun, kendisi hakkında birtakım iyi niyetler beslediğini hissediyordu. Öyle geliyordu ki, bir yalnız kalsalar, baş başa konu-

şabilseler, bütün o akıllı uslu, çekingen kadın tavrını bir yana bırakıverecek, onu yeniden baş göz etmek için kurduğu planları açıklayıverecekti! Aklında birisinin bulunduğundan emindi onun, ama bu adayın kim olduğu hakkında henüz hiç açık vermemişti.

***

İkindiüzerleri, herkes son denizlerinden çıkıp birer bardak sıcak çay ya da birer şişe soğuk bira içmek için, üstü eternit kaplı çardaktaki masaların çevresine toplandığı zaman, bir koltuğa yerleşip kitap okuyormuş gibi yaparak, daha çok uzaktan kolluyordu yöneticiyle karısını. İşleri düşenler, çıkarları olanlar, yöneticinin önünde âdeta diz çöküp yaltaklanıyor, o da herhalde yakında yapılacak yönetici seçimlerini dikkate alarak, onlarla, onların eften püften sorunlarıyla ciddi ciddi ilgileniyormuş gibi davranıyordu.

Burada herkes aşağı yukarı hep aynı biçimde, bir eski şort, bir rengi solmuş tişört, bağcıkları kopmak üzere olan Bodrum işi bir çift sandalet ya da plastik pabuçla dolaştığından, bu kılıkta, normal toplum yaşamı içinde ne oldukları, neci oldukları belli olmayan pek çok kadın ve erkek giriyordu bu çemberin içine ve her halleriyle, aslında ne denli önemli işlerin başında bulunduklarını belirtmek için çırpınıp duruyorlardı.

Nasılsa yalnız kalabildiklerinde, bir iki kere, o da sokulmuştu yöneticinin masasına. Birbirlerine birer şişe bira ısmarlayarak, günlük olaylardan, biraz genel olarak dünya işlerinden, biraz sanattan, felsefeden söz açarak sohbet etmişlerdi. Daha doğrusu o dinlemiş, yönetici anlatmıştı. Yöneticilikten sıkılmış, artık köşesine çekilerek şiir yazsın, genç yaşta bıraktığı edebiyat dünyasına yeniden katılsın istiyordu.

***

Yöneticiyle, bu siteye gelmesinden çok önce arkadaş olduklarını bir vesileyle duymuştu daha sonra: fakültede bir süre, yöneticinin kız kardeşinin [illegible] tanışıklıkları ordan geliyormuş. Açıkçası, yöneticiden duyduğu bu dostluğu başlangıçta kıskanmamış değildi. Kendisiyle daha sıcak ilişkisi olmasında, onun beklenmedik ölümüne kadar öyle pek bir ilişki, bir yakınlık olmamıştı; onun

kendisini neredeyse tek vârisi olarak belirlemiş olmasına da bu yüzden şaşırmıştı. Dayısı hep tek başına yaşamış, çoluk çocuk sahibi olmamış, buraya gelmeden önce, bilebildiği kadar, içine kapanık bir hayat sürmüştü. Kız kardeşiyle iki yeğeninden başka akrabası da yoktu.

Doğrusu, Kalamış'taki güzelim evi dururken, neden bir yazlık ev edinme gereksinimi duyduğunu hep merak etmişti dayısının. Belki de, gençliğinde bu civarda yapılan kazılara katılmış olması nedeniyle, *nostaljik* bir hevese kapılmıştı. Yöneticinin sonradan anlattıklarına bakılırsa, Yenifoça'ya gelmesi gerçekten bir rastlantı sayılabilirdi, ama tepedeki evi alması pek de öyle değildi.

Yönetici, çalıştığı kurumdaki arkadaşlarıyla birlikte bu kooperatifi kurmalarından kısa bir süre sonra parasal sıkıntıya düşen ortaklardan birinin katılma payını satmak istediğini, onun yerine kooperatife girmesi için dayısına öneride bulunduğunu anlatmıştı:

"Bir gün aldım, zorla kolundan tutup buraya getirdim. Mercan lokantasında birer çipura, karides salatası ve kalamar yedik, bir büyük şişeye yakın da rakı içtik. Dayınız gençliğinde bu civarda yapılan kazılara katıldığı için bölgeyi tanıyordu, ama bizim sitenin manzarasını yakından görünce mest oldu, hemen o gece burada bir yazlık ev edinmeye karar verdi. Aslında, kurada çok daha iyi, kıyıya ve anayola çok daha yakın bir yer çıkmıştı, ama o tutturdu, o güzelim arsası ile bugünkü evin bulunduğu yerdekini başabaş değiştirdi!"

Yönetici alaycı bir biçimde, gerçek bir "kartal yuvası" olduğunu söylüyordu tepedeki evin ve dayısının, sitenin çöplüğü haline dönüşen çukura bu kadar yakın bir yeri yeğlemiş olmasına hâlâ şaşıyor ve bunu bir kapris olarak nitelendiriyordu. Gerçekten de evin arka tarafı, şimdilerde çöplük gibi kullanılan, dayısının bir süre önce cesedinin bulunduğu eski kazı yerine, çok eskiden içinde yer aldığı kazı heyetinin eski çalışma alanına bakıyordu, ama arada epey bir uzaklık vardı.

Önce, "Sahi, neden acaba..." diye geçiştirmişti, ama şimdi yöneticinin görüşüne katılmıyor, tersine, dayısına hak veriyordu. Ev,

bütün vadiye egemen noktadaydı ve buradan bakıldığı zaman, bir yandan Yenifoça'ya, öbür yandan Aliağa'dan Cengelli'ye kadar körfezin çepeçevre bütün kıyısı ayaklar altına seriliyor, baştan çıkarıcı, gözalıcı bir görünüm sergiliyordu. Dayısı, kırk yılda bir gönderdiği mektuplarından birinde, "Burada kendimi binlerce yıl önce yaşomış bir mitologia Tanrısı gibi yalnız ve gururlu hissediyorum," diye yazmıştı.

***

Dayısı yaşamının son beş yılının bütün yazlarını burada geçirmişti ve buraya geldikten sonra onun çok değiştiğini, âdeta bambaşka bir insan olduğunu söylemişti yönetici. Yakın bir ilişki içinde olmamalarına karşın, dayısındaki değişiklikleri kendisi de fark etmemiş değildi. Beş yılda, üç kitap, pek çok makale yayımlamıştı. Arkeolojik araştırmalara çok değişik bir açıdan yaklaşıyor, felsefi bir gözlükle değerlendiriyordu yeni bulguları. Haftada bir gün büyük temizlik işleri için gelen kadın bir tarafa bırakılırsa, evini kendisi çekip çeviriyordu. Mektuplarından anladığı kadar, insanlara hep yukardan bakan, iğneleyici ve küçümseyici söyleminin yerini, tatlı, sevimli bir alaycılık almış, o zamana kadar neredeyse yok saydığı yeğeniyle daha "beşeri" ilişkiler kurmaya çalışmıştı. Bu çaba, biraz daha yaşamış olsaydı, iki adamın birbirlerine daha çok yakınlaşmalarına, birbirlerini daha iyi anlamalarına yol açar mıydı, bilinmezdi tabii, ama özellikle son bir yıl içinde, karakterlerinin ortak noktaları daha bir belirginleşmişti.

"Ne tuhaf," dedi bir çeşit pişmanlık duygusu içinde. "Bu evi yaptırırken kim bilir neler düşünüyordu. Herhalde bir gün burada benim oturabileceğim aklından bile geçmemişti..."

Bu ev, dayısı için, bir kendini bulma, bir arınma, belki de bir yücelme sığınağıydı ve şimdi, bu âdeta kutsal mekânda, onun gibi, yaşamının büyük bir bölümü insanların genellikle tiksintiyle karşıladıkları cinsten, her türlü serseriliğin, sefahatin, her türlü içki ve uyuşturucu esrikliğinin dola taşa yaşandığı serüvenler içinde geçmiş bir insan oturuyordu.

Acaba onun pek yakından tanımadığı, arkeoloji dünyasının ilginç üyesi, egzantrik bir filozof olan dayısı da, bütün o yükseklerde

uçuşan ipek tüylü saçlarına karşın, zaman zaman yeğeninin içinde yaşadığı gayya kuyusunda dolaşmaya heveslenmemiş miydi? Son mektuplarında bunu da hissetmişti aslında ve burada geçirdiği bu son dört hafta içinde, deniz kıyısına her indiğinde, yaşlı adamın iç çekişlerini işitir gibi olmuştu, yanı başında.

Kalamış'taki evde bir keşişinkinden farklı değildi yaşamı, bundan emindi. Ama burada da ilk bakışta, Karlos dışında -ki o bir erkekti- bir dişi köpeğin bile girebildiği söylenemezdi dayısının yaşamına. Belki o Hollandalı arkeolog kadın...

O da dayısı gibi Allaha falan inanan biri değildi pek, ama belki yine de bir ruhun var olabileceğini düşündüğü için olacak, akşamları, genellikle denize ve bazen de mehtaba karşı kadehini kaldırırken, "Ruhun şâd olsun dayı!" demekten kendisini alamıyordu.

7

Saat sabahın altısı. Denizin ötesinde, Aliağa'ya doğru uzanan alçacık dağların arkasında, Çakmaklı yönünde, güneşin kıpkırmızı ışıkları ufukta belirmeye başlamış. Az sonra sular kızaracak, yakamozlar ıpıl ıpıl kıyıya kadar uzanacak, sonra sıcağın buharlaştığı görülür gibi olacak. Bu inanılmaz değişim, hepsi hepsi birkaç dakika süren bir büyüleyici şölen...

Burası, Yenifoça'ya altı yedi kilometre uzaklıkta, bütün bu sahilde eşine rastlanmayacak kadar büyük, dağınık ve engebeli bir araziye yayılmış bir evler kümesiydi. Henüz, yöneticilerinin ileri sürdükleri gibi ne kent, ne de bir beldeydi, tam oluşmamış, yarım yamalak bir "site"ydi. Geniş, yemyeşil, görkemli bir tepenin iki yakasıyla, aradaki derin ve gümrah vadinin yamaçlarına şimdiden -sayısını kesin olarak bilmek olanaksızdı, çünkü durmadan yenileri yapılıyordu- birbirini andıran bir oda fazla, bir balkon eksik, üç dört yüz kadar yazlık ev kurulmuştu. Arazinin çok engebeli oluşu nedeniyle, evler oldukça aralıklı olarak serpiştirilmişti yamaçlara.

Belki de bu yüzden insanlar birbirlerinden kopuk yaşıyor, sanki birbirlerine fuzuli işgalcilermiş gibi bakıyorlardı. En azından kendisine bakışlarında, Yenifoça'nın eski sahiplerininkine benzeyen öyle siyah bir ıpıltı seziyordu. Bereket versin onun evi, dayısından miras kalan, üç aydan beri bir türlü sahiplenemediği bu ev, ormanın içinde, en tepede, tek başına dikiliyordu gökyüzüne doğru...

Güneş, bütün Ege kıyıları boyunca, yalnız burada, batıdan doğuyordu. Bu bir doğa sapkınlığı değildi. Sitenin üzerinde bulunduğu yarımada, güneyden gelip kuzeye ilerleyen kıyı şeridinin yüz seksen derecelik bir kıvrım yaptığı noktadaydı. Dayısını buraya çeken, buraya bağlayan, belki de bu ilginç coğrafya yapısıydı. Bir arkeolog, gönüllü bir filozof olarak kendisine en çok kuşkuculuk öğretisini yakıştıran, gerçeküstücü bir şairle yakınlık kuran bir insanın, doğanın bildik düzenine aykırı düşen bu tür sapkınlıklardan hoşlanması ona ters bir şey olarak görünmüyordu.

Dayısının ölümünden kısa bir süre sonra, henüz yerleşmeye kesin olarak karar vermeden önce gelmişti buraya. Aylardan mayıstı. Oysa şimdi temmuzun ortalarındaydılar ve dönüşün hüznünü şimdiden düşünmeye başlamıştı. Gerçi annesi, dayısının Kalamış'taki köşkünde ona da bir oda ayırmıştı, ama orada, annesiyle burun burna oturamazdı. Hoş, Beykoz'daki, babadan kalma, eski, tahtaları kararmış, tuğlaları dökülmeye başlamış, her tarafından yel üfürüp sel götüren evde boğulmayacak mıydı?

Sefer dönüşlerinde, evden dışarı adımını attığı zaman önünü kesen çocukluk arkadaşlarının askıntısından kurtulmak için, köşe bucak gizlenirdi. Hele şimdi, işsiz güçsüz, emekli bir çarkçıbaşı olarak ne yapacak, nasıl vakit geçirecek o evde? Neyse ki, burada kimse yoktu onu öylesine sıkabilecek, boğacak. Annesi adımını bile atmamıştı henüz bu eve; *burada her şeyin ona ağabeysini anımsatacağını, buna dayanamayacağını* söylüyordu.

***

Güneş, buraya ilk geldiği günlerde, denizi bir göl gibi gösteren karşıdaki tepelerin en solundan doğuyordu, giderek sağa doğru

kaydı. Gelecek yıl, mayıs başında geldiğinde, onu yine tepenin en solunda bulacağından kuşkusu yoktu. Bu dönüşün açıklaması aslında çok basitti. Norveç fyord'larında çok görmüştü böylesini; ama şimdi burada, ona sanki bambaşka, yepyeni bir doğa mucizesiymiş gibi geliyordu.

Bu doğa olayından birtakım felsefi ya da toplumsal sonuçlar çıkarmaya kalkışıyor değildi, dayısı çıkarmış olabilirdi, o kendine göre bir filozoftu, onun için doğada yaşamı sorgulamasına yardımcı olacak simgesel belirtiler aramak kadar doğal bir şey olamazdı; ama kendisi gibi bir mekanikçinin böyle bir şeye kalkışması, gülünç bir çokbilmişlik, aptalca bir bilgelik taslaması olurdu; ancak yine de, doğduğu günden beri tüm varlığına oyulmuş bulunan alışkanlıklara ters düşen bu durum, her sabah onu birtakım ürkütücü, en azından rahatsız edici düşüncelere yöneltmekten geri kalmıyordu.

Burada sanki her şey, güneşin doğuşuna koşut olarak tersine yürüyordu. Zaman tersine akıyordu ve o her gün, bütün bir mevsim boyunca, zamanın gerisine doğru atıyordu adımlarını. Pasifik Okyanusunu geçerken, saat farkını gösteren boylam çizgisini aştıklarında hep bu garip duyguya kapılırdı. Bir gidişte, yaşanmış olan günü yeniden yaşamak, bir dönüşte, bir bütün günü yaşamadan atlamak...

O halde, gerçek zaman neredeydi? O zaman ki başlangıcını kimse bilmiyor, nereye gittiğini kimse öngöremiyordu. Burada, evinin üst katındaki taraçada, üstünde sadece ayağına öylece geçiriverdiği, haftada bir gün gelen temizlikçi kadının -otomatik makineyi kullanmayı bir türlü öğrenmediği, öğrenmeyi de şiddetle reddettiği için- eliyle yıkadığı, kirli mi, temiz mi olduğu belirsiz, boksör donu denilen cinsten bir şort, kumaşının sarılı beyazlı rengi solmuş, sağlamlığı kuşkulu şezlonguna uzanmış güneşin doğuşunu izlerken, kendisini bu bilinmeyen zamanın akışı içinde çoktan ölmüş, ya da tersine, ölümsüzleşmiş biri gibi hissettiği oluyordu kimi zaman.

Gündüzlerin, sert, çığ ve yakıcı aydınlığına, gecelerin bol yıldızlı, derin yalnızlığına, çevresini saran doğanın inanılmaz renk

uyumları sergileyen otlarına, yaban çiçeklerine, hele de, ormanı kaplayan zengin bitki örtüsü içinde, ona burada, öteki ağaçların yanında, en tekil, en soylu ve en kişilikli olanlarıymış gibi görünen zeytin ve pelit ağaçlarının, gölgelerini diplerinden esirgeyen biraz bencil, biraz somurtuk, sonsuz biçimlere bürünen görünümlerine karşın, kendisini hâlâ bir Tanrıtanımaz olarak nitelendirmesinin gülünç bir övünme olduğu ileri sürülebilirdi elbet; oysa işin gerçeğine bakılırsa, zaman zaman, herhangi bir inanca sarılmayı, utana utana, vazgeçilmez bir gereksinme gibi içinde hissederek korkuya kapılmıyor da değildi.

Özellikle, her seferinde ona hiç bitmeyecekmiş gibi gelen okyanuslar ötesi yolculuklarda, biraz serinlemek, soluklanmak için makine dairesinden güverteye çıktığında, denizin gece karanlığında insana hep yoklukları düşündüren sonsuzluğu değil, aşağıda, makine dairesinde, ortalığa belli belirsiz bir yanık yağ kokusu yayarak düzenli bir şekilde çalışan, kaygan ve parlak yüzeyli, iyi bakılmış şaftların, çarkların, pistonların inanılmaz sessizliği, onu böyle, daha çok dayısına yakışan düşüncelere salardı.

Okyanuslar ve düzenli olarak görevlerini yapan, dev gemiye o sonsuzluğu aşacak gücü sağlayan dizel motorlarının karşısında kaptanla ikisi vardı tek başlarına duran; o iki büyük güce direnen, hatta hükmeden gerçek güç onlarınkiydi. Ama bu inanılmaz güçlü konum ona hiçbir zaman güven duygusu vermemişti. Dahası, korkutmuştu. Ama bu, nedense insanların hep acımasız, cezalandırıcı, can yakıcı bir zebani olarak gördükleri bilinmez yaratıcı ile bir gün hesaplaşmaya oturmak korkusu değildi. Bu, bir gün yok olacağının kesin, ama bir o kadar da inandırıcı olmayan bilinci içinde, yaşamının geri dönüşler ortasındaki yerini, varlık nedenini kestirememesinin ürküntüsüydü.

Bunları bir gün dayısıyla oturup tartışabilmeyi ne kadar isterdi. Kabahat onda ya da kendisinde olmuş, artık ne fark ederdi ki... Zaten bakalım, korkularına, saplantılarına ve kuşkularına bir açıklık getirebilecek kadar güçlü müydü o? Arada sırada coşar, sayfalar dolusu mektuplar gönderirdi yeğenine, hep daktiloyla yazardı, sık satırla; düşüncelerinden, yerkürenin oluşumuyla ilgili, henüz kanıt-

lanmamış kuramlarından söz ederdi, onun anlayamayacağını bile bile.

Her şeyi bir yana bırakıp Yenifoça'ya gelmesini istediği mektubundan önceki son mektubu Malta'da demirledikleri sırada geçmişti eline. Amerika'da çıkan önemli bir bilimsel dergide yayımlanan makalesinin fotokopisini yollamıştı. Ege'deki yeni birtakım kazılardan elde edilen bulguların ışığında, değişmeyen senaryolar dediği bir kuramı anlatıyordu yazısında. Doğanın cimriliğini öne sürüyor, bu nedenle, yaşamı oluşturan maddesel nesneleri ziyan etmediği gibi, canlıların yaşamlarını konu alan senaryoları da durmadan değiştiremeyeceğini savunuyordu. Ona göre, milyarlarca yıl önce dünyada başka uygarlıklar da yaşamıştı ve o uygarlıklar yok olduktan sonra yaşam, ilkinin aynı olan bir senaryoya göre yeniden organize olmuştu!

Önce gülüp geçmişti, ama sonra, dayısının bir başka görüş açısından yaşama geri dönüş düşüncesi giderek onu da içine çekmeye başlamıştı. Çevresine her dikkatli ve bilinçli göz atışında kendisini bütün bu yaşam cümbüşü içinde çok daha eskilerde yaşamış biri gibi görüyordu. Her şey tanıdık, her olay bildik gibiydi. Kimi bilimkurgu öykülerinde olduğu gibi, yüzyıl, bin yıl gerilerdeki ya da gerilerden gelen bir yaşam değildi bu. Belki dayısının makalesinde sözünü ettiği çok daha eski dönemlerden geliyordu, belki birbirine koşut yaşamlar içindeydi, ya da bu, uzunca bir süredir artık giderek artan miktarlarda içtiği içkilerin ve daha sonra rahatça uyumak için almaya başladığı ağrıkesicilerin bir oyunuydu, bir gülünçlü bellek sapkınlığı, bir akıldışılık, bir ruhsal hastalık belirtisiydi.

Ancak bu sezgisinin salt aptalca bir inanç sorunu olmadığını söyleyebilirdi. Bir gün bir yerde, bu gidip gelen, varlıkla yokluk arasında dönen, birbirine dönüşüp duran yaşamın varlığını kanıtlayacak bir bulguyla karşılaşacaktı, bundan emindi. Beklediği kanıt, herhangi bir kâğıt parçası, bir yontu kırığı, ya da, kim bilir, çok daha değişik, kırmızı mumla mühürlenip imzalanmış, ya da çocuk karalaması gibi, gülünç bir belge, düşlerine girecek gizemli bir ses, Tanrısal bir vahiy olabilirdi...

Makalesinde, böyle bir kanıtın varolmasının gerekliliğinden dayısı da söz ediyordu; bu kanıtın dünyanın belli bir yerinde, özellikle de Ege kıyılarındaki antik kentlerin bir köşesinde gizlenmiş olabileceğini, araştırıcılarını beklediğini söylüyor, bu yörelere, böyle bir amaçla düzenlenecek turistik bir gezi bile öneriyordu, gizli bir alaycılıkla...

Dişini sıkıp dayısının dosyalarını ciddi ciddi elden geçirmeliydi. Ayıp ediyordu doğrusu. Anlasın, ya da anlamasın, önemli değildi. Zaten kafasındaki soru işaretlerinin karşılığını bulacağını sanmıyordu bu dosyalarda. Bu sadece gizli bir beklentiydi. Ne de olsa soyaçekim denilen bir olgu vardı. Eskiler, oğlan dayıya çeker demezler miydi? O da dayısı gibi beyninin gri renkli odacıklarına bir türlü "*Yeter, artık orada dur!*" diyemiyordu. Hem, bakmışsın, taş yığınlarının arasından binlerce yıllık uygarlık kalıntılarını bulup gün ışığına çıkaran meslektaşları gibi, dayısı da, düşünce dehlizlerinin labirentlerinde dolaşırken, varlığın başlangıcını ve bitişini sorgulayacak birtakım formüller keşfetmiş olabilirdi...

***

Deniz sisler içinde kıpırtısız. Karşı kıyılar zor seçiliyor. Bugün yaman sıcak olacak. Neredeyse çocuk sayılabilecek yaşlarından beri katıldığı kim bilir kaçıncı sefer bu. Bir anlaşılmaz kaygıyla aşağılara bakıyor, yine denizi sorguluyor gözleriyle. Oysa gemi karaya oturmuş, can filikaları alabora olmuş, çevrelerini köpekbalıkları sarmış, o, kanlar içinde, can çekişiyor...

Mayosunu giyip hemen aşağıya mı inse? Plajın arkasındaki çadır-büfeye bakan küçük kız gelmiş midir, ya da uyanmış mıdır? Uykulu uykulu gözlerini ovuşturarak, çipil çipil bakışlarıyla "Hoş geldin!" mi der? Solgun yanaklarından bir makas alıp "Hadi bana bir kahve pişir," diyerek omzunu pışpışladığı zaman, ellerini uzatıp kendisini kaldırmasını isterken, yine öyle çocuk fahişe tavırları mı takınır? Sedirinden fırlayıp giysilerini alelacele sırtına geçirerek nasıl da koşar çadır-büfeye doğru zavallıcık, tüpgaz ocağına cezveyi nasıl da yerleştirir, titreyen elleriyle...

Acıması mı gerek ona, kızması mı, yoksa kendisinden tiksinmesi mi...

Kendisininkinden iki ev aşağıdaki evin sahibi olan hacının, sabahın köründe taraçaya çıkarak avazı çıktığı kadar yüksek sesle ezan okuduğunu anlatmıştı yönetici. İki yıldır ortalıkta yokmuş bereket versin. O da eline bir hoparlör alıp bağırsa aşağılara doğru... Bağıracak da ne diyecek? Aklından geçenler, ölümden beter. Geriye dönmek, ta işin en başına. Ya da içmek, uyuşmak, uyumak... Ya da ölümsüzlük isteğini haykırmak...

***

Yerli ve yabancı arkeologlar, evinin bulunduğu tepenin arka tarafında, vadinin içinde, eski kazı yerinden bir iki kilometre kadar uzakta, terk edilmiş taş ocağının çukurları arasında, yıllardan beri bir şeyler arayıp duruyorlardı. Kimi zaman fotoğraf gereçlerini alarak o tarafa doğru yürüyor, onları uzaktan gözetliyordu. Belki, toza toprağa bulanmış kafalarını yukarı kaldırıp da onu orada görenler, fotoğraf makinesine, sehpasına, son günlerde birdenbire iyice kırçıllaşan Barbarosvâri heybetli sakalına, gür ve kabarık saçlarına bakarak, onun ünlü bir gazeteci, bir fotoğraf habercisi olduğunu düşünebilirlerdi.

Kendisini hiçbir zaman sanata eğilimli biri olarak görmemişti. Ama alçakgönüllü olmaya ne kadar özense de -ki bu davranış bile içsel niyetlerinin farklı olduğunu göstermekteydi- gerçekte inanıyordu ışıkları ve gölgeleri çok iyi kullandığına. Bir renk cümbüşüdür gidiyordu parlak kâğıtların üstünde.

Hiç insan fotoğrafı çekmeye özenmemiş olmasına karşın, o renk cümbüşünün ortasında bazen, belki de üst üste çekilen iki kare nedeniyle, çeşit çeşit mavilerin arasından, ona yabancı gelmeyen bir yüzün, uçuk, tüyümsü bir kadın siluetinin belirdiği oluyordu. Çıplak bir kadın siluetiydi bu; bu vücudun bütün çizgilerini, bütün kıvrımlarını ayrıntılarıyla biliyor, tanıyordu. Düşlemesi bile onu yıllar önce olduğu gibi baştan çıkaracak kadar güzel ve çekici bir kadındı; hep aynı kadındı. Bir belli imge olmaktan çıkmış, âdeta simgesel bir kimliğe bürünmüştü ve bunca yıldan sonra onu fotoğrafının objektifinden çıkararak nasıl biçimlendirdiğini bilmiyordu.

Bazen objektifini, tamamen ilhamına bırakarak, gelişigüzel sağa sola çevirdiği sırada, o dalga dalga renk karışımının arasın-

dan, insan olup olmadıklarını kestiremediği başka birtakım varlıklara ait gölgelerin, yüzlerin, inanılmaz, hiç görülmemiş birtakım şekillerin, hatta notaya benzeyen, hiyeroglif gibi yazıların çıktığı da oluyordu. Sanki kimin ve neyin nesi olduğunu bilmediği biri, bu görüntüleri, bu şekilleri kâğıda yansıtması için, kendisini fark ettirmeden elini tutup bastırıyordu deklanşöre ve o zaman hep, dayısının milyarlarca yıl önce yaşamış olan uygarlıklar hakkındaki savları geliyordu aklına.

Bütün bunlara ne anlam vermesi gerektiğini soracağı kimse yoktu çevresinde. Çektiği fotoğraflar, somut olarak, elle tutulur biçimde karşısında olmasa, kendisini uyanık düşler gören, halüsinasyonlar içinde yaşayan bir ruh hastası sayacaktı.

Acaba geçmiş yüzyıllarda yaşanmış olan her şey, olaylar, insanlar, hayvanlar, canlılar, hatta tüm varlıklar, tüm uygarlıklar, savaş ve barışlar, atmosferde görünmez madde parçacıkları halinde dönüp dolaşıp bir benzer çağda yeniden biçimleniyorlardı da, onların havaya sinen, canlılıklarını sürdüren etkileri mi elinden tutup yol gösteriyordu makinesinin objektifine? Hiç görmediği, tanımadığı, varolduklarını bilmediği, düşünmediği canlılar ve eşya, hâlâ maddeyi harekete geçirebilecek kadar güçlü bir iletişim dalgası mı yayıyorlardı çevrelerine, bu dalganın tutsağı mı oluyordu zaman zaman?

Bu tepe, bu vâdi, kim bilir kaç uygarlık barındırıyordu katmanları içinde. Her dönemin, her çağın, belki biçimleri ve tohumları biraz değişik, ama aynı oldukları kuşkusuz ağaçları altında kimler dolaşmıştı, ne şenlikler, ne ölümler, ne sevinçler, ne aşklar yaşanmıştı buralarda; taş yontucular kim bilir kimleri ölümsüzleştirdiklerini sanarak mermerleri oymuşlar, hangi ozanlar kimler için, hangi zaferleri, hangi egemenlikleri, hangi güzelleri yüzyıllar ötesine sarıp sarmalayıp gönderdikleri inancıyla, şiirler yazıp, şarkılar, destanlar düzmüşlerdi? Dayısının, bir kere gelip yerleştikten sonra, neden yılın en az altı ayını burada geçirdiğini giderek daha iyi anlıyordu. Filozof bir emekli arkeolog için buradan daha ideal bir mekân bulunamazdı.

Şimdi burda, bakkalın aklı bir karış havalarda, bir yandan evde kalma korkusuyla bunalım geçiren, bir yandan beyaz atlı prens düşleri gören kızının, belki okuduğu bir romandan, ya da televizyonda seyrettiği eski bir filmden esinlenerek, "Sizin orası gerçekten de Rüzgârlı Bayır!" dediği tepedeki evde, rüzgârla denizin karşılıklı cilveleşmelerini gözetleyip sonunda rüzgârın gerçekten baskın çıkıp çıkmadığını, o uğultuların bir şaşırtmaca olup olmadığını, aşağıya, kıyıya inerse, dalgasız, dupduru ve tertemiz, belki biraz serince, ama her zaman ve hep şeytanlığını gizleyen, sadece baştan çıkarıcılığını sergileyen bir denizle mi karşılaşacağını düşünerek kararsızca beklemekteyken, ötekiler, dayısının meslektaşları, genç, yaşlı, koca koca adamlar, arkada, güneş altında, taş ocağının kalıntıları içinde ter dökerek kazma sallıyorlar, toprak eliyorlardı. Biraz gülünç geliyordu bu görünüm ona, ama daha sonra, onları izlerken, kendi durağan yaşamına bakarak onlara haksızlık yaptığı hissine kapılıyordu.

Kazı yerini tepeden gören noktada durup geçmiş çağların izlerini araştıranları gözetlerken, hiç olmadık bir anda, yine kendine dönük olarak hissettiği korkular düşüyordu aklına. Güneşin ters yönde doğup batışına koşut olarak, ölmüş güzellikler yeniden gözle görülür hale gelecek, unutulmuş aşklar yeniden yaşanacak, dinmiş acılar yeniden duyulacak, susmuş kahkahalar yeniden işitilmeye başlanacaktı...

Kaç haftadır, günlerini hemen hemen aptalca bir durgunluk, bir tekdüzelik içinde geçirmekteydi. Beyninin kıvrımlarının giderek kalınlaştığını sanıyor ve kendisini âdeta, zorunlu olanlar dışında hiçbir şey düşünmemek için koşullandırmaya çalışıyordu. Oysa, geçen sabahlarda olduğu gibi bu sabah da, sanki her şey değişmiş gibi gelmişti ona. Uyandığından beri kendisini anlamsız ve anlaşılmaz bir huzursuzluğun tutsağıymış da bundan kurtulması için gereken çabayı göstermiyormuş gibi hissediyordu.

"Artık harekete geçmeliyim, bir şeyler yapmalıyım, burada, dağ başında kimse beni duymayacağına göre, hiç değilse artık kendim için suskunluğu bırakıp avazım çıktığı kadar haykırabilme-

liyim..." deyip duruyordu kendi kendisine; ama ne diye haykıracağını bilmiyordu.

***

Güneş yükseliyor. Biraz sonra yaşam hızlanacak. İnsanlar evlerinden dışarı uğrayacaklar. Yapacak hiçbir işi yok. Şimdi deniz zamanı. O hafif tuzlu suyun sinirlerine iyi geldiğini biliyor. Yüzerken düşünmüyor insan. Bir çeşit boşluğa direnmenin hazzını tadıyor sadece. İyi bir dizel motoru gibi, yüreğinin, kaslarının, sinirlerinin sessizce çalışmasından zevk alıyor. İyice yoruluncaya kadar. Sonra, gövde çığırtkanlığı ele alıyor. Geri dönme vakti gelmiş demektir.

Saat yedi buçuk.

Mayosunu ayağına geçirdi, el çantasına üç beş kuruş attı; havlusuyla, ne zamandan beri günde birkaç sayfadan fazla okuyamadığı kitabı eline aldı, gemilerden kalma alışkanlık ve çeviklikle tepeden geçen yola çıkan merdivenleri tırmandı. Neredeyse bir aydır, kendine özgü bir içtenlikle yalnızlığını paylaşan, dayısının en az on beş yıllık Volvosu, merdivenin hemen yanında, toz içinde duruyordu park ettiği yerde. Karlos, tortop, arabanın gölgesinde uyuklamaktaydı. Onu görür görmez yerinden fırladı, başkalarını rahatsız etmemek için kısık bir sesle havladı, kuyruğunu sallayarak öne düşmeye, yol göstermeye hazırlandı.

Henüz kimse yoktu ortalıkta. Pancurlar kapalıydı. Bakkal bile açmamıştı dükkânını. Ekmekçi, ekmek sandığını kapının yanındaki masanın üstüne bırakmıştı. İsteyen parasını yandaki kutuya atıp ekmeğini alabiliyordu.

Karlos, bakkalın karşısındaki düzlüğe kadar, soluk soluğa kovaladı onu, sonra, henüz denize gitme zamanı gelmediğinden, görev bölgesinin sınırında durdu, orada kaldı.

Çadır-büfenin bakıcısı küçük kız uyanmıştı, sarı Volvonun tepeden hareket ettiğini gözlemiş olmalıydı ki, çaydanlığı ocağa yerleştirmişti bile. Kıçında, nereden bulduğu bilinmez, salkım saçak, orası burası yırtık, eskisinden daha da dar, kısa bir blucin pantolon, sabahın görece serinliğine karşın sırtında, kemikleri tek tek sayılan çelimsiz, cılız gövdesine bol gelen, yarı saydam kirli bir

gömlek, ayağında, sapur supur plastik pabuçlar, sabırla gelmesini bekliyordu onun.

Ama bu sabah, her zamanki gibi koşarak atılmadı boynuna. Bakışlarında heyecanlı ve inanılmaz bir düşazmasının çapaklı yorgunluğu okunuyordu. İçinde tuhaf, utanılası kıpırtılar hissederek gözlerini kaçırmaya çalıştı kızdan. Belki de sadece acımaydı duyduğu. Sonra, yine elinde olmadan hafifçe gülümsedi. Acıma değildi, içi sızlıyordu bir yandan, ama bir yandan da, sinsice, acıklı bir kösnüllükle, onu şımartacağını bile bile, nicedir sabun yüzü görmemiş kıvır kıvır saçlarını okşamak geçiyordu içinden.

Kendisini zorlayarak,

- Bakıyorum, bugün erkencisin, dedi. Canın bir şeye mi sıkıldı yoksa?

Gerçekten de bir keyifsizliği vardı kızın, bir bakışta anlaşılıyordu bu.

- Hiç, ne olsun, iyilik, dedi gözlerini kaçırarak.

Burada, çadır-büfenin, bir zamanlar bahçe niyetine düzenlenmiş, ama giderek, insan elinden çıkalı hiç bakım görmediği için doğanın bir parçası haline gelmiş olan içerlek köşesinde, bülüğ çağına girdiğinden beri kim bilir nelerle karşılaşmıştı bu küçük kız. Günü geçmiş sevici kadınların yol göstericilik önerileri, kara bıyıklı, kara kaşlı amcaların, ağabeylerin kuşkulu okşayışları başlangıçta onu korkutmuş, şaşkına döndürmüştü muhakkak; ama giderek, kiralık çadırların daracık şişme yataklarında, duş ya da hela kulübelerinde, kayıklarda, kumsalda ya da ağaç diplerinde burun burna geldiği sevişme sahnelerini kanıksamış olmalıydı. Yine de, henüz cinselliğin deneyimlerini kendi gövdesinde yaşadığını gösteren bir belirti yoktu. Şimdilik, sadece bir heves gibi, onu görür görmez öylesine tuhaf bir coşkuyla, öyle kösnül bir gülüşle koşarak geliyor, boynuna sarılıyordu ki, ne yapacağını şaşırıyor, hatta irkiliyordu. Öpüşlerindeki salyalılıktan hoşlanmıyordu, ama bunu söylerse onun çok kırılacağını bildiği için sesini çıkarmıyordu. Üstelik bugün, her zamankinden daha bir kırılgan hali vardı.

- Deniz nasıl? dedi bir şey söylemiş olmak için.

– Soğuk. Sen azıcık zeytinin altında otur, kitabını oku. Çay şimdi olur...

Ama geri dönüp girmiyor çadıra.

Bu aşırı durgunluğun nedeni olmalı. Kuşkulanıyor. Zeytin ağacının altındaki masaya doğru yürürken, kıza fark ettirmeden, beton setin gerisindeki kumluğa doğru bir göz atıyor. Mayosunun üstünü çıkarmış genç bir kadın, sırtüstü uzanmış, güneşleniyordu setin alt başında, yapayalnız. Kafasında, sarı saçlarını neredeyse büsbütün örten kocaman bir hasır şapka. Şapkanın altında iri kara gözlükler. Elinde bir kitap. Yaygısının üzerinde plaj çantası. Güneş yağı. Bacağının birini bükmüş. Tek tüy lekesi görünmeyen, dümdüz, parlak bir ten. Memeleri küçük, ama çok gergin, armut biçiminde, yapay gibi.

Kadını gözetlerken olgunlaşmış zeytinler dökülüyor başından aşağıya, patır patır, düştükleri yerde siyah yağ lekeleri bırakarak. Aldırmıyor. Bu kadını daha önce görmüş müydü? İçinde ürkütücü dalgalanmaları haber veren garip bir duygu, bir önsezi. Sanki, birkaç gece önce düşüne giren, artık unutmuş olduğunu sandığı, medyumlar dünyasından çıkıp gelmiş olan yaratıktı bu. Sapsarı saçlarıyla, ellerinde karıncalanma duygusu uyandıran pürüzsüz teniyle...

Ama olacak şey değil. Aradan en az beş yıl geçti. Şimdi, yaşıyorsa, dünyanın herhangi bir köşesindeyse, kırkını çoktan geçmiş olmalıdır. Bu kadın, olsun olsun da otuzunda olsun...

"Saçma!" dedi hınçla.

Ne oluyordu? Turistlerin o kumsala bu saatte geldiklerini hiç görmemişti. Anlaşılıyordu küçük kızın neden telaşlandığı. Kıskançlıktandı. Bal gibi. Bir garip sahiplenmeydi. Evet, düpedüz sahiplenmeydi. Peki ya onun, uzun gezileri sırasında, çok uzak limanlarda, onun kadar, ondan küçük kızlarla yatıp kalkmış olduğunu bilmiş olsa ne yapardı? Yoksa, her şeye karşın yine de...

İçini sıkıntı bastı. Çevresinde bunca çekici yaratık, bunca güzel, hoş ve hatta körpe kız varken, büluğa ermiş erecek, on üç

on dört yaşlarında bir kızcağızın düşlerinde cinsellik simgesi olarak yer almak hiç de hoş ve övünülecek bir şey değildi.

Örneğin, şu, kumda güneşlenen genç turist kadın, yaşını otuz olarak tahmin edebiliyordu, sapsarı saçlarına bakılırsa, -tabii boyanmış değilse- İngiliz, Hollandalı ya da İskandinav olabilirdi, neden tek başınaydı? Bu sıcak, bu kum, bu deniz, bu orman, bu yaban otlarının keskin baharlı kokusu, bedeni doğanın yönlendirdiği doğrultuda ateşli birleşmelere doğru çekip götürürken, nasıl oluyordu da, bu saatte, bir sevişme sabahındaki gibi değil, sinek ısırıklarından bile tedirgin olmamış, rahat ve sakin bir uykudan sonra, şöylece uzanıvermişti kumlara, hiçbir art niyeti ve herhangi bir gizli düşüncesi olmadan?

Ama bu genç kadını tanıyordu o. Bundan emindi. Bu teni okşamıştı. O dudakları öpmüştü en tutkulu öpüşlerle, bu gövdeyi kucaklamıştı. Bir düş boyunca bile olsa. Küçük kız kıskanmakta haklıydı.

***

İnadına deşti yarasını, çayını getirdiğinde:

- Kim şu, şurada yatan güzel kadın? Daha önce hiç görmedim? Turist falan mı?

Suratı asılıverdi küçük kızın:

- O mu? Kazılarda çalışanlardan. Sabah hep çok erken gelir. Bir de akşam, gün battıktan sonra.

- Adını biliyor musun?

- Mareike mi ne...

Genç kadının adını sorarken içinde akıl almaz bir umudun kıpırdadığını nasıl yadsıyabilir. Kız sanki, neredeyse belleğinden yavaş yavaş silinmeye başlayan bir adı söyleyecekti. Aptallık tabii.

Onun duraksadığını fark edince şaşırıyor kız:

- Mareike mi ne, diye yineliyor. Ben söyleyemiyorum, işte öyle bir şey... Galiba... Ne bileyim? Benimle Türkçe konuşuyor, ama arkadaşlarıyla başka konuşuyor, bir tuhaf dilleri var, ne dediklerini anlamam, gâvur işte, n'olacak! Çay may da içmez, tost da yemez...

Kendi kendisini aldatmak, ya da, daha doğrusu, onu özlediğine doğru götürecek olan yolda ilerlemesini engellemeye çalışacak olan kötü talihini şaşırtmak istiyor:

- Flaman olabilir adına bakılırsa, diyor. Belçikalı mı?

- Yok. Belçikalıları anlarım.

İçinde bir tuhaf kıpırtı, bir umut:

- O halde Hollandalı olmalı...

Kız yine gözlerini kaçırıyor.

- Hollandalı mollandalı, sen boş ver. Kimsenin yüzüne bakmaz zati. Kendini beğenmiş... Hort hort yürür gider.

"Olamaz mı?" diyor içinden hâlâ, inatla. "Adını değiştirmiştir. Belki de kardeştirler. Bu kadar benzeşme... En azından, onunla tanışıyor olabilirler..."

- Ben niye görmedim şimdiye kadar?

- O senden daha erkenci. Güneş doğar doğmaz gelir, azıcık yatar, denize bir girer çıkar, sonra gider.

Kız, bakışlarını bir türlü Mareike'nin güneşlendiği kumluğun bulunduğu taraftan uzaklaştıramadığını fark edince, iyice telaşlanıyor, koruyuculuğunu üstlenivermiş hemen:

- Oğlanın biri, şu duvarcı Kürtlerden, sabahın köründe, upuzun donuyla denize girecekken, karıyı böyle çırılçıplak yatarken görmüş, heveslenmiş allalem, ben daha yeni kalktıydım, seslendim, duyuramadım, aptal oğlan karının yanına sokuldu, elleşmek, oynaşmak istedi; karı ona mı yüz verecek, hem de ortalık yerde, bir yumruk attı, burnundan kan boşandı herifin, uçkurunu çekemeden zor kaçtı. Yallah... Sonra, söylemedi deme de...

Oğlan birden nasıl herif oluverdi diye düşündü içinden.

- Ne zamandan beri burada?

- Çoktandır buradaydı da, sonra gelmez olduydu. Bir iki haftadır yine çıktı ortaya. Saçını boyatmış, çirkin bir şey olmuş...

- Hep, tek başına mı?

Önemsemezmiş gibi omuz silkiyor kız:

– Bazı arkadaşlarıyla geliyor, ama daha çok bir adamla dolaşıyor, daha çok da yalnız geliyor. Bak, sulanmaya ney kalkarsan karışmam...

Bazen tam bir ana kuzusu gibi konuşuyor, bazen ondan hiç beklemediği çiğ sözcükler kullanıyor. Bir çeşit oyun oynuyor, farkında; ama inadına o da onu kışkırtmak için, oyununa gelmiş gibi, kıskanmış gibi davranıyor.

– Nasıl bir adam bu? Sevgilisi falan mı?

– E, işte senin kadar var. Kızıl saçlı bir herif. Sevgilisi mi nedir, ben ne bileyim. Öpüşüp möpüştüklerini falan görmedim, doğruya doğru! Adam Türkçe bilmez. Ama karı gibi değil o. Hep bir şeyler ister. Çay, neskahve, kola falan. Mark verir. Öyle, bahşiş diye...

Sonra bluclnlnin cebinden güçlükle bir tomar para çıkarıp gösteriyor. Beşlik, onluk, ellilik marklar, florinler. İçlerinde birkaç tane de milyonluk Türk lirası banknot görünüyor, dörde katlanmış, iyice yıpranmış...

– Niye veriyor bu paraları sana?

– Hiç... Karı seni çok seviyoruz da ondan diyor. İşte, bazı marlcete yollar, sigara falan aldırırlar.

Anlaşılan adam küçük kızı başından savmak için bu yöntemi bulmuş. Ama niye? Eliyle milyonluk banknotları göstererek,

– Peki, bunu da mı o adam verdi, diye soruyor.

Kız gözlerini kaçırarak, "Hayır!" anlamında başını sallıyor. Yalan söylediği besbelli. Paralarını gösterdiği için pişman.

– Doğru söyle, diyor bu kez, sesine baskıcı bir tını katarak. Onları başkasından aldın, değil mi?

"Yoksa bir yerlerden mi yürüttün?" diyecekken son anda dilini tutuyor.

– Ne olmuş yani, diyor kız diklenerek. Sana hesap mı vereceğiz şimdi? Bunları da o amca vermişti... İyi mi!

Kuşkulanıyor:

– Hangi amca?

– Yukardaki evde oturan. Senin dayınmış ya...

Şaşırıyor:

- Dayım mı verdi bu paraları sana? Sen dayımın kim olduğunu biliyor musun?

- Elbette... Senin dayını herkes tanır burada.

- Ama o öleli neredeyse dört ay oldu, o zamandan beri cebinde mi saklıyorsun bu paraları?

Kız yine başını sallıyor.

- Biriktiriyorum. Çok param olunca taksi alacağım.

"Aptal!" diyor içinden. "Ya da beni işletiyor... Enflasyon, değerinin dörtte birini götürmüştür bile o paraların..."

- Peki niye verdi bunları sana?

- Hiç... Ben bir şey bulmuştum da... Babamla Aliağa'ya gittiğimizde... Parlak bir top bulmuştum. Amcaya gösterdim. Öyle bir şeyler bulursan bana getir demişti. Ben de götürdüm. Bana ver, dedi. Ben de verdim.

Soğukkanlılığını güçlükle koruyor:

- Nasıl bir şeydi o parlak top?

- Hani televizyondaki filimlerde bazen gösteriyorlar, falcıların fal baktıkları toplar var ya, onlara benziyordu, öyle bir şeydi, ama cam değildi, elmas gibi parlıyordu, üstü de köşe köşe...

Alnında terler beliriyor.

"*O yüz bin suratlı billur top, o nemrut felsefe taşı...*"

Kız sürdürüyor tanımlamasını:

- Çok da ağırdı. Öyle, kazılarda falan çıkan ıncık boncuğa hiç benzemiyordu. Bir de dokundun mu, elektrikli gibi elini çarpıyor... Ben çok korktuydum, biliyor musun? Amca, 'Bu topu bulduğunu sakın kimseye söyleme, yoksa seni hapse atarlar, bana ver, ben saklarım', dedi. Neme lazım... Ben de korktum, ona verdim...

Bu doğru olabilir miydi? Dayısının mektubunda sözünü ettiği billur topu gerçekten de bu kız mı bulup vermişti ona? Demek ki gerçekti. Onunla alay etmiş değildi dayısı. Üstü köşe köşe demişti kız. Dayısı da "Yüz bin suratlı..." diye tanımlamıştı.

O billur top, eğer dayısının mektubunda sözünü ettiği gizemli nesne idiyse ve yine onun deyimiyle, dünyanın kaderini değiştirebilecek kadar önemliyse, *felaketi pahasına bile olsa,* başkalarının eline geçmesini önlemesi gerekiyordu onun. Ama acaba şimdi neredeydi?

Gülmeye başladı. İnsan bir kez kendisini bir şeye inanmak için hazırlamış olmasın... Sonra, mektubu ilk okuduğunda yaptığı gibi yine omzunu silkti. Dayısının bunakça saçmalamasından başka bir şey olamazdı o gizemli top öyküsü. Kazılarda çıkan cıncık boncuklardan biriydi kuşkusuz ve tuhaf bir mizah anlayışı içinde, yeğeniyle dalga geçmişti dayısı. Başka türlü olamazdı.

Kuşkucu bir tavırla,

- O topu dayımın ne yaptığını biliyor musun, dedi.

- Bilmem... Buraya getirirken bir gazeteye sarmıştım, dayın da naylon torbaya koydu, alıp götürdü.

İçine birden bir sıkıntı çöktü. O mektubu aldığı günden beri dayısının yazdıklarını, kendisini Yenifoça'ya çağıran kısmı dışında, ciddiye almamıştı, ama ya gerçekten de korkunç bir tehlikeden söz ediyorduysa? Bu tehlikeyle kızın bulup dayısına verdiğini söylediği billur top arasında bir ilişki varsa?

Evin kapısındaki mührün kırılmış olduğu hakkındaki sözleri geldi aklına, yöneticinin. Görünüşte hiçbir şey çalınmamıştı ama, o topun gerçek değerini bilen, evde gizlenmiş olabileceğini düşünen birisi içeri girmiş ve alıp götürmüş olamaz mıydı?

- O topu başka kimseye göstermiş miydin, dedi sesindeki kaygıyı gizleyemeyerek.

Kız, kendinden çok emin bir tavırla başını salladı,

- Yok, dedi. Ben aptal mıyım!..

- Öyle şeyler çok mu çıkıyor sizin orada?

- Bizim orada değil. En çok sizin evin arkasındaki çöplükte, eski kazı yerinde, bir de aşağıda, Nemrut limanı diye bir yer var ya, orada çıkıyor. Teyzemgiller o tarafta oturuyorlar da. Bazı onlara gider, onlarda kalırım. Topu da ben orada bulduydum. Ama onun gibisini daha önce hiç görmemiştim. Pek bir güzeldi...

Demek doğruydu. Dayısının bir fantezisi, bir uydurması değildi. Bir billur top vardı gerçekten. Kızın dediği gibi, falcıların geçmişi ve geleceği içine bakarak okudukları bir billur küre... Dayısı o kadar para ödediğine göre, bu kürenin gerçekten de önemli bazı nite-, likleri olsa gerekti. Bu kürenin "*Dünyanın geleceğini tehdit edebilecek*..." bir gücü olduğunu da yazmıştı mektubunda. Nasıl bir güç olabirdi bu? Arkeolojik bir kazı yerinde bulunan bir billur topta böyle bir güç olduğunu ileri sürmek, hatta böyle bir şeyi düşünmek için çok geniş bir düş gücü olması gerekirdi insanın. Dünyanın geleceğini tehdit edebilecek bir güç... Ne olabilirdi bu? Bir çeşit atom bombası, örneğin? Kimyasal, ya da mikrobiyolojik bir silah?

Ne çabuk etki altında kalıyor... Ne de olsa, bir küçük billur küre... Bütün dünyayı nasıl yok edebilir? Toprak altından çıkarılmış, arkeolojik kazı artığı bir cam küre...

– Billur bir top öyle mi?" dedi yine, kendi kendisiyle konuşur gibi. Bunun için sana epeyce bir para verdiği anlaşılıyor dayımın. Peki, bu topun ne işe yaradığını biliyor musun sen?

Kız omzunu silkti:

– Ben ne bileyim? Antika işte. Süs müs...

– Dayım, süs olsun diye o kadar para vermezdi?

– Ben bilmem, dedi kız, sonra onun duraksadığını fark ederek, telaşla, İstersen senin için de ararım, diye ekledi. Öyle bir şey bulursam, sana da getiririm. Senden çok para almam... Orada böyle tuhaf tuhaf şeyler çok çıkıyor...

Kız söyleyince anımsıyor Nemrut limanını, daha doğrusu bu adla anılan küçük körfezi. Yenifoça'ya yerleşeceğini öğrendikleri sırada, gemici arkadaşları ona buradan söz etmişlerdi. O tarafa hiç yolu düşmemişti, ama gemi hurdalarının söküldüğü bir küçük iskelesi olduğunu biliyordu.

Küçük kız, onun konuyu irdelemesinden tedirgin olmuştu galiba; bu kez, kadınsı bir tavır takınarak, lafı değiştirmeye çalıştı.

– Sen şimdi benim fotoğrafımı ne zaman çekeceksin? Hani söz vermiştin?

Bir an kızın ne söylediğini anlamayarak bön bön baktı suratına, sonra kendine geldi,

– Çekeceğim, dedi. Söz verdim, çekeceğim. Çok mu acelesi var?

– Sözünü tutacaksın bak! Sonra karışmam!

– Söz...

Küçük kız bu kez daha fazla üstelemedi, kırıtarak uzaklaştı yanından.

8

Kızın arkasından bakarken, "Çekeceğim var bundan..." diye söylendi içinden. Belayı kendisi sarmıştı başına. En iyisi bir sabah fotoğraf makinesini alıp gelmek. Kalabalık olmadan. Başka türlü dilinden kurtulması olanaksız.

Kızın dayısına verdiğini, daha doğrusu sattığını söylediği billur topu düşünüyordu. Birkaç milyon belki çok bir para sayılmazdı, ama bu küçük kız için önemliydi.

"Demek, gerçekten de böyle bir top var..." dedi yeniden.

Vardı ama kızın söylediği, dayısının mektubunda sözünü ettiği top muydu bakalım? Öyle, toprak altından çıkmış bir cam parçasında, dayısını o kadar telaşlandıracak nasıl bir güç olabilirdi? Neredeydi şimdi? Neden o kadar tehlikeliydi? Dayısına vermesinden önce, şu küçük kızın elindeydi bütün insanlığı yok edebilecek kadar gücü olan o nesne... Ya o kız tutup da, bilinçsiz olarak...

Kendi kendisini kandırmak isteyerek, "Gülünç..." diye mırıldandı. Olur muydu hiç öyle şey! Neden bu kadar ciddiye alıyordu sanki dayısının hezeyanlarını? Kendi kendisine olmadık hayaller kurmuş adam belli ki. Bir falcı küresinden ne hikâyeler çıkarmış...

Omzunu silkti. Bir daha bununla kafasını yormamaya karar vererek, başını çevirdi, yeniden kumlara uzanmış olan genç kadına baktı ve bu kez daha bir dikkatle süzdü onu. Demek adı Marei-

ke'ydi. Sadece hafifçe bronzlaşmış beyaz tenine, boyalı olduğu belli olmayan sarı saçlarına bakarak, adını öğrenmemiş bile olsa, onun Hollandalı olduğuna yemin edebilirdi. Yüzünün ve vücudunun genel çizgileriyle Singapur'daki sevgilisini andırıyordu ve bu uzaklıktan bile hoş bir kadın olduğu fark edilebiliyordu.

Çok uzun zamandan beri ilk kez duyuyordu yüreğinde bu çarpıntıyı.

Durakladı. Ne oluyordu? Çok mu sıkılmıştı burada? İşte, neredeyse dört aydan beri bir papaz hayatı yaşıyordu ve önemsemediğini sanıyordu bunu. Her şey yolunda gider gibi görünüyordu. Ne olmuştu, dürtüleri neden birdenbire böyle ayaklanıvermişti?

Küçük kızın uzaktan hareketlerini kolladığının farkında. Bu yüzden bütün isteğine karşın yerinden kalkamıyor. Çayını yudumlar gibi yaparken düşünmeye çalışıyor. Kim olabilir bu genç kadın? Türkçeyi nereden öğrenmiş? Küçük kızın söylediğine göre arkeolog olmalıydı. Turist değildi. Yolu nasıl olup da buralara düşmüştü, meslek aşkı mı, bir serüven yaşama umudu mu getirmişti onu Türkiye'ye kadar? Dört şerefeli minareleriyle görülmedik yeşil çinili camileri, harem kadınları, pala bıyıklı tellaklarıyla sıcak Türk hamamları mı düşlemişti buraya gelirken? Ya şu kızıl saçlı adam? O kimdi? Sevgilisi olabilirdi tabii genç kadının, ille de herkesin gözü önünde öpüşmeleri şart değildi.

Aklından bir an, bu genç kadının dayısının sekreterliğini yapmış olan Hollandalı kadın olabileceği geçti. Gerçi o, dayısının sekreteri olduğuna ve onun yanında, evinde kaldığına göre, deneyimli ve çirkin bir kadındı; herhalde bu kadın kadar genç biri olamazdı, hem zaten burada da değildi; o korkunç olaydan sonra çekip gitmişti memleketine. Öyle ya da böyle, bir tanesi yetmiyormuş gibi -bu sözcük aklından geçer geçmez içi bir tuhaf oldu- bu kez üçüncü bir Hollandalı çıkmıştı işte karşısına. Üç Hollandalı biraz fazla değil miydi?

"Çok garip bir rastlantı..." diye mırıldandı içinden.

Kızın bulup da dayısına sattığı billur topun, dayısının sözünü ettiği billur top olup olmaması bir yana, onun dayısıyla ahbap olması, ona antika eşya satması da ilginçti.

***

Hiçbir tat almadan çayını içti, sigarasını bitirmeden söndürdü, kadınlara metelik vermeyen kendini beğenmiş erkek pozları takınarak, salına salına kumluğun öteki ucuna doğru yürüdü, beton duvarın önünde durdu. İkisinden başka kimse yoktu koskoca plajda. Bir iki adım daha atıp biraz daha yaklaştı, hep o aklı başka yerdeymiş havalarında. Oysa asıl genç kadındı oralı olmayan. Sanki hiç fark etmemişti onu, yerinden kımıldamamıştı bile.

Canı sıkıldı. Ne güzel Flamanca tümceler hazırlamıştı oysa kafasında. Bunun tanışmak için çok etkileyici bir girişim olacağını düşünmüştü. Türkiye'de, Yenifoça gibi henüz turizmin fazla girmediği küçük bir kasabada, bir tatil sitesinin özel sayılabilecek kumsalında, Hollandalı genç bir kadın sereserpe güneşlenirken, bir adam, hem de bir Türk, çıkıyor, öyle, İngilizce, Fransızca, hatta Almanca da değil, anadiliyle, Flamanca sesleniyor...

Her şeye karşın düzenlediği tümceleri söyleyip söylememekte kararsız.

Biraz daha yaklaştı. Kadın hâlâ oralı değildi. Canı sıkıldı, yanından geçerken bir an durdu, daha yakından baktı. Garip şey... Birkaç adım daha attı, yine durdu. Dönüp daha iyi gözlemlemesi için sanki bir şey dürtüyordu onu. İçinde alışık olmadığı bir kıpırtı. Bu kadını tanıyor muydu gerçekten, yoksa düşlerinin bir oyunu muydu bu?

Birkaç adım daha attı, sonra tekrar durup döndü. Bu kez hiç çekinmeden, Kürt duvarcı gibi suratının ortasına yumruk yemeyi göze alarak, eğildi, yüzünü edepsizce yaklaştırdı genç kadının yüzüne. Uzaktan bakarken yanılmıştı, yaşı otuzun biraz üzerindeydi. Belki otuz beş... Saçları berberden yeni çıkmış gibiydi, kuruydu, henüz denize girmediği belliydi; neredeyse omuzlarını örtecek kadar gür olan bu saçlar, parlak, sapsarı bir başak yığınını andırıyordu. Gözlüklerinin arkasından gözleri görünmüyordu. Yüzü bir makyaj reklamından çıkmış gibi çekici, hoş, durağan...

Biraz olsun kımıldasaydı, hemen sıralayacaktı, vaktiyle Singapur'da öğrendiği birkaç sözcükle hazırladığı Flamanca tümceleri.

Hepsi de aşk ve sevda üstüne! Ama genç kadın hâlâ oralı değildi. Türk erkeklerinin bu tür davranışlarına alışık olmalıydı.

Bu yüzü daha önce gördüğünden emindi. Hem de çok kısa bir süre önce. Ama nerede? Dahası, asıl ilgisini çeken yüzü değil, vücuduydu genç kadının. Antik İyon yontularını anımsâtan vücudun mermer pürüzsüzlüğüydü...

İster istemez doğruldu. Pek çok kadınla birlikte olmuştu o güne kadar. Her çıplak vücudun tamamen kendine özel, kimi zaman çok belirgin, kimi zaman herkesin fark edemeyeceği kadar belirsiz, başkalarınınkine benzemeyen değişik bir yapısı olurdu. Bir ben, bir sivilce, ancak elle dokunulunca fark edilecek bir pürüz ve bunların dışında, insanın belki sadece düşlediği zaman algılayabileceği, ışığın değişik bölgelerde, değişik noktalarda, değişik tonlarda yansıması, gölgelerin açılıp koyulaşması, cilt renginin başka başka yerlerde belli belirsiz değişmesi, tüylerin uçuşup yatışması, inişler ve çıkışların, sivrilik ve yuvarlaklıkların, kabarıklık ve yumuşaklıkların farklı eğimleri gibi, her kadın vücudunun, değişik ve farklı şekillerde kendini gösteren özellikleri vardı.

Yüzünü değildi belki, ama vücudunu tanıyordu bu kadının. Nerede ve ne zaman görmüştü, hatta ne zaman dokunmuştu ona, o anda kestirebilecek durumda değildi, daha doğrusu bunu biliyordu, ama kendi kendisine bile açıklamaya korkuyordu. Bu vücut, şimdi artık eski çekiciliğini yitirmiş olması gereken, kırk yaşının üstünde bir kadının, bundan beş yıl önceki vücuduydu. Biliyordu, bu olsa olsa, bir yanılsama bir sanrı olabilirdi; ama şu anda, bu görünümün duyularında uyandırdığı sarsıntıdan çıkarabildiği kadarıyla, ateşini belkemiğinde hâlâ hissettiği, düşlerinde yaşattığı kadın olmasa bile, onunla bir zaman, belki çok kısa, belki çok uzun bir süre, ama mutlaka çok değişik, insanın bütün hücrelerinde izini bırakacak yoğunlukta bir birliktelikleri olduğundan emindi.

Yabancı kadının başucunda üç beş saniyeden fazla durakla-mış değildi, ama sonunda bu duruştan o da tedirginlik duymuş olmalıydı ki, âni bir hareketle yerinden doğruldu, gözlüklerini çıkardı. Göz göze geldiler. Bir an, bu gözlerin gerisinde, yemyeşil

cehennem ateşleri yanan bir uçurumun başdöndürücü derinliğini yakalar gibi olduğunu sandı. Bu gözleri de tanıyordu, ama ona sanki yüzlerce yıl gerilerdeki bir yerlerden bakıyorlardı. Bu gözler, Singapur'da, bir gece, beyaz zehirle irileşmiş gözbebeklerinde ölümü gördüğünü sandığı kadının gözleriydi. Gördüğü aslında kendi ölümüydü. O gece, onunla, yok edici tutkuyu, çıldırtan kösnüllüğü ve onlarla aynı zamanda, geleceğe bakışın umutsuz hüznünü yaşamıştı. İki vücudun böylesine bütünleşebileceğini, iki tenin bu kadar örtüşebileceğini düşleyemezdi bile. Soluk soluğaydılar. Konuşabildiği bütün ortak dilleri kullanarak, dönüşü olmadığını sandığı bir inançla, "Bu gece anladım, seni artık asla bırakamam, benimle İstanbul'a gel," diye yalvarmıştı ona. Genç kadının bakışlarında ilk olarak o zaman görmüştü hüznü ve çaresizliği. Uzun süre tek bir sözcük bile çıkmamıştı dudaklarının arasından, bir daha hiç konuşmayacakmış gibi susmuştu, sonra birden ayılmış, âdeta çirkinleşmiş, kupkuru gözlerle yüzüne bakarak, kupkuru bir sesle, "Uzaklaş benden," demişti. "Ben, lanetli bir kadınım. Bir uyuşturucu bağımlısıyım. Seni mahvedebilirim. Çünkü sen benimle sonuna kadar gidemezsin. Sen iyi bir insansın. Seni çok seviyorum, ama yapamam. Seni de sürüklemek istemem içimin cehennem kuyusuna..."

Evet, aynen böyle söylemişti. Kimi kandıracak? Onu bırakan kendisi değildi. Ne de oydu vazgeçen. Gerçek bambaşkaydı. Başka türlüsü gelmemişti ellerinden. Kadın haklıydı. Aslında korkağın biriydi çünkü. Kaçmıştı. Ağlaya ağlaya...

Bu bakışların arkasında da o alevlerin sıcaklığı vardı. Ürperdi. Ağzını açtı. Sesi çıkmadı. Elini uzatmak üzereydi ki genç kadın onun yüzünde tedirginlik duymasını gerektiren, hatta meraka değecek bir şey yokmuş gibi, gözlüklerini tekrar takarak, yeniden, kayıtsızca ve bu kez ona arkasını dönerek, yüzüstü uzandı kumların üzerine.

***

Küçük kız doğru söylemişti, deniz soğuktu, yine de, bir hayli açıkta demirlemiş olan balıkçı kayığına kadar yüzdü. Balıkçı, ka-

yığın içinde büzülmüş uyumaktaydı. Ağlar boştu. Nicedir balık görünmüyordu koyda. Bir eliyle kayığa tutunarak, bir süre sırtüstü dinlendi. Kafası karışmıştı, hiçbir şey düşünemiyordu. Sadece, genç kadının şimşek parıltıları gibi belirip yiten kusursuz vücudunun imgesi vardı gözlerinin önünde. Baştan çıkarıcı bir imge.

Sonra döndü, ağır ağır yüzerek, duş kabinlerinin bulunduğu tarafta kıyıya çıktı. Duşun suyu ısınmamıştı henüz. Dönerken baktı, kadın yoktu. Gitmişti. "İsabet!" dedi içinden.

– Gitti, diye seslendi küçük kız uzaktan. Bu kez yüzü gülüyordu.

Eline üç beş kuruş tutuşturdu kızın.

– Niye veriyorsun bunu şimdi, dedi kız tuhaf bir şekilde kırıtarak, ama yanıtını beklemeden de paraları alıp cebine, marklar ve florinlerle milyonluk kâğıt paraların yanına soktu.

***

Yukarı çıkarken bakkalın önünde durarak ekmeğiyle gazetesini aldı. Bakkalın kızıyla göz göze geldiler. Dükkânın içi kalabalıktı. Kızın hayran ve çapkın bakışlarına, görülme korkusuyla ancak kaçamak bir selamla karşılık verebildi.

Eve geldiğinde sıcak bastırmıştı bile. Tekrar bir duş yapıp tarasçanın gölge tarafına çektiği şezlonga ıslak ıslak uzandı. Kendisine gelmek için, iki şişe buz gibi birayı ardı ardına midesine indirdi. Boşuna. Aklı hâlâ karışıktı. Sabahtan beri başına gelenleri nasıl yorumlayabileceğini bilemiyordu. Çadır-büfede çalışan küçük kızın söyledikleri çok şaşırtmıştı onu. Dayısının son mektubunda sözünü ettiği yüz bin suratlı billur top, dayısının şakalarından biri değil miydi? Var mıydı öyle bir şey? Şimdi neredeydi? Gerçekten insanlığın geleceğini tehdit edebilecek bir gücü var mıydı? Varsa bu gücün özelliği neydi, kaynağı neresindeydi?

Bütün bu sorulara bir yanıt bulmak için, her şeyden önce, dayısının bütün ürkütme girişimlerine karşın o topu görmesi, eline geçirip incelemesi gerekiyordu. Böyle, durduğu yerde spekülasyon yapmaya kalkması saçmaydı. Zaten kafası durmuş gibiydi. Belki birden yükselen sıcaklıktan, belki üst üste içtiği biralardan, belki de, onu olmayacak umutlara düşürmüş olan o yabancı genç kadın yüzünden.

Oysa, yüz bin suratlı billur topu aklından çıkarmak isterken, bugün aşağıda, kumların üstünde güneşlenirken gördüğü yabancı genç kadının, birkaç saniye için bile olsa aklını başından almış olan çıplak göğüsleri değil de, bakkalın kızının çapkın ve hayran bakışları geliyordu gözlerinin önüne hep. Bir görünür tehlikeden kaçma güdüsüydü bu belki de.

Kaldı ki, kendisi için övünülecek bir yanı yoktu o bakışların; o kızın gözlerinde taşıdığı önemin nedenini, niteliğini biliyordu. Ancak televizyon filmlerinde adını işittiği uzak ülkeleri gezip tozmuş, bütün dünyayı dolaşmış bir gemici, belki de gazetelerin pazar eklerinde gördüğü Holivud'un ünlü yıldızlarıyla kol kola dolaşmış bir serüven adamı, bir kahramandı o. Kim bilir kaç kadının, kaç genç kızın gönlünü çalmış, kim bilir kaç yürek yakmıştı!..

Oysa zavallı kızcağızın ne kadar durağan bir yaşamı vardı burada! Yirmi sekiz yaşındaydı ve yaşamına hiçbir erkek girmemişti o güne kadar. Tabii, hiç âşık olmadığını, ya da kendisine âşık olan kimsenin çıkmadığını söylemek istemiyordu, sadece hâlâ kızoğlankızdı, bunu açıklamaya çalışıyordu. Yani, kötü niyeti varsa, hiç kusura bakmasındı. Temiz bir sevgiye yüreği açıktı. El ele tutuşabilirlerdi. Hatta, çok ileri gitmeden, öpüşebilirlerdi de. Ama daha ötesi, Allah korusun! Kötü kadın olmaya niyeti yoktu. Öte yandan da, evde kalacağım diye ödü kopuyordu. Ne yapsındı? Gençler pek uğramıyorlardı bakkal dükkânına. Erişkin genç kız ve erkekler, yeni yetmeler, aşağıda, deniz kenarında, bambaşka bir dünyada yaşıyorlardı. Dükkânla dükkânın kahve bölümünün sürekli müşterilerini çoğunlukla orta yaşlı ya da orta yaşın biraz üstündeki erkekler oluşturuyordu.

Bir zamanlar müdürlük, daire başkanlığı, genel müdür yardımcılığı gibi önemli yerlerde bulunmuş, çoğu kel kafalı, şiş suratlı, yağlı göbeklerinden yukarısı çıplak bir sürü erkek, kahvaltılarını yapar yapmaz, daha saat on bile olmadan bakkal dükkânının yan tarafındaki üstü asma yapraklarıyla örtülü kameriyeye doluşuyor, masaların başına çörekleniyor, öğle yemeklerini çok kez birer sandviçle geçiştirerek neredeyse bütün gün, yüksek sesle gülüşüp konuşarak, küfrederek, açık saçık öyküler anlatarak, birbirlerine

hep belden aşağı sıfatlarla takılarak, yiyip içtikleri dışında herhangi bir mano ödemeden, okey, tavla ya da pişpirik oynuyorlar, yenildikleri zaman, ısmarlayacakları bira, gazoz, ya da dondurmanın parası bile kimilerine çok geldiği için, kavga ediyorlardı.

Bakkal dükkânı ile kameriyenin bulunduğu taraça çok sıcak oluyordu, soluk almak bile zordu, hava yoğun bir ter ve cinsellik kokuyordu günün her saatinde. Bakkalın kızı, bir teşhirci gibi, kısacık eteğini savura savura, göğüslerini olduğu gibi ortaya koyan bluzunu titreterek, ortalıkta gezinip duruyordu. Bu kılık onu o kadar çekici kılıyordu ki, içi geçmiş ihtiyarlar bile, taş alma, zar atma ya da kâğıt çekme sırası kendilerine gelene kadar, aç gözlerle, yiyecek gibi bakıyorlardı ona. Arada, orasını burasını elleyen, çimdik atanlar da yok değildi.

İşte, bütün erkek ufku buydu onun. Cinsel eğitimi, gazetelerin pazar eklerindeki, sinema, moda ve pop müzik dünyasının dedikodularıyla oluşan, televizyondaki pembe aşk dizilerinin aptalca görüntüleriyle gelişen bir genç kız, bu yağlı, kıllı, mütecaviz ya da iktidarsız erkekleri, ya da çevresinde bir görünüp bir kaybolan zibidi delikanlıları çekici bulabilir miydi? Aralarında on sekiz yaş fark olsa bile, bu oldukça yakışıklı, geçim sıkıntısı çekmeyen, artık epeyce de durmuş oturmuş, uslanmış görünen denizciyi ötekilerden daha ilginç bulması doğaldı. Üstelik, tepedeki evde yalnız başına oturduğunu bildiği için, bir fırsatını bulup oraya kapağı atarak onun kendisini baştan çıkarmasına göz yumar, hatta bunu sağlar, onu kendisiyle evlenmek zorunda bırakabilirse, geleceğini de garantiye almış olurdu. Bu olasılığı kendisi değilse bile, ona öğütler veren annesinin hesaplamakta olduğu kesindi.

Öyleydi de, bu kız neden bu kadar ilgisini çekiyordu? Belki de yanılıyordu. Hiç de hesaplı kitaplı değildi kızcağız. Doğanın baskısı en aklı başında insanları bile çılgına çevirmiyor muydu? Hele bu sımsıcak tatil beldesinde... Kendisi, evde kalma korkusuyla aptalca çileden çıkan şu kızdan farklı bir konumda mıydı sanki?

Bu kızın ve çadır-büfede çalışan, kaburga kemikleri tek tek sayılacak kadar zayıf, sıska, çöp bacaklı, memeleri henüz bir ceviz

büyüklüğünde, yüzü hiç yıkanmazmış gibi her zaman kirli görünen küçük kızın, bir kaba cinsellik öğesi olmaktan öte herhangi bir güzellik, bir sevinç, bir mutluluk ilham etmeleri olası değildi ona. Bunu bile bile, bir türlü tümüyle vazgeçemiyor, yüzünü pat diye çeviremiyordu işte onlardan...

Böyle anlarda, Uzakdoğu limanlarının pis kerhanelerinde karşılaştığı lejyon askerlerinden farksız hissediyordu kendisini. Oralarda, onları birbirlerinden ayıran şey, ceplerindeki yeşillerin sayısına göre, ziyaretine gittikleri evlerin biraz daha temiz, ya da biraz daha pis oluşu, o evlerde sergilenen malların eldeğmiş olup olmadıkları, sıskalık ya da beslenmişlik dereceleriydi. Uzak limanlarda yapıp ettikleri, oralarda, o yitik sularda doğal karşılanan şeylerdi. Kimsenin kimseyi kınayacak hali yoktu. Uzun bir sefer ortasında bir uzak liman kentine indikleri zaman, azgın bir boğadan farkı olmazdı denizcilerin, ne yapıp ne ettiklerini kimsenin sormaya hakkı yoktu, her şey orada kalır, bağlama limanına tertemiz, uslu çocuklar olarak dönerlerdi.

Peki ya burada? Burasının da, okyanusta sefer yapan, erkekler harasına benzeyen bir gemiden farkı var mıydı?

***

Denizci olmasını babası istemişti. Doğru bir seçimdi, haklıydı adam. Çocukluğundan beri yaz kış denizden çıkmazdı. Eli işe yatkındı, evin bütün mekanik ve elektrik onarım işlerini o yapardı. Dayısının Volvodan önceki, Nuh nebiden kalma Opel Kapitän'ını da az onarmamıştı; motorunu rektifiye etmiş, şanzımanını indirmiş, ön takımlarını, kaportasını elden geçirmiş, neredeyse yenilemişti.

Babasının çok parası olsaydı da, okuması için Amerikalara falan gönderebilseydi, denizcilikten başka bir meslek seçer miydi, bilmiyor. Ama herhalde dayısı gibi, eline kazma alıp dağ tepe dolaşmaya, ya da yine onun gibi, bir kitap kurdu olmaya, ne niyeti, ne de hevesi vardı. Aslında liseyi bitirdiği yıl, o da bütün arkadaşları gibi hayaller kurmuştu. Oysa babası, daha sınav sonuçları belli olmadan çok önce, onun ne olabileceğine karar vermişti bile:

"Seni Yüksek Denizcilik Okuluna yazdıracağım. Çarkçılık bölümüne gireceksin. Çarkçılık gemiciliğin en gözde mesleğidir, burun kıvırma; çarkçı dediğin, makine mühendisidir. Hem dünyayı gezer görür, hem iyi para kazanırsın. Hem de her limanda bir başka sevgilin, metresin olacak! İşin iş, seni gidi köftehor!"

Babasının yanından ayrıldıktan sonra, öfkeyle helaya kapanıp önce ağlamış, sonra babasını kahretmesi için Allah'a yalvarmıştı. Oysa adamcağızın doğru söylediğini biliyordu, gerçekten de dedikleri bir bir çıkmış, aynen onun dediği gibi yaşamıştı açık denizlerde, yirmi beş yıl boyunca. Her limanda bir kadın bulmuştu. Mutlu olmuş, mutsuz olmuş, ama en azından babası gibi geçim sıkıntısı çekmemişti.

Aslında o gün onu şaşırtan ve kızdıran, meslek seçimi konusunda fikrinin sorulmaması değil, babasının kadınlardan söz ederken takındığı tavır olmuştu; çünkü o günlerde sınıfın birincisi olan tahta göğüslü bir kıza son derecede eflâtûni bir şekilde âşıktı, babasının ona bu tür sözler söylemesinin haksızlık olduğunu düşünüyordu.

Açıkçası, onun ne olduğu, ya da ne olamadığı, babasının da, dayısının da pek umurunda değildi. Bu noktada babası belki daha dürüsttü. Oğlu adına bir kez bir seçim yapmış, sonra onunla bir daha ilgilenmemiş, onun için ve onun hakkında düşünmeyi bırakmış, daha doğrusu ondan kurtulmuş, kendi yetenekleri, kendi olanakları içinde görevini yerine getirmişti. Bu yüzden, bir bakıma saygı bile duyuyordu ona. Çünkü babası, bildi bileli hep kendi dünyasının boyutları içinde yaşamış, o dünyanın dışına çıkmaya heveslenmediği gibi, oraya kendisi dışında kimseyi kabul etmemiş, herhangi bir kimsenin burnunu sokmasına izin vermemişti. Birkaç kez, alkol tedavisi için zorla hastaneye yatırmışlardı. Taburcu edildikten en geç bir hafta sonra yeniden başlıyordu içmeye. Galiba sirozdu, ne yaparsa yapsın, ne yaparlarsa yapsınlar, yakında öleceğini biliyordu.

Babasının ölümünü, gemide, Avustralya'ya doğru yol alırlarken, annesinin, veraset ilamı için vekâletname göndermesi gerektiğini bildiren telsiz mesajından öğrenmişti, aylar sonra. Bakırköy'deki akıl

ve sinir hastalıkları hastanesinin fakirler koğuşunda, yanında kimse olmadan, tek başına ölüp gitmişti adamcağız.

***

Ailenin en büyüğü olan, en akıllısı geçinen dayısının davranışı da babasınınkinden pek farklı değildi. Gelgeç küçük ilgiler, sırt pışpışlamalar, köpeğe kemik atar gibi avcuna üç beş kuruş harçlık sıkıştırmalar, sonra yok saymalar...

Oysa, özellikle de lise öğrencisiyken, için için sürekli düş kırıklıkları yaşasa da, dayısı gibi, herkese, özellikle de arkadaşlarına çok gizemli gelen bir meslek sahibi, daha o günlerde bile herkesin tanıdığı bir araştırıcı, bir bilge kişinin yeğeni olmaktan gurur duyardı. Bir gün belki o da yeğenini fark eder, ondan övgüyle söz eder, okul-aile toplantılarına, her saat sarhoş olan babasıyla, çiçekleri dışında konuşmasını bilmeyen annesinin yerine çıkıp geliverir diye nasıl bekler, nasıl umutlanırdı!

Geçirdiği talihsiz bir kazanın ardından, dağlarda bayırlarda kazma sallamayı çok erken bırakmıştı dayısı. Üniversiteye geçmiş, hızla yükselmiş, genç sayılabilecek bir yaşta profesör olmuştu; onu doğru dürüst tanımaya başladığı yıllarda, fakültede kürsü başkanıydı. Saygın bir bilim adamıydı, sık sık yurtdışına çağrılır, yabancı üniversitelerde arkeoloji dersleri verirdi. Yenifoça'daki bu evi alıncaya kadar, daha doğrusu belki de bu nedenle kendi isteğiyle erkenden emekli olana dek, mesleki zorunluluklar dışında Kalamış'taki üç katlı kocaman evin alt katını boydan boya kaplayan kütüphanesinden dışarı adım attığını gören olmamıştı. İçki gibi, kumar gibi kötü alışkanlıkları yoktu; kadınlarla kızlarla da arası hoş değildi, daha doğrusu herkes gibi o da öyle sanıyordu. Onun hünsa olabileceğini bile düşünmüştü bir ara.

Özel yaşamının kimi gizlerini, buraya yerleştikten sonra, bir rastlantı sonucu öğrendi.

İşçi kadın, kitaplığın tozlarını alırken kalın bir cilt düşürmüştü yere; kitapların arasına sokuşturulmuş, büyük boy bir kitabı andıran bir klasördü bu; içinde dayısının, herhangi bir tarih sırası gütmeyen birtakım özel notları, kendisine gönderilen mektuplar -ki

bunların bir bölümü ilginç aşk mektuplarıydı- ve bu mektuplara verdiği yanıtların kopyaları vardı.

"Ben, kendimce, bir arkeologtan çok, felsefeciyim," derdi dayısı. Bundan ne kastettiğini hâlâ pek iyi anlayabilmiş değil. Bir fırsatını bulup sorduğunda, "Ben bir arkeoloji hocasıyım, ama bana göre, eskiçağlar tarihini, tarih bilimini anlamak için filozof olmak gerek. Aristo'yu, Eflatun'u, Sokrates'i anlamadan arkeolog olunur mu?" diye kestirip atmıştı. Aslında onun başka bir şey söylemek istediğini seziyordu, ama bu yanıtla yetinmek zorunda kalmıştı.

Dayısının iyi bir hoca olduğunu herkes söylerdi zaten. Özellikle öğrencileri çok severlerdi. Arkeoloji gibi aslında sıkıcı olması gereken bir dersi, zevkle dinlenen, zekice tasarlanmış renkli ve zengin bir öyküye dönüştürdüğünü söylerlerdi. Ona gönderilmiş olan aşk mektuplarına şöylece bir göz atmıştı. Çok ilginç mektuplardı. Dayısının yolladığı mektupların kopyalarına da bakmıştı; bu mektuplarda da onun, yer yer, nükteli, muzip, iğneleyici düşünce zenginliğini sezmemek mümkün değildi. On beş yıllık bir dönemi kapsıyordu bu mektuplar. Çok iyi saklandıkları için olacak, kat yerleri bile eprimemişti, yepyeni duruyorlardı. O mektupları yazan değişik değişik kadınların hepsi de, onun cinsel çekiciliğine değil, yakınlarının nedense bir türlü anlayamadıkları, zarif, ince ve alaycı zekâsına vurulmuş görünüyorlardı. Hoş, satırlar arasında, "Aşkım, hayatım, sevgilim, senin için çıldırıyorum, her tarafından -adıyla, sanıyla- şuralarından, buralarından öpüyorum!" gibi ateşli tümceler, neredeyse pornografik sayılabilecek duyumsatmalar da eksik değildi, bunlara bakınca dayısının cinsellik açısından hiç de öyle pısırık bir bilim adamı olmadığı anlaşılıyordu, ama bunları yine de, bir kart zamparanın, mektuplarında sık sık kullandığı bir deyimle, *ufunetli* ilişkileri olarak nitelendirmek haksızlık olurdu.

Bütün bu insancıl yanlarına karşın, -ölümü sırasındaki asil jesti bir yana bırakılırsa- böylesine ehli keyf bir insanın, kendisine karşı daha önceki davranışlarını anlamakta hâlâ zorluk çekiyordu. Onun gibi, dünyanın ve insanlığın geçmişi hakkında araştırmalar yapmış, bilimsel verileri incelemiş, dahası, dünyanın ve evrenin geleceği konusunda ileri sürülen kuramları irdeleyen, tartışan bir

bilge kişinin, kendisini dünyaya ve yüce inançlara bağlayacak hiçbir dayanağı bulunmayan, hiç kimsenin ona böyle bir yardım eli uzatmayı aklına getirmediği bir uzak yol gemisi çarkçıbaşısının, pis bir zampara, uslanmaz bir ayyaş, bir esrarkeş olup çıkması olasılığının oldukça yüksek bulunduğunu, henüz işin daha başındayken görememiş olmasına şaşılmaz mıydı? Ve o eğer, babasının ileri sürdüğü gibi, yetenekleri açisından asla bir çarkçıbaşı olmaktan öteye gidemeyecek biri idiyse; başkaları gibi, başkalarına göre daha doğru dürüst bir meslek sahibi olamadığı, toplumda bazılarının ondan beklediği kadar saygın bir kişi olarak adını duyuramadığı, ayyaşın teki olup çıktığı için eleştirilmemesi gerekmez miydi?

***

Ya annesi? Kendisini sarhoş kocasının sultasından kurtaracak bir meslek sahibi olamadığı ve hiç değilse, istediği, düşlediği gibi, zengin, yükseköğrenim görmüş, asil bir aile kızıyla evlenmediği için hep horgörmüştü oğlunu.

***

Singapur'da iken, "Senden asla ayrılmayacağım, İstanbul' a birlikte gideceğiz! " diye yeminler ettiği kadından, son anda, "Karım ve kızım var. Onları bırakamam," diye ayrılmıştı. Oysa bu doğru değildi. Aşktan korkmuştu o. Sımsıkı yapışmıştı sıradan yaşamın eteklerine. Çünkü sıradan bir adamdı. Bunu kendi kendisine bile açıklamaktan kaçmıştı yıllarca, ama artık biliyordu. Hollandalı sevgilisi, karısıyla kızını öne sürüşünün bir bahane olduğunu bildiği halde, yüzlememiş, küçültmek istememişti onu, "Haklısın, git!" demişti. O düş gecesinde konuştuklarının ardından, başka bir son beklemiyorlardı zaten.

Kızıyla karısını bırakamamıştı, "Onları bırakamam, onlardan sorumluyum, kendi suçumun günahını onlara yükleyemem!" demişti. Bahaneydi bu, ama doğru bir tarafı da yok değildi. Çünkü onlar, ne olursa olsun, onun bağlama limanıydılar. Gidip gelip onlara dönmek zorunda hissediyordu kendisini. Çünkü onlar, Allahın cezası pis yaşamının güvencesiydiler. O dev bir tankerin çarkçıbaşısıydı. Okyanusların ortasında dümensiz, uskursuz dolaşamazdı. Ve eğer, sonunda, artık ondan alabilecekleri hiçbir şey kalma-

dığını düşünen karısıyla kızı istemeselerdi, aynı bayrağı taşıyıp duracaktı kıç kasarasında.

***

Karısı, "Herkes gibi bizim de bir yazlık evimiz olsa," der dururdu. Şimdi kim bilir ne kadar pişmandır, ne kadar dövünüyordur! diye gülüyordu için için.

Sonra birden kendisine geldi. "Şu işe bak..." dedi can sıkıntısıyla. "Evde kalma kompleksine kapılarak teşhirci olmuş sıradan bir kız, insanın aklına neler getiriyor... Bütün bunları çoktan unuttuğumu sanırdım. Demek bir an boş bırakmaya gelmiyor insanın istencini, her şeyin gerisin geriye kafasına üşüşmesi işten bile değil..."

9

Gözlerini tekrar yummaya çalıştı. Rakının üstüne yuvarladığı iki ağrıkesici bile bana mısın dememişti, hâlâ uyku yoktu görünürde ve ölesiye yorgun hissediyordu kendisini. Bir onulmaz umutsuzluk duygusu içindeydi. Oysa, henüz genç sayılırdı, kırk altı yaşındaydı, baş ağrıları dışında sağlığı fena değildi, çok yer gezmiş, çok şey görmüş, çok şey yaşamıştı. Ama ne kalmıştı bütün bunlardan geride?

Hiçbir şey. Gördüğü, yaşadığı şeyleri kimseye iletememişti. Oysa, kızını düşünerek, her uğradığı limandan binlerce kartpostal almış, albümler dolusu fotoğraf, slayt, sinema ve video filmi çekmiş, bir sürü anı eşyası toplamıştı. Pek para biriktirememişti ama ne yapmış etmiş, dünyanın öbür ucundan, en iyi okullardan birinde okuması için gerekli parayı bulup buluşturup göndermekten geri kalmamıştı kızına, ilerde bir gün, er ya da geç emekli olduğunda, ona ilginç gelebilecek pek çok şey anlatabileceğini düşlemişti: "İşte bak, burası Nevyork, ben orada, iki yanı gökdelenlerle çevrili caddelerde dolaşırken sadece korktum..." diyecekti. "Bak,

burası Honolulu... Omuzlarıma tüneyen papağanlar üç dilden günaydın demesini biliyorlardı, İngilizce, İspanyolca ve Svahili diliyle... Burası Seul. Burada köpek eti yenilen lüks lokantalar var. Burası Bombay. Geceleri Hintliler, kadın, erkek, çoluk çocuk, çırılçıplak, Kral Kobra'dan korunmak için, sokak lambalarının altında uyuyorlar... Burası Singapur. Gemimiz, küçük bir kazadan sonra kalafata çekildi, aylarca bekledik orada..."

Peki ya o kadın? Kızına o kadından söz edemeyeceğini bilmiyor muydu?

Ya şimdi?

Dönüp dolaşıp geldiği memleketinde bir yabancıdan farkı yok.

***

Değişimin hızla yaşandığı bir kasabaydı, Yenifoça.

Aşağıya, kasabaya indiğinde, çevresine bakınıyor, şaşkınlık içinde kalıyordu. Yerli ya da yabancı turistler, hemen her ırktan, her ulustan rengârenk bir kalabalık oluşturuyorlardı. İnsanlar birbirlerini tanımıyordu. Çok eskiden gelenler, daha sonrakiler, daha yeni gelenler ve bütün çağdaşlık savlarına karşın, eski Rum evlerinin köklü mimarisiyle baş edemeyen köksüz yapılar, karmakarışık.

Kasabanın Eski Foça yönündeki yerleşim bölgesi, bir tatil beldesi olmaktan çok, bakımlı bahçeleri, bahçelerinde gösterişli barbekü donanımları, kışın hemen hemen hiç oturulmadığı halde, özel renkli tuğlalarla örülmüş dıştan bacalı şömineleriyle, bir metropolün, gösteriş meraklısı varlıklı sakinlerinin oturduğu banliyö semtlerini andırıyordu. Kasabanın en güzel yeri, kuşkusuz bu zengin semtlerinin uzantısında, körfezle açık denizin birleştiği noktadaki burundu.Görünüm, dünyanın hemen bütün denizlerini, koy ve körfezlerini gezmiş bir insan için bile eşsiz bir güzellikteydi. Bir yanda yeşillikler içindeki süslü evleri, gerilerdeki mor renkli dağları, yabani zeytinlerle kaplı tepeleriyle körfez, öte yanda parlak camgöbeği rengiyle kıpırtısız bir açık deniz, ufka kadar, gözün kavrayamadığı genişlikte bir huzur görüntüsü...

Acaba, çok eski zamanlarda, bu sakin koyda da deniz savaşları yapılmış, kalyonlar batmış, insanlar yanarak denize dökülmüşler miydi? Onları düşünürken sırtının ürperdiğini hissederdi. *İndependente* infilak ederek yandığı sırada onun gemisi de İstanbul'daydı ve ertesi gün, hâlâ yanmakta olan geminin yanına kadar yaklaşmış, dürbünle bakarak, üst güvertede yatan kömürleşmiş cesetleri seyretmişlerdi. Dayısının ileri sürdüğü gibi yaşam senaryosu yeniden sahneye konacak, yani şöyle ya da böyle bir çeşit *bâsübâdelmevt* gerçekleşecekse, bu ölümler yeniden yaşanmamalıydı.

Eski mahallelerde yaşayan insanlar, geçmişe bağlılıklarını, tembelce bir kendini bırakış, açıkça olmasa da, somurtuk bir düşmanlık, öfkeli bir susuşla göstermek istiyorlar, erkekler, çocukluk günlerinde babalarının yaptığı gibi, yaz sıcağında bile yelek giyiyor, köstek takıyor, yasemin ağızlıklarıyla sigara içiyorlar; kadınlar, yüzlerini, gözlerini kapatmasalar da, sokaklarda görünmüyorlar, ayaklarını asla denize sokmuyorlar, geçim zorluğu içinde olanların karıları, kızları, ev işlerinde çalışmaları için, kısıtlı ekonomik koşullarına göre ilginç görünmesi gereken ücretlerle çağrıldıkları zaman bile, yeni gelen varlıklıların evlerine gitmekte isteksiz davranıyorlar, her çarşamba kurulan pazar yerinde, hiç kullanmadıkları, ya da kullanacak yerleri olmadığı halde, çeyiz sandıklarında sakladıkları değerli el işlerini ortaya sermek istemiyorlar; çocuklar, eski biçim bakkal, kasap, manav, aktar, züccaciye dükkânlarında yarı çıplak dolaşan kadınlara, şortlarla, renkli atletlerle, kirli, tırnakları uzamış ayaklarına geçirdikleri plastik pabuçlarla orta yerde gezinen saçlı sakallı erkeklere yabansı gözlerle bakıyor ve hep uzakta durmayı yeğliyorlardı.

***

Yönetici gülerek anlatmıştı. Dayısı ilk günlerde, her çarşamba; bahçesine yeni çiçekler dikmek hevesiyle pazar yerine koşarmış; bahçe işinden pek bir şey anlamadığını fark eden çiçekçiler, onu az kazıklamamış, az köksüz çiçek yuttumamışlar!..

"Ama hayret," demişti yönetici, "toprak o kadar bakir ve bu yüzden öylesine verimli ki, köksüz diktiği çiçekler bile, kısa zamanda tuttu..."

Düşünüyor şimdi. Acaba, kendisi de o köksüz çiçeklere mi benziyordu? Ama işte dayısı, onun da burada kök salma şansının bulunduğuna karar vermişti.

Yaz başında evi teslim almak üzere buraya ilk geldiğinde, her yıl elden geçirildiği halde bahçeyi yaban otlarının bürümüş olduğunu görmüştü; sanki "Bu toprakların gerçek sahibi biziz, bizi öyle kolay kolay söküp atamazsınız yerlerimizden," der gibiydiler. Eğer vakit geçmeden işe karışılmayacak olursa, giderek uysallaşmış, melezleşmiş gibi görünüyor, bahçelerin, tarhların içine sinsice sokulup yayılarak, ağaçların aşılarını bozup ilk hallerine indirgiyor, süslü püslü çiçekleri yabanlaştırıyorlardı kendileri gibi.

Bu köksüzlük düşüncesi giderek içine işliyor... Ne demek köksüz? Çiçek koparılıyor, ağaç kesiliyor, kök sağlamsa çiçek yeniden yeşeriyor, ağaç filiz veriyor, ama yanlışlıkla, kökün yaşam damarı diye nitelendirilebilecek bir ipliği bile koparılacak olsa, çiçek soluyor, ağaç kuruyor, ölüyor.

Bitişik komşunun arka duvarına gövdesini yaslamış olan, belki de birkaç yüzyıllık çınar ağacının kökleri onun bahçesine kadar uzanıyordu. Bu ulu çınar geriye dönebilip baksa, ne görür? Yüzyıl değil, on beş yıl önce nasıldı buralar? Ya iki bin yıl önce? İki milyar yıl önce?

***

Gülünç olduğunu bile bile, "Dönüp dolaşıp buraya geleceğim alnımda yazılıydı," dediği oluyordu zaman zaman. Amerikalı Kunta Kinte'lerin Afrika'daki kökleri gibi, onun kökleri de burada mıydı yoksa? Babasının da, annesinin de, nereli olduklarını bilmiyordu. Bakmışsın, Yenifoçalıymışlar... Binlerce yıl önce ataları meğer bu kıyılarda otururlarmış... Sonra bir kısmı Yunanistan'a, bir kısmı Galya'ya gitmiş... Marsilya'yı kurmuşlar... Bu olasılıkları da araştırmış mıydı acaba dayısı, anasının mutfağındaki eski toprak çanaklara, çömleklere bakarak?

***

Sonra kalktı, arabasına atlayıp gazetesiyle ekmeğini almak için bakkala yöneldi. Geçen gün aşağıda, kumsalda, üstsüz olarak

güneşlenirken gördüğü genç kadın da oradaydı, bu kez mayosunun sutyenini takmış, beline kısacık bir havlu dolamıştı; plaj çantasına bir büyük şişe kola, ambalajlı ekmek ve üç dört tane gazete yerleştirmiş, bakkalın karısına aldıklarının parasını ödüyordu. Armağan kuponu biriktirecek biri gibi görünmediğine göre, gazeteleri herhalde kamp yerindeki Türk arkadaşları için almıştır, diye düşündü. Annesinin müşteriyle meşgul olmasından yararlanarak yanına sokulan bakkalın kızı, çadır-büfedeki küçük kız gibi, hüzünlü hüzünlü baktı yüzüne, kaşıyla gözüyle yabancı kadını işaret ederek, alçak sesle,

– Denizde birlikte miydiniz, dedi. Tam sizin hoşlanacağınız gibi bir kadın, öyle değil mi?

Aslında ondan söz etmeye can atıyor, ama meraklı görünmek de istemiyordu. O da fısıltıyla,

– Hayır, dedi. Bu hanımı tanımıyorum. Bu sabah geç kalktığım için henüz denize de inmedim.

Kız, aklı sıra sitem etmek istiyordu; kırıtarak,

– Sizin elinizden kimse kurtulamaz da onun için sordum! dedi yine alçak sesle. Herkes sizin çok çapkın olduğunuzu söylüyor!

Oralı olmadı, bilmezden gelerek,

– Turist falan mı? dedi.

O sırada parasının üstünü almış olan genç kadın, sorusunu işitmiş olmalıydı ki, kızın yanıtlamasına fırsat bırakmadan,

– Hayır, turist değilim, diye araya girdi, aksansız bir Türkçeyle. Siz şu tepede dolaşan fotoğrafçısınız, yanılmıyorsam?

Yüzüne çok garip, ısrarlı ve kuşkucu bir biçimde bakıyordu. Ürperdi. Bu bakışlar, aşağıda, ilk gördüğü zaman da böyle sarsmıştı onu. Kopkoyu, yemyeşil, gizli bir gücün etkisindelermiş gibi can acıtıcı ve kıpırtısızdılar. Âdeta bütün benliğinin bir çeşit sınavdan geçirildiğini hissediyordu onunla göz göze geldiği zaman.

– Evet, oyum, dedi. Siz de kazıda çalışan arkeologlardansınız sanırım?

Pek arkeologlarınkine benzemeyen yumuşacık bir el uzandı kendisine doğru. Nedense, elinin genç kadının eline dokunduğu duygusunun beyninde algılanması, saniyeden küçük bir zaman aralığını gerektirmişti. Üstelik, eliyle genç kadının eli arasında, havadan bile hafif, *eser* diye nitelendirebileceği, görünmez, bilinmez, gerçeküstü bir maddeyle doldurulmuş milimetrik bir uzaklık varmış gibi geldi ona; bir de, içinde ansızın belirip yiten, tuhaf, can acısını andıran bir kösnül duygu...

Tokalaştılar.

– Adım Nevnihan...

Yanlış duymadığından emin olmak için dikkatle baktı genç kadının yüzüne. Şaşılacak şey. Türk olamazdı. Küçük kızdan onun yabancı olduğunu öğrenmemiş bile olsa, çok belliydi bu. Bu sapsarı saçlar, zehir yeşili gözler, bu bembeyaz bakımlı dişler, bu çok hafif yanmış pürüzsüz ten, bu upuzun bacaklar...

– Nevnihan mı? dedi.

Genç kadın, tuhaf, başka dünyalarda yaşayan esrik bir Tanrıça edasıyla gülümsüyordu:

– Evet. Şaşırdınız mı? Bu ismi hiç duymadığınızı biliyorum...

– Ben sizin yabancı olduğunuzu sanıyordum...

– İsmim sizi şaşırttı galiba?

– Evet, gerçekten de tuhaf bir isim. Artık böyle isimlere rastlanacağını sanmazdım... Daha önce hiç duymamıştım, ama çok hoş ve değişik... Bir arkeoloğa yakışıyor...

Şaşkınlığı geçmemişti doğrusu. Aşağıda, çadır-büfede çalışan küçük kız onun bir yabancı, büyük bir olasılıkla Hollandalı olduğunu söylememiş miydi? Adı Mareike idi. Tipi Hollandalıları andırıyordu. Yanılmış olabilir miydi küçük kız? Soracaktı, arkasından soruşturma yapmış gibi algılanacağını düşünerek vazgeçti. Hem, Türküm diye neden yalan söylesindi ki... Sesinin süzgeçten geçiriliyormuş gibi, sanki özel olarak yumuşatılmış bir tınısı vardı genç kadının:

– Arkeolog değilim. Araştırma ekibinin yazmanı olarak tuttular beni, ama aslında antropoloğum.

– Demek antropologsunuz? Çok ilginç...

– Küçük Asya insan yapısı üzerinde çalışıyorum, bir de tabii, bilgisayarcıyım... Herhalde bu yüzden benim de gelmem için çok ısrar etti araştırma ekibinin başkanı.

Neden *tabii* oluyordu ki? Bilgisayar kullanmasını biliyorum, dememişti. O tabii olabilirdi, ama bilgisayarcı olmak başka şeydi.

"Ne çok şey biliyorsun kızım!" dedi içinden. Çok merak ettiği halde, kızıl saçlı adamın onun nesi olduğunu sormadı, sadece kendisiyle ilgili bir yanlışını düzeltmek istedi,

– Ben de fotoğrafçı değilim, dedi. Benimki amatörce bir merak.

– Çok iyi bir şey ama... Peki, asıl işiniz ne sizin?

– Denizciyim... Uzak denizlerde çalıştım. Açık deniz gemilerinde. Şilep ve tankerlerde...

Genç kadının bakışlarında bir an, olağandışı bir merak parıltısı sezer gibi oldu. Bu kez,

– Çarkçı olarak, diye ekledi.

Genç kadın giderek artan bir dikkatle bakıyordu yüzüne.

– Demek, çarkçısınız?

– Çarkçıbaşı. Daha doğrusu, artık değilim, emekliyim. Deniz makine mühendisiyim.

– Ya!

– Gemilerde çarkçıların ne iş yaptıklarını biliyor musunuz?

Hep o şaşırtan düşünceli tavrıyla, "Biliyorum," der gibi başını salladı genç kadın. Bakışlarında bu kez kaygılı bir durgunluk belirmişti,

– Makineler size emanet, öyle değil mi?

– Doğru.

Genç kadın, aslında, söylediklerinden farklı şeyler düşündüğünü hissettiren yansız bir sesle konuşuyordu:

– Emekli olmak için yaşınız çok genç.

– Öyle mi dersiniz? Kırk altı yaşındayım. Pek genç sayılmam. Hem şu saçıma, sakalıma baksanıza...

Hemen aynı anda, öfkeyle, "Yaşından söz etmenin ne âlemi vardı! " dedi içinden. Bereket öbürü içine su serpti,

– Size yakışıyor! dedi. Yaşınızı da hiç göstermiyorsunuz!

– Teşekkür ederim.

Sonradan bu gereksiz teşekkür için de kızdı kendisine.

Genç kadın bu şekilde konuşmaktan sıkılmış, üstelik karşısındakinin içinden geçenleri biliyormuş gibi, belli belirsiz gülümseyerek sözü değiştirmeye çalıştı:

– Siz, o tepedeki evde oturuyorsunuz galiba? dedi.

– Evet. Bu sitenin en güzel manzaralı evidir.

– Biliyorum...

Daha başka bir şeyler de söyleyecek gibiydi, sonra vazgeçti, eliyle belli belirsiz bir veda işareti yaparak geri döndü. O zaman, kendisini bile şaşırtan bir atılganlıkla, uzaklaşmak üzere olan genç kadının çıplak kolundan yakalayarak,

– Durun! dedi. Bir dakika bekleyin... Bir akşamüstü, çok yorulduğunuzda, bir içki içmek için yukarıya gelirseniz beni sevindirirsiniz... Tabii sevgilinizi de getirebilirsiniz... ya da ne bileyim, öteki arkadaşlarınızı da... telefonum var. Numarasını vereyim.

Genç kadın, sakin bir hareketle kolunu kurtararak, düşünceli bir tavırla başını salladı, yüzünde muzip ve hüzünlü bir anlatım belirdi,

– Benim sevgilim yok, dedi. Peki sizin... karınızla kızınız burada değiller mi?

Öylesine beklemediği bir soruydu ki bu, birden çok şaşırdı ve nedense ona açıklamak gereğini duydu:

– Karımdan ayrıldım, dedi. Kızım annesiyle birlikte. Burada yalnız yaşıyorum. Zaten o ev de bana dayımdan miras kaldı...

Onu bu kez sanki daha da alıcı bir gözle süzdü genç kadın, dudaklarının ucuyla:

– Ne güzel... dedi. Olur, belki gelirim.

Bu kez daha bir yüreklendi:

- Bu birkaç gün, ayın en güzel zamanı... Yukarda, taraçada görüntü muhteşem! Kaçırmayın, derim.

Yüzündeki muzip gülümseme, gizemli bir bakışla sanki birden derin bir anlam kazandı genç kadının,

- Olur, belki gelirim, diye yineledi. Söz vermiş olmayayım da... Mamafi, telefon numaranızı biliyorum, gelmeden ararım. Hoş, ben sürpriz yapmaktan hoşlanırım, bakarsınız *bir gece ansızın*...

- Umarım, gecikmezsiniz... Ben de bayılırım sürprizlere.

Bir an, sanki ikisine de çok uzun sürmüş gibi gelen bir süre sustular. Kımıldamadan. Genç kadın, giderek daha dikkatli bir şekilde bakıyordu yüzüne; derisinin altında saklı gizli bir şeyler varmış da onları keşfetmek, sahteciliğini ortaya çıkarmak istiyormuş gibiydi. Bir şeyler söyleyecekti sanki, çok önemli bir şeyler, ama karar veremiyordu, duraksıyordu. Sonra, dudaklarının arasından, Singapur'daki sevgilisinin sesini andıran bir tınıyla, "Ama siz dayanabilir misiniz bana," diye fısıldadığını duyar gibi oldu. Bu bir sanrıdan başka bir şey olamazdı. Zaten bu göz göze geliş çok kısa sürdü, genç kadının bakışları, ilgisini yitirmişçesine yansızlaştı,

- Kim bilir... dedi, mırıldandı. Doğrusu şu ki... Her neyse. Tabii siz de, çalışmalarımızı merak ediyorsanız, bizi görmeye gelebilirsiniz...

- Çok isterim... Ne de olsa tanınmış bir arkeoloğun yeğeniyim... Hiç değilse eskiden, gençliğinde yani, dayım da buralarda...

- Evet... Biliyorum...

Bakkalın kızı, gerilmiş bir yüz, öfkeden kızıllaşmış bakışlarla izliyordu onları, annesinin kaş göz işaretleri üzerine çaresizce yanlarından uzaklaşmış, kasanın başında, her günkü ekmeğiyle gazetesini ve sigaralarını naylon bir torbaya sokmaya uğraşıyordu onun. Para vermek için çantasına sarıldığı sırada, adının Nevnihan olduğunu öğrendiği genç kadın, ağzının içinden "Hoşça kalın ", der gibi bir şeyler geveleyerek hızla çıktı dükkândan. Arkasından, "Hava çok sıcak, isterseniz sizi arabamla bırakabilirim yerinize kadar," diye seslendi, ama bu kez oralı olmadı kadın, sadece başını çevirip şöylece bakarak,

– Yok, böyle iyi, dedi. Yürümekten hoşlanırım. Biraz spor yapmış oluyorum.

Sonra hızla uzaklaştı.

***

Bir süre ormana çıkan patikada sekerek yürüyüşünü izledi arkasından. Günlerden beri olmasını beklediği olay bu muydu acaba? Artık bir unutulmuş dağ başı saymaya başladığı bu yerde, buraya geldiğinden beri ilk kez, genç ve aptal ya da küçük ve sapık kızlar dışında gerçek bir kadın, onu ilgisine değer görüyordu. Ama bu genç kadının gerçek bir kadın olduğu doğru muydu bakalım? Onu plajdaki karşılaşmalarından çok daha önce görmüş olduğundan emindi. O bakışlar o eski, afyon yüklü bakışlardı. O gözlerin derin karanlıklarında, yıllar önce onu aşktan çılgına çevirmiş, sonra da yıldırıp uzaklara kaçmaya zorlamış olan ürpertici boşluğu tanımış gibiydi.

Geri dönmüş olabilir miydi? O? Elbette olamazdı. Dönmüş olsa tanımaz mıydı? İnsana yepyeni bir dünyanın kapılarını açan o masum görünüşlü hınzır bakışları, Troyalı denizcileri Foça'nın cehennem kayalıklarına çekip sürükleyen Sirenler'i anımsatan şeytanla melek arası çocuksu yüzü, altın ipliklerini andıran sarı saçları, o yakıcı fosfor pırıltılarıyla göz alan kösnül ve yabanıl gövdeyi unutabilir miydi? Ya da kim bilir, belki de inanılmaz bir mucizeyle, uzaklardan dönüp gelmiş, o genç kadının bedenine girerek, yeniden çıkmıştı karşısına.

Gülmeye çalıştı, sonra birden, az önce aralarında geçmiş olan konuşmalar tuhaf bir biçimde yankılandı kulaklarında. Duraksadı. O sözler hiç de düş ürünü falan değildi, inanılmaz derecede gerçek, ama gerçek olamayacak kadar da düşseldi.

Önce doğal karşılamıştı, buraya ilk gelişinden bu yana epeyce bir zaman geçmişti, pek çok kişi, biraz da dayısından ötürü, tanıyordu artık onu. Ama bu kadının onu tanıması için herhangi bir neden yoktu ve davranışı sıradan bir tanımadan çok farklıydı.

Hayır, geçen gün plajda yarı çıplak vücudunu seyrederken bir zamanlar yakın bir birliktelikleri olmuş gibi bir duyguya kapılmış ol-

masına karşın, şimdi daha sakince düşünüyordu da, daha önce fiziksel olarak karşılaşmış olduklarını sanmıyordu onunla. Az önce o da, tanışıyorlarmış gibi davranmamıştı zaten. Önce kendi garip adını söylemiş, onun adını sormamış, ama daha sonra, onunla ilgili her şeyi biliyormuş gibi konuşmuştu; karısını, kızını, telefon numarasını...

Onu nasıl oluyordu da bu kadar yakından tanıyordu?

***

Birisinin arkasından güldüğünü işitip öfkeyle döndü. Bakkalın kızı, hoşnut, çapkın, kırıtkan, göz kırpıyordu. Onun kendisine kaldığını düşünüyor olmalıydı, kadınca bir sezgiyle. O henüz hiçbir berrak düşünceye sahip değilken, şu kız, o genç kadının, umutları ve beklentileri açısından büyük bir tehlike oluşturduğunun farkındaydı. Gerçek bir tehlikeydi bu ve çadır-büfedeki küçük kız da hissetmişti aynı şeyi.

Çünkü o genç kadının yaşça ona daha uygun düştüğünün, tam anlamıyla özgür ve bağımsız bir kadın olduğunun farkındaydılar... Belki biraz küstahtı, ama istediği erkeği kendisine bağlayabileceğine güvenen gizemli bir çekiciliği vardı.

Haklıydı aslında kızlar; ne bakkalınkiyle, hele ne de çadır-büfedekiyle bu genç kadın arasında bir karşılaştırma yapmayı hiç düşünmemişti, düşünemezdi de. Bakkalın kızı, hele çadır-büfedeki küçük kız, gelgeç bir cinsel çekicilik dışında hiçbir anlam taşımıyordu onun için. Oysa, içinde ansızın yeşermeye başlayan, uç veren bir yeni serüven heyecanıyla, o genç kadının arkasından koşmaya hazırdı. Yıllarca önce öteki kadının arkasından koşmaya hazır olduğu gibi ve bu kez onu durduracak hiçbir bağ yoktu, kendisinden kaynaklanabilecek herhangi bir engel yoktu.

Aklından geçenlere koşut olarak bakkalın kızının yüzündeki, biraz önce belirdiğini gördüğü mutluluğun yerini alan hüzün, içini sızlattı. Onu avutmak için ne söyleyebilirdi?

– Sen iyi bir kızsın, dedi sesine alabildiğince dostça bir yumuşaklık vermeye çalışarak. Sakın kendini başkalarıyla karşılaştırmaya kalkma. Sen hepsinden iyi ve... dürüstsün...

Sonra hızla uzaklaştı arabasına doğru. Karlos büyük bir sabırla bekliyordu Volvonun yanında, plaja kadar ona eşlik etmek için. Onun kadar keyfine düşkün köpek zor bulunurdu. Her gün mutlaka denize gidiyor, güneşte tüylerini iyice kuruttuktan sonra, adının hakkını vererek, bir İspanyol soylusu gibi, kafası havada, kimseye yüz vermeden bekçinin kulübesine dönüyordu.

***

Küçük kız yoktu görünürde. Bir iki kulaç attı, sıkılıp sahile döndü, gazinoda oturdu, iki şişe bira içti, bir tost yedi. Küçük kızı merak ettiğini hayretle fark etti. İsteksizce uzandı kumlara. Gazetesine göz attı. Hiçbir şey ilgisini çekmiyordu bugün. Ne garip... Hiç bu kadar yalnız hissetmemişti kendisini. Bu pis duyguya daha ne kadar katlanabilirdi? İşin kötüsü, yirmi küsur yıl önce yaptığı gibi, salt can sıkıntısından, yine başını derde sokabilirdi. Hem de çok daha beter bir şekilde.

Örneğin şu bakkalın kızı...

Aslında o kızdan hoşlanıyordu, itiraf etmeliydi. Geleceğine bakış açısı bakımından ne kadar karamsar olursa olsun, cıvıl cıvıl bir kızdı. Böyle bir kızla sevişmeyi istemeyecek kadar aptal değildi. Acıması için de herhangi bir neden yoktu. Gerçi, onunla her karşılaştığında tuhaf bir rahatsızlık duyduğunu yadsımıyor. Ona bakarken ister istemez kendi kızı geliyordu galiba gözlerinin önüne. Haksızlık yapmak istemiyordu. Keşke, koşullar ikisi için de bu kadar acımasız olmasaydı...

Kızını hızla uzaklaştırmaya çalıştı gözlerinin önünden. Bakkalın kızı aşüftenin tekiydi. Ne zaman ortalık biraz tenha olsa, koşup boynuna atılır, hem adının başına gereksiz, göstermelik bir "Amca!" ekler, hem, dudağının kenarına sıcacık öpücükler kondurdu. Dışardan görenler ne derdi bilmiyor, ama hiç de öyle masum bir yanı yoktu bu öpüşlerin.

Yıllar önce olduğu gibi, başının yine derde gireceğinin bilincinde olmasa, çoktan bir yolunu bulur götürürdü onu yukarıya. Belki sadece biraz oynaşır, fazla dokunmazdı; kızın buna hazır olduğunu, davet beklediğini biliyordu. Zaman zaman o ânı düşleyerek heyecanlandığını kendisinden mi saklayacak?

Karısının hep söylediği gibi, hergelenin biriydi o. Panama'da, Bombay'da, Aden'de, Kazablanka'da, çok daha genç, neredeyse çocuk yaştaki eldeğmemiş kızlarla da düşüp kalkmış, eldeğmemişliklerine dokunmaksızın sevişmişti onlarla. İçinde hiçbir pişmanlık, vicdan azabı duymadan. Bedelini ödedikten sonra gerisi neden ilgilendirsindi ki onu! Bombay'da, kırmızı fener sokağındaki randevu evlerinde, çocuk yaşta kızlar, oğlanlar sunulurdu müşterilerin hizmetlerine; on dolar verince isteyen istediğini yapabilirdi bütün bir gece boyunca. Elli dolar veren, bir haftalığına alıp istediği yere götürür, ister yalnız başına, ister arkadaşlarıyla, tek tek ya da grup halinde, canı nasıl isterse öyle eğlenebilirdi onlarla. Meraklılarına, kızoğlankız da bulurlardı yüz dolara, hiçbir kısıtlama olmaksızın sevişmesi için; iki yüz elli dolar verildi mi, evlatlık sertifikası ve eğer gerekliyse, pasaportu da hazır olurdu, yirmi dört saat içinde. Yatakta istenildiği gibi kullanılmalarından başka, dışarda, çeşitli başka işlerde de hizmetlerinden yararlanılabileceği için, oğlanların tapusu biraz daha pahalıydı, beş yüz dolardan aşağıya kurtarmıyordu. Dişlerin durumu fiyatı belirleyen etkenlerdendi. Alıcı, seçtiği kız ya da oğlanın ağzını açtırıp çürük ya da çarpık dişi olup olmadığını kontrol edebilirdi; çürük ya da eksik diş başına indirim yapıyorlardı. Bir iki gecelik kaçamaklar dışında, böyle bir alışverişe hiç girişmemişti o; bir ibne ya da fahişeyi, kaç yaşında olursa olsun, uzun süre gemide saklamak olanaksızdı!

İçini çekti. Yaşlanıyordu galiba ve yaşlandıkça, küçük ve değersiz, aptalca ve çirkin yakınlıklar bile kaçırılmış fırsatlar gibi görünmeye başlıyordu insanın gözüne. Belki bir süre sonra, bakkalın kızı ya da çadır-büfedeki küçük kız için de böyle düşünerek içini çekecek!..

***

Uyuyakalmış.

Kızların gülüşleriyle kendine geldi. Şu anda en güzelleriyle bile şakalaşacak halde değildi. Duş yapmayı da gözü almadı. Yukarda, evde, ılık suyla yıkanmaya karar vererek, kumlanmasına aldırmadan, mayosuyla bindi arabasına...

***

Akşam olmak üzere. Hâlâ başı ağrıyor. İki güçlü ağrıkesici bana mısın demedi. Güneş tepenin arkasına dönmüş. Bulutlar kıpkırmızı. Deniz, hep öyle, kıpırtısız ve neşesiz.

Bardağını yarıya kadar büzla doldurup üstüne viski boca etti. Ancak çok bunaldığı zamanlar bu yola başvururdu. Bira kesmiyordu. İçi sıkılıyordu. Nevnihan'ı çıkarıp atamıyordu aklından. Ne garip kadındı... Adı gibi. Hiç duymamıştı böyle bir ad. Türk olduğunu söylemişti, ama pek Türke benzemiyordu. Tabii, belli de olmazdı. Avrupa'da şimdi Türk ana ya da babadan doğma pek çok yabancı kökenli insan dolaşıyordu o kadının yaşında. Sonra ne diye kimliğini gizlemeye kalkışacaktı ki... Ufacık bir soruşturmayla neyin nesi olduğunu öğrenebilirdi; bunun için, yönetici sayesinde ahbap olduğu jandarma komutanına bir telefon etmesi yeterdi. Oysa genç kadın için bu aynı derecede kolay değildi. Nereden öğrenmiş olabilirdi bildiği onca şeyi?

Boşanmış olduğundan haberi bulunmadığı anlaşılıyordu, ama telefonunun numarasını ve bir kızı olduğunu biliyordu. Nasıl? Nereden? Hakkındaki bilgiler çok güncel değilse de bildikleri yine de önemliydi. Aşağıda ve daha sonra burada karşılaştıklarında, önce tanımamış gibi davranmıştı. Onu burada oturan herhangi biri olarak düşündüğü için, belki de pek dikkatle bakmamıştı da ondandı. Ya daha sonra?

Mareike ya da Nevnihan...

Tuhaf. Tekrar düşündü, belleğini zorladı. Belli belirsiz, bulanık birtakım imgeler gelip geçiyordu gözlerinin önünden, ama onunla daha önce hiç karşılaşmamış olduklarından emindi şimdi. En azından daha önce hiç tanıştırılmamışlardı. Genç kadın da zaten onu ilk olarak tepede, elinde fotoğraf makinesiyle dolaşırken gördüğünü söylemişti.

Ne kadar meraklı bir kadın olursa olsun, durup dururken, işini gücünü bırakıp tanımadığı bir insan hakkında araştırma yapmak aklına gelmiş olamazdı. Kime soracak, kimden öğrenecekti? Hem de ne için? Önemli bir kişi, bilgi alabileceği bir bilim adamı, bir

meslektaşı falan da değildi. Adını bilmiş olsa, telefon numarasını rehberden bulabilirdi, ama bu da olanaksızdı, çünkü telefon hâlâ dayısının üzerine kayıtlıydı, adına çevirttirmeye üşenmişti; zaten soyadları da farklı olduğu için, adına çevirtmiş bile olsa, yine de bulamazdı.

" Al sana bir bilmece..." dedi homurdanarak.

Bardağını alarak taraçaya çıktı. Güneş batıyordu. İnsanlar evlerine çekilmişlerdi. Kimi bahçelerde, taraçalarda yemek hazırlığı yapılıyor, barbeküler, mangallar tutuşturuluyordu. O güzel kızlar mahzundu. Küçük oğlanlar bakkalın arkasındaki düzlükte hâlâ top oynamaktaydılar. Annelerin seslendiği duyuluyordu. Sonra her şey sustu. Karanlık iyice bastı. Karşıdan, İzmir yönünden gelen otomobillerin far ışıkları bir ışık gerdanlığı gibi körfeze asılmaktaydı.

İçkisini bitirdi. Ne yapacağını bilemiyordu. Canı hiçbir şey yemek istemiyordu. Canı televizyon seyretmek istemiyordu. Müzik dinlemek, kitap okumak da istemiyordu. Hiç değilse telefon edebileceği bir yer olsaydı. Ona bir iki tatlı söz söyleyecek biri. Bir kadın, bir çocuk, bir arkadaş, hatta belki de bir köpeği olsaydı...

Bardağını tekrar doldurdu. Eski şezlonga uzandı. Arada sırada ayaklarını ve kollarını ısıran sivrisinekleri öfkeyle kovalarken, hâlâ burada ne aradığını düşünüyor, bir şeyler olmasını bekliyordu.

İçkisini bitirdi. Neden sonra içeriye geçti; ışıkları yakmadan soyunup karanlıkta banyoya girdi, önce ılık bir duş yaptı, sonra ilaç dolabından el yordamıyla iki tane uyku ilacı alarak susuz susuz yuttu, yatak odasına döndü, kurulanmadan, çırılçıplak uzandı. Uyku yavaş yavaş oturuyordu gözkapaklarına.

Ölüm de böyle mi yaklaşırdı acaba?

10

Gemideydi. Fırtına çıkmıştı. Sallanıyorlardı. Sanki teknenin bütün saçları, bütün vidaları yerinden oynamıştı. "Makineler!" diye geçti aklından. Ortalık karanlıktı. Jeneratörler susmuştu, yine de motor

sesini andıran, ama çok garip, alışmadığı bir gürültü vardı kulaklarında. Hemen kalkıp aşağıya, makine dairesine inmesi gerekirdi; kımıldayamıyordu. Dehşet içindeydi. Kolunu bile oynatamıyordu. Dışarda bir yerlerde kamaraların kapıları kırılıyordu. Biraz sonra sular dolacaktı içeriye. Bu gürültüler, bu gıcırtılar, yakın bir dağılmanın belirtileriydi. Okyanusun ortasında parçalanacaklardı.

Tam, "Batıyoruz!" diye haykıracakken gözlerini açtı.

Ter içindeydi. Önce derin bir soluk aldı, her şeyin bir düş olduğuna, artık uyandığına kendini inandırmak için, gözlerini ovuşturarak çevresini gözden geçirdi. Odasındaydı. Gemide değildi. Ortalık yavaş yavaş aydınlanıyordu. Bir karabasan görmüş olmalıydı. İçkiyle birlikte ilaç alınca böyle oluyordu. Vücudunun ve beyninin dengesi bozuluyordu.

İyice kendisine gelmek için yeniden derin bir soluk aldı ve o zaman uykudan uyanmasının gerçek bir nedeni olduğunu ayırımsadı. Sallantı sürüyordu. Kulaklarındaki garip uğultu da sürüyordu. Düşünmeye çalıştı. İki dolu kadeh viskinin ve iki tane beşlik mogadonun uyuşukluğu vardı hâlâ beyninde. Sonra birden, evin arka tarafından, dinamit patlatılmasını andıran boğuk bir gürültü ulaştı kulaklarına. Sanki iri kaya parçaları yuvarlanıyordu tepelerden aşağıya doğru.

"Depremi" dedi, önce içinden, sonra yüksek sesle. İçgüdüsel bir davranışla yerinden fırlamak istedi, kımıldayamadı. Soluğu kesilmişti, ama hiçbir şaşkınlık duymuyordu, beklediği bir şeydi sanki. Elini güçlükle uzattı, başucundaki gece lambasının düğmesine bastı, ışık yanmadı. Elektrikler kesikti. Elini bu kez biraz daha ilerletti, komodinin en uzak köşesine kaymış olan sigara paketiyle kibritini yakaladı, bir kibrit çaktı. Kibrit çöpünün cılız aydınlığında her şey yerli yerinde görünüyordu. Sonra sigarasını yaktı. Dudakları kuruydu. Susamıştı. İçkinin ve ilacın etkisiydi ya da şaşırmamış, ama korkmuştu da ondandı. Korkusuyla alay etmeye çalıştı, beceremedi, o zaman küfretti. Evin arkasından gelen gürültü kesilmişti. Onu uykudan uyandıran güçlü sarsıntı da yerini şimdi küçük titreşimlere bırakmıştı. Neden sonra tavana bakmayı akletti. Bir kibrit

daha çaktı. Uzunca bir kordonun ucunda sallanan avize, garip eğriler çizerek gidip geliyordu. Kendisini yatağın içinde yukarı çekerek, sırtını karyolanın arkalığına yasladı. Gördüğü düş geldi aklına. O düşteki gibi fırtınaları çok yaşamıştı, ama hiç bu kadar dehşet içinde kaldığını anımsamıyordu.

Sonra sallantı durdu.

Sigarasını bitirmeden söndürerek yataktan çıktı, açık pencerenin önüne dikilerek bahçeyi ve aşağıda, yenice aydınlanmaya başlayan ufuk çizgisine doğru kıpırtısız duru bir mavilikle uzanan denizi seyretti. Toprak sallanmıştı. Belki yerkabuğunun biçimi, görünümü değişikliğe uğramıştı. Belki duvarlar çatlamış, parke yollar yarılmış, belki tavanlar çökmüş, evler yıkılmış, insanlar yıkıntılar altında kalmıştı; belki yaralananlar, ölenler vardı. Yardıma koşması gerekirdi onlara.

Duraksadı. Olanların gerçekliği henüz tam olarak ulaşmamıştı galiba bilinç katına. Arada, ateşli bir hastanın ürpermesi gibi titreyişlerini sürdürüyordu yerkabuğu. Oysa o, neyi beklediğini bilmeden duruyordu hâlâ açık pencerenin önünde. Gökyüzü bulutluydu ama tam karşısındaki tepenin üzerinde güneşin kızarıklığı kendisini göstermeye başlamıştı. Sabah esintisi yüzünü okşuyordu.

Kendi tavanı da çökebilirdi o sarsıntıda ve şu anda ölmüş olabilirdi. Neden ve nasıl öldüğünü ayrımsayamadan. Belki daha kötüsü, bir putrelin üzerine devrilip gövdesinin bir bölümünü, ya da bir bacağını ezmesiydi. Nasıl kurtarabilirdi kendisini, ya da kimden yardım isteyebilirdi? Eninde sonunda bir dağ başıydı burası...

Döndü, sarsak hareketlerle telefona yaklaştı. Telefon sinyal vermiyordu. Bir yerde teller kopmuş olabilirdi. Ya da sarsıntıdan direkler devrilmişti. Elektrikler de kesik olduğuna göre...

Ayağına bir şort geçirdi, sırtına kısa kollu bir gömlek giydi, banyoya geçti. Su da akmıyordu. Bereket versin temizlikçi kadın, su kesintilerine alışık olduğundan, kovaları doldurmuştu. Yüzünü yıkarken, aynada kendisini inceledi, gözlerinin kenarındaki kırışıklıkların derinleştiğini düşündü. Giderek çirkinleşecekti. O güzel kızlar, o hoş kadınlar artık ona bakmaz olacaklardı. Sonra, şu garip

Nevnihan geldi aklına yeniden. Deprem, kazı yerini de etkilemiş olmalıydı. Onu görmek için bunu bahane edebilirdi...

Merdivenleri çabucak indi, bahçeye çıktı. Çiçekler yerli yerindeydi. Sundurma olduğu gibi duruyordu. Güneş yükselmeye başlamıştı. Sular kesik olduğuna göre bahçeyi sulayamayacak demekti. Sonra, sabah uyandığında duyduğu büyük gürültü geldi aklına. Telaşla döndü, mutfak tarafına dolaştı. Arka bahçenin gerisindeki yüksek duvarın bir bölümü yıkılmıştı sallantıdan.

***

Daha çok gemide, uzun yolculuklar sırasında başına gelirdi böyle bir şey. Bir gün önce işler hep tersine gitmiştir. Bütün gün kan ter içinde çalıştığı halde bir türlü onarımı tamamlayamamıştır. Pistonlar karşısında suskundur. Yağ keçeleri durmadan yağ sızdırmaktadır. Günlerce bekledikten sonra, bin bir güçlükle gümrükten çektikleri parça yerine oturmamaktadır. Sıkı sıkı tembih etmesine karşın, hem de başmakinist, benzin tankının açık kapağının yanı başında yere çömelmiş, avcunun içinde gizleyerek, aklı sıra ona çaktırmadan, sigara içmektedir.

Sonra, yıkanacak kadar gücü kendinde bulmaksızın, pis giysileriyle kendisini yatağa atar ve hemen sızardı. Böyle günlerde sadece karabasanlarla boğuştuğunu söylemek yanlıştı, kimi zaman keyifli düşler gördüğü de olurdu; ama asıl önemlisi, gözlerini açtığı zaman, bir gün önce olup bitenlerin gerçek olmadığı, olmayabileceği gelirdi aklına ve bir an için bile olsa sevinirdi. Sonra, geminin içindeki alışık olmadığı hareketsizlik, aşırı sessizlik dikkatini çekerdi.

Hayır, her şey gerçektir, hiç de öyle kötü bir düşten ibaret değildir. Makineler çalışmamaktadır. Gelen parça uygun değildir. Yenisini ısmarlayacak kadar vakit yoktur. Uydur kaydır, parçayı yerine oturtması gerekmektedir.

İşte o zaman, gördüğü karabasan bile olsa, uyandığına pişman olurdu.

Bugün de işte öyle bir gündü. Sular kesik olduğu için duş yapamamıştı. Yüzünü bile yalan yanlış yıkayabilmişti. Kahvenin tadı yoktu. Bayat ekmeğini tavada kızartmıştı ama canı hiçbir şey

yemek istemiyordu. Az önce taraçaya çıkmış, dürbününü aşağılarda gezdirmişti. Olağanüstü bir hareket yoktu. Hatta ekmekçi arabasının bakkal dükkânının önünde durduğunu, şoförün ekmek kasasını kapının önüne bırakıp döndüğünü gördü. Kendi yıkılan duvarı dışında, anlayabildiğine göre, önemli sayılabilecek bir hasar, bir yıkıntı yoktu sitede. En azından gözüne öyle bir şey çarpmamıştı.

Kâhya'yı arayıp yıkılan duvarın bir an önce tamir edilmesi için birkaç adam göndermesini söylemeliydi. Durup dururken iş çıkmıştı başına. Bir yığın da masraf...

Kahvaltı sofrasını olduğu gibi bırakarak kalktı. Ağzının tadı yoktu. Başı sanki her zamankinden fazla ağrıyordu. Kendine gelmesi için en iyisi denize gitmekti, oysa hava kapanıyordu. Gökyüzünde bulutlar kümelenmeye başlamıştı. Denize gitmek için havanın biraz daha ısınmasını beklemeliydi.

Aslında kendisini oyaladığının farkında.

Bugün günlük işlere hemen girişecek kadar dinç hissetmiyordu kendisini. Depremin şaşkınlığı ve uykudan bir karabasanla uyanmış olmasının sersemliği dağılıp belleği yerine gelmeye başladıkça, bu kez de her günkü sabah dinginliğinin yerini nedensiz görünen bir telaş almıştı. Depremle ilgili değildi bu, biliyordu, belki bir gün önce, ikindiüstü, ormandaki her günkünden uzun süren gezintisinin yorgunluğuydu, belki hâlâ alışkanlıkları dışında peş peşine yuvarladığı kadehlerin etkisiydi; dili paslı, kasları kilitlenmiş, vücudunun her tarafı kaşınıyor... Belki de karaciğeri bozulmuştu, babasının genlerini taşıdığı için, farkında olmadan siroz olmuştu belki de, ya da durup dururken, gemi doktorunun söylediği gibi, halüsinasyonlar görüyordu...

Ne diye kandırmaya çalışıyor kendini? Bu telaşın nedenini biliyordu; açıkça sözünü etmek istemediği bu şey, önceki günkü o garip rastlantıydı.

***

"Ben alkolik değilim," dedi yüksek sesle. Her akşam üç duble rakısı vardı normal olarak, arada rakının üzerine cila olsun diye, ya

da çok sıcak havalarda, bir iki şişe soğuk bira yuvarladığı oluyordu. Uzak denizlerde, pis limanlarda, rakı bulamayınca rom içerdi. Viskiden hoşlanmamıştı. Mecbur kalmadıkça içmezdi. Ilıklığına razı olduktan sonra, bira her yerde bulunuyordu. Arada sırada, en kalitelisinden bir Havana purosu tüttürürdü. Aramamakla birlikte, bazen kokaln çektiği de oluyordu, bir bara, ya da eğlence yerine gittiğinde. Marihuanayı sevmemişti. Başının ağrısını geçirmiyordu hiçbiri. Yatmadan önce iki *novalgine,* ya da *mogadon,* en iyisiydi. Çok zorda kalırsa, bir çeyrek, ya da yarım tablet *rohypnol.*

Gerçi, biraz olsun başı dönmeyecek, biraz olsun düş görmeyecek olduktan sonra, ne diye içerdi ki insan? Yine de, kendisini yitirecek kadar sarhoş olmazdı. Olmamıştı hiç.

***

İşin tuhafı, o nasıl garip bir önsezi idiyse, içinde hep, çok değişik, fantastik, inanılmaz boyutlarda birtakım olaylarla, kişiler ya da nesnelerle karşılacağı hissi sürüp gidiyordu buraya yerleştiğinden beri; hemen her sabah, gözlerini açarken, böyle bir beklenti içindeydi. Tabii bunun asıl nedeni, dayısının ölmeden önce yolladığı son mektubundaki akıldışı savlardı. Sonra işte önceki gün o genç kadınla karşılaşmıştı. Çok şaşırtıcı şeyler söylemişti genç kadın ve dinginliğini altüst etmişti.

Dünden beri hep düşünüyordu, ne olursa olsun onu bulup konuşmalıydı. Sıradan bir rastlantı olarak geçiştirilecek bir şey değildi. Neler olup bittiğini açıklamalıydı kadın ona. Açıklatacaktı da. Bir gece, gecenin bir saatinde, ansızın kapısını çalmasını bekleyerek oyalayamazdı kendisini.

Sonra, daha depremin şaşkınlığını atlatmadan, onunla nasıl buluşabileceğinin hesaplarına girişti. Depremi bahane etmesi gülünç olurdu. Çadır-büfedeki küçük kız, genç kadının çok erken saatlerde denize indiğini söylemişti. Tek başına geliyordu çoğunlukla. Kimseden çekinmeden, mayosunun üstünü çıkarıp kumlara uzanarak güneşin ilk ışıklarının tenini okşamasına izin veriyordu. Uyuşturucu kullandığından emindi onun, o kuyu gibi bakışları çok iyi tanıyordu. Bir tuhaf yaratık. Üstelik Türk! Nasıl bir Türkse! Çok rahat görünüşlü üniversiteli kızlar bile üstsüz güneşlenmeye çekiniyorlardı burada.

Onun denize zaman zaman kızıl saçlı bir adamla birlikte geldiğini söylemişti küçük kız. Öpüştüklerini *falan* görmemişti. Kimdi o adam? Kazı yerinde çalışanlardan biri. Nevnihan'la yakınlıklarının derecesi neydi? Bu onu neden ilgilendiriyordu?

Hemen inse, karşılaşabilirler miydi acaba? Küçük kızın söylediğine göre, bu saatte çoktan işine dönmüş olması gerekiyordu. Sonunda oyunu çok daha açık oynamaya karar verdi. Akşam üzeri doğruca kazı yerine gidecek, onunla konuşmak istediğini söyleyecekti. Belki bir aperitif ikram ederlerdi. Sözü hiç dolaştırmadan, "Beni nereden tanıyorsunuz?" diye soracaktı, "Karımı, kızımı, telefon numaramı nereden biliyorsunuz, kimden öğrendiniz? Gerçek adınız Mareike değil miydi? Bu Nevnihan da neyin nesi, kimin uydurması?" diyecekti.

Bu ziyaret nezaketsizlik, düpedüz bir baskın olarak nitelendirilse bile, umurunda değildi. Nasılsa çağrılmıştı, yarım ağızla da olsa. Bir dost, bir arkadaş olarak gidecekti. Ve tabii, iki gündür aklını kurcalayan sorulara bir yanıt bulmak için.

***

Önce elektrikler yandı, sonra telefon çalışmaya başladı. Kahvesini içerken kâhyayı aradı. Sitede önemli bir hasar olmadığını öğrendi. Yıkılan duvar için yardımını rica etti. Kâhya duvarın büyük bir olasılıkla kışın yağan şiddetli yağmurlar nedeniyle zaten yerinden oynamış olabileceğini söyledi; deprem çöküntüyü hızlandırmıştı herhalde. Şu sıralarda adam bulmak zordu, ama elinden geleni yapacaktı. Daha sonra, ne olur ne olmaz diyerek yöneticiyi de aradı. Yöneticinin karısı, kocasının sabah İzmir'e gittiğini söyledi. Onlar depremi duymamışlardı bile.

Artık, günlük yaşam her günkü akışını sürdürebilirdi. Şimdi önce denize gitmek istiyordu canı, serin sulara dalıp ferahlamak... Buna gereksinmesi vardı. Bütün olumsuzluklara, hatta kendi karşı çıkışlarına karşın, itiraf etmek istemese de, gizli bir umutla doluydu içi. Aptalca bir bağ mı oluşuyordu yoksa yüreğinde o genç kadın için? Hani utanmasa, neredeyse aşktan söz etmeye başlayacak...

***

Gazinoda kimsecikler yoktu. Hava bulutlu. Gençlerin denize inme saati henüz gelmemiş. Çadır-büfe tarafına yürüdü. Küçük kız çarpık iskemlesinin üzerinde büzülmüş, bir ayağını kıvırarak altına almış, uyuklamaktaydı; plastik pabuçlarının kumda çıkardığı hışırtılı sesi duyunca gözlerini açtı, gelenin o olduğunu anlayınca önce şaşırmış gibi yüzüne bakti, sonra büyük bir sevinçle, "Siz misiniz?" diye âdeta haykırarak yerinden doğruldu:

- Ne iyi... Hoş geldiniz... Dün görünmemiştiniz, bugün de geç kaldınız, çok merak ettim... Hasta değilsiniz ya?

Ne çabuk sahipleniyorlardı?

Omzunu silkti,

- Asıl sen yoktun dün, dedi. Bende önemli bir şey yok. Gelemedim işte. Depremden buralara bir şey olmadı inşallah?

Şaka söylediğini sanmıştı galiba kız, alık alık bakıyordu yüzüne.

- Ne depremi? Ne zaman oldu?

- Bu sabahki depremi duymadın mı sen? Çok mu derin uyuyordun?

- Boş versenize! Ne oldu peki? Ölen falan var mı?

- Sanmıyorum...

- Sana bir şey olmasın da...

Sonra, gözleri açıldı, birden yerinden fırlayarak boynuna atıldı,

- Siz beni mi merak ettiniz yoksa? dedi. Gerçekten mi? Ah, ne kadar iyisiniz, ne kadar sevindirdiniz beni...

Kolundan tutarak güçlükle durdurabildi kızı; çevresine bakınarak,

- Dur, yavaş ol, dedi. Birisi görse ne der?

- Ne derse desin! Ben sana âşığım...

Bu kez özellikle canını acıtmak isteyerek, sözcüklerin üstüne basa basa,

- Böyle şeyler söylemek için henüz çok küçüksün, dedi. Vazgeç! İlerde senin de gerçek sevgililerin olur elbet.

- Ben başka sevgili istemiyorum!

– Bırak şimdi! Söyle bakalım, plajda kimse var mı?

Küçük kız duraksadı,

– O mu? dedi. Onu mu soruyorsun?

Başını salladı. Onun buraya bambaşka niyetlerle geldiğini anlamış olmalıydı kız, sevinci söndü, belirgin bir hüzün çöktü yüzüne:

– Yok, dedi. Bu sabah görünmedi.

– Doğru mu söylüyorsun?

– Niye yalan söyleyecekmişim?

Deprem kazı yerini de de etkilemiş olabilir mi?

– Emin misin? Belki de sen yatarken gelip gitmiştir?

Duymamış gibi, hep somurtarak, yanıt vermeden bakıyordu yüzüne.

– Pekâlâ, dedi bu kez, heyecanını bastırarak. Beni yanlış anladın... Ben sadece merak etmiştim, deprem yüzünden... Bilirsin, çukur bir yerde kazı yaptıkları için... Bizim bahçenin arka duvarı çöktü de...

– Öyle mi? İyi...

İçine bir kuşku düştü. Ne dediğini dinlemiyordu demek. Tuhaf bir kızdı bu... Sonra, geçen gelişinde onunla konuştukları şeyler geldi aklına. Dayısına Aliağa'da bulduğu parlak bir top getirdiğinden söz etmişti. Dayısının anlatımıyla, yüz bin suratlı billur toptu bu. Karşılığında da dayısı ona epeyce bir para vermiş ve bunu kimseye söylememesi için sıkı sıkı tembihde bulunmuştu.

Konuyu değiştirmek isteyerek,

– Hani şu, dayıma verdiğini söylediğin parlak top nasıl bir şeydi, dedi. Bir daha anlatsana bana.

Suratı hep asık.

– Bilmiyorum... İşte, kocaman, parlak bir toptu, şu küçük kavunlar kadar, anlattım ya! Elmasa benziyordu, ama dayınız elmas değil, dedi. Üstü köşeli köşeliydi...

Doğru muydu acaba söylediği? O kadar kocaman elmas olamaz.

– Evde aradım, anlattığın gibi bir şey bulamadım... Nereye koymuş olabilir?

– Ben ne bileyim...

Doğruydu, nereden bilecekti? Acıdı kıza. Suçluymuş gibi sorguya çekmeye ne hakkı vardı? Kendisini bağışlatmak ister gibi, başını okşadı kızın, o da öyle, uslu uslu durdu. Saçları, gömleği, kısacık blucin şortu ıpıslak...

– Üşüyeceksin... Böylece mi girdin yoksa denize? Havlun falan yok mu burada kurulanacak? Böyle dolaşma, sonra hasta olursun, çabuk git üstünü değiştir...

Gözleri çakmak çakmak. Sitemli.

– İlginize teşekkür ederim. Merak etmeyin, alışığım ben. Bana bir şey olmaz! Benim öyle başkalarınınki gibi çeşit çeşit mayom yok ki... Değişecek elbisem de yok burada. Siz kendinize bakın...

Kimden söz ettiğini tam olarak anlayamadı, her gün çeşit çeşit plaj giysileriyle, değişik mayolarla gelen kızlardan mı, yoksa geçen gün burada rastladığı, küçük kızın kendisine rakip olarak gördüğü kadından mı? Büyük olasılıkla onu kastediyordu.

– O kadını görmeye gelmedim, dedi. O benim arkadaşım falan da değil. Olsa sen bilmez misin? Söylediğim gibi, sadece deprem yüzünden merak ettim. Onu görmek isteseydim daha erken gelirdim, öyle değil mi? Baktım hava puslu...

İnanmayarak bakıyordu kız yüzüne.

– Sahi mi?

– Sahi. Hem, bana bak, değiştirecek bir şeyin yoksa bile, ıslak ıslak dolaşma, üstünü çıkar, güneşte kurursun. Hasta olursan, ben de üzülürüm.

Bir tuhaf, kışkırtıcı gülümseme belirdi kızın yüzünde. Eliyle gömleğini göstererek,

– Bunu mu çıkarayım? dedi. Ama içimde bir şey yok ki benim... O karı gibi mi yani? Çıplak dolaşırsam sen kızmaz mısın? Kıskanmaz mısın beni? Yoksa hoşuna mı gider?

Şaşırdı:

– Sen daha çocuk sayılırsın, dedi. Bırak bu saçmalıkları... Gömleğini asarsan çabucak kurur.

– Üzüleceksen, peki. Sen ne dersen yaparım. Ama bak, fotoğrafımı unutmak yok! Yarışmaya yollayacağım. Artist dergisine. Ne zaman çekeceksiniz?

Artık alışmıştı bir "sen"li bir siz"li konuşmasına. O kadar masum, ama aynı zamanda öyle kışkırtıcı bir bakışı vardı ki... Dudakları belki de az önce girdiği denizde üşümüş olmasından, mora yakın kırmızıydı. Bombay'da koynuna aldığı buna benzeyen küçük kız geldi aklına. Daha bile ufaktı, ama öyle işveli, öyle çok bilmişti ki, Hong-Kong genelevlerindeki deneyimli orospular bile onun kadar becerikli olamazlardı. Bu kız da o kız gibi bir garip bakıyordu yüzüne. Orada biraz daha bekleyecek olsa, sonradan çok pişman olabileceği bir şeyler geçebilirdi aralarında.

"Ne oluyor bana," dedi birden öfkeyle. "Ben sapık değilim. Bitti o günler. Aklımı başıma toplamam gerek. Burası Hong-Kong değil. O işler çok geride kaldı artık..."

Ama yine de aklından geçenleri uzaklaştıramıyordu bir türlü gözlerinin önünden. Yüzündeki ve bedenindeki değişmeleri merakla izlediğinin de farkındaydı küçük kızın. Orada, onun yanında daha fazla durmaktan korkarak,

– Yakında, dedi. Şimdi ben denize gidiyorum. Hadi, sen dediğimi yap.

Sonra, arkasına bakmadan çabucak uzaklaştı kızın yanından. Şortunu iskelenin tahtalarına bıraktı, balıklamasına atladı denize.

***

Açıkta demirlemiş olan balıkçı teknesine doğru ağır ağır yüzerken, küçük kızın kışkırtıcı görünümünü aklından çıkarmaya çalışıyordu. Bu sabah, öyle ani bir kararla evden çıkıp buraya gelmesinin asıl nedenini açıkçası kendisi de bilmiyordu. Küçük kızın dayısına verdiğini söylediği billur topu mu düşünmüştü? Yoksa Nevnihan'la baş başa görüşebilme umudu muydu onu buraya çeken? Onunla konuşursa sanki pek çok şeyi aydınlığa kavuşturabilecek...

İçine birden sıkıntı çöktü, balıkçı teknesine iyice yaklaşmışken, daha ileri gitmekten vazgeçti, geri döndü. Küçük kız, ıslak tişörtüyle blucinini çıkarmış, ayağındaki orası burası yırtık donuyla hemen hemen çırılçıplak, bir elini memelerinin üstüne kapatmış, öbür elinde onun havlusu ve plastik pabuçları, denizden çıkmasını beklemekteydi iskelenin üstünde.

Hâlâ kimsecikler yoktu görünürde. Elinden havlusunu alırken teşekkür etmek için yanağını okşadı; suratı ateş gibi yanıyordu kızın, durmadan gözlerini kırpıştırıyor, belli belirsiz çeneleri atıyor, bütün vücudu ispazmozlar geçiriyordu.

– Sen hastasın, dedi. Böyle dolaşma demiştim sana...

Kız, titremekten konuşamıyordu. Bu kez eğilip yanağına bir öpücük kondurarak,

– Hadi, dedi. Hadi, git. İstersen arabayla bırakayım seni köye...

O anda tuhaf bir değişiklik oldu, küçük kız sanki birden büyüdü, birden dirildi, canlandı, boynuna atılarak sıcacık dudaklarıyla yüzünün her tarafından öpmeye başladı, çıplak teni vücuduna değdiği zaman, birden, şiddetle uyarılmış olduğunu fark etti. Utandı. Büyük bir çaba harcayarak uzaklaştırabildi kızı kendisinden. Sesinin titremesini engelleyemiyordu,

– Deli kız! dedi biraz da öfkeyle. Hemen sırtına bir şey geçir. Çarşafına sarıl. Böyle durulur mu? Bak, hasta olursan nasıl çekerim resmini?

Küçük kız, bu kez boynunu büktü, kollarını göğsünde kavuşturarak, heyecandan boğulmuş bir sesle,

– Ama çıplak olacak bak, dedi.

– Peki.

Anlamamış olabileceğini düşünmüş gibi, bu kez eliyle donunu işaret etti:

– Onu da çıkarttıracaksın ama... Çırılçıplak, anladın mı? Benim güzel elbisem yok. Sen istersen, yukarıya da gelirim, orada çekersin...

Âdeta koşarak uzaklaştı kızın yanından, soluk soluğa merdivenleri tırmandı, arabasına atladı ve hemen gaza bastı.

Büyük bir hızla bakkal dükkânının önünden geçip yokuş yukarı çıkarken, bakkalın kızının el salladığını gördü.

11

Öğle saatlerinde sıcak iyice bastırıyor. Yemekten sonra üzerine ağırlık çöktü, bir parça uzandı, ancak bir saat kadar uyuyabildi. Uyandıktan sonra da bir süre sersem sepet dolaştı evin içinde. Aklı sıra billur topu arıyordu. Eğer bilye kadar bir şey değilse, ki kız küçük bir kavun kadar demişti, ona benzer hiçbir şey yoktu. Ne kitaplığın çekmecelerinde, ne gardropta, ne mutfak dolaplarında. Dayısı böylesine değerli ve önemli bir nesneyi herhalde bahçedeki kazma kürek deposunda saklamış olamazdı.

Öte yandan plajda rastladığı Hollandalı kızla dayısının sekreteri ve onlarla billur top arasında bir ilişki olduğuna dair de güçlü bir his vardı içinde. Bu onu tedirgin ediyordu, çünkü peşi peşine girmişlerdi yaşamına ve bir bakıma huzurunu bozmuşlardı ve hepsi de birbirinden daha gizemliydi de ondandı bu. Ne yapıp edip o kızla konuşmalıydı.

"Daha fazla geciktirmenin anlamı yok," diye mırıldandı içinden. "Mareike ya da Nevnihan, ya da hiçbiri değil. Adı ne olursa olsun..."

Çadır-büfedeki küçük kızla da, bakkalın kızıyla da onunla karşılaşıp konuşmadan önce yeniden yüz yüze gelmek istemiyordu. Sanki kendisinden hesap soracaklardı ve o sorularına nasıl bir yanıt vereceğini bilemeyecekti.

İkindiyi zor etti. Bir süre ne giyeceğine karar veremedi, sonunda fotoğraf çekmek için tepelerde gezindiği zaman yeğlediği kılığı seçti. Koloniyal pantolonuyla safari gömleğini giydi, fotoğraf çantasını omzuna astı. Evden çıkmadan önce, giderek artan baş ağrısı için dayısının ilaç dolabından rastgele iki ağrıkesici alarak susuz susuz yuttu.

***

Denize indiğinde de hep o vardı aklında. Bütün gece hep onu düşünmüş, düşündükçe aklı daha çok karışmıştı. Telefon numarasını, sicil dosyasında belirtildiği gibi, evli ve bir çocuk sahibi olduğunu biliyor, boşanmış olduğunu bilmiyordu. Bir gün ansızın çıkıp gelebileceğini söylemişti. Bütün bunların anlamı neydi?

"Herhalde benden çok hoşlandı da ondan," dedi içinden, alaycı bir öfkeyle.

O genç kadın herhangi bir kişiye öyle bir görüşte âşık olacaklardan değildi. İçinde hâlâ onu bir yerlerden tanıyormuş, onunla daha önce birlikte olmuşlarmış gibi bir his vardı ama o da, öyle bir kadını bir görüşte kendisine âşık edebilecek bir erkek olmadığını bilecek ve bunu içine sindirecek kadar gerçekçi bir insandı. Olsa olsa, hafifçe kırlaşmış gür ve kabarık saçları, Barbaros Hayrettin Paşanınkini andıran top sakalı ona çekici gelmiş ve bu sıcak memlekette, kısa, gelgeç bir serüven yaşamayı aklından geçirmiştir...

Böyle düşünmek işine geliyordu; bu tür gelgeç bir ilişki hiç de fena olmazdı. Ne diye telaşlanıyordu? Hakkında edindiği bilgilere gelince, nereden öğrenmişse öğrenmişti, ne önemi vardı bunun? Yönetici, sitede oturanların telefonlarıyla, Yenifoça'daki, doktor, sağlık ocağı, güvenlik yetkilisi, taksi, su, elektrik, telefon arızası gibi, her zaman gereksinim duyulabilecek kişi ve kuruluşların numaralarını küçük bir rehberde toplayıp ev sahiplerine dağıtmıştı. Bu bilgiler onlara da gerekli olduğu için, herkesle iyi ilişkiler içinde bulunan yönetici, bu listenin bir kopyasını kazı yerinde çalışanlara da göndermiş olabilirdi. Ya da genç kadın dayısının sekreteriyle arkadaştı, bu çok daha akla yakındı, ikisi de Hollandalı olduğuna, ikisi de arkeoloji ile ilgili bulunduklarına göre, dayısının telefon numarasını ondan öğrenmişti... Kendisiyle ilgili bilgilere gelince iş değişiyordu. Hadi, dayısı gevezelik etmiş, sekreterine yeğeninin özel yaşamından söz etmişti diyelim, ama daha önce buraya gelmesi söz konusu olmadığına göre, dayısının sekreteri, arkadaşı bile olsa, bu Mareike ya da Nevnihan'a neden bahsetmiş olsundu ondan? Evli olduğu, bir kızının bulunduğu kimi ilgilendirirdi? Hadi, bir rastlantıyla öğrendi diyelim, bunları bildiğini durup dururken açıkla-

masının ne anlamı olabilirdi? O kadar da değil. Bunları açıklarken, onun merak edebileceğini hiç düşünmüyor gibiydi. Bu son derecede doğal bir şeydi sanki....

***

Terk edilmiş eski kazı yerine gelinceye kadar, evden çıkarken duyduğu heyecan, yerini bir tuhaf isteksizliğe bırakmıştı. Hava hâlâ sıcaktı. Kazı yeri tam bir çöplüğe dönüşmüştü. Pis koku midesini bulandırıyordu. Başının ağrısı geçmişti, ama bu kez de ayakları yere basmıyordu. Zaman zaman kendisini bulutların üzerinde dolaşıyormuş gibi hissediyordu. Bir ara midesi bulandı, başı döndü, az kalsın yere kapaklanıyordu. Yoluna devam etmekle geri dönmek arasında kararsız kaldı.

Yeni kazı yeri, daha doğrusu arkeologların çadırları, biraz daha aşağıda, vadinin dip tarafında, dere yatağının yamacında kuruluydu. Bu can sıkıcı baş dönmesiyle oraya kadar yürüyebilecek miydi? Şu saatte herhalde işlerini bırakmış, viskilerini yudumluyorlardı. Ama Nevnihan bakalım orada mıydı? Ya küçük kızın söylediği gibi, bugün de geç vakit denize girmek üzere kıyıya inmişse?

Ne garip şey. Gemilerde çarkçılık yaptığını söylediği zaman, gemicilikten fazla bir şey anlamayanların gözlerinin önüne, eski korsan filmlerindeki dümencilerin gelmesi, aldırış etmezmiş gibi görünse de, canını sıkmıyor değildi. Oysa, bir arkeolojik kazı heyetinin bulunduğu yere giderken kendisinin aklına da nedense, sırtlarında tüfekleri ve fişeklikleriyle, Afrika'da safariye çıkan kolonyal şapkalı aslan avcıları geliyordu. Çocukluğunda dayısını hep bu kılıkta düşlemişti. Nevnihan da, bu tür filmlerde eksik olmayan, aşkı uğrunda iki adamın boğaz boğaza geldiği, masum görünüşlü, ama aslında sinsi bir kadın, bir *femme fatale*'di...

Tam tepede, her zaman durduğu yerde, başı yine döndü, durakladı. Gözleri bulutlanmıştı. Tansiyonu düşmüştü galiba. Pis koku burnunun direğini kıracak gibiydi. Mendilini çıkararak yüzüne kapattı. Çukurun başına kadar güçlükle birkaç adım daha attı.

Otuz kırk metre çapında, sekiz on metre derinliğinde bir hayli geniş ve engebeli bir çukurdu burası. Pis ve korkunç bir görünümü

vardı. Küçük kızın fark etmesinden önce, dayısının kanlar içindeki cesedi, bütün bir gece kalmıştı burada, çöplerin arasında. Sesi kısılıncaya kadar imdat istemiş, ölünceye kadar acılar içinde kıvranmış olmalıydı adamcağız, yardımına kimse gelmemişti. Çevre ıssızdı. Evler bir hayli uzaktaydı. Yakından geçen birisine bile kolay kolay sesini duyuramazdı insan, o çukurun dibinden.

Meslek yaşamı boyunca çok felaketlerle karşılaşmış, çok feci ölümlere tanıklık etmişti. Ama bu kez söz konusu olan, gecikmeli de olsa, iş işten geçmiş de olsa, artık giderek sevmeye başladığı, ona yaşamı boyunca en büyük, en içten ilgiyi göstermiş olan tek yakınıydı. Fotoğraflardaki görüntüyü yerli yerine oturtunca, başı yeniden, bu kez daha hızlı bir şekilde döndü; tutunacak bir yer aradı, bulamadı, güçlükle çöktü bir taşın üstüne. Sıcağın etkisiyle daha da ağırlaşan çöp kokusu soluk almasını güçleştiriyordu.

Ormanın bu tarafı her zaman çok ıssızdı. Aşağıdaki giriş yerinden gizlice içeriye sızabildikleri takdirde, Çingene karıları, sırtlarında çuvalları, yabani kekik toplamaya gelirlerdi. Bazen erkekleri de olurdu yanlarında. Zaman zaman karşılaşırlardı. Selamlaşıp geçer, çekinmezlerdi birbirlerinden. Hırpani kılıklarına karşın, korkulacak insanlar değillerdi. Bir kere de ellerinde uzun namlulu kocaman makineli tabancaları, sırtlarında alacalı bulacalı giysileriyle gerçek mermilerle tatbikat yapan komando eğitim birliğinin erleriyle karşılaşmış ve nedense onlardan korkmuştu.

Başının dönmesi geçer gibi olunca, kokuyu bastırır umuduyla bir sigara çıkarıp yaktı.

Aslında çocukça bir şey değil miydi yapmak istediği? Ne diyecekti kadıncağıza? Bir kabadayı gibi hesap mı soracaktı? Belki de kafasını kurcalayan soruların çok basit bir açıklaması vardı. Kumsalda, açıklarda, kalabalık bir yerde farklı bir şeydi tabii, ama onun burada, çukurun tepesinde, pozometresi elinde, çubuk ayaklarının üzerine özenle yerleştirdiği fotoğraf makinesinin objektifini ayarlayarak uzun uzun resim çekmesi pek de alışılmış bir görüntü sayılmazdı. Aşağıda, güneş altında, bütün gün kan ter içinde kazma sallayarak, kum yığınlarını elekten geçirerek eski sanat

yapıtlarını gün ışığına çıkarmaya uğraşan arkeologlara bile değişik gelmiş olabilirdi bu görüntü. Kim olduğunu merak edebilirlerdi. Antika kaçakçısı bile olabilirdi, kim bilebilir? Yöneticiye, kâhyaya, hatta, arada bir merhabalaştıkları, gazinoda oturup birlikte birer bira içtikleri, âdet olduğu üzere, buradaki az çok sıradışı sayılabilecek herkes gibi, onun hakkında da bir güvenlik soruşturması yapmış olduğu kuşkusuz olan jandarma komutanına bile sormuş olabilirler, onlar da, konuşma sırasında, ya da kazı yerine uğrayışlarından birinde, bu bilgileri aktarmış olabilirlerdi oradakilere.

Bu düşüncelerle biraz ferahlamış olarak yerinden doğruldu. İşi aceleye getirmenin, genç kadını ürkütmenin anlamı yoktu. Bir dahaki karşılaşmalarında usturuplu bir biçimde sorardı sorularını. Zaten vakit de geçmişti.

Geri dönmeye karar verince daha da rahatladı. Bu niyetle tam yerinden kalkmak üzereydi ki, çukurun dibindeki küme küme çöp yığınlarının arasından çok keskin bir ışık huzmesinin fışkırdığını gördü; ışık, bir saniyeden daha kısa bir süre yanıp gözünü kamaştırdıktan sonra, yine ansızın söndü. Ne olduğunu anlamayarak, gözlerini şaşkın şaşkın ışığın geldiği noktaya çevirdi. Aynı keskin ışık bu kez Mors alfabesini andıran kısa ve uzun aralıklarla birkaç kez daha parlayıp söndükten sonra görülmez oldu.

***

Uzunca bir süre, soluğunu tutarak, kımıldamadan bekledi çukurun başında. Bir yanılsama olabilir miydi? Gözlerinin önünde uçuşan renk renk çakımlar olmasa, inanabilirdi buna. Çukurun kenarına uzanarak eğilip aşağıya baktı. Çöp yığınının üzerinde bir havai fişekten dökülen ışık kırpıntılarını andıran noktacıklar uçuşuyordu hâlâ. Başının döndüğünü hissetti. Aptal aptal bakındı sağına soluna. Ne en küçük bir hareket, ne en küçük bir ses, ya da bir fısıltı... Gökyüzündeki sirüs bulutları sağa sola hızla uçuşmaktaydı. Aşağıya eğilince pis koku daha da keskinleşmişti. Sendeledi. Başı yeniden ve bu kez büyük bir hızla dönmeye başladı. Midesi kabarıyordu. Bulunduğu yere dizüstü çöktü, kusmaya başladı. Al-

nından gözlerinin içine doğru yakıcı terler iniyordu. Göğsünün tam orta yerinde şiddetli bir ağrı.

Enfarktüs olmalıydı bu. Tam tanımlandığı gibiydi. "Ölüyorum" diye düşündü. Derin derin soluk almaya çalıştı. İğrenç koku burnunu tıkıyordu. Göğsünün hırıltısını duydu. Bir lunapark kayağından süzülüyormuş gibi çukura doğru kayıyordu gövdesi. Elleriyle kenardaki otları avuçlayarak tutunmaya çalıştı, yere kapaklandı. Ölüm böyle mi gelirdi? Az önceki kamaşmanın parlak renkli çakım kalıntıları dışında, tam bir karanlık vardı gözlerinin önünde.

Orada, yere uzanmış olarak ne kadar kaldığını bilemedi. Göğsündeki ağrı iyice hafifleyinceye, midesindeki kabarma dininceye kadar hiç kıpırdamadı yerinden. Neden sonra korka korka doğruldu. Başı hâlâ dönüyordu, ama en azından çevresindeki her şey, zeytin ve pelit ağaçları, devedikenleri, yavşakotları, yabani kekikler, uçuk mavi çiçekli yabanotları yerli yerlerinde duruyor, gökyüzündeki tüyümsü bulutlar hiçbir şey olmamış gibi yollarına devam ediyorlardı. Demek korktuğu gibi bir şey değildi. Belki de sadece yediği bir şey dokunmuştu.

Peki ,o gizemli çakım neydi? Ölmekte olan bir insanın son soluk alıp verişleri gibi giderek gücü azalan, çırpınan, keskin, ama kesik kesik tükenen parlak ışık? Tekrar eğilerek aşağıya baktı. Artık bir şey göremiyordu, ama orada, çöp yığınının altında, çevresine hayat dağıtan bir canlı varlığın bulunduğundan âdeta emindi.

Bulunduğu yerden, kayaların içine oyulmuş, belki de daha önceki kazıcıların açıp bıraktıkları ilkel bir taş merdiven iniyordu aşağıya doğru. Fotoğraf makinesinin çantasını omzundan çıkarıp kenara koydu, bir eliyle olabildiğince burnunu kapatarak, yüzü çukurun kenarına dönük bir durumda, ayaklarını aşağı sarkıttı, taşlara tutuna tutuna inmeye başladı. O sırada gözüne kayaların içine oyulmuş küçük bir oyuk ilişti. Ne olduğunu anlamak için uzandı, eli tam oyuğa ulaşmak üzereydi ki, ayağının altındaki taş kımıldadı, dengesi bozuldu, can havliyle tutunacak bir yer aradı, kaydı, parmaklarının ucundaki taşları ve otları yakalamaya çalışırken eli boşta kaldı, aşağıya, çöp yığınına doğru yuvarlandı.

Bereket versin, tökezlemeden önce neredeyse çukurun dibine kadar inmişti, çöp yığını bir şilte gibi yumuşaktı, bu yüzden düşüş sert olmadı, canı yanmadı. Başının üstüne küçük taş parçaları, toprak kesekleri yağıyordu. Elini gözüne siper ederek yukarı baktı. Herhalde sabahki deprem yüzünden eski kazı yerindeki taşlar yerlerinden oynamış, düşüşün etkisiyle de, az önce yukardayken gözüne çarpan oyuk daha bir genişlemişti. Yeniden, bu kez daha dikkat ederek, sağlam kalan taş basamağın üzerine çıktı, elini oyuktan içeri soktu. Sıvanmış gibi düzgün bir duvarı vardı oyuğun ve çimentodan yapılmış, küçük bir kavun sığabilecek büyüklükte ufak bir kasaya benziyordu. Boştu. Bir şey yoktu içinde.

Durdu, bu kez daha bir dikkatle inceledi çevresini. Biraz aşağıda, yumuşak çöp yığınının arasında, güneşte parlayan bir cisim çarptı gözüne. Falcıların içine bakarak geleceği okudukları büyülü küreleri andıran, ama yüzeyi sayısız küçük altıgenlerden oluşmuş bir toptu bu. Kristale benziyordu, ama tam olarak saydam değildi, daha çok bulutumsu, opak bir görünümü vardı.

Bir an bile kuşku duymadı. Dayısının, dünyanın kaderini değiştirecek diye tanımladığı o efsanevi *yüz bin suratlı billur top*tan başka bir şey olamazdı bu. Buydu mektubunda sözünü ettiği *Nemrut felsefe taşı*.

Çadır-büfedeki küçük kızın sözlerine karşın, böyle bir şeyin gerçekten varolabileceğine o âna kadar ciddi bir şekilde hiç inanmamıştı. Oysa, işte gerçekti, oradaydı, neredeyse ayaklarının ucunda duruyordu. Az önceki gizemli ve korkutucu ışıkları saçan da oydu kuşkusuz, ama şu anda son derecede sakin ve masum bir görünüşü vardı.

Eğildi, elini uzattı, parmaklarının soğuk bir cisme değdiğini hissetti, çöpleri iyice aralayarak billur topu yakaladı, sıkıca kavrayarak kendisine doğru çekti. O anda bütün vücudu güçlü bir elektrik akımıyla sarsıldı, avcundaki nesne parmaklarının arasından fırlayarak yeniden çöp yığınının üstüne düştü.

***

O topu bulduğunda, daha sonra olanları anlatacağı kişilerin sanabilecekleri gibi, hiç de öyle zilzurna sarhoş değildi. Gündüzleri sarhoş olacak kadar içmezdi zaten. Evet, başı dönüyordu, çöplükten yükselen pis ve iğrenç koku midesini bulandırıyordu, hatta belki de bir kalp krizi geçirmişti, güneş çarpması da olabilirdi, kesin bir şey varsa, tansiyonu epeyce düşmüştü. Kendisini her zaman yaptığı yürüyüşü bile sürdüremeyecek kadar kötü hissetmişti daha sonra, ama bir düş, bir hayal ürünü de değildi o, oradaydı, elinin altındaydı, kimse onun varlığını yadsıyamazdı.

Uzaktan çöplerin arasında olmasına karşın, daha çok, tertemiz, kırıksız çatlaksız, iri bir portakal büyüklüğünde bir kuartz taşını andırıyordu. Ama dikkatle bakınca, onun daha çok, binlerce yıl önce yaşamış bir kral, bir imparator ya da bir kraliçeye ait bir tacın tepesine yerleştirilen cinsten, içini saran gizemli bir tül nedeniyle yüzeyi buğulu gibi görünen, Karun hazinelerinden aşırılmış, bilmem kaç kıratlık kocaman bir pırlanta olabileceğini düşündü. Ne var ki, bir tacın tepesi için bile fazla büyüktü. Kızın söylediği doğruydu, falcı küresine benziyordu, ama yüzeyi düzgün ve kaygan değil, çok ufak, küçücük altıgenlerden oluşuyordu ve taşın genel olarak opakımsı görünüşüne karşın, bu altıgenler pürüzsüz ve göz alacak kadar parlaktılar.

Ya o az önce, bir imdat işareti gibi çevresine yolladığı ışıklar, eli dokunduğu zaman binlerce voltluk bir elektrik akımıyla bütün vücudunu sarsmış olan o inanılmaz güç nereslndeydi, nereden kaynaklanıyordu?

Şaşkınlığı biraz geçince, yukarıya aşağıya, sağa sola bakıp kimsenin gözetlemediğinden emin olduktan sonra, suç işliyormuş gibi korkarak, uzandı, eğildi, kristal falcı küresini andıran taşı yeniden eline aldı.

O anda hissettiklerini bir başkasına nasıl anlatabilirdi? Az önce onu büyük bir şiddetle sarsmış olan elektrik akımı, bu kez parmak uçlarından başlayarak, daha yumuşak bir şekilde, hızlı ama sinsice bir sokulganlıkla bütün vücuduna yayılıyor, bütün duyu sistemini uyuşturuyordu, âdeta felce uğramıştı.

Bu uyuşukluk ne kadar sürdü, bilmiyor. Büyük bir çaba göstererek elinden atmaya çalışıyordu taşı, başaramıyordu. Üstelik şimdi rengi sanki daha da koyulaşmış, âdeta gizli bir mekanizmayla harekete geçerek, çevresine yeniden ışıklar saçmaya, dahası, canlı bir yaratıkmış gibi kıpırdanmaya, biçim değiştirmeye, yoğunlaşmaya, avcunun çukuruna yerleşmeye başlamıştı.

Sarhoş değildi, aklı başındaydı, en azından o öyle sanıyor, böyle bir şeyin gerçek olamayacağını, bu duygunun, bu görünümün sadece bir yanılsama olacağını düşünüyordu. Ama bir yandan da, büyülenmiş gibi, kristal topun çevresine saçtığı ışıklardan ayıramıyordu gözlerini. Garip, bin bir yüzlü, kâh çok iri, inanılmaz boyutlarda bir pırlanta gibi ışıldayan, kâh rengi birdenbire solan, bugüne değin eşine, benzerine rastlamadığı, adından söz edildiğini hiç duymadığı, yarı canlı, yarı cansız bir düş ürünüydü sanki. Tanımlanması olanaksızdı; tarih öncesinde yaşamış inanılmaz yetenekteki bir kuyumcunun, ölümsüz bir Tanrıça için yaşamı boyunca durmadan işleyerek yaratabileceği, işçiliği kusursuz, tek lekesi olmayan, hem saydam, hem opak, insanı şaşkına döndürecek kadar görkemli, paha biçilmez bir mücevher parçasıydı.

Sonra, beyninin bütün uyuşukluğuna karşın, topun ekvator diye nitelendirebileceği çevresinde, belli belirsiz, çember görünümünde, çok ince bir girintinin varlığını fark etti. Billur top herhalde, sabahki deprem sırasında çerçevesinden çıkmış, kayanın içine oyulmuş olan çimento kasadan dışarıya fırlayarak çöplerin üstüne yuvarlanmıştı.

Eğer her tarafını uyuşturan elektrik akımı biraz daha sürseydi, olduğu yere yığılıp kalır, çöp kokusundan zehirlenerek, belki de oracıkta ölüp giderdi. Neyse ki, nasıl olduğunu anlamadan, billur topun devinimi durdu, parmakları kendiliğinden açıldı ve gizemli nesne yeniden, kayar gibi, yere, yumuşak çöp yığınının üstüne düştü.

***

Şimdi artık ışık saçmaktan vazgeçmiş, küsegen bir çiçek gibi, âdeta büzülmüş görünen billur toptan bakışlarını ayıramıyor, düşünmeye çalışıyordu. Buraya nasıl ve kim getirmiş, duvardaki oyuğun içine kim yerleştirmişti onu? Burada yıllar önce kazılar yapmış olan arkeologların böylesine göze çarpıcı bir nesneyi fark etmemiş olmaları düşünülemezdi. Demek ki arkeologlar çekip gittikten, hatta bıraktıkları çukur çöplüğe dönüştükten sonra getirilip buraya bırakılmıştı. O günden beri onu ilk gören de kendisiydi. Buna da deprem olanak sağlamıştı. Sarsıntı yüzünden top içine yerleştirildiği kasacıktan dışarıya, çöplerin üstüne yuvarlanmış olmalıydı.

Bu top, dayısının mektubunda sözünü ettiği, çadır-büfedeki küçük kızdan almış olduğu anlaşılan yüz bin suratlı billur topun tanımına tıpatıp uyuyordu, ama öte yandan, dayısının o kadar önem verdiği bu mücevher, çöplüğe dönüşmüş olan bu eski kazı yerinde ne arıyordu? Onun, bugüne kadar saygınlığına gölge düşmemiş araştırmacı kimliğiyle, insanlığın geleceğini tehdit edebilecek inanılmaz niteliklerinin bulunduğunu ileri sürdüğü, böylesine önemli ve böylesine –olumsuz anlamda– değerli nesneyi getirip bu çöplüğe bırakacağı düşünülemezdi. O halde, sözünü ettiği billur küre bu olamazdı. Bu başka bir küreydi. Olsa olsa, sözü edilen kürenin benzeri ya da ikiziydi. Ya da...

Onu buraya dayısından başkası yerleştirmiş olamazdı. Ama o ya da başkası, inanılmaz büyüklükte ve olağanüstü bir teknikle işlendiği anlaşılan bu kadar değerli bir mücevheri dağ başındaki bu terk edilmiş kazı yerine ne maksatla bırakmış, ya da saklamış olabilirdi? Bu top, onun bilebileceği, hatta düşleyebileceği herhangi bir mücevher değildi. Belki tarih öncesi bir falcının geçmişi ve geleceği gösteren büyülü küresiydi ve artık ancak bir harikalar müzesinde kendisine yer bulabilirdi. Ya o, çevresindeki, görülür görülmez incelikte, mikron ölçeğindeki çerçeve izi ne işe yarıyor, ne anlama geliyordu?

Heyecanı ve telaşı giderek artıyordu. Top orada, yerde, çöp yığının üzerinde, az ötesindeydi, ama yeniden o şiddetli elektrik

akımına tutulabileceği korkusuyla elini uzatamıyordu. Sonra, aklına başka bir şey geldi, sırtındaki safari gömleğini çıkardı, çıplak tenine değmemesi için büyük bir özen göstererek, topu gömleğinin içine sardı.

Tek düşüncesi, bir an önce eve dönmekti şimdi. Ne için yola çıkmış olduğunu unutmuştu. Düşüşü sırasında taş merdiven biraz bozulmuştu, ama onun gibi eski bir gemici için buradan çıkmak zor değildi. İçine billur topu sardığı gömleğini bir eliyle gövdesine bastırarak, yavaş yavaş yukarıya tırmandı. Elinin altında sıcaklığını hissediyordu âdeta, sanki soluk alıp veriyordu ve kıpırdanışı onu tuhaf bir biçimde huylandırıyordu.

***

Yukarı çıktığında kan ter içindeydi. Üstü başı çöplere bulaşmıştı. İğrenç görünüyor, çok pis kokuyordu. Yorulmuş olmasına karşın, bir an önce eve gidip yıkanmak gereksinmesiyle, hızlı hızlı yürümeye başladı. Canlı bir nesneydi sanki billur top; safarisinin altında havasızlıktan boğulabileceğinden korkuyor, eliyle okşuyor, biraz daha dayanması için yalvarıyordu. Tekrar çarpılabileceği aklına bile gelmiyordu. Bu billur top, Singapurlu sevgilisinin armağan ettiği, lostromosunun susuz bırakarak öldürdüğü olağanüstü çiçeği getirmişti aklına.

Eve gelinceye kadar nereye koyabileceğini düşünmedi; kasaya benzeyen hiçbir şey yoktu evde, ayrıca, mantığı kabul etmese bile, canlı olduğuna inanmıştı bir kez, onu kapalı bir yerde tutamazdı. En uygun yer dayısının kitaplığıydı. Bu kez elinin yanabileceği aklına geldiği için, yine safarisiyle tutarak, kitaplığın orta rafına, her an göz göze gelebileceği bir biçimde, Zaratustra ile Kuran meali ciltlerinin arasına sıkıştırdı, kendisi de dayısının rahat koltuğuna geçip oturdu.

Bir süre, birbirlerini karşılıklı kollayarak, âdeta göz süzerek bakıştılar. Ona bakarken kendisini ipnotize olmuş gibi güçsüz ve yorgun hissediyordu. Sonra, billur topun çekici gücünden güçlükle kurtularak yukarı çıktı, banyoya girdi, çabucak soyundu, giysilerini

çamaşır makinesine attı, duşun altında ılık su yukardan hızla inerken, neredeyse bir şişe şampuanı boca etti başının üstüne, çöplük kokusundan kurtulmak için.

***

Akşam yemeğini hazırlayacak gücü bulamadı kendisinde. Çok yorgundu. Aklı karmakarışıktı. Hiçbir şey düşünemiyordu. Bir otomat gibi hareket ederek, küçük sofrasını yukardaki taraçaya kurdu. Sadece biraz peynir, domates, salatalık ve kavunla her zamanki rakısını içti, çöplerini çöp kutusuna atmak için ormanın kenarında küçük bir yürüyüş yaptı.

Bu gece nedense rahat uyuyamayacakmış gibi bir his vardı içinde. O garip büyücü topunu bulmadan önceki gibi başı yine öyle tatsız bir biçimde dönüyordu. Göğsünün ortasında, çukurun başında hissettiğine benzer, kalp krizini andıran ürkütücü ağrının ayak seslerini duyuyordu.

Buraya geldiğinden beri ilk kez, yatmadan önce canı duş yapmak istemedi, dayısının banyodaki ilaç dolabını karıştırarak el yordamıyla bulduğu uyku ilacı tüpünden bir tablet çıkardı, bir yudum suyla yuvarladı boğazından aşağı ve hemen, onun için erken sayılabilecek bir saatte yatağına girdi, umduğundan da çabuk kendinden geçti.

***

Gözlerini açtığında ortalık aydınlanmamıştı henüz. Elektriği yakmadan fosforlu saatine baktı, gece yarısı bile olmamıştı. Tekrar uyumaya çalıştı, ama uykusu kaçmıştı bir kez. Kalktı, üşenmeden alt kata, salona indi, bütün ışıkları yakıp hazinesini yokladı; ilk gördüğündeki gibi yine parıltılarını saçmaya başlar mı diye bir süre başucunda bekledi.

Önce onun çok büyük bir kuartz parçası olabileceğini düşünmüştü, oysa şimdi canlı olduğunu biliyordu. Şu anda, içine kapanmış, derin bir uykuya dalmış görünüyordu. Parlaklığını yitirmişti. Bu haliyle daha çok bir mikataşına benziyordu; hatta bir ara, keskin bir bıçakla kat kat doğrayabileceği bile geçti aklından. Mutfa-

ğa gidip en keskin bıçağını alarak topun yanına yaklaştı, ama daha yüzeyine değdirir değdirmez bıçağın çeliği kıpkırmızı kesildi, eli ve kolu yüzlerce voltluk bir cereyana kapılmış gibi uyuştu, korkusundan hemen fırlatıp attı bıçağı elinden.

Orada, kütüphanenin önünde ne kadar kaldığını bilmiyor. Neden sonra kendine gelir gibi olduğunda, billur top yine içine kapanmış, uykuya dalmıştı. Parmağının ucuyla çekine çekine şöylece bir dokundu, kımıldamadığını görünce, küskün küskün döndü odasına. Başka zamanlarda, gece çok erken bile yatsa, güneşin doğacağı saatlere kadar rahatça uyur, herhangi bir nedenle arada uyansa da, en çok bir hap daha yutar, sonra yeniden, çabucak uykuya dalabilirdi. Oysa bu kez, başucundaki komodinden böyle çok huysuz olduğu zamanlar için sakladığı kutuyu çıkararak dörtte bir tablet rohipnol almasına karşın, uzun süre uyku tutmadı, yatağın içinde dönüp durdu.

***

Son birkaç günün içine sığmış olan olaylar, onun gibi yaşamı âdeta sürekli bir serüven içinde geçmiş olan bir insanı bile bunaltacak kadar sıkışık, yoğun, şaşırtıcı; onun, iyi bakılmış, iyi yağlanmış bir şaft gibi çalışmaya alışmış beyni için dayanılması zor bir yüktü. Yaşamının bu bölümüne kadar, iyi ya da kötü, aç ya da tok, her şey, en hareketli, en tasalı, en kaygılı, en heyecanlı günlerinde bile, yine de belli bir düzen içinde yürüyüp gitmişti. Oysa şimdi her şey karmakarışık, saçma, düzensiz ve anlamsız...

Kimin nesiydi o genç kadın, nereden çıkmıştı karşısına, onu nereden tanıyordu, onunla ne alıp veremeyeceği vardı? Ya o acayip billur top, o görülmemiş büyüklükteki mücevher parçası neydi? Hepsi bu kadar da değil. Çadır-büfedeki küçük kız da vardı başında. Onun rahatsız edici olmaya başlayan eğilimlerini, tutkulu cinselliğini de daha fazla ciddiye alması gerekecekti bundan sonra. Bir de bakkalın kızı vardı tabii. Evde kalma korkusuyla neredeyse herkesin ortasında üzerine atılmaya hazır...

O ara yeniden dalmış. En kolayı o muydu acaba? Onunla hiç değilse...

12

Sabah gözlerini açtığında, o "Hiç değilse..." ile ne demek istediğini düşündü bir süre, anımsayamadı. Zaten, gece yarısı uyandıktan sonraki uykusu hiç de rahat değildi.

Yatağından öylece fırlayıp yüzünü bile yıkamadan aşağıya indi. Daha on iki saat ancak geçmişti bulalı, ama onu düşünmek, ona bakmak, ona dokunmak isteği âdeta bir tutku haline dönüşmüştü içinde. Bir sevgiliyle buluşmaya gidiyormuş gibi yüreği hızlı hızlı çarpıyor, bir yandan da rahatsız etmekten korkuyordu onu. Ayaklarının ucuna basarak yaklaştı. Bir an, kapalı gözlerinin aralığından kendisini gözetlemekte olduğu hissine kapıldı, canlı nesneymiş, dilinden anlayabilirmiş gibi, olabildiğince sevecen bir tavır takınarak, en yumuşak sesiyle,

– Merhaba! dedi.

Billur küre birden, şiddetle sarsıldı, onu yerinden sıçratacak kadar keskin, ürkünç ve parlak ışıklar saçmaya başladı. Bir yandan da durduğu yerde büyük bir hızla dönüyor, büyüyor, boyutları genişliyordu. Bu bir yanılsamaydı, biliyordu, ama gözlerini bir türlü ayıramıyordu ondan. Sonunda kendisini topladığında, âdeta baygın düşmüştü. Aradan ne kadar zaman geçtiğini bilmiyordu. Billur küre sakinleşmiş, ışıkları üst üste birkaç kez parlayıp söndükten sonra, kendi içine kapanmış, hareketsiz kalmıştı. Galiba selamını aldığını duyurmak istemişti ona.

Korkusu yatıştıktan sonra da yanına daha fazla yaklaşamadı. Zaten nedense, ona ne zaman elini uzatsa, yön saptamakta bir garip beceriksizliğe uğruyordu. Dokunmak istediği zaman ona öyle geliyordu ki, aşağıda güneşlenirken görmüş olduğu genç kadınla, daha sonra, yukarda, bakkal dükkânının yanında tanışıp tokalaşırlarken hissettiğine benzer bir biçimde, parmak uçlarından mikronlarla ölçülebilecek bir uzaklıkta kalacak, birbirlerine asla dokunamayacak, ancak saliselerle ölçülebilecek kadar kısa bir süre boyunca birbirlerine bir türlü erişemeyeceklerdi. Sonunda buluştuklarında, bir canlıya dokunmuş gibi hissediyordu kendisini. Onda

bu sanıyı uyandıran yumuşaklık, aralarındaki o birkaç mikron uzaklığı dolduran, eserimsi, ılık, görünmez ve tanımlanmaz sıvıdan başka bir şey değildi.

Gemide, okyanusta seyrederken, gece vakti kıç kasaraya çıkıp sonsuz karanlıkta kayıp giden bir yıldızın arkasından seslendiği gibi, gırtlağı tıkanarak,

– Sen nesin, neyin nesisin, in misin, cin misin? diye haykırdı. Bir göktaşı mısın, yoksa canlı mısın? Gökler kraliçesinin tacından mı düştün? Nereden çıktın karşıma? Seni kim bıraktı o çukura?

Sonra bu kez, her şeyi göze alarak yeniden yaklaştı, çıplak elleriyle topu yerinden aldı, bol tüylü bir kediymiş gibi okşamaya başladı. Top, şaşılacak bir uysallıkla avcunun biçimini aldı. Öylesine sıcak bir dokunuşu vardı, öylesine canlıydı ki, neredeyse mırıltısını duyacaktı...

Bu topun neyin nesi olduğunu mutlaka öğrenmesi gerekti. Dayısının mektubunda sözünü ettiği, dünyanın yıkımına neden olabilecek güçteki felsefe taşı bu olabilir miydi? Hayır. Öyle bir şey değildi. Çok sevimli, sokulgan, iyi yürekli bir yarı canlıydı bu nesne. Peki ama nasıl bir şeydi, neyin nesiydi? Artık dayısına danışamayacağına göre, doğrusunu burada, Yenifoça'da kim bilebilirdi, kime sorar, kimden öğrenebilirdi?

İçinde tuhaf, bir yandan zevkli, bir yandan üşütücü değinimler hissederek topu hemen yerine bıraktı, arkasına dönmeden taraçaya tırmandı, gelecek bir yolcusu varmış gibi bir anlaşılmaz kaygıyla aşağılara baktı. Bir süre öylece, kımıldamadan kaldı orada, hiçbir şey düşünmeden.

Sonra her şey eski düzeni içinde yürümeye başladı. Duşunu yaptı. Sakalını düzeltti. Saçını taradı. Gözlerini aralık duran salon kapısından kaydırıp kitaplığın bulunduğu tarafa çevirmemeye özen göstererek mutfağa girdi, çayını demledi, ekmeğini kızarttı, bir katı yumurta pişirdi, tepsisini alarak yeniden taraçaya çıktı.

Bundan sonra her şey, buraya gelmesinden önceki gibi olabilir miydi? Şimdi kendisini, dayısının sözünü ettiği, milyarlarca yıl önce yazılıp sahneye konulmuş olan bir acımasız senaryonun çizgileri

arasına hapsedilmiş gibi hissediyordu. Hiçbir şeyi değiştirmek elinde değildi. Güçsüz, çaresiz, Pinokyo gibi, tahta bir kukladan farksızdı.

***

Biliyordu, karısı burada olsaydı, "Daha ne istiyorsun? Senin gibi bir adam için, bir cam parçası bile olsa, tutkuyla düşüneceği bir nesnenin bulunması, en azından umut verici bir gelişme!" diye alay etmeye kalkışırdı.

Uzun süreden beri o da yok artık yaşamında. Kızı da. Ne garip... Kızını özlüyordu, oysa biliyordu, onun umurunda bile değildi babasının varlığı ya da yokluğu, her ay göndermeye söz verdiği harçlık dışında...

İçini çekti. Kırkını çabuk geçmiş, ellisine çok çabuk merdiven dayamıştı. Yoksa, neredeyse istenmeden yaşanan o sıcak geceler, yalanlarla bezense de, o güzelim sevgi sözcükleri, öpüşler, o veda gözyaşları çok mu gerilerde kalmıştı? Bir daha dönemez miydi o günlere?

Kızını özlüyordu. Kızının kokusunu özlüyordu. Sahte olduğunu bilse de, ondan bir şey isteyeceği ya da bir şey aldığı zamanki boynuna sarılışını özlüyordu. Odadan çıkar çıkmaz arkasından dilini çıkarıp alay etmeye, çekiştirmeye başlayacağından kuşku duymasa da, kırk yılda bir ona içtenmiş gibi gelen, öyle olduğuna kendini inandırmak istediği bir şekilde "Babacığım!" demesini özlüyordu.

Karısını bile özlüyordu, ne tuhaf. Evlilikleri süresince onu belki yüz oğlanla, bin kadınla aldatmıştı. Şimdi düşünüyordu da, galiba hep onda olmasını istediği, ama bir türlü bulamadığı bir şeyleri aramıştı, bulamadıkça ona kızmıştı, bütün kadınlara kızmıştı, gitmiş, Bombay'ın en çirkef kerhanesinde, parmaklıklar arasında, kucaklarındaki çocuklarıyla çıplaklıklarını sergileyen pis orospularla sevişmiş, oğlanlarla yatmış, kendisinden tiksinmiş, sokaklarda öğürerek kusmuş, sonra bir gün, sefer biter bitmez, karısının tertemiz çarşaflarında uyumak istemişti. Bu da bir çeşit özlemdi. Bir yanılsamaydı. O çarşaflar gerçekten temiz miydi, bilmiyordu. Hiçbir zaman da kesin olarak bilemeyecekti bunu. Zaten son zamanlarda, o uzun seferlerden dönüşlerinde, karısı da giderek almamaya başlamıştı onu odasına. Kızı bile onu görünce suratını asar olmuştu.

Peki, neden geliyordu bütün bunlar şimdi aklına? Gemilerdeyken sorun yoktu. Onlarla ya da onlarsız, yaşam alışılmış bir düzen içinde sürüp gidiyordu. Geçici aşklar, tutkular, can sıkıntıları, ölümsüzlük düşünceleri, Tanrıya kafa tutmalar, korkular, sarhoşluklar, gökyüzü, okyanuslar, yıldızlar, hiçbir pişmanlık duyulmadan yaşanan iğrenç serüvenler...

Sonra birden her şey değişti. Birkaç gün öncesine kadar farkında değildi. Haftalardan beri oyalanıp gidiyordu. Plajdaki kızlarla şakalaşarak, bakkalın kızının göz süzüşleriyle avunup çadır-büfedeki ufacık kız üzerine gizli pornografik emeller besleyerek...

Sonra, ansızın, beklenmedik bir biçimde karşısına çıkan o genç kadın ve o gizemli billur küreyle birlikte, yaşamının amaçsız, tatsız tuzsuz, ama düzenli akışı altüst oldu. O kadın, ona geriye dönmeyi, yeni bir umutla her şeye baştan başlamayı mı vaat ediyordu? O gizemli kristal top, yaşamadığı aşklara ulaşmanın yollarını mı açacaktı? Geriye dönmek, her şeyi yeniden yaşamak olası mıydı, bir daha hiçbir pişmanlığa kapılmadan? "Haklıydım" demek gereksinmesini bile duymadan?

***

Ne oluyordu? Kendisini heyecansız ve duruk bir yaşam biçimine alıştırdığını sanıyordu. Her şeyi unutmaya hazırdı. Unutmaya başlamıştı. Buraya ayak bastığı ilk günlerde, plajda rastladığı, ücretlerini ödeyerek yatamayacağını bildiği için güzellikleri, içtenlikleri, sokulganlıkları onu neredeyse çileden çıkaran, öfkesini uyandıran gencecik kızlara bile giderek daha değişik bir gözle bakmaya başlamıştı. Hiçbir şey yapmadan, hiçbir şey istemeden, güzelliklerini sadece seyretmekle, belki hınzırca, ama ileri gitmeden şöylece okşamakla, masum yüzlerini avuçlarının içine alarak gözlerinin içine bakmakla yetinebileceğini sanıyordu. Bu, belki de yaşlılık belirtisiydi, olabilirdi, ama yakınmıyordu. Ya da kim bilir...

Değişen pek çok şey olmuştu yaşamında. İki gündür o kadar ilaç almasına karşın başının ağrısı geçmemişti. Çok önemli olaylar yaşamıştı. Örneğin şu, tarihin derinliklerinden çıkıp gelmiş gibi garip bir isim taşıyan genç kadın... Daha şimdiden onu yeniden görmenin yollarını araştırıyordu. O kızıl saçlı adam neyin nesiydi?

Sevgilisi mi, yoksa sadece arada sırada yattığı biri mi? Belki de sadece arkadaştılar. Olamaz mıydı? Dün, o gizemli topu bulduğunda ondan hesap sormaya gidiyordu. Ve şimdi hâlâ, özlemle, gözlerinin önünde canlandırmak istiyordu onu. Nereden tanıyorsa tanısın, ne yapmak istiyorsa yapsın... Onu görmeliydi. İçinde gizemli titreşimler uyandıran ellerine dokunmalıydı. Bu kez tekrar, daha bir kararlılıkla gidecekti kamp yerine.

Haince güldü. Kalktı, banyoya girdi, ilaç dolabından tekrar ağrıkesici bir ilaç aldı, aşağıya, salona indi, kendisine buzlu bir viski hazırladı. Kristal büyücü küresi -onun ancak öyle bir şey olabileceğine karar vermişti sonunda- kitaplığın ikinci rafında, âdeta küskün, büzülmüş, kararmış gibi duruyordu. Nazlanıyordu sanki. Onu yine bir kediyi okşar gibi okşamak geçti içinden. Bir gün önce içini ürpertmiş olan gizemli davranışlarını, yumuşaklığını, cilveli kırıtışlarını özlediği de söylenebilirdi. Bir eski dostla kucaklaşıyormuş gibi iki elini uzatıp kütüphanedeki yerinden çıkardı, avcuna aldı, dudaklarını hafifçe yüzeyine değdirdi.

Billur küre önce hiç oralı olmadı, hatta utanmışçasına rengi pembeleşti, biraz ufaldı bile, ama sonra, okşayışları biraz daha uzayınca, garip bir şekilde hareketlenmeye başladı, âdeta silkindi, irileşti, kasıldı, ürpertilerle sarsıldı. Bir yandan çevresine inanılmaz çılgın renkler saçıyor, canlı bir yaratık, erişkin bir genç kadınmış gibi, orgazm öncesindekine benzeyen titreşimlerle hıçkırıyor, sonra, bir stres lastiği gibi avcunun biçimini alarak yumuşuyor, kadınsı sokuluşlarla, nabız atışlarını andıran, sevişmelerin son ânındaki coşkulu çırpınışlara benzeyen duygular uyandırıyordu içinde. O zaman dehşete kapıldı, korktu ve onu hemen elinden atmak istedi, ama büyülü top, âdeta görünmez vantuzlarla derisine yapışmıştı ve onu bırakmak istemediğini güçlü elektrik akımları salarak hissettiriyordu.

***

Bu ürkütücü birlikteliğin ne kadar sürdüğünü bilinci hiçbir zaman algılayamadı. Saatler mi geçmişti, yoksa sadece saliselerle ölçülebilecek bir yoğunlukta mı yaşanmıştı o birbirini izleyen çılgınca kasılmalarla boşalmalar, kestirebilmesi olanaksızdı. İçi tükeniyordu

sanki. İnanılmaz şiddette cinsel bir zevkti duyduğu, bir yandan da Engizisyon işkencelerini andıran büyük acılar çekiyordu.

Gizemli top neden sonra hevesini almış, bir yandan can suyunu, bir çeşit ozmoz yoluyla sonuna kadar onun gözeneklerinden içeri akıtıp tüketmiş, bir yandan onun erkekliğini, âdeta dudaklarıyla emerek kendi içine çekip bitirmiş, gözle görülür bir bitkinlik görünümü sergileyerek avcundan sıyrılıp yere yuvarlanmıştı.

Ancak o zaman kendine gelebildi. Daha doğrusu ne kadar sürdüğünü bilmediği bir karabasandan uyandı. Sanki gerçek bir çatışmadan çıkmıştı, ayakta duracak hali kalmamıştı. Dizleri titreyerek güçlükle divana kadar sürüklendi. Bu kez gerçek bir uykuya dalarak hemencecik sızdı.

***

Kendisine geldiğinde akşam olmuştu. İçkiyi fazla kaçırdığı gecelerin ertesinde olduğu gibi ağzında sası bir tat, ense kökünde bir ağırlık vardı. Bütün vücudu parça parçaydı. Her yanı ağrıyordu. Bin güçlükle doğruldu uzandığı yerden. Bir süre olan bitenleri anımsamaya çalıştı. Neden sonra başını yavaş yavaş topun bulunduğu tarafa doğru çevirdi.

Kristal falcı küresi –ki artık onun öyle olduğundan emin değildi– bir gün önce yerleştirdiği yerde, kitaplığın ikinci rafında, Nietzsche ile Muhammet'in arasında, yorgun, küskün, rengi kararmış, içine kapanmış, canlılığını yitirmiş bir halde, kımıldamadan duruyordu. Hiç de öyle şeytanca bir görünümü yoktu.

Onunla göz göze gelmemeye çalışarak kalktı, odasına gitti, giysileriyle uzandı yatağına. Singapur'dan beri, uzun seferlerde hep düşlerine giren, o hep aradığı, istediği, beklediği, yumuşak ve ateşli, öfkeli ve sevecen, anne ve sevgili olan kadınla bütün bir gece durmadan sevişmişçesine kendisini son derecede yorgun, tükenmiş ve tüketilmiş hissediyordu. Yoksa o kadın, bir başkası mıydı? İlk olarak, aşağıda, çadır-büfenin kumluğunda üstsüz olarak güneşlenirken gördüğü kadın mıydı? Daha önce burada ilk kez düşünde koynuna girip onunla sabahlara kadar sevişen miydi?

***

İki gün öyle geçti. Hep evdeydi, hemen hemen hiç çıkmıyordu salondan. Başını tutamayacak hale gelince, iki ilaç alıyor, bir koca bardak viski yuvarlıyor, öylece kıvrılıyordu kanapenin üzerine. Acıkıyor muydu, susuyor muydu, farkında değildi. Yüzünü bile yıkamıyordu. Sabahları güneşin doğup doğmadığından bile habersizdi. Geceleri bir tek ışık bile yakmıyordu. Çünkü o istemiyordu.

Bir ara gözü aynaya iliştiğinde kendisini tanıyamadı. İki gün boyunca tarak yüzü görmeyen sakalı hırçınlaşmış, saçları birbirine karışmış, gözlerinin kenarında daha önce hiç görmediği derin kaz ayakları belirmişti.

Bütün gün elleri kucağında kenetlenmiş olarak oturuyor, bakışlarını ondan ayıramıyordu. Düşünme yetisini yitirmişti. Yaşıyor muydu, uykuda mıydı, sarhoştu da olmadık şeyler mi vehmediyordu? Esrar dünyasına mı girmişti? Çıldırmış mıydı yoksa? Hayır, sarhoşluğunun ürünü değildi o. Bir ara kendisini inandırmaya çalıştığı gibi, bir düş ürünü, bir halüsinasyon da değildi. O, oradaydı, vardı, görüyordu, ona dokunmuştu, onunla sevişmişti.

Bu, o güne kadar, sadece bir kez, Singapur'da, bir gece kulübünün karanlık odalarında o kadınla birlikte içine yuvarlandıkları afyon denizinde yaşadığı, bir daha hiç yaşamadığı, kimsenin de yaşamış olabileceğini düşümleyemeyeceği, Uzakdoğuluların amok diye adlandırdıkları dehşet verici ölümcül cinsel bağımlılığı anımsatan çılgınca bir aşktı, başka bir sözcükle anlatılamaz, tanımlanamazdı saatler boyu hissettikleri. Öylesine yoğun, insanı öylesine tüketen, yok oluşa doğru adım adım yaklaştıran bir duyumdu ki, tekrar başlayacağını anladığında sıtmaya tutulmuş gibi zangır zangır titriyor, kaçmak istiyor, kaçamıyordu.

***

Sonra bir an derin bir soluk alıp kendisine gelmek istedi. Saati kolunda değildi. Bileziği sıktığı için bir ara çıkarıp attığını anımsıyordu. Perdeler kapalı olduğu için saatin kaç olduğunu kestiremiyordu. Herhalde sabahtı. O, oradaydı. Yoksa bu iki gün boyunca yerinden hiç mi kımıldamamıştı, bilmiyordu. İstediği zaman ışıklarını saçmaya başlıyor, yanına çağırıyor, kucağına kurulup oturuyordu.

Genellikle akşamları oluyordu bu. Zifiri karanlıkta, bir düş yaratığı olmaktan çıkarak canlanıyor, somutlaşıyor, sanki çok yakında yeniden tanıdığı, o hep bildiği, artık yeniden kendisine döndüğüne inanmaya başladığı çılgın bedenin kalıbına girerek ateşli bir sevgiliye dönüşüyor, hiç ses çıkarmadığı halde, baştan çıkarıcı cilvelerle onunla oynuyor, aşkını sunuyor, âşık bir kadın gibi kendisini sakınmadan veriyor, ya da sadik bir kulampara gibi canını acıtarak ırzına geçiyordu.

Bu iki gün içinde öylesine yorgun düşmüştü, öylesine halsizdi ki, perdelerin arkasında beliren aydınlığa bakarak güneşin doğmuş olduğunu algılamasına karşın, kendisini toparlayarak ayağa bile kalkamıyordu. O, hep yerindeydi. Sessiz ve uslu.

Şimdi istese dokunabileceğini biliyordu ona. Bu aydınlık, onun uyku saatiydi. Dinlenme saatiydi. Ama yine de dokunmak istediğinden emin değildi. Çünkü artık ona yaklaşmaktan, onu eline almaktan ölesiye korkuyordu. Akşam olunca yine çılgınca ışıklar saçmaya başlayacak, kölesiymiş gibi kullanacaktı onu. Bu düşünceyle bütün varlığı âdeta felç oluyordu. Kaçamıyordu. Bir inanılmaz burgacın içinde dönüp duruyordu saatler boyunca.

Düş ya da gerçek, akıl almaz bir yoğunlukta yaşadığı, ya da belki yıllar önce yaşadığına benzeyen, daha doğrusu, yaşamış gibi olduğu cinsellik, bütün gücünü tüketen o ateşli sevişmeler, sonra o tatlı okşayışlar, bütün imgeleme yetisini yok etmişti. Bu bir serap mıydı, bir çöküş mü, yoksa bir huşu, bir vecd hali miydi, bilmiyordu. Singapurlu sevgilisiyle birlikteyken bile böyle bir şey gelmemişti başına. Ancak bir büyücünün gücü başarabilirdi böyle bir kendinden geçişi.

Neden sonra, koltukta otururken altına almış olduğu ayağının uyuştuğunu, bir mantar gibi tamamen hissizleştiğini fark etti. Mantarlaşma giderek bütün vücuduna yayılıyordu. Biraz daha kımıldamayacak olursa, bütün vücudunun kangren olabileceği duygusuna kapıldı. Dehşet içinde yerinden doğruldu, gözlerini onun bulunduğu taraftan kaçırarak bütün gücünü topladı, bir otomat gibi yerinden kalktı, pencerelerin perdelerini sonuna kadar açtı.

Güneş bir hayli yükselmişti. Saatin ona gelmiş olabileceğini tahmin etti. Olağanüstü bir gayretle yaptığı hareket, sanki kasla-

rında ve beyninde kalan son enerji kırıntısını da tüketmişti. Kendisini yeniden yakınındaki ilk koltuğa bıraktı. Ciğerleri bir bilinmez sümüksü maddeyle dolmuş gibiydi, soluk almakta zorluk çekiyordu.

***

Kapı işte tam böyle bir anda çalındı. O üç adam o anda çıkıp gelmemiş olsa, belki de orada günlerce aç, susuz, bir inanılmaz tükeniş içinde yok olup giderdi.

Kimin gelmiş olabileceğini düşünmeden, ne yapacağını bilemeden, korkuyla kristal kürenin bulunduğu kitaplık rafına çevirdi bakışlarını. Öfkelendiği besbelliydi; giderek saydamlaşmış olan yüzeyi alevler içinde yanıyormuş gibi kıpkırmızı kesilmişti. İlk kez duyduğu boğuk ve kızgın bir sesle, "Sakın kıpırdama, kapıyı açma, otur oturduğun yerde!" dediğini işitir gibi oldu.

Son bir gayretle yerinden kalkarak kapıyı açtı.

13

Karşısında, kapının hemen önünde iki genç adam duruyordu. Yirmi yaşlarında, güneş yanığı değil doğuştan esmer, iri yapılı, sevecen, mavi gözlüydüler. İkisi de, kir pas, toz toprak içindeydi. Ellerinde birer kazma, kürek, boğucu sıcağa karşın kıçlarına kapkara birer şalvar çekmiş, koyu renk mintanlar giymiş, başlarına poşularını sarmış, ayaklarına yırtık plastik ayakkabılar geçirmişlerdi. Onların hemen arkasında duran üçüncü kişi gece bekçisiydi. Gündüz gözüyle bir iki kez ancak görmüştü onu, geceleri arada bir rastlaştıkları oluyordu. Biraz aşağıda, vadinin üst başındaki kulübesinin ışığı gece boyunca yanardı.

Gece bekçisi önde duran iki delikanlıya çok benziyordu, sadece o biraz daha, yaşlıydı, herhalde kırkının üstünde olmalıydı, esmer, ötekilerden biraz daha iri, kara kaşlı, kara gözlü, hayli sert bakışlı bir adamdı. O da ötekiler gibi sıkıca giyinmiş, yalnız ayağına şalvar yerine pantolon, başına poşu yerine siperliği arkaya çevril-

miş, rengi solmuş bir kasket geçirmişti. Elinde bir tırmık tutuyordu.

Kendisini o halde görünce ne diyeceklerini düşündü bir an. Saçı başı dağınık olmalıydı, gözleri çapak içindeydi, şaşkındı her şeyden önce. Ne olduğunu anlamamıştı ama onları görür görmez birden rahatlamıştı, ciğerlerine temiz bir havanın dolduğunu hissetmişti. Ötekilerin pek mutlu oldukları söylenemezdi. Anladığı kadar onlar, kendisinin ne halde olduğunun farkında değildiler, oysa o, özellikle de delikanlıların tedirginliğini çok iyi görebiliyordu,

- Buyurun, dedi sesinin titrememesi için kendisini zorlayarak. Hayrola? Bir şey mi istediniz?

Gece bekçisi yüzüne baktı,

- Adam istemişsin de, dedi.... Duvar için... Bizi kâhya yolladı...

Önce durakladı, sonra anımsadı. Unutmuştu. Gerçekten de bahçenin deprem sırasında çöken arka duvarını yeniden ördürtmek için kâhyadan adam bulmasını rica etmişti. Yaz mevsimi boyunca yapılanma sürdüğü için, burada en zor şey, inşaat işçisi bulmaktı.

Gece bekçisi,

- Bu oğlanlar bizim köyden, dedi. Bunlar okumuşlardır, ama duvar işinden de anlarlar. Ben de yardım edeceğim. Eskiden duvarcı ustasıydım. Şimdi artık kocadım da...

- Hoş geldiniz, dedi. Buyurun.

Delikanlılar, deniz kenarındaki şantiyeden oraya kadar yayan gelmişlerdi bu sıcakta. Mintanları terden sırılsıklam kesilmişti. Evin arka tarafındaki sundurmaya götürdü onları. Plastik bahçe sandalyelerini göstererek,

- Geçin hele, şöyle bir oturun, soluklanın, dedi. Yorulmuşsunuzdur...

Minderlerini kaldırarak iliştiler sandalyelere,

- Sağ ol, dediler.

- Yorulmuş olmalısınız, diye üsteledi. Hele bu sıcakta... Önce bir şeyler için, kendinize gelin. Kahve ya da, kola, gazoz gibi soğuk bir şey? Bu sabah çay demlemedim, kusura bakmayın.

– Bir soğuk suyunuzu içeriz...

Mutfağa gitti, dolaptan bir şişe çıkardı, üç bardak alarak yanlarına döndü.

Gece bekçisi,

– Duvarı yeniden örmek için malzeme gerek, dedi. Taş, kum, çimento, kalıplık kereste falan... Biz bugün temizler, hazırlarız. Kâhya yarın traktörle getirir, yıkar malzemeyi.

Sularını içtikten sonra kalkıyorlardı ki, eliyle işaret ederek durdurdu onları. Aklına çadır-büfedeki küçük kızın sözleri gelmişti. Gece bekçisine dönerek,

– Seni tanıyorum ama delikanlıları daha önce görmedim, dedi. Sahi siz nerelisiniz?

Gece bekçisi,

– Senin rahmetli dayın beni iyi bilirdi, dedi. Biz, Erzurumluyuz. Bu oğlanlar, aşağıda, yönetimin yanındaki inşaat şirketinde geçici işçi olarak çalışıyorlar. Ben şunun eniştesi olurum. Bunların ikisi de bu yıl liseyi bitirdiler ya, oralarda iş yok. Çalışır biraz para kazanırız umuduyla kalkıp buralara kadar gelmişler. Şirketin şantiyesinde yatıp kalkıyorlar.

– Bunlar kardeş değil mi? Birbirlerine çok benziyorlar...

– Yok, arkadaş bunlar... Akraba bile değiller.

Gece bekçisinin kayınbiraderi olan, arkadaşını göstererek,

– Biz Türküz, ama bu Kürttür, dedi. Bu benim en iyi arkadaşım... Bunun yüzünden Erzurum'da okurken çok sıkıntı çektim. O Kürt diye, Kürtlerle arkadaşlık ediyorum diye, lisedeki ülkücü arkadaşlar benimle konuşmazlar, onun arkadaşları da, bir Türkle niye arkadaşlık ediyorsun diye ona kızarlardı. Buraya geldik. Burada da herkes beni Kürt sanıyor, Türk olduğumu bilenler de, Kürtlerle düşüp kalkıyorum diye bana kem gözle bakıyorlar. Burada da horlanıyorum. Oysa bu Kürtler iyi insanlardır. Bizim köyde, kimse kimseye kötü gözle bakmaz, hatta birbirlerine kız alıp verirler...

Gece bekçisi, konuşulanlarla ilgilenmiyormuş gibi, başını yıkık duvardan tarafa çevirmişti. Yapacakları işin boyutlarını hesaplamaya çalışıyor, ya da öyle görünüyordu. Kürt olan, bıyıkaltından

gülerek, sessiz sedasız dinliyordu arkadaşını. En az o konuşuyordu. Ancak sorulursa yanıt veriyordu. Malazgirt'te ağabeysinin kahvesi varmış, yazları onun yanında çalışırmış. Günde bin, iki bin bardağa bana mısın demezlermiş:

– Her şey bana aitti. Ben dağıtırım, ben toplarım, ben yıkarım. Bir tek yemem içmem ağabeyimden. Cebime üç kuruş harçlık koymazdı. Ben de kalktım, buraya geldim. Bu arkadaşın Menemen'de çok hısmı var, gelin bizde kalın diyorlar ama çoğunun ancak iki göz odaları var, biz iki arkadaş şantiyede kalalım dedik. Böylesi daha iyi... İkimizin de başı dinç. Askere gidene kadar artık memlekete dönmem. Biraz para yapayım buralarda...

Arkadaşının ağabeysi özel timdeymiş:

– İyi maaş alıyorlar. Ayrıca, kelle başına da epey bir para veriyorlar. Ben de üniversite sınavını kazanamazsam, özel time yazılacağım. O öyle kolay değil abi, senin vardır belki bir tanıdığın, bir söylesen.... Aslında arkadaşım da buralarda polis olmak istiyor ama onu almazlar...

– Özel timde senin işin ne? Bunca Kürt arkadaşın varmış madem, onlarla nasıl savaşacaksın?

– Ekmek parası abi. Tabii, bunun gibi iyisi, hası da var, kötüsü de, ama ayırt edemezsin ki...Bu da bir gün PKK'ya yazılıp dağa çıkacak olsa, beni vurabilir. Ağabeyim, hiç düşünmeye vaktin olmaz, diyor. Bir bakarmışsın yanıbaşında arkadaşın vurulmuş. O zaman gözü bir şey görmezmiş insanın... Bana bir arka çıksan...

Kürt çocuk, konuşulanlar kendisini ilgilendirmiyormuş gibi, havalara bakıyordu.

– Kusura bakmayın, dedi. Size yardım edebilecek hiç tanıdığım yok... Bir de yöneticiyle konuşun...

Onları bırakıp eve döndü. Kendisine herhangi bir gereksinmeleri bulunmadığına göre, burada oturup beklemenin anlamı yoktu. "En iyisi gidip biraz güneşleneyim, denize gireyim, başka türlü kendime gelemem..." dedi. Dönüşte bakkala uğrar, yiyecek bir şeyler de alırdı.

Mayosunu giymek üzere, yukarıya, yatak odasına çıkmak üzereyken gözü alt katın pencerelerine takıldı. Üç adamın çalış-

maya başladıkları çıkıntıdan salonun içi görülüyordu. Kitaplık tam karşıdaydı. Herhangi bir nedenle yaklaşıp içeri baksalar, mutlaka fark ederlerdi billur topu. Onlar bakmasalar bile, ötekine güveni yoktu, bakmışsın aklına eser, uyku saatiymiş, dinlenme saatiymiş demez, ışıklarını saçmaya başlardı. Bunu salt onu çileden çıkartmak için bile yapardı. Şeytandı o. Sonra nasıl açıklardı bu adamlara?

Denize gitmekten vazgeçti. Karınlarını doyuracak bir şeyler bulunurdu nasıl olsa dolaplarda. Odasına çıktı, eline bir kitap alıp yatağına uzandı, hemen de kendinden geçti.

***

İşçiler bütün gün güneş altında, tam anlamıyla kan ter içinde çalıştılar. Öğleyin yemeklerini öndeki taraçada birlikte yediler. Gece bekçisi hiç sesini çıkarmıyordu. Yeğeni durup durup İzmir'deki hemşerisi komiserin onu özel tim okuluna aldırtıp aldırtamayacağını soruyordu. Kürt olanı hep düşünceliydi, çok az konuşuyordu.

Buzdolabındaki bütün soğuk suları bitirdiler. "Susuzluğu kesmiyor, daha da artıyor!" diye, kolalı içeceklerden hoşlanmıyorlardı.

Akşamları yapı şirketinin şantiyesinde, on, on beş kişilik bir koğuşta, balık istifi yattıklarını anlattılar. Her taraf inek kaynıyordu. Su kıttı. Çok kez, ellerini, yüzlerini bile yıkamadan, öylece, külçe gibi atıyorlardı kendilerini ranzalara. Deniz burunlarının dibindeydi, ama denize girmek ne mümkün, mayoları da yoktu zaten. Avuç içi kadar bez parçasına dünyanın parasını istiyorlardı.

Küçük kızın sözünü ettiği, Nevnihan'a sarkıntılık etmek isteyen duvarcı ustası geldi aklına,

– Buradaki kızlarla aranız nasıl, çok hoş, çok güzel kızlar var ortalıkta, diyecek oldu; kötü kötü baktılar oğlanlar yüzüne.

– Dalga mı geçiyorsun ağabey, dedi Erzurumlu. Kız bizim neyimize. Biz boğaz derdindeyiz...

Yevmiyeleri beş yüz bin liraydı. Aşağı yukarı on dolar. Bu parayla geneleve bile gidemezlerdi. Oysa aşağıda, plajdaki gençler, kızlarla al külah ver külah, öpüşüp koklaşıyor, sevişiyor, sallaya

sallaya iyice köpürttükleri bira şişelerini birbirlerinin üzerine fışkırtarak, kasıklarını tuta tuta gülüyor, eğleniyorlardı. Kürt oğlu ile Dadaş arkadaşı, onlarla birlikte denize giremiyorlardı, çünkü bir kere mayoları yoktu, üstelik plajın koruma görevlisi sokmuyordu onları deniz kıyısına. Zaten bütün gün işteydiler.

Onları sabah alacakaranlıkta, denizkestanelerinin pek bol olduğu, çadır-büfenin az ilerisindeki kayalık kıyıdan paçalı donlarıyla denize girerlerken düşledi. Duraksadı. O saatler, Nevnihan'ın mayosunun üstünü çıkararak güneşlendiği saatlerdi. Bu delikanlılar bir kadınla kim bilir ne zamandan beri birlikte olmamışlardı. Belki kadın nedir bilmiyorlardı bile. Küçük kız Nevnihan'ın kendisine sarkıntılık eden herifi bir yumrukta yere serdiğinden söz etmişti, ama bu ikisi de bayağı güçlü kuvvetli delikanlılardı, gözleri dönecek olsa, o kadının üzerine çullandılar mı, gıkını çıkarmasına bile fırsat bırakmazlardı.

Onu şimdiden sahipleniyor muydu yoksa?

- Kızmayın, dedi. Buradaki kızlara kötü gözle bakmadığınızı biliyorum. Demek istediğim... Yani, hani öyle kızlar da var ki... Aslında ben başka birinden söz ediyorum. Merak ettiğim bir şey var da... Mertçe söyleyin bana. Erkek erkeğe... Yanıtlamazsanız da darılmam. Şu, kazılarda çalışan biri var. Genç bir kadın. Bir yabancı. Sarışın. Çok güzel. Sabahları erkenden denize giriyor. Üstsüz... Bildiniz mi?

Erzurumlunun rengi sarardı.

- Geçen gün... Aşağıda... Ona yaklaşmak isteyen sen miydin?

Erzurumlu başını önüne eğdi. Kısık bir sesle,

- Cahillik ettim, dedi. Zatınızın yakını olduğunu bilmiyordum...

Gülümsedi,

- Üzme canını, dedi. Yakınım falan değil. Sadece... bana anlattıkları zaman çok şaşırdım. Yani, sen delikanlı bir insansın. O kadına elinin tersiyle şöyle bir vursan, yere yıkardın. Nasıl oldu da, o seni...

Kıpkırmızı kesildi Erzurumlu,

- Hiçbir şey anlamadım, dedi. Daha omzuna şöylece dokunmuştum ki, sanki elektrik çarptı, başıma yıldırım düştü, soluğum

kesildi. Aptala döndüm. Kendi kendime, 'bu karı değil, şeytanın kendisi dedim...

Nevnihan'la tokalaştığı zaman duyduklarını anımsadı. Bir gariplik vardı, ama ne olduğunu anlaması olanaksızdı.

- Bir daha ona yaklaşmaya kalkma, dedi sadece.

Kürt oğlan bıyıkaltından gülüp duruyordu. Erzurumlu kızdı,

- Ne gülüyorsun, dedi.

- Karı sana bir güzel karate numarası çekmiş...

Gece bekçisi,

- Ben söylemiştim o karıya yaklaşmayın diye, dedi. O karı gerçekten de şeytandır beyefendi. Dayınız ölmeden önce birkaç ay kadar burada kaldı.

Şaşırarak baktı adamın yüzüne,

- Ne diyorsun, dedi. Şimdi, yeğeninin sarkıntılık ettiği kadın, dayımın yanında kalan kadın mı? Ama benim bildiğim kadar dayımın yanında kalan Hollandalıymış. Bunun adı Nevnihan. Türk yani. Sonra, o esmermiş, bu sarışın...

Bekçi hiç şaşırmış görünmedi,

- Olabilir, dedi. Bence ikisi de aynı. Karı gâvur ama senin benim gibi Türkçe bilir. Türkten ayırt edemezsin. Senin dayının başını o karı yedi, ölümüne de o neden oldu bana sorarsan...

- Nasıl yani?

- Nasıl olacak, adamı şaşkına çevirdi. Bütün gün eve kapanırlardı. Bana sorarsan, afyon mafyon da içerlerdi. Karı sabah erkenden kalkar, sarhoş gibi sallana sallana bahçede dolaşır, sonra güneşleneceğim diye, nah işte şuraya, çimenlerin üzerine anadan doğma uzanırdı. Gâvur değil mi! Kimseye aldırmazdı. Dayın da çevresinde, "Yavrucuğum, yavrucuğum!" diye fır dolanırdı.

- Yani, diyorsun ki, diye kekeledi. Yani dayımla o kadın... Ama dayım altmış beşinde, yaşlı başlı bir adamdı birader...

Güldü gece bekçisi:

- Ne olmuş altmış beş yaşındaysa! Erkek, erkektir. Yanında öylesi dolanıp durdu mu, tabutunda bile olsa, kalkar, dirilir insan...

– Ama bana söylediklerine göre, kaza sonucu ölmüş dayım...

– Öyle dediler... Gece çukura düşmüş de, domuzlar paralamış güya... Ben hiç inanmadım. Senin dayın çok tuhaf bir adamdı. Âlim adamdı yani. Âlimler öyle olur. Pek önemli bir kitap yazıyormuş. Bu karıyla o kızıl saçlı adam, bana sorarsan casus, bildin mi? Asıl şeytanın başı, o kızıl saçlı herif. Dayının kitabını çalmak için ikisi birlik oldular, öldürdüler adamcağızı...

Küçük kızdan sonra, kızıl saçlı adamdan söz eden başka biriyle daha karşılaşıyordu. Hem de bir casus, bir katilmiş gibi. Aslında bunun kendisine hiçbir rahatsızlık vermediğini fark ederek gülümsedi,

– Kitap çalmak için adam mı öldürülür, dedi alaylı bir tavırla. Ne diyorsun sen! Peki bu söylediklerini savcıya da anlattın mı?

– Anlattım tabii. Ben o gece buradan geçiyordum. Dayınla o adam taraçada bağırıp çağırıyorlardı. Frenkçe konuştuklarından ne dediklerini anlamadım, ama kavga ettikleri belliydi...

– Peki ya o kitap? Sen nerden biliyorsun?

– Dedim ya, âlim adamdı dayın. Tuhaf adamdı. Bazı geceler, dışarlarda dolaştığımı görünce çağırır, ikramda bulunur, konuşurdu benimle. Buraları çok eskiden nasılmış, merak ederdi. Gençliğinde o da buralarda kazı yapmış. Bu karı da kazılarda çalışıyor ya... O da, köylüler buraları hakkında neler anlatıyor diye sorardı. Dayın da antika şeylere, eski taşlara meraklıydı. Öyle bir şey bulduım mu alıp getirirdim ona...

Çadır-büfedeki kızın söyledikleri geldi aklına.

– Peki, savcılık senin anlattıkların üzerine o kadınla adamı sorguya çekmedi mi?

– Çekti. O gece burada olduğunu inkâr etmiş adam. Karı da benimleydi diye tanıklık yapmış... Sonra da çekip gitti zaten memleketine...

– Kadın burada diyorsun ya?

– Polis kaza deyip dosyayı kapattı ya, o da döndü işte. Başka muzırlıklar vardır kafalarında. Ben bunu bilir, bunu söylerim. Bunlar casus...

Ne diyeceğini kestiremedi. Bekçinin söyledikleri doğruysa, iki ayrı kadın yok demekti, genç kadın kendisi hakkındaki bilgileri doğrudan doğruya dayısından öğrenmiş olabilirdi. Peki ama neden önce onu tanımazdan gelmişti? Neden Türk olduğunu söylemişti? O kadınla dayısı arasında bir ilişki olması savına ise sadece gülünürdü. Dayısı gibi, o yaşına kadar kadınlarla ilişkisi olmamış bir pısırık ve çelimsiz adamın, o yaşam dolu genç ve güzel kadınla ilişkiye girmesi, olacak, inanılacak gibi bir şey değildi. Peki ya o kızıl saçlı adam? Bekçinin söylediği gibi, ama herhalde bir kitap müsveddesini çalmak bahanesi dışında bir nedenle dayısını öldürmüş olabilir miydi o adam? Tek başına, ya da sevgilisiyle birlikte? Niçin ve nasıl?

Düşünceli düşünceli masadan kalktı, içeri girdi, dolabından iki eski mayo çıkarıp getirdi, oğlanlara verdi. Sonra onları bırakarak odasına döndü. Bütün o çılgınca gece sevişmeleri boyunca düşlediğinin Nevnihan'dan başkası olmadığını biliyordu artık.

***

Saat beşte işçiler işlerini bırakıp gittiler. Onlar bahçede çalışırlarken, o bütün bir öğleden sonrasını yukarda, yatağına uzanmış, kitap okuyarak geçirmişti. Okudukları kafasına girmiyordu. Onlar gittikten sonra kitabı bir yana bırakıp yukarıya, üst taraçaya çıktı. Bir süre denizi gözetledi. Akşamın yaklaştığı saatlerde ne kadar sâkin görünüyordu. İnse miydi aşağıya acaba?

Küçük kız da, bakkalın kızı da, kim bilir ne kadar merak ediyorlardı onu. Ya Nevnihan? Burada, geceler boyunca onunla sevişmişti. Onunla, ya da Hollandalı sevgilisiyle, ya da onların canlıymış, gerçekmiş gibi sımsıcak görüntüleriyle. Peki Nevnihan ne yapıyordu o sırada? Bir kere bile olsun aklına getirmiş miydi onu? Yoksa, kızıl saçlı adamın koynunda mı geceliyordu?

Dayanamayıp kalktı, merdivenlerden aşağı indi. Önce, kapının kenarından kaçamak bir göz attı salona. Hiçbir hareket yoktu. Sonra, duyacak olursa, rahatsız olur, kızar, üzerine atılırmış gibi, ayaklarının ucuna basarak, soluğunu tutarak girdi içeriye. Havanın kararmaya başlamasına karşın, kristal kürede hiçbir canlılık belirtisi

yoktu. Kendince bir cesaret gösterisi yaparak gitti, onu tam karşıdan gören çalışma masasının başına geçip oturdu.

Mantıklı bir şekilde düşünmeye çalışıyordu. Elbette bütün bunlar gerçekten yaşanmış olamazdı. Henüz aklı başındaydı. Bir Fenike yelkenlisinde olsaydı, belki kendisini burada, eski zaman gemicileri gibi, Foça'nın Siren'lerine yenik düşmüş farz edebilirdi. Oysa o, ayıkken olsun, içkiliyken olsun, ruhunu ve bedenini hiçbir Siren'e teslim etmiş değildi bugüne kadar! Vız gelir, tıraş giderdi dünyanın bütün Sirenleri! O da bir Odysseus'tu kendine göre!

Ama işte, inanılmaz olan, akıldışı olan şey, onu da gelip bulmuştu. Büyülü küre karşısındaydı. Gözünü ondan ayıramıyordu. Zaman zaman parlak bir falcı küresi olmaktan çıkıyor, bir eski sevgilinin olağanüstü güzelliğini andıran ve onu hâlâ etkileyen bedenin çıplak çekiciliğiyle, ancak bir kez plajda güneşlenirken karşılaştığı, daha sonra sadece ayaküstü konuştuğu, ondan sonra da yalnızca düşlerinde gördüğünü sandığı aşüfte bir dişi görüntüsüyle boşlukta dolaşıyor, kâh zekâ düzeyini, imgeleme yeteneğini tartmak ister gibi, ışıklarını hınzırca beyninin kıvrımlarına yöneltiyor, kâh fiziksel gücünü denemek isteyerek kucağına sıçrıyor ve onu çıldırtan aşk oyunlarına başlıyordu.

Kafası karmakarışıktı. Mutlaka kurtulması gerekti o kristalin garip ve inanılmaz çekiminden. O küreyle inanılmaz güzellikteki iki genç kadın arasında mutlaka bir bağlantı vardı. Gece bekçisinin sözleri aklından çıkmıyordu. O küre, dayısını da eline geçirmiş olabilirdi. İki gece boyunca kendisinin karşısına da o genç kadınlardan kâh birinin, kâh ötekinin kılığında çıkmış değil miydi? Neden sonra, büyük bir çabayla gözlerini gizemli topun bulunduğu taraftan ayırdı, tavana çevirdi, bir süre soluğunu tutarak bekledi, sonra, yıldırım gibi, bir seferde yerinden fırladı, başını ondan yana çevirmemeye özenerek salondan çıktı, kapının önünde derin bir soluk alarak durdu. Kendisini kurtardığını sanıyordu ama, belki bu da onun bir oyunuydu.

Gece olmuştu, dolunay vakti olduğu halde ay görünmüyordu henüz, yıldızlar bile sönüktü. Buna karşı, denizin öte yakasında, gündüzleri varlığı bile belli olmayan Gencelli ile Çakmaklı köyleri-

nin ışıkları pırıl pırıl parlıyordu; gün boyu bütün bölgeyi zehirleyen korkunç dumanları neredeyse gökyüzünü karartan demir fabrikalarının bacalarından yükselen kıpkırmızı ateş sıçramaları, yüksek fırınların derinden derine duyulan, kırk bin tonluk dev bir petrol tankerinin geçişini andıran uğultularıyla el ele tutuşarak bir şehrayin oluşturmaktaydı; biraz daha solda Makine Kimya Kurumunun hurda tesislerine ait lojmanların bütün elektrikleri yanıyordu; daha ilerde, Petkim rafinerisi alevler fışkırtıyordu gökyüzüne; Gencelli'den Yenifoça'ya doğru akan otomobillerin far ışıkları, karanlığın ortasında düşsel bir Boğaziçi köprüsü görünümü yaratıyordu.

Düşünceli düşünceli indi yeniden merdivenlerden, mutfağa girdi, buzdolabından rakı şişesiyle bir kalıp buz çıkardı, kâdehini alarak salona döndü, masanın kenarındaki koltuğa çöktü, yarısına kadar buz koyduğu bardağı sürme rakıyla doldurdu, soğumasını beklemeden başına dikti. Beynindeki sis hızla dağılıyordu. "Dönüp her şeye yeniden başlamak..." diye mırıldandı. Bu tümceyi bir yerde okumuştu. Dayısının notları arasında, ya da mektuplarından birinde. Dönmek ve her şeye yeniden başlamak... Olacak şey miydi bu? Elini uzatsa ve dokunsa... Gerçek yaşamın sıcaklığına. Bir kristal parçasının sahte yakıcılığına değil. Aldatıcı yumuşaklığına da değil.

***

O büyülü küre, içindeki huzursuzluğun, yalnızlık duygusunun somutlaştırdığı bir düşten başka bir şey olamazdı. Elleriyle tutmuş, parlaklığını görmüş, sertliğini ya da baştan çıkarıcı yumuşaklığını parmaklarıyla yoklamış olsa bile, eninde sonunda bir düş ürünüydü o.

Bir ayı aşkın bir süredir buradaydı ve geleli beri, günlük sıradan konuşmalar dışında kimseyle doğru dürüst iki laf etmemişti. Telefonu, yanlış aramalar, dayısının olan bitenden habersiz arkadaşlarının ya da bir iki gemi arkadaşının enayice hatır sormaları dışında, bir kez bile çalmamıştı. Eline aldığı kitabı da bitirememişti henüz. En kötüsü de, yaşamının anlamı, geleceği, ne olacağı, ne olmak istediği, bundan sonra ne yapabileceği konusunda alınmak zorunda ol-

duğu, dört aydır durmadan ertelediği kararların ağırlığını giderek daha büyük bir yoğunlukla sırtında hissetmekte oluşuydu.

Dayısı onu sınamak istemişti, şimdi çok iyi anlıyordu. Çünkü birbirlerini tanımıyorlardı. Kan bağı bir yakınlaşma sağlamamıştı aralarında. Dayısı onunla ilgili olarak olumlu ya da olumsuz herhangi bir tavır takınmamış, yaşamına girmeyi, onu kendi düşündüğü doğrultuda eğitmeyi ya da yöneltmeyi denememişti. Yalnız bir kez, ama yalın ve kesin bir dille söylemişti yeğeninin denizcilik okuluna gönderilmesini onaylamadığını. Anımsadığına göre, o sıralarda annesiyle ne olduğunu bilmediği bir nedenle dargındılar; belki biraz da bu yüzden, işe karışmamayı yeğlemiş olmalıydı.

Karışmaya kalksaydı, yeğeninin tahsili için para yardımında bulunmayı önerseydi ne olurdu acaba? Tuhaf bir onur anlayışı vardı babasının; kayınbiraderinin yardımını kabul etmeyecekti kuşkusuz, bunu adı gibi biliyor.

İşte şimdi o burada, dayısının yazlığında, onun kalıt belgesiyle somutlaştırdığı bir çeşit vakıf statüsü içinde, bu ev için yeğenine bıraktığı hisse senedi ve tahvillerin gelirlerini, evin bakım gideri adı altında kullanarak, neredeyse emekli aylığını bile harcamadan, işsiz güçsüz yaşayıp gidiyordu. Böyle bir yaşam bir gün onu sıkmayacak mıydı, delirtmeyecek miydi? Yoksa o gün gelmiş miydi?

Bu gizemli küre, onun belki de felsefe taşı olarak nitelendirmeye hazır olduğu bu nesne her neyse –o ya da benzeri, yahut ikizi– kendisinden önce kesenkes dayısının düş gücünün eseriydi ve gizemli bir rastlantı sonucu, kalıt yoluyla kendisine geçmişti. O küreyi, hangi nedenle olduğunu bilmiyordu, ama o çukurda saklayan da kuşkusuz dayısıydı, şimdi giderek daha çok inanıyordu buna. Bu evde, onun kitapları, onun plakları, kasetleri ve CD'leriyle haşır neşir olarak, bir gün ister istemez o da dayısı gibi felsefe taşını aramaya çıkacaktı. Burada, bu evin içinde bir ipucu gizlemişti mutlaka. Notlarının arasında, şu kitaplardan birinde, ya da duvardaki tabloların bir köşesinde...

Eğer çok geç kalmadan, sürdürmeye değer yepyeni ve onurlu bir yaşam biçimi bulamayacak olursa kendisine, dayısının hazır-

ladığı tuzağa düşerek, eşsiz coşkular yaşatan, eşsiz zevkler tattıran kristal bir falcı küresi görünümündeki Siren'in boynuna geçireceği kurtulunmaz yularla peşine takılıp sonunda, dayısı gibi o da, terk edilmiş bir arkeolojik kazı çukuruna yuvarlanıp gidecekti.

14

Okyanuslarla çevrelenen hapishanesinden kurtulabildiği günler ve gecelerde, yalnız içkiler, yalnız marihuana yaprakları, yalnız ağrıkesiciler ve kokain değil, daha da çok, kadınlar dolduruyordu yaşamını. Kadınlar ve zaman zaman tiksinmiş bile olsa, henüz ay hali görmemiş gencecik kızlar ve büluğa bile ermemiş oğlanlar... Bir girip bir çıkarlardı yaşamına. Aylarca bin türlüsüyle haşır neşir olurdu, sonra aylarca onları düşlerine bile sokmayacak kadar kısır ve yalnız.

Buraya geleli, denizaşırı uzun yolculuklardaki bunalımlı günlerinde olduğu gibi, yine tam bir keşiş hayatı sürmeye başlamıştı. Çok mu hoşlanıyordu sanki böyle tek başına yaşamaktan? Aldırış etmiyordu, daha doğrusu aldırış etmediğini sanıyordu, ama burada, onu tanıyanların, bekâr olduğunu bilenlerin, merakların, dayısının arkadaşlarının, evde kalmış sırık domateslerine benzeyen kalık komşu kızlarının, özellikle de bakkalın karısıyla güzel ve hoş kızının, gözleri ve kulakları hep üzerindeydi, farkındaydı. Herkes bir şeyler yapmasını bekliyordu. Tuzağa düşmesini, ya da çıldırmasını...

Bir gün, ya o da herkes gibi, sıradan ve düzenli bir yaşam sürdürmek için gerekli olan şeyleri yapacak, yani bu yaştan sonra yeniden çoluk çocuk sahibi olacak, karısıyla birlikte ev ziyaretlerine gidecek, toplu eğlencelerde herkes gibi ortaya fırlayıp harmandalı, çökertme, çiftetelli oynayacak, rakısını uslu uslu içecek, denize herkes gibi, öğleye doğru, hava iyice ısındıktan sonra girecek, güzel kızları görünce, "Maşallah, Allah sahibine bağışlasın," diyen, küçük kızların, afacan oğlanların saçlarını okşarken, "Aman nazar boncuğu takın, Allah kem gözlerden saklasın..." diye dualar

eden karısına eşlik edecekti; ya da aslında bekledikleri gibi, büsbütün sıranın dışına çıkacak, o zaman onlar saldırıya geçecekler, o zaman kuduz bir köpekmiş gibi üzerine çullanacaklardı.

Aslında istemiş olsa, büsbütün silip atabilirdi onları dünyasından. Burası olmadık düş yaratıklarıyla dolu, inanılmayacak kadar renkli bir serap vahasıydı. Günlerini zaten hep düş kurarak geçiriyordu. O küçük aptal kız, bakkalın aşüfte kızı, antropolog kadın ve tılsımlı büyücü topu, belki hepsi de, fazladan aldığı ağrıkesicilerin ürünüydüler. Birden uyanacak ve bir de çevresine bakacaktı ki, okyanusun ortasında...

Hayır, biliyordu, hepsi de düş değildi bunların ve aslında onu kaygılandıran da buydu. İçinde varlığını hissettiği delinin bir gün kimseye sezdirmeden, hatta kendisini bile atlatarak dışarıya fırlamasından korkuyordu. Onları birer kurgulu oyuncakmış gibi kırıp parçalayabilirdi. Kendisini de. Ama elinden bir şey gelmezdi. Ne yapabilir, nasıl karşı koyabilirdi? İşte ne zamandır buradaydı ve herkesin cennete benzettiği bu köşede, onlardan başka, ne karısı, ne çocuğu, ne sadık dostları, hatta ne bakkalın önündeki verandada oturup birasına ya da dondurmasına okey oynayabileceği arkadaşları, ne geceleri ıssızlığını ya da kösnüllüğünü paylaşacak, elini sallar sallamaz atlayıp yanına gelecek kadar sadık, ya da aptal ya da gözü dönmüş bir sevgilisi vardı. O olağanüstü kristal büyücü topu bütün bu yokların yerini doldurabilir miydi?

Koskoca bir yaşamı boşuna mı geçirmişti? Son günlerde şimdi de durup durup bu soruyu soruyordu kendi kendisine. Gündüzlerde ve gecelerde. Uyurken ve uyanıkken. Ayıkken ve sarhoşken. Bir billur büyücü topuyla geceler boyunca terbiyesizce sevişirken...

Bir garip düşler dünyasında yaşıyordu. Tersini kendisine karşı, inanarak bile savunsa, gerçekte edepsizce şeyler geçiyordu aklından. Singapurlu sevgilisinin düşü, ya da Türk mü, Hollandalı mı olduğunu kestiremediği, kumsalda yarı çıplak güneşlenirken seyrettiği genç kadının gizemli görüntüsü, düş dünyasının hep başköşesini işgal etmekteydi, ama öte yandan, taraçada, eski şezlonguna uzanıp rakısını yudumlarken ya da boş gözlerle enginlere

dalıp giderken, bakkalın evde kalma bunalımları geçiren yirmi sekiz yaşındaki eldeğmemişiyle, ya da çadır-büfenin yeni yetmesiyle, iskelede denize girerlerken, ya da duşlarda yıkanırlarken oralarını buralarını ağzı sulana sulana seyrettiği, her şeyi olağan karşılayan, her şeye boş veren zamane kızlarıyla düzüşme hayalleri kurduğu da gerçekti.

Kabul etmeliydi, artık gemilerde, uzak denizlerde, egzotik limanlarda dolaşmıyordu. Gemisi yükünü boşaltıp, yeni yükler alana kadar, bir hafta, on gün, bir ay, belirsiz bir süre, starya üzerine starya, sürstarya üzerine sürstarya, köhne bir rıhtıma yanaşıp demir atmış değildi. Singapur'da ya da Panama'da başlarına geldiği gibi, aylar boyunca sürecek bir kalafata da çekilmiş değildiler.

Singapur, yaşamının cennet köşesiydi; Panama ise cehennemi...

Panama'da bütün bir sıcak yağmurlar mevsimini geçirmişlerdi. Çocukları, özel izinle, Amerikan üssünün açık hava sinemasına götürüyorlardı haftada iki gece. Filmler İngilizce sözlü, İspanyolca alt yazılıydı; ikinci kaptan, eline aldığı megafonla, olabildiğince, becerebildiği kadar, Türkçeye çeviriyordu konuşmaları. Geceleri bile hava soluk alınmasını zorlaştıracak kadar nemli ve sıcaktı. Tayfalar aylardan beri kadınsızdılar. Resimli dergiler kullanılmaz hale gelmişti. Açık saçık sahnelerde, sıralar arasında tuhaf bir hışırtı duyuluyor, bahçeyi ağır bir kestane kokusu dolduruyordu. Gemiciler bu film gösterme seanslarına sinema talimi adını takmışlardı. Zoraki geliyorlardı. Kaptan geceleri onların gemide işsiz güçsüz dolaşmalarını istemiyor, haftalıklarını özellikle dağıtmıyordu; dağıtsa kasabanın pis barlarında, en adisinden rom, tekila ya da şekerkamışı rakısı içerek kafalarını bulduktan sonra, ter ve kenef kokan kerhanelerde melez kadınlarla, kızılderili oğlanlarla düzüşerek bütün paralarını bir günde tüketirlerdi. Ama yine de engel olunamıyordu. Çünkü başta onlar, gemi subayları, o çocuklardan farklı değillerdi. Her seferinde içlerinden en az biri, belsoğukluğu, ya da frengiye yakalanır, ya da ambiti kapar, gemi doktoruna çıkmaya utandığı için, yeni bir limana ulaşıncaya kadar, akıntılar içinde ağrı çeker, korkudan kıvranır, ya da kaşınır dururdu!

Oysa, işte şimdi burada, o da bir çeşit "sinema talimi" yapmaktaydı.

Yoksa onun sonu da babasınınkine mi benzeyecekti, bir akıl hastanesinin kimsesizler koğuşunda mı can verecekti, ürkünç hayaller arasında? Ya da dayısı gibi, açığa vurulmayan bir yalnızlık, bir kısırlık dönencesine kapatılmış olarak mı sürdürecekti bundan sonraki yaşamını? Üstelik, dayısının yaptığı gibi, entelektüel birtakım hatunlarla yeni dünyalar yaratmaya kalkışarak, ya da o hatunlardan en gencinin, en güzelinin, güneşlenme bahanesiyle yeşil çimenlerin üzerine çırılçıplak uzanıp onun için çizeceği erotik tablolarla, günlerini bir mutluluk çerçevesi içine yerleştirme olanağı da yoktu.

Yalnızlığını, çaresizliğini kimse bilemezdi. Kimseyle paylaşamazdı boşluğunu, tutkulu ve obur kösnüllüğünü. Galiba, bunu ancak dayısı sezebilmişti. Her doğum gününde, her yılbaşında, koliler dolusu kitap yollardı armağan olarak. Bu kitapların onu şeytanın iğvasından kurtaracağını mı sanıyordu acaba? Aslına bakılırsa, ancak o bunalım günlerinde girerdi kitaplar yaşamına, daha çok çaresizliği yüzünden alırdı onları eline.

Artık ona kitap gönderecek kimsesi de yok.

Evet, belki sadece bir şeytan gerekti onun için. Artık hiçbir işe yaramayan ruhunu satabileceği bir şeytan. Karşılığında, tek isteyebileceği, geriye dönmek olurdu. Her şeyin en başına.

Erzurumlu, "O bir şeytan!" demişti. Onu yıldırım çarpmışa çeviren de, dayısını ölüme gönderen de o muydu gerçekten? Günlerdir, gecelerdir aklından çıkaramadığı, sıcaklığını düşsel bir yakınlıkla hep kasıklarında hissettiği... Türk ya da yabancı. Kimdi sahi şu Nevnihan?

Acaba, yaşamı boyunca düşlediği böyle bir kadın mıydı? Bir kere bulduğu, bulduğunu sandığı ve sonra ebediyen yitirdiği... Evet, galiba, düşlediği böyle bir kadındı. Hep aradığı: Entelektüel ve dişi. Yumuşak ve yırtıcı. Çılgın ve akıllı. Korkusuz ve yılgın. Asi ve sevecen. Sakin ve afyonkeş...

Acaba bütün erkekler kendisi gibi miydi? Doğanın iki cins arasında yarattığı çelişkiler, duygusal düzeyde böylesine çarpık arayışlara mı sürüklüyordu insanları?

Bakışları bir uyuşturucu bağımlısınınki gibi kopkoyuydu genç kadının. "Antropoloğum," demişti. "Bilgisayarcıyım" demişti. Yukardan bakan tavırlar takınmamıştı konuşurken. "Bakarsınız bir gece ansızın çıkıp gelebilirim," demişti. Ama o zaman, gizemli bir büyücü küresinin kalıbına giren tapılası gövdesiyle geceler boyu sevişeceğini hiçbiri bilmiyordu henüz.

Nevnihan'ın dayısıyla, bir küre aracılığıyla bile olsa, sevişmeyi kabul etmeyecek kadar hayat dolu gerçek bir kadın olduğundan emindi. Onun, kumsalda, tek başına güneşlenirkenki görünümü hep gözlerinin önünde. Öyle bir kadın, bir erkekle, ancak onu kutsayabildiği zaman birlikte olabilirdi. Gerçekte o kadını yalnız bu yaşayan yanıyla düşlediğinin farkındaydı. Ne entelektüel, ne yumuşak, ne akıllı, ne yılgın, ama asi ve sevecen! Sakin ve afyonkeş!

Gülmeye başladı. Böyle bir kadının dayısıyla entelektüel ilişkiler dışında bir yakınlık kurmuş olması mümkün müydü? Ne yapsındı dayısı gibi sadece matematiksel olarak varlığını sürdüren bir adamla? Gece bekçisi doğru söylemiş olamazdı. Olanaksız bir şeydi bu. Ufacık tefecik bir adamdı dayısı. Son yıllarda çenesinin ucunda minicik bir sakal bırakmıştı ve bu sakal onu daha da gülünç gösteriyordu. Annesinin söylediğine göre, hemen hemen bütün ufak tefek erkekler gibi, kendisinin birkaç katı iriyarı kadınlardan hoşlanırdı. Nevnihan böyle bir kadın değildi.

Bütün bunları gerçekte, Nevnihan'ın, dayısının yeğlediği kadınlar sınıfına girmediğini kendi kendisine kanıtlamak için düşündüğünü ayrımsadı birden ve gülmeye başladı. Çünkü unuttuğu bir şey daha vardı. Dayısına mektuplar yağdıran o kadınlar, o sevgililer, ya onlar nasıldılar? Hiçbirinin fotoğrafı yoktu mektup dosyasında. Acaba hiç getirmiş miydi o kadınları bu eve? Şöylece bir baktığı o mektuplarda bu evden söz edildiği gözüne çarpmamıştı. Gelip gitmişlerse, komşular onları mutlaka görmüş olmalıydılar.

Küçük bir soruşturma yapmayı düşündü. Ne kadar dikkatli davransa, o koca koca kadınları gözlerden gizleyemeyeceğini dayısı da bilirdi herhalde. Kim bilir ne haller takınmıştır. Kendisinden bu türlü ahlaksızlıklar beklenemeyecek yaşlı başlı bir araştır-

macı, bir bilge kişi olarak görünmeye ne kadar özen göstermiştir! Rastlaştıklarında komşularına onları kim bilir nasıl tanıtmıştır! Arkeolojik Araştırmalar Vakfı Astbaşkanı... Çağdaş Kadınlar Derneği kurucu üyesi... Şubbiluliyama'nın Gizemli Yaşamı adlı destansı, romantik ve şiirsel romanın değerli yazarı... ya da kadınlığın ezilmişliği üzerine çok değerli bir inceleme yapmış bulunan.... fakültesi kadın sorunları anabilim dalı kürsü başkanı...

Gözlerini yumdu ve onu, iriyarı sevgililerinden birinin kucağında, daracık merdivenlerin duvarlarını süpüre süpüre üst kata çıkarlarken getirdi gözlerinin önüne. Tabii, çırılçıplak. Dayısı başını kadının memelerinin arasına sokmuş olurdu, keçi sakalından gıdıklanacağı için, kadıncağız korkunç bir gürültüyle aksırırdı...

***

Peki ama dayısı bu kadınları nerede ve ne zaman tanımıştı? Hepsi de garip isimli olan bu kadınlar, onunla yıllar boyunca, hem bir arada, hem birbirlerinden habersiz, nasıl sürdürebilmişlerdi arkadaşlıklarını? Çünkü mektuplarda hiçbir veda mesajı yoktu, görebildiği kadarıyla. Hep çok sevecen, hep âşık, hep çok vericiydiler. Zaman zaman birinin öne çıktığı belli oluyordu. Bir süre yalnız onun mektupları geliyor, ötekiler, harem kadınları gibi, uslu uslu sıralarının gelmesini bekliyor, âdeta bir çeşit kış uykusuna yatıyorlardı. İçlerinden birinin dayısının gözdesi haline geldiğini belirleyen ilk mektuplar, daha sonrakilere oranla, daha erotik, hatta edepsizce sözlerle dolu oluyordu. Telefon sevişmelerini andıran, okuyanı tahrik etmeye yönelik, çok ayrıntılı sahneler vardı. Eğer tanımamış olsa, dayısının gücü hiç tükenmeyen bir Herkül olduğunu düşünürdü. O üç kadını yıllar boyunca, bütün öteki nitelikleri bir yana, ama –zaten onlar söz konusu olduğu zaman, mektupların içerikleri değişiyor, renkleniyor, çeşitleniyor ve derinleşiyordu– özellikle de erkeklik gücüyle nasıl kendisine bağlayabilmişti?

Garip olan bir şey daha vardı bu mektuplarda. Dünyanın geçmişi gibi meslekî, yaşamın gizleri gibi az çok felsefi ya da Sovyet rejiminin çöküşünün nedenleri gibi kimi toplumsal konuların yer aldığı uzun bölümlerde, zaman zaman kadınların neredeyse dayısının beynine girerek konuştukları duygusuna kapılmıştı. Karşı

çıkışlarının hepsine, yine aynı mektuplarda kendileri karşılık veriyorlardı, sanki yıllar boyunca hiç bir araya gelmemişler, hiç karşılıklı konuşmamışlar gibi, tek yanlı bir anlatımı yeğliyorlardı. Erotik sevişme sahneleri için de aynı şey söz konusuydu. Sanki on beş yıl boyunca birbirlerinin vücutlarını hiç görmemişler, tanımamışlardı, aynı tanımlamalar, benzetmeler, övgüler, yinelenip duruyordu.

Birden aklına çok tuhaf bir kuşku girdi. Bu kadınlar, düşünceleri, tartışma konuları, zevkleri ne kadar gelişmiş, çeşitlenmiş olsa da, fiziksel olarak hiç değişmemişlerdi. Hep o kocaman iri memeler, yuvarlak kıçlar, özel kokulu, uçuşan tüyleri olan hafif gölgeli koltuk altları, apış araları... Dayısı da öyleydi, o da hiç değişmemişti. Çok güzel öpüyor, ısırıyor, tükenmek bilmiyordu, kocaman ve her zaman çok sert bir aleti vardı. Sadece son mektuplarından birinde, son gözdesi, kendisini gıdıklayıp azdıran küçük keçi sakalından pek bir övgüyle söz ediyordu.

Ama bu sevişmelerin nerede olup bittiğini, hangi mekânda yaşandığını gösteren tek bir satır yoktu. Bu mektuplar, başka başka adlarla imzalanmış olmalarına karşın, hepsi de daktilo makinesiyle yazılmıştı. Mektup kâğıtları bile birbirinin aynıydı. Oysa, bir gazetede okumuştu, yazarın savına göre, ne kadar entelektüel olurlarsa olsunlar, hemen hemen bütün âşık kadınlar, asil ya da orospu, genç ya da yaşlı, zaman zaman, uçuk renkli, başlıkları çiçek resimli, kenarları desenli kâğıtlar kullanmaktan zevk alırlar, son zamanlarda moda olduğu üzere, bilgisayar ile yazsalar bile, satır aralarına, sayfa sonlarına el yazılarıyla küçük, ilginç notlar koyarlar, arada sırada süslü zarflar seçerlerdi. Oysa, dayısına yollanan mektupların hiçbirinde ne bir gözyaşı lekesi, ne öpücük sözcüklerinin yerinde bir ruj izi vardı!...

Bir sigara yaktı. Aklına gelen şey, olacak gibi değildi. Dayısı, buraya yerleşinceye kadar, hep, insan olarak sıradan, aklını yaradılışın sırlarıyla bozmuş, egzantrik bir arkeoloji profesörü olarak yer almıştı kafasında ve bu nitelikleriyle onun kendisine böylesine uçuk, böylesine masalımsı bir dünya kurabileceğini düşleyemezdi bile.

Bunlar aklından geçerken, dayısının notlarını sıraladığı dosya geldi gözlerinin önüne. O dosyayı henüz enine boyuna karıştırıp

incelemiş değildi, ama anımsadığı kadar, dayısı da notlarını o kadınlar gibi, hep aynı A-4 fotokopi kâğıtlarına ve hep daktiloyla yazıyordu ve anlaşıldığına göre kendi mektuplarını yazarken kopya kâğıdı kullanıyordu, çünkü o kadınların mektuplarına verdiği yanıtların kopyaları da vardı bu dosyalarda.

Büyülü falcı küresinin bulunduğu rafa bakmamaya özen göstererek, dosyayı kitaplıktaki yerinden çıkarıp karıştırdı. Hepsi de aynı daktilo makinesiyle yazılmıştı. Hep yeni ve koyu şeritler kullanılmıştı. Dikkat edince hepsinde de Ş harflerinin kuyruklarının eğik olduğunu gördü. Kütüphanenin alt dolabını açarak, bu eve yerleştiğinden beri yerinden oynatmadığı dayısının daktilo makinesini çıkarıp gözden geçirdi: Ş harfinin kuyruğu eğikti.

***

Evin içinde garip bir fısıltı var. Gözlerini açtı. Pencereden gelen soluk ışık, sabaha daha epeyce bir vakit olduğunu gösteriyordu. Yerinden doğruldu, daha dikkatle dinledi. Birisi gülüyordu. Duyulmamasını ister gibi hafif hafif, daha doğrusu, elini ağzına kapatarak. Ses, aşağıdan, kütüphanenin bulunduğu taraftan geliyordu. Tüyleri diken diken oldu. Kristal küreydi gülen. Fıkırdayarak. Kaynayan bir çaydanlıktan buharın ıslık çalarak fışkırmasını andıran bir sesle.

Saatine baktı, beş buçuk. Ne yapacağını kestiremedi. Kalkıp kalkmamakta kararsızdı. Onunla başa çıkabileceğinden emin değildi çünkü. Gülme sesi giderek kahkahaya dönüşüyordu. Kendisini kapıp koyuvermek için, onun uyanmasını beklemişti sanki.

Duymazdan gelecek, başka çaresi yok. Tekrar uzandı yatağına, ayak ucuna ittiği pikeyi üzerine çekti, kafasını içine soktu. Ses hâlâ duyuluyordu, ama iyice boğuktu şimdi. Gözlerini yumdu, uyumaya çalıştı.

Kendisiyle ve dayısıyla ilgili her şeyi biliyordu bu küre. Aşklarını ve hüzünlerini. Daha doğrusu, aşksızlıklarını ve çaresizliklerini. Yaşamı boyunca o garip oyunu sürdürmüştü dayısı. Giderek gerçekliğine kendisi de inanmaya başlamış olmalıydı. Zaman zaman coşku doluydu satırları. İnanmamış olsa öyle yazamazdı. Düşündüklerini, inançlarını, kuşkularını ve inançsızlıklarını, kâh büyük bir

cesaret ve açıksözlülükle, kendisini de irdeleyip eleştirerek, kâh, kekeler gibi duraksayarak, bilmediği tehlikelerden korunmak ister gibi, sözcüklerini, tümcelerini, hatta noktalama işaretlerini özenle seçerek yazıyordu.

Bu kristal falcı küresi, dayısının küresiydi. Onun belleği, onun vicdanı, onun beklentileri, onun duyguları ve düşleri, onun eleştirmeni ve sırdaşıydı. Şimdi de sıra kendisine gelmişti, şimdi de onun başına tebelleş olmuştu: Ne diye katlanıyordu ona sanki? Fırlatıp atsa şu pencereden beton yolun üstüne. Parçalasa. Bin parçaya ayırsa...

Birden ürktü. Bir tanesiyle bile baş edemezken, bin tanesiyle nasıl başa çıkacaktı? Üstelik, onun parçalanabileceğinden de pek emin değildi. Dayısı da kendisi gibi ondan kurtulmayı düşünmüş ve alıp o eski kazı yerinde hazırladığı yuvaya yerleştirmişti. Evet mutlaka böyle olmuştu. Deprem olmasaydı, sonsuza kadar kalacaktı orada ve dayısı da sonsuza kadar, korkusuz, vicdan azapsız, belleksiz ve beklentisiz uyuyabilecekti.

Galiba en iyisi buydu. Kimse görmeden önce gidip yuvanın yerini saptamalı, dışardan görünmeyecek şekilde tamir etmeli, sonra da götürüp ebediyete kadar kapatmalıydı billur topu yuvanın içine. Ama bunun için şimdi yerleştirdiği kütüphanenin çekmecesindeki yerinden çıkarması, eline alması gerekecekti. Oysa bunu düşünmekten bile korkuyordu.

Başını yavaşça çıkardı pikeden. Ses kesilmişti. Gün ışımaya başlamıştı. Artık uyuyamazdı. Komodinin üstünden sigara paketini aldı, kibritini çaktı. Tütünün tadı acıydı. Yine de üst üste çekti dumanı ciğerlerine.

Ne kadar garipti o mektuplar... Acaba, bir gün o da böyle bir yola başvurabilir miydi? Petrol tankerinde çalıştığı günlerde Boşnak bir makinistle ahbap olmuştu bir süre. Değişik bir insandı. Her limanda, geminin gideceği öteki limana uçak postasıyla, kendi adına postrestant bir mektup gönderir, oraya vardıklarında mektubu alınca, çocuklar gibi sevinirdi. Oysa, öyle deli, manyak falan değildi, hiçbirinden farkı yoktu, Türkiye'de olsun, gemide olsun,

hatta Bosna'da olsun, pek çok tanıdığı, arkadaşı, pek çoğunun olduğu gibi hemen her limanda sevgilileri vardı. Neden öyle yaptığını sormuştu ona bir gün. Hüzünlü bir gülümsemeyle, "Kimse artık mektup yazmıyor," demişti. "Mektup yazmaya üşeniyorlar. Oysa, telefonla, hatta yüz yüze konuşmak doyurmuyor beni. Bir gelgeççilik, bir baştan savmacılık solukluğu katıyor ilişkilere. Mektup başka. Mektup yazarken insan düşünmek, sözcüklerini tartmak gereksinmesini duyar. Çünkü yazı kaçamak kabul etmez. Çünkü yazı kalıcıdır. Mektup yazarken insan nefret ettiği kişiye bile saygılı olmak zorundadır. Bu mektuplar, hiç değilse birisinin, bu kendim bile olsa, bana değer verdiğini kanıtlıyor..."

O zaman alay etmişti için için adamla. Dayısının mektupları, anlam ve içerik bakımından farklıydı elbette, ama niyet pek farklı değildi. O da yalnızdı. Bir araştırmacı, bir düşünür olarak, düşüncelerini paylaşacağı, tasarımlarını tartışacağı, yüreğini açacağı ve kaygılarını anlatabileceği kimsesi yoktu. Onun için yaratmıştı o kişileri. Peki, hepsi bu kadar mıydı? Ya o falcı küresi nereden çıkmıştı? O küreyi küçük kızın bulup getirdiği doğru muydu? O kürenin niteliklerini biliyor muydu daha önceden? Mektuplarda ismi karalanan sevgili kimdi? Bir tek o muydu gerçek olan?

15

Dayısının notlarını, gelen mektuplarla Yenifoça'da yazdığı mektupların kopyalarını içeren dosyayı, niyetçiden niyet çeker gibi rastgele açtı. İlk karşısına çıkan, dayısının yazdığı bir mektubun kopyasıydı. Bu mektubu daha önce de gördüğünü, ancak birkaç satır okuduktan sonra sıkılarak elinden bırakmış olduğunu anımsadı. Bir hayli uzundu. Kime gönderildiği belli değildi. Ne tarih, ne de bir hitap tümcesi vardı. Doğrudan doğruya, "Her şeye yeniden başlayabiliriz, diyorsun sevgilim," sözleriyle başlıyordu.

"Yeniden başlamak" düşüncesi bugün içinde bulunduğu duruma o kadar uygun düşüyordu ki, bu kez bitirmek niyetiyle mektubu

klasörden çıkardı, daha iyi anlayabilmek amacıyla, yüksek sesle okudu:

*"**Her şeye yeniden başlayabiliriz**, diyorsun sevgilim... Her şeye yeniden başlamak olası mı? Başlanılan noktaya bir süre koştuktan sonra geri dönmek... Sahi, yaşamının herhangi bir döneminde bu isteği duymamış olan insan var mıdır? Ama bunun, kırk birinci kilometredeki bir maratoncu olduğunu düşün. Ya da doksan dokuzuncu metredeki bir yüz metre koşucusu!*

Yaşam bir süreçtir ve galiba, bütün ayrıntılarıyla önceden saptanmış dümdüz ve değişmez bir çizgi üzerinde yürür gider... Ve geri dönüşü yoktur!

Böyle söylememe şaşırdın mı? Hayır, bu sonuca, insanlara hiçbir istençli eylem olanağı tanımayan mutlak bir Tanrı fikrinden yola çıkarak varmış değilim. Böylesine mutlak bir Tanrısal istencin çıkmazları ve açmazları artık din bilginleri tarafından bile tartışmaya değer görülmüyor. Çünkü böyle bir istenç varsa, insanların hiçbir şeyi değiştirme olanakları yok demektir ki bu da en azından, ister bu yaşamda, ister vaat edilen öteki yaşamda, suç, günah, sevap kavramlarını ortadan kaldıracağı için, bütün toplumsal ve dinsel kuramlar da, kurumlar da gereksizleşir. Bu da tam bir anarşi, tam bir kaos demektir... Hiçbir din, kendisini gereksiz ve peygambersiz kılacak böyle bir sonuca razı olamaz.

Bir de tabii, irade-i cüz'iyye tartışması var ki, o konuyu da daha sonra irdeleyeceğim. Benim kaderciliğime gelince... Bu konuda doğrusu, biraz değişik bir yaklaşımım var. Özgün bir yaklaşım diyebilirim. Doğanın cimriliğinden, ya da ekonomik davranma özelliğinden -Théo Economicus!- yola çıkarak bu sonuca varılabileceğini düşünüyorum.

Sonsuz çeşitliliği içinde barındıran doğa, bir tek molekülün bile ziyan olmasına izin vermez. Hatta bu yüzden belki de fazla ihtiyatlı davrandığı, bu nedenle israfa bile kaçtığı söylenir. Hemen bütün yaratıklarda, evrim sonucu işlevsiz kalan kimi organların hâlâ varlıklarını korumaları gibi...

Yaşamı oluşturan molekül zincirleri, kendi kendilerini yineleyerek çoğalırlar. Bu yineleme sırasında zaman zaman bazı kazalar,

yanlışlıklar olabilir. Yeni yaşam biçimleri, yeni canlı türleri böylece ortaya çıkar. Benim, cimrilik ve ekonomik davranma kuramım 'evrim' kavramına ters düşmez, onu ortadan kaldırmaz. Evrim, yenilenme olayındaki yanlışlıkların, çok uzun süreler içinde Büyük Sayılar Yasasına uygun olarak yinelendiği varsayımına dayanır. Ama bütün bunlar, yaşamın iç senaryosunu değiştirmez. Bize değişik görünen, varlığın sonsuz zaman evrimi içinde, hesaba bile katılmaya değmeyen ömrümüzün gülünç değişim sekanslarıdır...

Başlangıçta, doğanın kendini yinelemesi ve evrimi sürdürmesi açısından, sonu çoğalmaya yönelik cinselliğe büyük önem veriyordum. Gerçekten de, yüzeysel olarak gözlemlediğimiz zaman, her şeyin bu sonuca göre koşullandırılmış olduğu söylenebilir: Renk renk çiçeklerin rüzgârlarla, ya da arıların tüylü bacakları aracılığıyla sağa sola savrulan kalak tozları, böceklerin çiftleşmek için duyargalarını birbirlerine sürterek eşlerine davetiye çıkarmaları, kuşların şakımaları, kurbağaların vıyaklamaları...

Bildiğin şeyleri yinelemek istemiyorum. Aslında, doğada bu açıdan tek farklı canlı olarak gösterilen insanın, gerçekten değişik yaratıldığını, değişik davranış biçimleri sergilediğini söyleyenler, kanımca önemli bir noktayı gözden kaçırıyorlar. Eğer insan, önceden belirlenen bir yazgıya göre hareket etmekteyse, sergilediği farklı davranış biçimlerinin de gerçekte, beygirin kişnemesi, küçük kelebeklerin ışığa yönelmesi gibi sıradan davranışlar olduğunu kabul etmek gerekir.

Oysa, tasavvufçuların ileri sürdükleri o muhteşem irade-i cüz'iyye, beygirde, kelebekte, bok böceğinde bile var. Var olmak zorunda! Meğer ki...

Evet, bak bu çok önemli. Meğer ki, bizim henüz varlığını bilimsel olarak saptayamadığımız, ama bana göre en az iki milyar yıl önce, yeryüzünde, bir çeşit Atlantis'te yaşamış olan insanlar, yaşamın yeryüzünden yok olacağını anlayarak, insanlar dahil, bütün canlıların (Belki de Nuh'un gemisi söylencesi bundan kaynaklanıyor!) kopyalarını dölleyip bu döllenmiş mikroskopik yumurtaları, ilerde yaşam koşullarının yeniden uygun hale geleceği bir zamanda canlanmaları amacıyla bir kristal küre içerisine yüklemiş -bu mümkün, biliyorsun, Big Bang'dan önceki varlığı içine sığdıran

Karadelik'i anımsa!- ve ilerde yeni bir dönemeçte ortaya çıkacaklarını umarak dünyanın bir köşesine saklamış olsunlar!

Bizim Ege ve Akdeniz kıyıları böyle bir saklama yeri olarak çok uygundur! Sen öyle bulmuyor musun? Örneğin, Nemrut limanının derinlikleri! Ya da Caretta Caretta kaplumbağalarının yumurtalarını gömdükleri kumsallar...

Eğer biz sadece iki milyar yıl önce kopyalanmış yaratıklar isek, asıllarımızdan daha farklı davranma olanağımız var demektir. Bu kopya kuramı, aslında benim kuramımı boşa çıkarmıyor, tersine doğruluyor. Sen öyle bulmuyor musun?

...

Dün akşam taraçada yemek yerken baktım, bir bokböceği ayağıma doğru, kendinden pek emin adımlarla yürüyor. Ben böcekleri öldürmekten hoşlanmam; ama onun benim gibi üstün bir yaratığa (!) karşı gösterdiği bu pervasızlıktan, bu saygısızlıktan canım sıkılmadı değil! Ona bir şans tanıdığıma kendimi inandırmaya çalışarak, bardağıma su koymak bahanesiyle yerimden kalktım, ondan tarafa bakmamaya özenerek mutfağa doğru yürüdüm. İnan ki, kütünden yapılmış sert kabuğun çıkardığı çıt sesini duymuş değilim. Döndüğümde bokböceğinin ezilmiş olduğunu gördüm. O sınırlı iradesini kullanarak benden kaçabilirdi oysa...

Böyle bir sersemliği, küçük güve kelebekleri de sık sık yineliyorlar, ya gidip yüz mumluk ampulün sıcağında kavruluyor, ya salatama pike yapıyorlar... Buna karşılık, topal çekirge yetisini son derecede başarılı kullanıyor. Topal bacağı ve kopuk duyargası ile benden kaçması olanaksız zavallının. Bunu biliyor, seziyor, bu yüzden merhametimi çekmeyi, hatta sevgimi elde etmeyi hesaplıyor. Birtakım kadınların onun kadar bile başaramadıkları düzenlerden biridir bu, ama sonuç veriyor. Onu keşfettiğimden beri neredeyse üç hafta oldu. Hep çevremde dolaşıyor, fırsat bulursa evden içeri giriyor, hatta bir keresinde nasıl olduysa yatak odama kadar çıkmış. İncitmemeye çalışarak mendilimle tuttum, üşenmeden bahçeye kadar indirerek çiçeklerin arasına bıraktım.

İşte o zaman, cinsellik ve çoğalma içgüdüsünün öyle sandığım kadar önemli olmayabileceği geldi aklıma. Geometrik dizinlerle

bile ifade edilemeyecek kadar çok sayıda canlının çiftleşmek için irade-i cüz'iyyelerini kullanarak kendilerine eş arama serüvenleri, çok kez büyük facialarla sona erer. Dişi balığın sulara bıraktığı milyarlarca yumurtadan ancak pek azı döllenme şansına kavuşur, onlardan da pek azı gerçek bir balık olabilir, olanları da biz tutup tüketiriz; dişi örümcek, erkeğini yer; iri rengeyikleri, dişileri uğruna giriştikleri dövüş sırasında, dallı budaklı boynuzları birbirine takılınca, kendilerini kurtaramayıp bir avcı gelip vuruncaya, ya da açlıktan ölünceye kadar kalırlar oldukları yerde! Romeo ile Jülyet, onları ayırmaya çalışan ailelerinin istençlerine karşı koyarlarsa da, irade-i cüz'iyyelerini kullandıklarını sandıkları anda, kaderin sillesinden kendilerini kurtaramazlar!

Öyleyse, canlıların milyarlarca yıl boyunca yaşayıp ölmeleri ve çoğalmaları için, sıradan cinsellikten öte bir yol olmalıdır. Öyle olmasa, sayısı belirlenemeyecek aşk oyunları için Yaratıcının düş gücünü kim bilir ne kadar zorlaması gerekirdi! Bütün bu milyarlarca oyunun her birinin ayrı bir senaryoya göre oynandığını düşün. Çünkü aksi, bir kaderin varlığını yadsımak olur. Çünkü eğer bir kader yoksa, her şey bir kaos içinde yer alır. Kaos ise, Tanrı düşüncesinin açıkça reddi demektir!

Öyleyse, ortada tek ve değişmez bir senaryonun varlığını düşünmek gerekiyor.

Elbette senaristin kim olduğu, kim olabileceği, ayrıca bir de ilk sahneye koyucuya gereksinim duyulup duyulmayacağı konusu var. Tartışmanın en can alıcı ve acıtıcı noktasının bu olduğunu biliyorum. Ne var ki, senaryo yazarı, değişmez metninde bu sorulara yanıt verilebileceğini belirtmemiş. O yüzden, değişen oyuncular, aslı aynı kalmakla birlikte, oyunun zamana ve zemine göre az çok değişen konumu içinde kendilerini yeni senaristler olarak ilan eden din adamı ya da filozoflar, belki değişen sahne koyucular, en azından insan varolalı beri bunu tartışıp dururlar, sonuca varamadan. Çünkü sonuç senaryoda yazılı değildir! Finalsiz bir senaryodur bu!

Gerçi, Einstein'ın "Zamanın Göreceliği" kuramından yola çıkarak, bilim adamları bir gün zaman içinde geriye doğru bir yolculuğu gerçekleştirebilirlerse, oyunun ilk sergilenişine, hatta daha önce

o ilk ve eşi olmayan senaryonun kaleme alınışına tanık olabilirler, dahası belki de o dâhi senaryo yazarıyla tanışmak onuruna da erişebilirler. Ancak o zamana kadar bu soruyu yanıtlayamayacağımızı söylemek, kimse için onur kırıcı bir itiraf sayılmamalıdır.

Hayır, biliyorsun, ben ne felsefeci, ne din adamı, ne de bir uzay fizikçisiyim. Belki biraz fazla meraklı bir arkeoloğum. En azından irade-i cüz'iyyemin bana tanıdığı sınırlar çerçevesinde, düşünmeye çalışıyorum sadece!..

Bir bokböceği, bir güve kelebeği, bir topal çekirge, bir bekçi köpeği, bir minyatür karınca, bir boynuzlu geyik neyse ne de, bir Katerina, Napolyon, bir Mobutu ya da bir Ayetullah Humeyni'nin ya da ne bileyim, bir Çiller, bir Türkeş ya da bir Erbakan'ın yaşam serüvenlerini kapsayan senaryoların ne kadar ayrıntılı yazılmaları gerektiğini düşleyebilirsin!

Biz yine de en basitini ele alalım; bir bokböceğinin acıklı sonunu işleyen senaryonun bir tek sekansını, diyelim ki finalini okumak ister misin?

BİR BOKBÖCEĞİNİN YAŞAMÖYKÜSÜ:

... Sahne, Final:

Motor.

Aksiyon:

Bokböceği soldan yavaş ve emin adımlarla sahneye girer. Bir süre taraçanın beton zemini üzerinde, izleyeceği bir dişi ya da yiyecek kokusu olup olmadığını araştırır.

Arkeoloji hocası, koltuğuna yaslanmış, elinde rakı kadehi, çiçeklerini ve denizi seyretmekte, belki de sevgilisinden o günlerde alacağını umduğu mektubun tatlı içeriğini düşlemektedir.

Efekt: Hafif esen bir rüzgâr, taraçanın üstünü örten pergolanın orta direğinden sarkıtılmış olan ampulü sallar.

Müzik: Beethoven'in op.27, No: 2, 14 numaralı do diyez mineur Ay ışığı sonatının Adagio sostenuto bölümü.

Kamera: Zoom. Yakın görüntü. Travelling.

Aksiyon: Bokböceği, fütursuz bir tavırla arkeoloji hocasına doğru ilerler, ayakkabısının yanına kadar gelir.

Arkeoloji Hocası: Pis yaratık!

Kamera: Yakın çekim.

Aksiyon: Arkeoloji hocasının yüzündeki tiksinti ve kararsızlık ifadesinin çok iyi verilmesi gerekir. Senaryonun can alıcı noktasıdır bu.

Müzik: Beethoven'in 5.Senfonisinin girişi."Kader kapıyı vuruyor!"

Kamera: Uzak çekim, kamera felsefe öğretmenini arkadan gösterir.

Aksiyon: Arkeoloji hocası masaya bakar. Su şişesi boştur. Şişeyi eline alarak ayağa kalkar.

Arkeoloji hocası: (İç ses) Aklı varsa, ben yokken çekip gider.

Kamera: Travelling.

Aksiyon: Arkeoloji hocası mutfak tarafına doğru yürür.

Müzik: Timpanilerin sesi yükselir. Hemen arkadan kısa bir sessizlik, daha sonra Chopin'in Op.35, si bemol minör 2 numaralı piyano sonatının "Marche Funèbre" bölümü duyulur. Çok yavaş bir tempoda ve çok hafif çalınmalıdır.

Kamera: Travelling.

Aksiyon: Arkeoloji hocası su şişesini doldurmuş olarak mutfağın kapısında görülür. Bakışlarıyla yerde bir şey arar gibidir.

Kamera: Zoom. Yakın çekim. Bokböceğinin ezilmiş gövdesi.

İmaj donar.

Bitiş jeneriği. Müzik, "Cenaze marşı" nın devamı.

Senaryo: Yaratıcı.

Yönetmen: Anonim.

Başrollerde:

Arkeoloji Hocası

Bokböceği...

Fin, Son!..

...

Bir de daha karmaşık olanlarını düşleyelim. Napolyon'un Waterloo'da, arkalarda bir yerde mevzilenmiş olan Grouchy'nin yedek güçlerinin gelmesini bekleyişini gösteren sahneyi, daha önce değişik yönetmenler ve oyunculardan seyretmişsindir. Her sahne, yönetmenin, oyuncuların, efektörlerin, ışıkçı ve müzisyenlerin yeteneklerine ve oyun planlarına göre birbirinden az da olsa farklıdır. Ancak sonuç değişmez, Napolyon mutlaka yenilir ve Sainte Hélène adasına sürülür.

Ne kadar çok ayrıntı gerekiyor Tanrım...

Şimdi, bütün bunlardan bir sonuç çıkaracak olursak... Ben diyorum ki, bokböceğinin irade-i cüz'iyyesi (!) kadar, Napolyon'unki de işe yaramamıştır. Peki, doğa ya da Tanrı, bütün bu ayrıntılı senaryoları her seferinde her biri için ayrı ayrı yazmış olabilir mi? Yazmak zorunda mıdır?

Tabii, söz konusu olan Napolyon, Çiller, ya da Necmettin Erbakan olunca kimse hayır diyemez, kim yazıyorsa, varsın uğraşsın keratalar denilebilir. Ama iş bokböceğine gelince...

Sen ne diyorsun? Ne israf olur değil mi? Her bokböceği, her topal çekirge için ayrı senaryo...(Birer biyolojik birim olarak, ötekilerin bunlardan farkı yoktur ya...) Oysa, doğa bir tek protein zincirini bile ziyan etmez. Yaşam şifrelerini bir kasada saklar, ya da en azından kopyalar! O kasanın büyüklüğünü bir düşün! Yok canım, hepsi bir "Kara Delik" içinde kaybolur gider!

...

Dün akşam Carlos geldi. Carlos, bekçinin köpeği. Bilmiyor musun? Pek hoş bir hayvan. İrade-i cüz'iyyelerini en iyi kullananlardandır köpekler. Hele Carlos!.. Benimle arası çok iyi, ama yalnız karnını doyurduğum için değil. Burada ona yiyecek veren çok kişi var, oysa Carlos, filozof bir köpek. Dikkat et! felsefeci değil, filozof. Çünkü felsefeciler bol bol konuşurlar, anlatırlar, filozoflar ise düşünürler.

İnsanlar, akıllı hayvan deyip geçiyorlar. Oysa Carlos düşünen bir köpek!

Kasap bu kez kemik yok demişti. Ben de kendi yemeğimden ayırıp boş bir yoğurt kabına doldurdum Carlos'un yiyeceğini, bahçede, beton yolun sonundaki her zaman yemek verdiğim köşeye koydum. Plastik kabı iyi kötü ön ayaklarıyla tutarak sıyırdı. Benim yemeklerimi seviyor kerâta! Eski İspanyol soylularının kırmalı kabarık yakalıklarını andıran yelesi nedeniyle bu adı taktım ona. Son derecede içten, sevecen, bir o kadar da gerçekçi, pragmatik bir köpek. Başkaları daha iyi yemek verirse geri çevirmiyor, onlara da kuyruk sallıyor, ama o kadar. Takiyyeci değil, hayır. Yaltaklanmadan gösteriyor sevgisini. Karnı tok bile olsa! Verdiğim yemeği yedikten sonra, bahçenin merdivenlerini tırmanırken, dönüp bakıyor, iki kısa havlamayla teşekkür ediyor, belki "Hoşça kal!" diyor, sonra merdivenin üst başında durup arka ayağının birini kaldırarak işiyor ve böylece sorumluluk bölgesinin sınır taşını işaretliyor, sonra sağa sola göz atıp erkekçe havlayarak, bir mafya fedaisi gibi, bu evin onun koruması altında bulunduğunu dosta düşmana duyuruyor, ondan sonra neşeli küçük havlamalarla izliyor gece patikalarını.

Düşünüyorum, yeniden doğuşa, klasik tanımıyla bir réincarnationa inanıyor olsaydım... Carlos olarak dünyaya gelmeyi düşleyebilir miydim? Asla! Ne facia Tanrım! Bu kaçınılmaz bir alınyazısı bile olsa, herhalde isyan ederdim. Ama hayır, bir daha dünyaya gelişimde, yine bir arkeoloji profesörü olacağımı biliyorum. Belki yirmi birinci yüzyılda, belki çok daha sonra... Eminim, Carlos da yine Carlos olacak ve ben ona yemek vereceğim. Senaryo değişmeyecek!

Neden? Doğa, yalnız bir insan olarak değil, bir köpek, bir çitlembik ağacı, bir basit protein molekülü olarak da, yalnızca israf edilmemesi gereken atom parçacıklarından oluşmuyor ki...

Yine de, alçakça bir ihtiyatlılıkla Carlos'a daha iyi muamele etmeye başladım. Artık yemeklerden gayri, içine kuru ekmek doğrayarak bir kâse dolusu süt veriyorum sabahları, iştahla içiyor. Oysa ben süt sevmem, dondurma ve keşkülü fukara dışında! Bu sütü de, işçi kadın ve Carlos için alıyorum.

Herhangi bir popüler bilim kitabında, ya da bilimkurgu düzeyinde bir bilimsel dergi makalesinde okuyabileceğin gibi, dünya üzerinde yaşamın oluşumu ve geçirdiği çeşitli evreler hakkında değişik varsayımlar üretilmektedir. Benim izleyebildiğim son verilere göre, yaşamın başlangıcı bir ile dört milyar yıl kadar geriye götürülmektedir. Ancak gelişim çok daha yeni.

Bunları sana anımsatmamın nedeni, bir noktaya dikkatini çekmektir. Yeryüzünde bütün bu değişiklikler kapalı bir devre içinde olup bitmektedir. Başka bir anlatımla, yaşam, biçimden biçime dönüşür, canlılar yok olur ve yeniden ortaya çıkarlarken, dışardan karışan görüşen, yardım eden olmamakta, doğa kendi sınırları içinde, sadece kendi olanaklarını ve sadece, ta en başından beri varolan elementleri, ısı, ışık ve radyasyonları kullanmaktadır. Yani hiçbir şey yeniden yaratılmamakta, hiçbir şey yok olmamakta, sadece biçimler ve yaşam kaliteleri değişmektedir.

...

Dün akşam, Carlos'un yemeğini yine boşalmış plastik bir yoğurt kabı içinde vermiştim. Bir ara şöylece gözüm ilişti, kabı diliyle sıyırmasına karşın, dibinde ince bir çizgi halinde bir parça artık bırakmıştı. O anda ziyan olacağını düşündüğüm bir yığın değerli protein! Sabahleyin bir de baktım, milyonlarca mikroskopik karınca kabın dibine üşüşmüş, köpekten artan proteini yuvalarına taşıma telaşı içinde!

Çünkü doğa, bir tek protein molekülünün bile ziyan edilmesine karşıdır. Çünkü, doğanın bütün olanakları yeni biçimler, yeni kompozisyonlar yaratma dehası, başlangıçtan beri varolan elementler ve öteki yaşam malzemeleriyle sınırlıdır.

Ama ben, sadece bir gün biçim değiştirecek, ama ziyan olmaması gereken bir protein yığınından ibaret değilim. Benim kompozisyonumda, tüm bilinen maddesel elementlerden ve maddesel yaşam malzemelerinden başka şeyler de var. Düş ve düşün gücü, bellek, zekâ, estetik, bilgi birikimi gibi... O şeylerin de, protein molekülleri gibi, ben öldükten sonra bir başka canlıya aktarılması gerekmez mi? Çünkü sınırlı olanakları olan doğanın bun-

lardan vazgeçmesi düşünülemez. O halde doğa, maddesel moleküllerim dışında, beni ben yapan şeyleri, bir zerresini bile ziyan etmeden, nasıl ve nerede saklayacak?

...

Sonra denize gittim. Dönüşte Carlos'un yoğurt kabına bir göz attım, içim tuhaf oldu. Kabın dibi hemen hemen bir santimetre kalınlığında, hareketsiz, kapkara bir madde ile sıvanmıştı. Minik karıncalar karınlarını bu beklenmedik bol gıda ile öylesine doldurmuşlardı ki, ağırlıkları bu nedenle önceden tahmin edemeyecekleri kadar, belki yüz kat artmış, yoğurt kabının kaygan duvarlarına tırmanamamışlar; birbirlerinin üzerine yığılıp kalmış, dar ambarına düşen aptal koyunlar gibi çok yemekten çatlayarak ölmüşlerdi. Hallerine acımamak elde değildi. İçimden bir De Profundis okumakla yetindim. Yorgun olduğumdan, kabı çöplüğe atmayı akşama bıraktım.

Bir iki saat sonra bahçeye indiğimde ne göreyim, bu kez de dev karıncalar istila etmişti yoğurt kabını. Tiksindim, ama yoğurt kabıyla birlikte onları da çöplüğe atmaya yüreğim elvermedi. Zaten çocukluğumda seyrettiğim, "Termit"leri konu alan bir korku filminden beri, üzerime saldırıverirler diye hep çekinirim dev karıncalardan.

Bir saat sonra tekrar baktığımda ise, bu kez minik karıncaların ölülerinden bile eser kalmamıştı kabın içinde. Dev karıncalar yemek artıkları ile birlikte onları da sindirilmek üzere alıp yuvalarına götürmüş, ya da çerez niyetiyle kursaklarına doldurmuşlar, sonra da çekip gitmişlerdi. Yoğurt kabı, bulaşık makinesinden çıkmış gibi pırıl pırıldı!

...

Doğa bir protein molekülünü bile ziyan etmez. Doğrudur. Ezelden ebede kadar... Protein devridaiminin senaryosu da bu yüzden değişmez. Aynı atom zincirleri, aynı element kümeleri...

Ya yaşam senaryoları?

Binlerce yıldan beri, yüz milyarlarca canlının, yüz milyarlarca insanın yaşamı, birtakım acıklı, ya da gülünç, sıradan ya da bizlere olağanüstü gelen serüvenlerle dolu, her gün yenileri yaşanmakta...

Doğa, bir tek molekülü bile ziyan etmeyen doğa, binlerce yıldan beri, her bir insan için, özgün, birbirinden bağımsız yaşam senaryoları üretecek kadar hesabını bilmeyen bir mirasyedi midir? Bir minik karınca ölüsünü bile ziyan etmeyi göze alamayan doğa, insan beynindeki o gizemli, o olağanüstü görkemli bilgi, duygu, deneyim birikimini, öyle bir kalp duruşuyla yok ediverecek, hiç varolmamış sayacak kadar sorumsuz bir hovarda mıdır?

Bana sorarsan doğa, aynı sinopsise, aynı film öyküsüne, aynı senaryoya dayanarak yüz milyonlarca yaşam filmi çevirecek kadar inatçı, sabırlı ve ilke sahibi bir yönetmendir.

Yüzyıllardan beri, aynı sinopsis, aynı film öyküsü, aynı senaryo gereği yaşayıp ölüyoruz. Her birimiz rolümüzü, bizden önce kendisine aynı rol verilmiş olanlardan farklı oynasak da, tarih, dış mekânlar, çevre, kostümler ve müzikler değişse de, olaylar aynı kalıyor, son değişmiyor.

Pir Sultan Abdal'ın, ünlü şiirinde, "Bu üçüncü ölümüm!" dediğini anımsa! Üç ölüm, bunun filozofik anlamı bir yana, üç de doğum demek değil midir?

Bu yüzden, yaşamların, kompozisyon farklılıkları dikkate alınmazsa, bu çerçevede, birbirinin tam tamına benzeri olarak, kuşaklardan kuşaklara hiç değişmeden, değiştirilmeden sürdürülüp gitmiş olabileceğini düşünüyorum. Nasıl ki, biçimler bir yana, yaşamın moleküler yapısını değiştiremiyorsak, aynı nedenle yaşam filmimizin de tek bir karesini bile değiştirmeye yetkimiz ve gücümüz yoktur.

Zaten Tanrı'nın –istersen buna doğa diyelim– her birimizin alınyazısını her seferinde yeniden ve başka bir biçimde düzenleyecek, sonra da bunları, sol ve sağ omuzlarımıza tüneyen meleklerin hesap defterlerine kaydedecekleri günah-sevap çizelgelerine bakarak, dualarla, ilahiler ve sunaklarla değiştirecek kadar hovardaca harcayabileceği bol vakte sahip olduğunu sanmıyorum. (İnsanlara bilgisayarlar ihsan eden Tanrı'nın kendisi, sonsuza kadar ille de bakkal defteriyle mi iş görecek dersin!)

İsraf edilmemesi gereken, aslında pek bol olan en önemli element, zamandır doğada.

Bilmem kaç üstü kaç çok sıfırlı zaman uzantılarına yayılmış, bilmem kaç üstü kaç sıfırlı oluşumlar, benim tek boyutlu havsalam almasa da, en çok dört boyutu algılayabilen mantık gücüm kavramama olanak vermese de, sonunda bir saniyenin milyarlarda birinden kısa bir süre içinde Big- Bang! bir kara deliğe sığışıverir!

Bu saçma sapan kuramlara inansam ne olur, inanmasam ne değişir? Senaryo bir kez yazılıp, oyuncuların önüne atılmıştır. Alınyazısı budur işte, o asla değiştirilemez, çünkü bir kez yazılmış ve oynanmıştır. Yüzlerce kez yeniden sahneye konsa, metin de değişmez, son da!.

Benden önceki herhangi bir kuşakta bir benzerim olduysa -ki mutlaka bir arkeologdur!- ve eğer av peşinde koşarken bir yabandomuzunun keskin dişleriyle delik deşik olmuşsa -çünkü laf arasında gece bekçisi, geceleri ormanda dolaşmamamı öğütledi; yabandomuzları kol geziyormuş- bir gün ben de aynı senaryonun acıklı sonundan kendimi kurtaramayacağım demektir. Çünkü bizler gerçekte dört boyutlu ve renkli, kokulu, birer fotokopiden ibaretiz!

Bu düşüncemi -İsim okunmayacak biçimde karalanmıştı- *....'ya ilettim. Benimle alay etmeye kalktı. Dediğim doğru olsaymış, arkeolojik kazılarda, geçmiş yüzyılların insanları hakkında herhangi bir kalıntıya, bir belgeye rastlamamız mümkün olmazmış.*

"Bir gün, bu ormanın ıssız bir köşesinde, bilmem kaç yüzyıl önce yaşayıp bir yabandomuzunun dişleri arasında yaşamını yitirmiş olan ikizimin kanlı giysilerini bulacak olursam ne diyeceksin," dedim. "O zaman benim yinelenen senaryo kuramımı kabul edecek misin?"

Güldü. Bu örnek hayli ipatetik sayılırmış. Canlılar, birbirlerinin fotokopileri ise, o fosilleri, o dinozor kemiklerini nasıl açıklayabilirmişim? Bunların biçimsel değişiklikler olduğunu, benim maddeüstü evrimlerden söz ettiğimi anlatmaya çalıştım. O zaman da, bu kadar araştırma yapıldığını, eski yaşamlarla ilgili olarak, bugüne kadar sözlerimi doğrulayacak hiçbir olguyla, hiçbir belgeyle karşılaşılmamış olduğunu, ileri sürdüğüm hususların, değişmeyen se-

naryolar kuramımın, bir yandan kaos, bir yandan da Darvin'in evrim kuramlarıyla bağdaşmayacağını söyledi. Yanıt veremedim. Tabii, şimdilik.

Evet, hakçası, bugüne kadar toprağın derinliklerinden, ikiz, üçüz, ya da daha çok eşiçerikli yaşantılarımız olabileceğini kanıtlayan en küçük bir belge, bir yazıt, hatta bir fosil bile çıkarılabilmiş değildir. Ben de kişisel olarak, ne eski yazıtlarda, ne Ahd-i Atikte, ne Ahdi Cedittе, ne Kuran'da, ne Eflatun'un Alkibiadis'inde, ne İbni Batuta'nın Rihle'sinde, ne de eski büyücülük betiklerinde, salname ve seyahatnamelerde, beni doğrulayacak bir yazı ya da işarete rastlayabildim.

Sevgilim; sen ne kadar ukala deyip kızsan ve hemen yaşamımızdan çıkarıp atmamızı önersen de, (...)'nin -isim karalanmıştı- muhakeme tarzının hayli güçlü olduğunu kabul etmemiz gerekir. Ama ben kolay pes etmem, kolay yılmam. Hareket noktamın doğruluğundan eminim. Belki kanıtlama çabası içinde, ufak bazı ayrıntılarda yanlışlığa düşmüşümdür. Onun karşı çıkışına dayanak yaptığı şeylerin başka bir açıklama yolu vardır, olması gerekir.

Evet, yok olan dönemlere ait herhangi bir fosil, en azından mikroskopik bir kalıt bulabilmiş değiliz, ama bu belki de, yaşamın yeni çağına ait dinozorların, piterodaktil ya da amiplerin bir önceki yaşam evresindeki benzerlerine ait olan embriyonlarla yinelenmiş olmalarından kaynaklanmaktadır. Daha yeni yaşam çeşitlerine ait örneklerin ortaya çıkması içinse, yeteri kadar zaman geçmemiş olabilir.

Aslında, benim düşünce tarzıma uygun bir benzetme yapma olası ise, doğa ya da Tanrı'nın, en önceden, yani evrenin, ya da en azından yeryüzünün ortaya çıkmasından önce, bizlerce bilinmeyen alaşımlar ve yöntemlerle yaratıp kurmuş olabileceği herhangi bir dev bilgisayar sisteminin, ne kadar gelişmiş, gerçek anlamıyla olağanüstü, daha doğrusu doğaüstü bir yapısı olursa olsun, matematik hatta geometrik dizinlerle belirlenemeyecek kadar çok sayıdaki dinozor, solucan, insan ya da amip için durmadan yeni yaşam senaryoları uyduracak ve bunları, moleküler yumurtalar ya da fosiller şeklinde bile olsa yüzyıllarca saklayacak kadar

büyük bir bellek kapasitesi ve düş gücüne sahip olabileceğini düşünmek mantıklı sayılır mı?

Bunun aksi, o akıl almaz büyüklükteki yaratıcı gücü bir anlamda hafife almak anlamına gelmez mi? O, öyküsünü, ya da romanını, senaryosunu ya da kurgu metnini kusursuz olarak bir kez yazmıştır, yeni baskıları için, yeni sahneye koyuşlar için bir tek harfini bile değiştirmek kimsenin haddi değildir ve üstelik aksini savunmak, onun madde senaryoları için geçerli olduğunu saptadığımız mantığına göre apaçık bir savurganlık olur! O halde ben, daha önce yazılıp belki birçok kez sahnelenmiş olan bir senaryoyu yeniden oynamaktayım.

Yani, kusura bakma ama sevgilim, eğer benim benzerim,...'nın –bu kez isim yerine sadece üç nokta konulmuştu– *benzeriyle, zamanın herhangi bir boyutunda, yaşına başına bakmadan aynı yatağı bir kez paylaşmışsa, o kızın bugünkü ikizinin de benim koynuma girmesi kaçınılmazdır...*

Hayır, lütfen kızma! Bu mektuptaki her şeyin, bütün yazdıklarımın, gerçekte bu sonuca varmak için uydurulmuş bir senaryo olduğunu söyler gibisin. Bu kadar acımasız olma. Ben, yaşını başını almış, düşünme yetisine sahip geveze bir arkeoloji hocası, bir kendigider filozof olabilirim, ama aynı zamanda doğanın herkese cömertçe dağıttığı başka bir yeteneğim daha var. Beni ayıplama. Elimde değil. Onunla ne zaman bir araya gelsek, bu yeti, edepsizce baş gösteriyor... Kendimi mazur göstermek için, saflık, dokunulmamışlık gibi sahte kavramlara sığınacak değilim.

Onun şeytansı yeteneklerini bir bilsen!..

Ötekisine gelince, evet, ondan da hoşlanıyorum. Güzel bacaklara bayılırım. Güzel göğüsleri de var üstelik, armut gibi, benim sevdiğim, şu insanın ısırırken dişini kamaştıran sert Ankara armutlarını andırıyor. Ve dudakları ve...

Ama bütün bunlar benim için "Bir resim sergisinden tablolar"ı andırıyor. Allah kahretsin! Beni biliyorsun, bundan sonra değişemem ki... Senaryoda rolüm başka türlü belirlenmiş bir kere!

Mamafi, seni her zaman bu senaryoların dışında tuttuğumu sakın unutma sevgilim. Sen bambaşkasın! Sen hep benimleydin,

benimle olacaksın. Ezelde ve ebette. Seni, zamanın herhangi bir boyutunda, velev benim bir fotokopi kaydım olsa bile, bir başkasıyla paylaşma fikrini benimseyebileceğime inanma!

Seni -adıyla sanıyla yazmış!- *şuralarından buralarından, şapur şupur öperim!*

Akıllı ve deli sevgilin!

16

"Vay bel" dedi içinden.

Bu mektubun yazıldığı kişinin gerçekte varolmadığından hemen hemen hiç kuşkusu kalmamıştı. Şimdi anımsıyordu, koliyle gemiye gönderdikleri arasında bulunan, kendi yazdığı ve imzalı olarak yeğenine yolladığı Hellen ve İyon uygarlığını karşılaştırdığı kitapta, tartışma yöntemi olarak Sokrates'in soru-yanıt yöntemini benimsediğini belirtmişti dayısı. Bu mektubu yazarken de aynı yöntemi kullanmış olmalıydı. Kendi kendisiyle savaşırcasına... Bir langırt oyuncusu gibi!

Ancak dayısının, çok ilginç olmakla birlikte, okuduğu mektupta geliştirdiği, *kopyalamalar*, ya da *yeniden sahneye koymalar* kuramına doğrusu pek aklı ermemişti. Ermesi de gerekmiyordu. Ama yine de bu kuram, mektupta adı karalanan kadının -her kimse- belirtiği gibi ve kendisinin de anlayabildiği kadar, Darwin'in Evrim kuramıyla pek bağdaşmıyordu! Kaldı ki, bildiğine göre, doğada bugün bile yeni değişimler yaşanıyordu. Şu küçücük bahçede, hemen her akşam, değişik böcek türleriyle karşılaşmıyor muydu? Dayısının kurnazca bir taktikle ezdiği bokböceği, daha önce bir kundura altında ezilmiş olan, ama belki de duyargasının biçimi yeterince evrime uğramamış bir başka bokböceğiyle neden aynı senaryoyu oynamak zorunda kalsındı ki? Dayısı da zaten farkındaydı bunun, bu yüzden kıvırtmaya çalışmıştı, ama görünüşe göre, güzel bacaklı, güzel göğüslü, güzel dudaklı sevgilisine yuttu-

ramamıştı. Peki ya öteki kimdi? Saf ve eldeğmemiş, ama şeytansı yetenekleri olan?

***

Düşünüyor. Kendisiyle aynı yaşam senaryosunu oynayabilecek bir başka çarkçıbaşı, buhar makinelerinin keşfinden önce yaşamış olamazdı. Meğer ki Atlantis söylencesinde olduğu gibi, bambaşka bir uygarlık döneminde dünyaya gelmiş olsun... Dayısı da galiba, böyle, çok eski uygarlıkların varlığını savunuyordu.

Aslında hoşuna gitmemiş değildi bu kuram. Geçmiş başarısızlıklarından dolayı insanın kendisini suçlamasına gerek kalmıyordu. Geleceğe bakarken de, umutsuzluğa düşmeye neden yoktu. Kaldı ki, önceden yazılmış bir senaryo varsa bile, ezberlemeleri için bütün sekanslarının metni verilmiş değildi tüm canlılara. Bokböceği gibi, bütün öteki canlılar ve tabii insanlar da, ne zaman ve nasıl ezileceklerini bilmiyorlardı.

Ama tabii hepsi bu kadar değildi. Dayısının umutları gibi, onun da yarınlar için beklentileri vardı. Nevnihan'ın, yıllar önce, çok uzak bir liman kentinde, ona bir ölümlünün yaşayabileceği en büyük mutlulukları tattırmış olan kadınınkiyle çakışan, plajda yarı çıplak güneşlenirken başını döndürmüş olan görüntüsü dolaşıyordu gözlerinin önünde. Belki, bir önceki yaşam kuşağında onunla birlikte olmuştu ve şimdi, içinde yaşadıkları yaşam kuşağında yeniden birlikte olmaları, değişmeyen senaryo gereği, kaçınılmazdı... Neden olmasın? Ama içinde, garip bir sıkıntı oluşmuştu mektubu okurken. Kıskançlık gibi bir duygu... Sanki dayısı da aynı görüntüyle karşılaşmıştı, aşağıda, kıyı boyunca yaptığı bir gezi sırasında. Yaptığı benzetmeler o kadar uyuyordu ki Nevnihan'ın görüntüsüne... Aynı upuzun bacaklar, aynı sert, Ankara armudunu andıran göğüsler ve...

Ya öteki? Bu o öteki de sakın bakkalın kızı olmasındı? Yirmi sekiz yaşına geldiği için şimdiden evde kalma telaşına kapılan, aptal, eldeğmemiş ve anasının şeytansı yetenekleri sayesinde er geç iyi bir koca bulacağına inanan...

Ama aslında, tanıdığı kadarıyla, dayısının ima ettiği serüvenleri yaşamış olabileceğine ihtimal veremiyordu. Bu mektupları yazarken, gemideki arkadaşı gibi belki o da, sadece kendi kendisini

kışkırtıp coşturmak istemişti. Hele bir gün o mektupları bir başkasının okuyabileceğini de düşünmüş idiyse... Kim bilir... Bu evi olduğu gibi yeğenine bırakmış olduğuna göre...

***

Peki ama bütün bu yaşam kuramları, yaşam senaryoları, bokböcekleri, isimsiz ya da ismi karalanmış, gerçek ya da sanal sevgililer arasında, o gizemli falcı küresinin yeri neredeydi? Bir ilişki var mıydı gerçekten aralarında? Sevgilileri gibi, mektubunda yazdığı, kendince tanımladığı billur küre de bir düş ürünü müydü yoksa dayısının? Daha doğrusu, o kürede varolduğunu ileri sürdüğü, dünyanın geleceğini etkileyebilecek gizilgüç?

Gözlerini yavaş yavaş kaydırarak kendi billur küresinin bulunduğu tarafa baktı. Kendi küresi oradaydı. Düş ürünü falan değildi, gerçekti. İlk gün koyduğu yerde, uslu uslu duruyordu. O gerçekti, ama geçen ikl gün içinde yaşadıkları belki de tümüyle bir düş, bir sanrıydı. O küre, belki gerçekten de bir çeşit elmastı, bir yontmataş dönemi büyücüsüne aitti, bir kraliçenin tacından koparılıp alınmıştı, bir Osmanlı şehzadesinin, haremindeki Çerkes halayıklardan birisine, doğurduğu bilmem kaçıncı oğlan için verdiği bir armağandı, ama hepsi o kadardı. Onun olmadık güçleri bulunduğunu söylemek budalalıktan başka bir şey değildi. Kendisine o son mektubu yazarken dayısı iyice bir kafa çekmişti anlaşılan. Kendisi gibi. O da o gece içkiyi ve mutluluk haplarını fazlaca kaçırmıştı, hepsi buydu ve bunun öyle olup olmadığını öğrenmesi çok kolaydı.

Evdeki bütün ışıkları yaktı, yine de çarpılabileceği, yanabileceği korkusuyla, fırından tepsi çıkarmak için kullandığı özel amyant dokumalı eldiveni eline geçirdi, felsefe taşını yerinden aldı, kitaplığın çekmecesine yerleştirdi. Kristal küre bu kez hiç kımıldamadı, rengini bile değiştirmeye kalkışmadı. Sadece biraz canının sıkılmış olduğu hissedilebiliyordu.

Elbette bu hiçbir şey kanıtlamıyordu. Ayrıca için için ondan böylece kurtulamayacağını biliyor, onu çekmeceye kapatarak etki alanının dışına çıkabileceğini ummuyordu. Bir bakıma, bunu pek de istiyor değildi. Sadece, onu ertesi gün yeniden çalışmaya

gelecek olan duvarcıların meraklı bakışlarından uzak tutmayı amaçlamıştı.

***

İkinci gün, duvarcılar gelir gelmez erkenden aşağıya, deniz kıyısına indi. Billur topu güvence altına aldığını varsayabilirdi ne de olsa.

Çadır-büfenin önünde küçük kız yine çok neşesiz ve boynu bükük karşıladı onu.

– Ne o? dedi, hastalandın değil mi? Sana söylemiştim öyle dolaşma diye. Yoksa bana dargın mısın hatırını sormaya gelmediğim için?

– Hasta masta değilim...

Sonra hıçkırmaya başladı:

– Sen gelmedin. O da gelmedi. Biliyorum, siz ikiniz beraberdiniz. Sen artık benim resmimi çekmek istemiyorsun. Sen onun resimlerini çekiyorsun şimdi, değil mi? Tabii, o çok güzel. Güzel giysileri de var. Sen onunla yatıyor musun, yatmıyor musun? Doğru söyle!

Kendisini gülmeye zorlayarak,

– Dur bakalım, nereden çıkarıyorsun bunları? dedi. Onu ben de iki gündür görmedim. Hem onu doğru dürüst tanımıyorum bile. Oldu mu?

– Beni kandırmak istiyorsun...

– Seni niye kandırayım? Hem bir kadınla yatarım, yatmam, bundan sana ne? Ayrıca, başka kadın mı yok?

– İnanmıyorum. Sen beni aramıyorsun. Hasta olduğumu bildiğin halde gelmedin. Sağ mıyım, öldüm mü, sormadın. Beni görmek istemiyorsun. Beni hiç sevmiyorsun...

Kırk yıllık karısı ya da sevgilisiymiş gibi, dudaklarını büzerek, sitemle, sesine acı bir eda vererek konuşuyordu. "Saçmalama" diyerek, çenesini okşamak istedi, kız canı yanmış gibi elini itti, geriye sıçradı,

– Bırak beni! dedi bağırırcasına.

– Ne oluyor sana?

Bir şeyler daha söylemek istiyordu kız galiba; önce ağzını açtı, sonra birden döndü, koşarak çadırına gitti, çadırın bez kapısını üzerine çekti. Onun şimdi içerde ağlamakta olduğunu tahmin etmek zor değildi.

Ne yapabilirdi ki? Belki en baştan, fotoğrafını çekeceğini söylediği zaman yanlış davranmıştı. Şimdi sözünü yerine getirmeye kalkacak olsa, kim bilir ne umutlara kapılacak, nasıl dolanacaktı ayaklarına. Yine de galiba tek çıkar yol, bir sabah erkenden makinesini yanına alarak aşağıya inmek ve onun birkaç poz resmini çekmekti. Bunu nicedir ihmal ettiği için kabahat yine de kendisindeydi.

Şortuyla havlusunu oracıktaki iskemlenin üzerine bıraktı. Küçük kızın iki gündür Nevnihan'ın da görünmediğini söylemiş olmasına karşın, yine de gizli bir umutla kumsalın bütün girinti çıkıntılarını gözleriyle taradı. Yoktu. İçinde küçük kızınkine benzer bir burukluk, itiraf edilemez bir kırıklık hissederek, küskün küskün girdi denize, bir kere dalıp çıktı.

Şimdi küçük kız da yoktu görünürde. Omzunu silkti. "Canları cehenneme!" dedi içinden. Bu sözü yalnız küçük kız için, yalnız Nevnihan için değil, kendisinin ve dayısının tanımış olduğu bütün kadınlar için söylemişti. Hiçbir şey yapmadığı halde, şimdiden usanmıştı bu kadınların, bu kızların kaprislerinden!

***

Hem kendisi için, hem de yukarda duvar örmekte olan işçiler için yiyecek bir şeyler alması gerekiyordu. Bu yüzden, ister istemez bakkal dükkânına kadar sürdü arabasını. Bakkalın kızı da aynı neşesiz, boynu bükük tavırlar, aynı dargın bakışlarla karşıladı onu. Yalnız, küçük kızdan kuşkusuz daha deneyimli, bu nedenle de, daha işveli ve kırıtkandı.

– Nerelerdeydiniz, dedi o da. Beni hiç özlemediniz mi?

Giysisinin omuz atkılarından birini, bir televizyon filminde, ya da gazetelerden birinin magazin ekinde gördüğü gibi, bir vamp edasıyla, aşağıya kaydırmıştı.

Başka bir gün olsa, bu her şeye karşın çekici görüntü karşısında belki biraz iştah pırıltısı belirebilirdi bakışlarında, ama bugün çok

yorgundu. Yine de, kimsenin görmeyeceğinden emin olduktan sonra, ellerinin titremesine engel olamadan, dayısından öç alırcasına, çapkınca okşadı genç kızın yanağını. Kız hemen o eli tutup göğsüne, memelerinin arasına bastırdı,

- Bakın kalbim nasıl çarpıyor, dedi. Siz çok zalimsiniz... Ben sizi ne kadar seviyorum, ama siz fark etmiyorsunuz bile... Bana hiç mi acımıyorsunuz?

Avcunun içinde yumuşak çıkıntıların sıcaklığını hissederek, güçlükle çekti kendisini bir adım geriye. Elinde olmadan gülmeye başladı. İçinden, "Dayımla da böyle mi konuşuyordun?" demek geçiyordu, kendisini tuttu,

- Yapma! dedi, o da sitem ediyormuş gibi. Bırak bu sözleri! Biliyorsun, sen benim arkadaşımsın, öyle değil mi?

Kız dinlemiyordu bile, hesap sorar gibiydi:

- İki gündür o kadınlaydınız değil mi, biliyorum, sakın bana yalan söylemeye kalkmayın!

Çadır-büfedeki küçük kızla sözleşmiş gibiydiler!

Neredeyse "Evet," diyecekti. Gerçek de bu değil miydi?

- Saçmalama dedi. İki gündür evden çıktığım yok. İşçiler, yıkılan duvarı tamir ediyorlar...

Duraksadı kız. Bu sözü doğrulayan duyumlar almış olmalıydı çevredekilerden. Bakışları ümitle parladı,

- Gerçekten mi, dedi.

- Tabii gerçek.

- Ne zaman bitiyor peki işleri?

- Umarım akşama bitirirler...

Bir sessizlik oldu aralarında. Kız, kuşkulu bir tavırla sağına soluna bakıyordu; annesiyle babası içerde, bir satıcıyla konuşuyorlardı, asmalı kameriyenin altında okey oynayanların gözleri noktalı taşlardan başka bir şey görmezdi nasıl olsa, fırsat bu fırsat diyerek, ani bir kararla, parmaklarının ucunda yükseldi, bu kez onun kendisini çekmesine fırsat bırakmadan, dudaklarına bir öpücük kondurdu. Sıcacık, hoş kokulu bir öpücük...

Karşılık vermemek için kendisini zor tuttu:

- Deli kız! Bir gören olsa ne der?

- Ne derse der! Size ne oluyor? Beni ne zaman çağıracaksınız evinizi göstermeye?

Canı sıkıldı. Ne oluyordu bu kızlara böyle? Görenler de kendisini Kazanova sandığını düşüneceklerdi!

- Öyle merak ediyorum ki... Çok güzelmiş. Kitaplığınız, müzik setiniz, plaklarınız... Taraçanızın manzarası da harikaymış...

- Kim anlattı bunları sana?

- Yöneticinin hanımı. Dayınızın sağlığında sık sık giderlerdi evlnize. Annemle ikisi konuşurlarken duymuştum. Sonra, dayınızın bir de gök dürbünü varmış, yıldızları seyredermiş onunla geceleri. Onu da çok merak ediyorum. Bir akşam gelsem, bana da gösterir misiniz?

Gülmemek için zor tuttu kendisini. Bildiği kadar, koleksiyon gös terme numarasını yapmak erkeklere düşerdi. Dayısının bir teleskopu olduğunu da bilmiyordu doğrusu. Yoksa onu da mı götürüp çöplükte saklamıştı!

- Geçe vakti yalnız başına gelemezsin benim oraya, dedi.

- Herkes yuyunca kaçar gelirim...

Açık sözlülüğüne ve cesaretine şaşmamak elde değildi! Onun istediğinin bu olmadığını bile bile,

- Yöneticileri çağırdığım bir akşam, rica ederim, seni de getirirler, dedi.

Boynunu büktü kız.

- Ne yapayım ben onlarla gelip? Beni ayrıca çağıramaz mısınız?

Demek yöneticiyle karısı, dayısının sağlığında tepedeki eve sık sık gelip gidiyorlardı. Bu da çok doğaldı. Yakın dosttular. Bunu niye düşünmemişti ki daha önce? Aklına takılan pek çok şeyi öğrenebilirdi onlardan.

***

Duvarcılar iki günde bitirdiler işlerini. Onlar duvarı örerken birkaç kez yanlarına gitti. Eski kazı yerinde olduğu gibi, yıkılan duvarın altından da başka bir billur top çıkacak mı diye merak ediyordu. Ya da kim bilir, tarihin uzak bir döneminde, dayısı gibi yabandomuzlarının dişleri arasında can vermiş olan bir başka arkeoloji uzmanının kanlı ceketine de rastlayabilirlerdi. Oysa, olağanüstü hiçbir şeyle karşılaşmadılar.

Duvarcılara paralarını verip yolladıktan sonra, yöneticilere telefon etti. Akşamüstü bir bardak çaylarını, daha doğrusu bir kadeh viskilerini içmek için evlerine gelmek istediğini söylediği zaman, yöneticinin karısı pek sevindi. Ne zamandır onlar da yemeğe almayı düşünüyorlarmış onu, ama münzevi yaşamaktan hoşlanan birisi diye bildikleri için cesaret edemiyorlarmış. Mademki ziyaretlerine gelmek istiyormuş, hiç değilse bu ilk seferinde yemeğe kalmalıymış. Yönetici de güzel bir balık bulmuşmuş... Zaten, Allah ne verdiyse, bir salata, bir kavun, öyle zahmete falan girecek de değilmiş...

Doğrusu, bu yemek davetini beklemiyor değildi. Teşekkür etti. Geldiğinden beri bu ilk davetleri olduğuna göre, oldukça resmi bir yemek olacak demekti. Ne götürebileceğini düşündü. Bahçede çiçek boldu, böyle bir yerde çiçek götürmenin anlamı yoktu. Yine de bahçenin bakara cinsi en güzel gulünün tomurcuğu yeni açan en uzun dalını kesti yöneticinin karısına sunmak üzere. Yöneticinin bira ve rakıdan başka içki içmediğini biliyordu, ama belki karısı şarap içmeyi yeğliyordur diyerek, bakkala uğradı. Hafif bir serinlik çökmüş olduğu için olacak, ön tarafta oyun oynayanlar erken dönmüşlerdi evlerine. Kız da yoktu ortalarda. Tam sormak için ağzını açıyordu ki, bakkalın karısı yüzüne biraz garipçe bakarak,

– Amcasıgillere gitti, dedi. Sizin evin alt sırasındaki ikiz evlerde oturuyorlar, bildiniz mi? Merak etmeyin, çocuk değil o.

Âdeta hesap veriyordu. Tuhafına gitti, elinde olmadan,

– Çocuk değil ama genç bir kız, gece vakti, tek başına bırakılır mı oralara, dedi. Dayımın başına gelenlerden sonra... Korkmuyor musunuz? Ne de olsa burası dağ başı gibi bir yer...

– Siz merak etmeyin, bir şeycik olmaz! Bizim kız kendini korur evelallah. Alayın içinden geçse, kılına dokundurtmaz! Koskoca kız! Dayınızın başına gelen başka...

Sonra, çok şey biliyormuş da söylemeye çekiniyormuş gibi, gözlerinin içine ikircikli bir bakış fırlatarak ekledi:

– Korkacak ne olabilir ki... Gece bekçisi var. Herkes dışarda bu saatte... Dayınızın belki başı dönmüştür! Çukura düşerken yaralanmış olmalı, öyle dediler. Domuzlar kan kokusuna üşüşmüşler!

Dayısının yanına da herhalde, "Amcamgillere gidiyorum!" diyerek sıvışıyor olmalıydı.

"Amcamgillere gidiyorum diyecek yerde, düpedüz bana geleceğini söylese, herhalde yine merak etmez bunlar..." dedi içinden.

Bu kadın sahiden o kadar güveniyor muydu kızına? Ya gerçekten, el ayak çekildikten sonra gizlice gelmeye kalkarsa ne olacak? Neler olabileceğini biliyordu tabiii, ama aslında kadın belliydi ki bütün bu olasılıkları hesap ediyor ve asıl öyle bir olasılıktan korkmuyordu. Bunu tahmin etmek güç değildi. Öte yandan, hiç kuşkusuz, farklıydı dayısının durumu. Yaşlı bir adam olduğu için kız umutlanmış olamazdı. Sonra adamcağız belli ki kılına bile dokunmamıştı; zaten dokunamazdı, fiziksel olarak buna gücü yoktu!

Kadının daha fazla konuşmasını engellemek için, biraz aksi bir müşteri edasıyla,

– İyi bir şarabınız var mı? dedi yukardan bakan bir tavırla. Kalite şarabınız?

Kadın rafları gösterdi. Tekelinkilerden başka şarap yoktu. Bu işten yöneticinin kârlı çıkacağını düşünerek için için güldü ve çaresiz bir şişe rakı aldı.

– Armağan paketi yapmak için şöyle güzel bir kâğıdınız da mı yok?

Kuşkulu kuşkulu baktı yüzüne kadın, hesap sorarcasına ve tam bir dedikoducu edasıyla,

– Kime götüreceksiniz bakalım? dedi. Yoksa, aşağıda kazı yapan yabancıların yanına mı gideceksiniz?

Her şey ne kadar çabuk duyuluyordu burada!

Yanıtlamadığını görünce, kadın utanır gibi oldu,

– Benim kız söyledi de, dedi. O gâvur karısı sizi oraya çağırmış geçen gün...

– Yeni tanıştığım bir hanımın evine böyle gece vakti, elime bir şişe rakı alıp gitmem! Hem o hanım Türk ve çok saygın bir insan...

Kadın dudağını büktü:

– Öyle dediyse öyledir, belki sonradan olmuştur. Daha önce de buradaydı, ama o zaman Türk değildi...

Gece bekçisi de böyle söylemişti, çadır-büfedeki küçük kız da...

"Saçma," dedi içinden. Yabancı olsaydı neden kendisine "Ben Türküm" diye yalan atsındı? İşleri güçleri bakımından bir hayli benzerlik vardı iki kadının arasında; ayrıca, gece bekçisinin tanımına göre, sandığının aksine, dayısının sekreteri olan kadın da anlaşılan hayli genç ve güzel biriydi; bunları yadsıyamazdı. Hatta için için, herkesin söylediklerinin doğru olduğuna kendisi de inanıyordu. Aklını karıştıran tek şey, kadının durup dururken Türküm demiş olmasıydı. Bir de tabii o ilginç küf kokulu isim...

– Yöneticilere davetliyim, dedi bu kez sesini biraz daha sertleştirerek. Akşam yemeğine. Şunu saracak doğru dürüst bir kâğıdınız yok mu?

"Yöneticiler"den söz ettiğini duyunca, eli ayağı dolaştı kadının. Sonunda, bir gazetenin parasız ek olarak verdiği, o yıl lig şampiyonu olan futbol takımının kuşe kâğıda basılı renkli posterine sardılar rakı şişesini. Yöneticinin takım tutup tutmadığını bilmiyordu.

"İnşallah rakip bir takımı tutmuyordur!" dedi içinden.

17

Yöneticilerin evi anacadde üstündeydi. Birmanya kıyı kasabalarındaki İngiliz koloni evlerini andıran değişik bir mimari yapısı vardı. Plaja çok yakındı, ama biraz çukurda kaldığı için deniz pek görünmüyordu. Yukarı taraftaki kooperatif evlerine göre daha bakımlı, daha gösterişli, daha büyüktü. Genellikle ön tarafta, açık meşe rengi ahşaptan kolaman bir pergolanın altındaki geniş

verandada oturuyorlardı gece gündüz. Bahçe setlerden oluşmuştu, birbirinden güzel çiçekler, ağaçlar belki biraz fazlaca sıkış tepişti ve nedense ona fırtınalı denizleri anımsattı ilk gördüğünde. Manzara bir yana bırakılırsa, bu evin tepedeki eve göre tek sakıncalı tarafı, yoldan durmadan gelip geçen arabaların gürültüsüydü.

Söylediğinde, belki biraz da alınarak, "Kısa zamanda alışıyor insan!" demişti yönetici.

Doğruydu. Yaşamını sabahtan akşama akşamdan sabaha, sınırlı bir mekânda, hep aynı, belirli sayıda insanlarla birlikte, sürekli makine gürültüleri, dalga hışırtıları, okyanus rüzgârlarının uğultuları içinde geçirmiş bir insandan daha iyi kim anlayabilirdi bunu? Japonya'dan yükleyip Süveyş'in geçişe izin vermemesi nedeniyle Captown'dan dolaşarak İstanbul'a getirdikleri dev petrol tankerinin makineleri öyle bir ses çıkarıyordu ki, hemen her türlü makine gürültüsüne alışık olduğu halde, belki biraz da sorumluluk duygusunun etkisiyle, günlerce rahat uyku uyuyamamıştı. Sonra, bir de bakmıştı ki, alışıvermiş, ninni gibi gelmeye başlamış uğultu ona.

" Doğru," dedi içinden. "Her şeye alışılıyor!"

Gemiler dışında bir yerde yaşama düşüncesi bile bir zamanlar ürkütücü görünüyordu gözüne. Singapur'daki o masal günlerini bir yana bırakırsa, geçici süreler için bile olsa, karada geçirdiği zamanları hep bir karabasan olarak anımsamıştı yıllar boyunca. Gelgeç sevgililer, çirkin insanlar, pis yataklar, limanların nem ve tuzlu balık kokan kötü meyhaneleri, hep surat asan, kapısını yüzüne kapatan bir kadın, ondan sadece pahalı hediyeler ve bol harçlık bekleyen bir kızdan oluşuyordu gemisinin dışındaki dünya.

Oysa, sürekli olarak yaşamak üzere ilk kez bir gemiye ayak bastığı günlerde üzerine çöken o korkunç yalnızlık duygusu da aslında şimdi hissettiğinden daha farklı değildi.

Hepsine alışılıyordu. Bir süre, iğne ile uyuşturulmuş diş ağrısı gibi varlığını unutuyordu insan, kalabalığın, yalnızlığın, pisliğin ve bütün çirkinliklerin. Hatta güzellikler bile bir sis perdesi arkasında görünmez oluyordu.

Bir zamana kadar.

Sarhoşluklar, kavgalar, kara sevdalar, cinayetler, derken, manometre hızla yükseliyor, kazan patlama noktasına geliyordu. İşte tam o noktada öğrenmişti dayısının öldüğünü ve Yenifoça'daki evi ona bıraktığını. Tam zamanıydı, çıldırmak üzereydi çünkü, ya da kendisini öldürecekti.

Büyük bir hevesle hemen emekliliğini istedi. Her şeye yeniden başlayacaktı. Karısından ayrılalı epey oluyordu. Zaten çoktandır kızı da boşlamıştı onu. Annesi, o nankör ve nemrut kalık kızıyla yaşıyordu. Eskiden kalan hiçbir şey bırakmayacaktı yaşamında. Belki bir tek Beykoz'daki ev. Kışın başını sokacağı başka bir yer olmadığı için. Neyse ki, orada da artık pek kimsesi yoktu, arkadaşlarının her biri bir tarafa dağılmıştı.

Ama alışabilecek miydi bu yepyeni hayata? Öylesine korkuyordu ki... İlk gün, kaptanla ve arkadaşlarıyla vedalaştıktan sonra, bir daha dönmeyeceği gemisinden ayrılıp ölene kadar yaşayacağı karaya ayak basarken, birden bir yılgınlık hissine kapılmıştı. Neredeyse, salya sümük, "Ben vazgeçtim, dönmek istiyorum!" diye ağlamaya başlayacaktı. Sonra, beklemekten sıkılan taksi şoförünün öfkeli korna sesi onu gerçeklik dünyasına döndürmüştü.

Ama işte, hiç olmayacak şey olmuş, hiç alışamayacağını düşündüğü bugünkü yaşamına farkında bile olmadan sıkı sıkı sarılmıştı. Şimdi de geri dönmekten ödü kopuyordu.

Kırk altı yaşında emekli olmaya karar verdiğinde yeniden evlenmek de var mıydı aklında? Geriye dönülebilse, belki sadece onunla evlenmeyi düşünebilirdi. Oysa bu fırsatı kaçırmıştı. Geriye dönmek olanaksızdı. Onu tanıyıncaya kadar ve ondan sonra, kadınlar ve oğlanlar sadece cinsel bir meta olarak çıkmışlardı karşısına ve o da onlara kendisine tattırdıkları zevkler ölçüsünde değer vermiş, bedellerini ödemiş, bedelleri kadar yer açmıştı yatağında. Çok kez de tiksinti duygusuydu arkalarından belleğinde kalan, bir çöplük görüntüsüydü. Yeniden başlayacağı yaşamında artık temizlikler olsun istiyordu. Buraya yerleştiği günden beri, bilinçli olmasa da, belki de bu yüzden yaşamını keşişler gibi sürdürmeyi yeğlemişti.

Bir gün yeniden evlenir miydi? Böyle bir şey olursa, açıkça söylemekten çekinirdi ama, ona geçmişi anımsatmayacak, yepyeni ve galiba çok genç birisi olsun isterdi. Şu bakkalın kızı gibi biri örneğin... Neden olmasın?

Ama ya dayısı? Onun güçsüz bir erkek olduğunu biliyordu. Kadınlarla olan bütün ilişkilerinin düşsel yakınlıklar olduğunun kanıtları elinin altındaydı. Ama yine de... Ya yazdıkları doğruysa... O kızla bir şeyler yapmışlarsa? Kendisinin bile çirkin diye nitelendirebileceği bir şeyler yapmışlarsa? O zaman ne olacaktı?

"Ben de kendime dert arıyorum galiba!" diye söylendi içinden."Olmayacak duaya amin demenin sırası mı!"

Yöneticilerin evinin önünde eski sarı Volvosundan inerken bunlar geçiyordu aklından.

***

Âdet olduğu üzere, bahçe kapısının önünde sarılıp öpüştüler. Sevimli bir insandı yönetici. Balıklarını kızartırken, *vakti kerahatın* geçmekte oluşundan hafifçe yakınarak,

– Dayınız öyle pek içkici değildi, ama ne zaman içeceğini, ne kadar içeceğini iyi bilirdi, dedi.

En iyisi galiba yöneticinin geç kaldığını ima eden sitemini anlamazdan gelmekti. Kadehini eline alarak,

– Dayımın ruhuna içelim o zaman, dedi. İlle masaya oturmak şart mı?

Birer yudum içtiler.Yönetici,

– Haklısınız, ama zaten her şey hazır, dedi. Hadi artık buyurun. Mezelerden başlayabiliriz...

Kocasının duman ve koku çıkarmayan özel bir ızgarada pişirdiği kocaman peygamberbalığı ile iri iri barbunyaların yanı sıra, "Zahmete girmeyeceğim!" demiş olmasına karşın, göz kamaştırıcı bir sofra düzenlemişti yöneticinin karısı. İsimlerini bile bilmediği çeşit çeşit mezeler, dolmalar, beğendiler, ezmeler, nefis bir salata ve turşu.

Ev sahibinin gösterdiği yere geçip oturdu. Buradan deniz daha iyi görünüyordu. Yöneticinin karısı,

– Siz de iyi içiyormuşsunuz, duyduğuma göre, dedi.

"Kimden duydunuz?" diye sormadı. Buraya gelirken sorguya çekileceğini hesap etmişti zaten.

– İnsan deniz kenarında olur da içmez mi! diyerek geçiştirmeye çalıştı.

– Bakın bunda haklısınız, dedi yönetici. Ben de buraya gelince azıyorum. Hanım öyle söylüyor! Dayınız da öyle derdi. Bir kere Kalamış'taki evinde konuk etmişti bizi. Siz tabii bilirsiniz, bana sorarsanız, doğrusu, orası buradan çok daha güzeldi. Geniş, ferah, bakımlı. Deniz ayaklar altında. Ama "İstanbul benim resmî mekânım, orada kendimi hep kürsüde ders veriyormuş gibi hissediyorum!" demişti rahmetli, bir gün. Bu yüzden orada, hele tek başına olduğu zaman, içki içmek içinden gelmiyormuş...

– Kendi açısından haklıydı tabii. Doğrusu ben onu hiç içki içmez bilirdim. Bana gelince... denizde, günler haftalar, hatta bazen aylar boyunca, denizden ve gökyüzünden başka bir şey görmeden yolculuk etmek zorundaysanız, özel ve resmî mekânlarınız birbirine karışır...

Tabaklara servis yapmakta olan yöneticinin karısı, konuşmalara pek katılmamakla birlikte, onları ilgiyle dinlemekteydi,

– Dayınız burasını en çok neden seviyordu biliyormusunuz, diye söze karıştı. Belki gençlik günlerini anımsadığı için... Buradaki kolarda çalışmışmış yıllar önce... Nostaljik bir duygu... Tabii, çiçekleri çok seviyordu. Gerçi Kalamış'taki köşkünün bahçesi bir harikaydı ama aslında, bana kalırsa, burada, tek başına, kendi istediği gibi bir bahçe yapmıştı da ondan burasını daha çok seviyordu. Kimseyi karıştırmamıştı işine. "Tam istediğim gibi, deli dolu bir bahçe oldu burası!" diye sevinirdi.

– Biz karıştırdık da iyi halt ettik! dedi yönetici. Karman çorman bir şey oldu çıktı! Ama açıkçası, dayınızın çiçeklere bakışı çok başka türlüydü..."Onlar, yaşamdan kopmamamı sağlayan göbek bağlarım. Onlarla bütünleşiyoruz. Onlar toprağa kök salarken, beni de evrenin derinliklerine götürüyorlar. Her bahar, buraya geldiğimde, onlar yeniden yaprağa ve çiçeğe durduklarında, ben de

yeniden yeşermeye başlıyorum..." derdi. Bahçenizdeki bütün çiçekleri, bütün ağaçları kendisi seçmiş, kendi elleriyle dikmiştir. Tarhlar arasındaki karo taşlarını bile kendi elleriyle yerleştirmiştir. Bunları yaparken, galiba hep sizi düşünürdü...

Dayısı bu kadar şiirli konuşur muydu? Sanmıyordu, ama yönetici şair adamdı, elbette öyle anlatacak, olaya o gözle bakacaktı.

Yönetici,

- Ama benim için durum biraz daha farklı, diye sürdürdü konuşmasını. Benim de, eşimin de bahçeyle uğraşacak vaktimiz olmadı. Bir bahçe mimarı arkadaş düzenledi. O da kendi zevkine göre bir şeyler yaptı işte! Elbette burada, deniz, manzara, bahçe, her şey çok güzel, ama bunlar, bizim İzmir'deki evimizde de var. Biz Karşıyaka'da, Bostanlı'da oturuyoruz. Sahilde. Arka tarafımız bahçe. Ne var ki, İzmir, bir büyük kent. Sabahları gazete almaya gitmek için bile giyinip kuşanmak gerek. Oysa burada, görüyorsunuz işte, sırtınıza bir tişört, ayağınıza bir şort geçirdiniz mi, tamam. Konuk bile ağırlayabiliyorsunuz. Burasının en çok işte bu rahatlığını seviyorum!

Ciddi sayılabilecek bir şekilde giyinmiş olan konuğuna, kendi kılıklarını bağışlatmak için söylüyordu galiba bu sözleri. Gerçekten de karı koca, yöneticinin dediği gibi, birer tişört, birer şort, ayaklarında birer keten ayakkabı, son derecede rahat kılıktaydılar.

- Haklısınız, dedi o da. Yazlıkta olmanın en iyi taraflarından biri bu galiba. Kılıklarına bakarak bir kapıcıyla bir bakanı ayırt edemez insan denizde!

- Bakan deyince, peki, memleketin halini nasıl görüyorsunuz, dedi yönetici, konuşmanın akışını özellikle değiştirmek isteyerek. Siz uzun süre yurtdışında bulunduğunuz için, belki bizden daha iyi görüyorsunuzdur olan bitenleri... Dışardan bir bakışla...

Ne diyebilirdi?

- Evet, dedi. Tuhaf şeyler oluyor.

- Yalnız tuhaf mı? 12 Eylül öncesine döndük. Daha da beter. Solcuları ezdiler ya, şimdi de başımıza köktendinciler, ülkücüler tebelleş oldu. Kıbrıs sorunu falan derken, bir de güneydoğu sorunu

çıktı başımıza. Kan gövdeyi götürüyor. Kürtler, Türkler, ağalar, aşiretler, PKK'lılar, askerler, özel timler, korucular, öğretmenler, kadınlar, çocuklar, gençler, yaşlılar...

Bunların hepsini biliyordu. Ama o bütün bunların dışındaydı ve kimse onun kılına dokunamazdı burada. Herkes kendi başının çaresine baksın... Ayrıca, dayısının ileri sürdüğü gibi, belki de bir tümcesinin bile değiştirilmesi olanaksız olan bir senaryonun yeniden sahnelenmesinden başka bir şey değildi olan bitenler, öyleyse üzülmeye de gerek yoktu.

- Benim depremden çöken duvarı tamir için gelen çocuklardan birl Kürtmüş, dedi, bir şeyler söylemiş olmak için. Erzurumluymuş ikisi de. Liseden arkadaşlarmış. İkisi de iyi çocuklardı. Türk olanı özel time girmek istiyormuş. Kürt olanı da polis olmak istiyormuş.

Yöneticinin karısı,

- Boşuna uğraşmasın, dedi. Yapmazlar!

- Gördünüz mü, dedi yönetici. Memleketi işte böyle biz kendi elimizle parçalıyoruz...

Bir sessizlik oldu. Yöneticinin karısı, onun politikadan pek hoşlanmadığını, kocasının konuşmasından sıkılmış olabileceğini hissederek, yemekleri işaret etti:

- Hadi, buyurun... Acıkmadınız mı daha?

Yemeğe başlarken kaldırdığı ilk kadehten bir yudum daha aldıktan sonra, oruç bozar gibi, büyükçe bir parça yeşil domates turşusu attı ağzına,

- İnanılmaz bir şey bu! dedi. Nereden buldunuz hanımefendi bu mevsimde bu nefis turşuyu?

Yöneticinin karısının kendisine özel bir yöntemle hazırladığı turşu, üç günde oluyormuş.

- Dayınız da çok severdi bunu, dedi kadın. Çok kolay. İsterseniz size tarifini veririm. Duyduğuma göre siz de güzel yemek yapıyormuşsunuz! Hani derler ya, oğlan dayıya, kız halaya çekermiş... Onun gibi görünüşte pısırık bir adamdan hiç beklenmez ama belki de, gençliğinde, dağda bayırda dolaşırken edindiği deneyimler-

den olsa gerek, dayınız bayağı güzel yemek pişirirdi. Güzel içki sofrası hazırlardı.

Şaşırdı:

– Dayım mı, dedi. Hayret! Bunu hiç düşünmemiştim. Bana gelince, gerçi, bir gemicinin de her konuda başının çaresine bakması gerekir ama ben, yemek konusunda pek yetenekli sayılmam. Kim söyledi size güzel yemek pişirdiğimi?

– Geçen gün bakkalın karısıyla konuşuyorduk da, "Bekâr ama maşallah kendisine bakmasını biliyor!" dedi sizin için. Aldığınız malzemeden belli oluyormuş. Herhalde bu yüzden yeniden evlenmeyi düşünmüyorsunuz!

Böylece de balıklama girmiş oldular konuya.

– Yok canım, yeniden evlenecek olsam, herhalde karım iyi yemek pişiren biri olsun diye ısrar etmemi Şaka bir yana, evlilik konusunda, hani ne derler, insan bir kere sütten ağzı yanınca, yoğurdu üfleyerek yiyor! Onun için...

Yönetici bu arada balık servisi yapıyor, konuşmalarla ilgili değilmiş gibi görünüyordu. Karısı, biraz her şeyi bilen, biraz hoşgörülü, biraz da meraklı bir tavır takınarak,

– Sizin gibi bütün yaşamı uzak denizlerde, heyecanlı serüvenler içinde geçen bir insanın bizimki gibi durağan bir yaşamı benimsemesinin kolay olmadığını kabul ediyorum, dedi. Ama artık her şeyi geride bıraktığınıza göre, kendinize yeni bir yuva kurmayı düşünmelisiniz...

– Öyle mi diyorsunuz?

– Değil mi?

Olumsuzluk belirten bir şekilde başını salladı:

– İlk zamanlarda hoş ve heyecanlı bir serüvendi belki uzak yolculuklara çıkmak, yeni ve egzotik limanlar görmek, yeni insanlarla birlikte olmak, babamın beni denizcilik okuluna yazdırırken dediği gibi, her limanda değişik sevgililer edinmek; ama dışardan olağanüstü görünen, bitmesi hiç istenmezmiş gibi gelen bu serüven, giderek can sıkıcı bir tekdüzeliğe dönüşüyor. Bu tekdüzeliği parça-

lamak hiç de kolay değil. Zayıf taraflarımı biliyorum, hem artık her şey için çok geç. Öylesine kabuk bağladım ki, bir kadınla yeniden uzun süreli bir birlikteliği göze alamam...

– Durun bakalım... Evlilikten çok şey bekliyorsunuz galiba! Kendi kendisine yeterli bir erkeğin, sizin gibi her şeyi görmüş geçirmiş bir insanın tek gereksinmesi, onu "Tanrı Baba" bilecek bir eştir, bana sorarsanız!

– Öylesini nereden bulacağım?

– Ben birini buldum bile!

Sonra, gözünü, "Her şeyin farkındayım!" dercesine kırparak,

– Bizim bakkalınki bayağı hoş kızdır, diye ekledi. Sizi öyle bilecek, her şeyiyle size bağlanacak, saçını sizin için süpürge edecek bir kız. Çok temiz, dürüst ve duygulu bir kızdır bakkalın kızı...

Onun duraksadığını görünce, ümitlenerek,

– Siz de öyle bulmuyor musunuz? dedi.

Tahmini doğru çıkıyordu. Kızın anası kollarını sıvamıştı. Ağların ilmekleri sıkışıyordu çevresinde. Çaresizce,

– Gerçekten de sevimli bir kız, dedi. Ne var ki, benim için hayli genç... Bundan yirmi yıl önce olsaydı, arkadaşlık etmeyi düşünürdüm...

– Siz de o kadar yaşlı değilsiniz canım!.. Kız da pek küçük sayılmaz, yirmi sekiz yaşında. Tam size göre! Kaldı ki, erkek için yaş sorun değil. Hadi hadi! Sultanlıktan vazgeçmek istemiyorsunuz da ondan. Ah siz erkekler! Horozlar gibi gözünüz çöplükte! Dayınızdan örnek alıyorsunuz anlaşılan!

Fırsatın eline geçtiğini düşünerek,

– Doğru mu gerçekten, dedi. Dayımın birçok kadın arkadaşı varmış... Onlarla da tanışmış mıydınız?

– Tam bir yaşlı kurttu o!

– Gerçekten mi? Ben de sanıyordum ki...

Karı koca, anlamlı anlamlı bakıştılar.

– Bizimki takılıyor, dedi yönetici. Dayınız tanınmış bir adamdı. Birkaç kez buraya, Menemen'deki kazılarla ilgili olarak onunla rö-

portaj yapmak üzere gazete ve televizyonlardan güzel güzel hanımların, muhabirlerin geldiğini biliyorum... ama onlar dışında...

Yöneticinin karısı da, kocasının kaş göz işaretleri üzerine "Sanmam," der gibi başını sallayınca ısrar edemedi. Başlangıçta sadece Nevnihan'dan söz etmeyi planlamıştı. Genç kadının hayli gizemli sözlerini ve tavırlarını belki yönetici ya da karısı çözümleyebilirdi. Ancak ilgisini değişik bir biçimde yorumlayabileceklerini düşünerek, tuhaf bir çekingenlikle o konuya giremedi. Buna karşılık, iki kadeh arasında, önce hiç sözünü etmemeye karar vermişken, pat diye, bulduğu billur küreyi anlattı; sadece ihtiyatlı davranarak, kürenin olağanüstü niteliklerine değinmekten kaçındı.

Yönetici şaşırmış görünmedi:

– Burası, bildiğiniz gibi, arkeologların pek rağbet ettiği bir tarihi SİT alanı, dedi. Bakıyorsunuz, çocuklar bile, ellerinde gerçek antik taşlar, sikkeler, mücevherler, ortalalıkta dolaşıyor, turistlere satmaya çalışıyorlar... Bizim arsaya da bu nedenle imar izni alıncaya kadar göbeğimiz çatladı.

Olayın gerçek boyutlarını kavrayamamış olduğu anlaşılıyordu yöneticinin, belki de bu yüzden, başlangıçta verdiği gizlilik kararını unutarak,

– Ama bulduğum bu küre, bu falcı küresini andıran nesne, sıradan bir tarihi eser değil, sıradan bir antika mücevher taşına benzemiyor, dedi. Garip nitelikleri var. Neredeyse canlı gibi bir şey...

Bundan da etkilenmişe benzemiyordu yönetici,

– Dayınız da söz etmişti bana öyle bir küreden, dedi. Çok iyi anımsıyorum, ölümünden on, on beş gün önceydi. Bizde, yemekteydik...

Yöneticinin karısı,

– Nasılsa yalnızdı o akşam, diye araya girdi.

Kadın bir şeyler daha söyleyecekti galiba, ama yönetici onu duymamış gibi sözünü kaldığı yerden sürdürdü:

– Dayınız o küreyi eski kazı yerinde bulduğunu söylemişti. Şu çöplüğe dönen yerde. O tarafta dolaşıyormuş. Çukurun içinde parlak bir şey görmüş. Merak edip aşağı inmiş. Taş bir merdiven

vardır, orada. Beni silah zoruyla sokamazsınız o çukura, ama dayınız, ne de olsa bir arkeolog, ayrıca, nur içinde yatsın, meraklı bir adamdı. Biliyorsunuz, feci bir kaza sonucu kendisi de orada öldü... Bulduğu şeyin, bir zamanlar bu civarda hüküm süren Frigya krallarının bir çeşit süs aracı olarak kullandıkları parlak taşlara benzediğini söylemişti. Demek, bir tane de siz buldunuz? Hem de aynı yerde!

Şaşırdı. Dayısının o taş hakkında böyle düşünmesi inanılacak gibi değildi. Meğer ki özel bir nedenle gerçeği gizlemek istemiş olsun. Onu çadır-büfedeki küçük kızdan aldığını biliyordu. Karşılığında verdiği milyonluk banknotlar hâlâ duruyordu kızın cebinde. Yoksa küçük kız yalan mı söylemişti? Dayısına verdiğini söylediği küreyi, Nemrut limanının orada değil, belki de eski kazı yerinde bulmuştu. Dayısının cesedine de oralarda gezinirken rastlamış değil miydi?

Heyecanlanarak,

– Peki, dayım o nesneyi size gösterdi mi, dedi. Nasıl bir şeydi? Ne yaptığını söyledi mi size? Nereye sakladı acaba?

– Hayır. Bize göstermedi. Zaten üzerinde pek fazla durmadık. Müzeye teslim etmiş olsa gerek... Dayınız kamu malları konularında çok titizdi.

Bu bir dokundurma bile olsa, anlamazdan geldi. Aynı şeyden söz ettiklerinden emin değildi. Dayısının bulduğunu söylediği taşın kendisininki gibi inanılmaz güçleri, anlaşılmaz büyülü özellikleri var mıydı bakalım? Gerçi, o eski kazı yerinde aynı kristal küreden iki tane bulunması çok büyük bir rastlantıydı, daha önce kimsenin dikkatini çekmemiş olması da tuhaftı, bu bakımdan iki ayrı taş olduğunu düşünmek yanlıştı, ama o yine de kendi küresinin farklı bir küre olduğuna inanmak istiyordu.

Yöneticinin düşündüğü gibi, dayısı eğer bulduğu, ya da küçük kızdan satın aldığı taşı müzeye teslim etmişse, arkeolojik değeri ve anlamı dışında bir özelliği yok demekti o taşın, aksi halde elinden çıkarmazdı. Yaşamın gizi üzerine, kendisine biraz saçma da gelse, önemli kuramlar üretmiş bir insanın, o billur topun insanı şaşkına çeviren olağanüstü niteliklerini anlamaması, fark etmemesi olası değildi. O zaman da onu rastgele bir yere koymaz, hele de çöplüğe dönmüş bir çukurda saklamazdı.

O halde, kendisinin bulduğu ile dayısının sözünü ettiği farklı şeylerdi; ama eğer öyleyse, dayısı o gizemli küreyi nereye saklamış olabilirdi? Bir banka kasasına koymuş olabilir miydi? Yenifoça'da sadece bir tek banka vardı, Ziraat Bankasının küçücük bir şubesi. Kiralık kasalarının bulunduğunu da sanmıyordu. Menemen'e, Aliağa'ya, ya da Eski Foça'daki bankalardan birine götürmüş olabilirdi tabii, ama elinde o billur topla bankaya girerken gözünün önüne getiremiyordu dayısını. Öte yandan, dilini de pek tutamadığı anlaşılıyordu. Yöneticilerle konuştuğuna göre, bir başkasına da anlatmış olabilirdi. Örneğin, o entelektüel sevgililerinden birine, daha doğrusu, mektubunda adını karalamış olduğu sevgilisine...

Birden aklına başka bir olasılık geldi. Onun eski kazı yerinde bulduğu küre dayısınınki idiyse, ya da aynı özelliklere sahip bir küre idiyse ve dayısının üzerinde de onunkine benzer bir etkl yaptıysa, yaşlı adam, ondan kurtulmak, başından atmak için, bulduğu yere, ya da küçük kızın bulduğunu söylediği yere götürüp atmış olamaz mıydı?

Yöneticinin karısı, kendi icadı yaz turşusundan biraz daha alması için tepeleme hıyar dolu tabağı önüne sürerken, onun dalgınlaşmış olduğunu görünce,

– Dayınızın ilginç düşünceleri vardı, dedi. O gece burada, bu taraçada oturmuş, hem içiyor, hem sohbet ediyorduk. Hiç unutmuyorum, "Adeta canlı gibi bir şey, dokunduğunuz zaman, parmaklarınızın ucunda ancak bir canlıda, dahası bir kadında, genç ve güzel bir kadında bulunabilen bir sıcaklık, bir soluk alıp verişin varlığını hissediyorsunuz... Hatta, konuştuğunu bile söyleyebilirim. Daha doğrusu sıcaklığını öyle ayarlıyor ki, bir dilsizin dudak işaretlerini okur gibi, ne demek istediğini anlıyorsunuz!" demişti.

Önce buz kesildi, sonra sırtından terler boşandı. Demek, "Genç ve güzel bir kadında bulunabilen bir sıcaklık, bir soluk alıp verişin varlığını hissediyorsunuz..." demişti dayısı. Demek, onun yaşadıklarını dayısı da yaşamıştı. O halde düş görmüş değildi. Yanılsama değildi.

Yönetici,

- Abartılı konuşmaktan hoşlanırdı rahmetli, dedi. Hatta biraz da takılmıştım. "Seni evlendirelim Hocam, bakıyorum artık cam parçalarıyla aşna fişnaya başlamışsınız!" demiştim.

Yöneticinin karısı yüzünü buruşturdu, duyulur duyulmaz bir sesle, "Münasebetsiz!" diye mırıldandı. Oysa o, yöneticinin söylediklerinden fazlasıyla etkilenmişti.

- Demek, canlı gibi bir şey, öyle mi? dedi. Neden bu izlenimi edindiğini de söyledi mi?

Yönetici gülerek,

- Yo! dedi. İşi ciddiye almıyordu. Fıstık gibi bir şey olduğunu söylemişti, o kadar!

Şaşkınlığının nedenini anlamalarından korkarak,

- Çiçeklerle, hayvanlarla konuşmak neyse ne de... Camdan bir küreyle konuşmak... Biraz farklı bir şey! dedi. Cidden öyle mi dedi?

- Aynen öyle söyledi, diye kocasını doğruladı yöneticinin karısı. Çok da içkili değildi. Ben simgesel tarzda konuştuğunu düşünmüştüm, ama bizimki "Ciddi konuşuyor" diye kaş göz işareti yapınca, baktım, gerçekten de şaka yaptığı falan yoktu. Bayağı heyecanlıydı...

- Demek, konuşan bir küre, dedi bu kez şaşkınlığını gizleyemeden. Bin Bir Gece Masallarındaki Alaqttin'ln Lambası gibi bir şey desenize!

- Artık, bilmiyorum... Bizimki dalga geçmeye başlayınca dayınız da işi şakaya döktü. Küre, canı istediği zaman gerçek bir kadınmış gibi görünüyormuş gözüne. Çok işveli bir kadın olarak... Hatta bize nasıl olduğunu anlattı. Esmer, otuz yaşlarında, çok güzel, çok hoş bir yaratıkmış!

Yönetici gülmeye başladı:

- Fazla düş gücü yoktu dayınızın, dedi. Onun tanımını yaptığı genç kadın, son günlerinde yanından hiç ayrılmayan sekreterinden başkası değildi...

- Gerçekten de hoş bir kadındı Mareike, diye tamamladı yöneticinin karısı. Hollandalıydı ama çok iyi Türkçe konuşuyordu.

Fransızcası ve Almancası da vardı. Asıl antropoloji dalında uzmanmış. Aynı zamanda bilgisayarcıymış. Sekreter değildi tabii, siz bizimkine bakmayın, kıskançlığından öyle söylüyor, dayınız onun için çok iyi bir araştırıcıdır, derdi. Laf aramızda, dayınıza da hayrandı hani!

– Antropolog ve bilgisayar uzmanı bir sekreter, öyle mi? dedi yeniden kendisini toplayarak. Ama benim bildiğim kadar dayım bu konularla ilgilenmezdi...

– Yok, yok, dedi yöneticinin karısı. Dayınız değil, Mareike ilgiliymiş dayınızın üzerinde çalıştığı konuyla. Amerikan dergilerinden birinde yayımlanan bilimsel bir makalesini okumuş, o sırada o da Amerika'daymış galiba, kalkıp buraya gelmiş.

– Bu yabancı entelektüel kadınlar bir tuhaf oluyorlar, ne dersiniz? dedi yönetici. Bizimkilere hiç benzemiyorlar...

– Kadınlarımıza iftira etmeyin, dedi yöneticinin eşine yan gözle bakarak. Hanımefendi o söylediklerinize taş çıkartır...

Yüzü hafifçe kızardı ev sahibesinin, konuşma tonu çocuklaştı.

– O kadar da değil canım, dedi. Siz de dayınız gibi abartmalı konuşmayı seviyorsunuz...

– Hiç de öyle değil...

– Teşekkür ederim. İnşallah bizimkinin kulağında kalır söylediklerinizi...

Yönetici dalgınca dinliyordu.

– Peki, siz hiç konuştunuz mu o kadınla? Neymiş üzerinde çalıştıkları konu?

– Bir şeyler anlattılar ama doğrusu pek anladığımı söyleyemem. Yaşamın oluştuğu sıralarda hücre yapılarını biçimlendiren birtakım şifrelerden falan söz ettiydiler...

Yönetici söze karıştı:

– Dünyanın yaratılışı, yaşam süreci, yeniden doğuş falan gibi bir şeylerdi sanırım... İnsanları yöneten birtakım önceden yazılmış senaryolar bulunduğunu, insanların tekrar tekrar aynı oyunu oynayan kuklalar olduklarını ileri sürüyordu dayınız...

– Réincarnation! diyerek pekiştirdi yöneticinin karısı. Gerçekten de son günlerinde garip fikirleri vardı dayınızın." Benim bu ikinci

dünyaya gelişim," diye tutturmuştu. Bir dahaki gelişinde, gece bekçisinin köpeği Karlos'a benzemek istermiş ama bu olanaksızmış. İnsanlar yazgılarını değiştiremezlermiş!

Yönetici dalga geçmeyi sürdürüyordu:

– İlk gelişinde herhalde bir yerlerde kraldın, dedim ona. Öyle değilmiş. İlk gelişinde de arkeologmuş, bir yabandomuzunun saldırısına uğrayarak ölmüş... Şimdi düşünüyorum da, falcı gibi konuşmuştu o akşam... Kendi ölümünün nasıl olacağını biliyor gibiydi...

Falcılar da öyle cam fanuslardan yararlanmazlar mıydı?

– Peki, ilk kez ne zaman yaşamış olduğunu da söyledi mi? Hangi çağdaymış?

– İki milyar yıl önce! O zaman da her şey bugünkünden farksızmış!

Bu kez yöneticinin karısı da gülümseyerek başını salladı:

– Tabii bizi fazla saf yerine koyuyordu ama söylediklerine galiba biraz da inanıyordu. O antropolog kadının çok etkisindeydi sanırım.

– Ne oldu o kadın?

Yönetici,

– Hocanın beklenmedik âni ölümü hepimizi öyle sürsmıştı ki onunla ilgilenmek aklımıza gelmedi, dedi. Çok üzgündü kadıncağız. "O çöplük çukurundu ne arıyordu!" deyip duruyordu.

Sorun sanki dönüp dolaşıp o eski kazı çukurunda toplanıyordu. Gerçekten de dayısının o çukurda ne işi vardı? Elektrikçinin dediği gibi, çöp dökmeye gitmiş olabilir miydi oraya, gece vakti, o saatte?

Duraksadı,

– Dayımın gerçekte nasıl öldüğüne dair kesin bir bilgim yok, dedi. O tüyler ürpertici kaza, yani çok korkunç, inanılacak gibi değil... O çukuru biliyorum. Derinliği sekiz on metre var. Gerçi gece karanlıkta görmemiş olabilir, ama kokusunu da mı duymadı? Sonra, kenarına iyice yaklaşmadıkça insan oradan aşağı nasıl düşer, doğrusu çok merak ediyorum...

Yönetici şaşkınca baktı yüzüne,

– Demek duymadınız? dedi. Ölüm raporunda tabii kazadan söz ediliyordu ama... Düşmeden ötürü değil.

– Biliyorum, dedi. Düşünce yaralanmış, ayağı kırılmış, kan kokusuna gelen yabandomuzları...

– Öyle değil, dedi yönetici. Resmi makamların söylediğine göre, olay çukura düşmeden önce olmuş. Gece ormanda gezinirken bir yabandomuzunun saldırısına uğramış, ondan kaçmak isterken yuvarlanmış eski kazı çukuruna. Domuzlar zavallı adamcağızın üzerine daha sonra üşüşmüş olsalar gerek. Bizim elektrikçi ertesi gün akşama doğru tesadüfen bulduğunda, ceset tanınmaz haldeymiş.

Dayısının yine de gerçek olup olmadığından emin olamadığı sevgilisine yazdığı mektup geldi aklına,

"Domuzlar," diye mırıldandı içinden. "Ne biçim domuzlardı acaba bunlar?"

Yönetici,

– Resmi açıklama öyle ama jandarma komutanı dayınızın bir cinayete kurban gitmiş olabileceğinden de kuşkulanmıştı, dedi.

Şaşkınlığı giderek artıyordu. Gece bekçisi de aynı şeyi söylemişti.

– Cinayet mi, dedi. Kim, niye öldürsün ki dayımı? Meğer ki üzerinde çok para taşıyor olsun...

– Eğer bir cinayet söz konusu ise, bunun para yüzünden işlenmiş olmadığı kesin, dedi yönetici. Cüzdanı olduğu gibi duruyormuş şortunun arka cebinde. Epeyce bir para, Türk parası ve döviz olarak, sonra banka kredi kartları falan da varmış. Hiçbirisine dokunulmamış. Garip olan, gece bekçisinin sözleri... O gece, dayınızın yanında bir konuğunun olduğunu iddia etmişti. Bir erkek. Yabancı birisiymiş. İngilizce konuşuyorlarmış...

Soluğu kesilmiş gibi, güçlükle yutkunarak,

– Bana da öyle bir şeyden söz etti, dedi. Dediği doğruysa, kavga ediyorlarmış üstelik. Kazı yapanlardan birymiş adam. Ama inanmadım ben. Dayım ne diye kavga etsin?

– Biz de öyle düşündük. Bekçi herhalde televizyondaki konuşmaları işitti, karıştırdı.

Ne diyeceğini bilemiyordu, ama ya doğru söylüyorduysa bekçi? Katil, ya da katiller, kızıl saçlı adamla o kadın, yani Nevnihan olabilir miydi?

Rakısından büyük bir yudum içti, alnında biriken terleri peçetesiyle kurulayarak,

– Yani kıskançlık cinayeti falan olabilir mi? dedi. Dayımla sekreteri arasında bir ilişki var idiyse...

Yöneticinin karısı, zoraki bir şekilde güldü:

– Yok canım, dedi. Daha neler... Burada anlatılan her dedikoduya inanılacak olsa...

– Peki, domuzlar pek mi âni saldırmışlar? Kaçamadığına göre...

– Adli tabip öyle tahmin etti. Düşmeden önce birisinin arkasından bıçakla saldırmış olabileceği olasılığı da düşünüldü, ama hem bunun için görünüşte bir sebep bulunmadığından, hem de domuzların açtığı yaralar yüzünden böyle bir şeyi tespit etmenin hemen hemen olanaksız oluşu nedeniyle, bunun üzerinde fazla durulmadı. Ayrıca, adli tabip, çok genç ve deneyimsiz birisiydi...

– Ya Karlos... Yardımına koşmamış mı?

– Siz Karlos'a bakmayın, onunki kuru gürültü, dedi yöneticinin karısı.

– Peki, otopsi yapılmadı mı?

– Yapıldı. Ama Foça'da öyle ileri teknolojl uygulamak olanaksız, bilirsiniz. İşte, öyle üstünkörü bir otopsi. Savcı, cinayetten kuşkulanacak bir sebep olmayınca, cesedin İzmir'e gönderilmesine gerek görmedi. Anlayacağınız, bana kalırsa, olay tam olarak aydınlanmış değil.

Bir süre sustular, sessizce yudumladılar rakılarını. Güzelim peygamberbalığı soğumuştu. Yönetici, konuyu değiştirmek için,

– Siz denizcisiniz, dedi. Dünyayı dolaşmışsınız. Bu balığa başka memleketlerde de rastladınız mı?

– Benzerleri var ama isimleri farklı.

– Bir balığa peygamber balığı adı verilmesi aslında bir hayli tuhaf, öyle değil mi? dedi yöneticinin karısı.

– Bizim peygamberimizin çölde balık bulmuş olabileceğini sanmıyorum. Ama Musa peygamber, Kızıldenizi geçerken rastlamış olabilir böylesine...

Gülümsediler ve yine bir süre konuşmadılar.

Dayısının bir cinayete kurban gitmiş olabileceğine inanmıyordu. Kim, niçin öldürmüş olsundu ki onu... Gemiye gönderilen telsiz mesajında, elim bir kaza sonucu öldüğü yazılıydı. O derin çukura düşmüş olduğunu, yabandomuzları tarafından parçalandığını daha sonra öğrenmişti. Korkunç bir şeydi. İnanılmayacak bir sondu bu ve dayısı bu sonu önceden bilmişti. Bir önsezi miydi, evreni oluşturan n üstü bilmem kaç sıfırlı rastlantılardan biri miydi, yoksa, mektubunda ileri sürdüğü gibi, yaşamın başlangıcında yazılmış olan ve onun için yeniden sahneye konulan bir senaryonun gereği miydi? Senaryonun kendisiyle ilgili finalini kimden, ya da nereden öğrenmiştl acaba?

Sonra yöneticiyle karısının sözünü ettikleri Hollandalı sekreteri düşündü. Adı Mareike olmuş, Nevnihan olmuş, şu anda ne fark ederdi... Ama hâlâ o iki kadının aynı kadın olduğuna inanmak istemiyordu. İki kadın ve iki ayrı kristal küre vardı ortalıkta. Böylesi daha çok işine geliyordu, böyle olmasını istiyordu, böyle olması gerekiyordu...

Ev sahibi kadının bütün çabasına karşın, aklının hep aynı yerde takılı kaldığını belli edercesine,

– Sahi, dedi, dayımın Hollandalı sekreteri kaza sırasında neredeymiş? Sonra ne oldu, nereye gitti ?

Yönetici,

– Olay sırasında Mareike evde değilmiş, dedi. Kazı yerinde, ekip şefinin çadırındaymış... Açıkçası, ifadesi bana biraz kuşkulu görünmüştü, ama olay bir cinayet bile olsa, Mareike ile bir bağlantısı bulunabileceği düşünülemez.

Yöneticinin karısının başını sallayarak, kendi kendisine, "Bu hiç belli olmaz!" diye mırıldandığını duyunca meraklandı:

– Neşinden kuşkulanmıştınız ifadesinin? dedi.

– Mareike dayınızın yanında kalıyordu. Her nedense o akşam, kazı yerine gitmiş. Dayınızın cesedi bulunana kadar, yani ertesi gün akşama kadar arkeolojik kazılar yapan ekipteki arkadaşlarıyla birlikteymişler. Bu arada dayınızı hiç aramaması tuhafıma gitmişti; gerçi soruşturma sırasında, "Cep telefonuyla aradım, cevap vermedi," falan demişti ama giyimi kuşamı, her şeysi orada olduğu halde, eve uğramaması, dayınızın da kendisini aramayışından kuşkuya düşmemiş, merak etmemiş olması dikkat çekiciydi... Kimse bunun üzerinde durmadı. Yalnız, Mareike'nin bu olaydan çok etkilendiği, çok üzüldüğü, âdeta yıkıldığı belliydi. Üzüntüsünün içtenliğinden kuşkum yok. Sonra ne oldu, bilmiyorum. Herhalde memleketine dönmüştür. Bir daha da ondan haber almadık. Bir kart bile göndermedi.

Onlara Nevnihan'dan söz edip etmemekte hâlâ kararsızdı.

– Dayınızın üzerinde çalıştığı kitabın müsveddeleri de ortada yoktu, dedi yöneticinin karısı. Kadın alıp götürmediyse şaşarım. Bakarsınız, kendi çalışmasıymış gibi bir gün ortaya çıkarıverir! Bence bir araştırsanız iyi olur. Adamcağızın bunca emeği heba olmasa bari...

Dudaklarını ısırdı. Çok şaşırmıştı, söyleyeceklerinin gerçeklerle bağdaşıp bağdaşamayacağına bir türlü karar veremiyordu,

– O kadın burada, dedi sonunda, kendisini zorlayarak.

Anlamayarak yüzüne baktılar.

– Kim? Hangi kadın?

– Dayımın sekreteri olan. Nevnihan!

– Nevnihan mı? O da kim? dedi yönetici.

– Dayınızın sekreteri Türk değildi ki... dedi yöneticinin karısı.

– Bilemiyorum... Ama Mareike ile Nevnihan'ın aynı kadın olduğundan şimdi artık neredeyse eminim. Daha önce başka adla gelmiş olabilir buraya, ama şimdi Türk. Adı da Nevnihan!

– Olamaz, dedi yönetici. Ne diye değiştirsin adını? Hem gelseydi, mutlaka haberim olurdu. Bizimle arası çok iyiydi. Birlikte güzel günler geçirmiştik.

Omzunu silkti:

– İnsanlar değişebilir...

Sonra, genç kadınla karşılaşmasını ve konuşmalarını, kendi özel izlenimlerini atlayarak anlattı. Fizik özelliklerini de tanımlamakla birlikte, onu en çok etkilemiş olan ve onunla daha önceden tanışmış oldukları hissini uyandıran vücudundan, bakışlarındaki onu ürkütmüş olan derinlikten ve ona dokunduğu zaman hissettiği tuhaf boşluk duygusundan özellikle söz etmedi.

Karı koca büyük bir şaşkınlık içinde dinlediler. Yönetici, "Bu olanaksız," diyerek başını sallıyordu. Konuşması bitince, yöneticinin karısı düşünceli düşünceli yerinden kalktı, içeri gitti, bir fotoğraf albümüyle geriye döndü. Albümden, Eskifoça'daki bir lokantada çekilmiş olduğu anlaşılan bir fotoğraf bularak çıkarıp uzattı. Fotoğrafı görür görmez tanıdı,

– Evet, dedi. Hiç kuşku yok, bu o...

Dayısıyla Nevnihan yan yana oturuyorlardı. Kadın, kumlukta güneşlenirken gördüğü kadından biraz farklıydı, bu farkın ne olduğunu hemen anlayamadı ama Nevnihan'dı. Aradan geçen birkaç ay onu hemen hemen hiç değiştirmemişti. Fotoğraftaki kadın da göze çarpacak kadar soluk tenli, ama daha az kadınsıydı. Ya da ona öyle geldi.

– Siz, adının Nevnihan olduğunu söyleyen kadının sarışın olduğunu söylemiştiniz, dedi yöneticinin karısı. Gözleri de zehir yeşiliymiş... Oysa Mareike, fotoğrafta da gördüğünüz gibi esmerdi. Gözlerinin rengi de kahverengi. Hatta, bizimki, "Siz nasıl Hollandalısınız böyle!" diye takılmıştı, çok iyi anımsıyorum.

O zaman anladı farkın ne olduğunu.

– Saçlarını boyatmış olabilir, dedi. Sonra... Şimdi kadınlar renkli lens takıyorlar. Ben aynı kadından söz ettiğimizden eminim. Nevnihan da antropolog. O da bilgisayarcı. İkisini de görmüş, tanımış olanlar var. Gece bekçisi, çadır-büfedeki küçük kız, bakkalın karısı... Epeyce zamandır buradaymış. O da arkeologlarla birlikteymiş.

Yöneticinin karısı düşünceliydi. Bakkalın karısı ona Nevnihan'dan söz etmiş olabilirdi, bu yüzden aklı karışmıştı. Ne söyleyeceğini bilemiyordu.

– Sanmıyorum, o değildir, dedi yönetici, yeniden. Saçını boyatmış olabilir, tamam. Renkli lens de takmıştır. Evlenmiş, Müslüman olmuş, adını ve uyrukluğunu da değiştirmiş olabilir, o da tamam, ama buraya gelip de bize uğramaması olacak şey değil.

– Ama bu o... Meğer ki bir ikiz kardeşi olsun! Söylediğiniz gibi, belki daha önce adı Mareike olmuş olabilir, ama şimdi Nevnihan. Kendisi söyledi bana...

Dayısının, gerçekliği çok kuşkulu sevgilisine yazdığı mektuptaki karalanmış isim geldi gözlerinin önüne. Bu isim Nevnihan da olabilirdi, Mareike de. İki isim de aşağı yukarı aynı uzunluktaydı.

– Bu fotoğrafı alabilir miyim, dedi. Sonra geri veririm size...

– Önemli değil, dedi yöneticinin karısı. Sizde de kalabilir...

Mareike'nin, yukardaki evde, şöminenin üzerindeki gümüş çerçeveye yerleştirilmiş olan sevgilisinin fotoğrafına ne kadar benzediğini düşündü. Mareike'yi Mareike olarak ilk kez görüyordu. Sevgilisi de, Mareike de, birer fotoğraf çerçevesi içindeydiler ve saçlarıyla gözlerinin rengi epeyce farklı olduğu halde, elinde tuttuğu fotoğraftaki Mareike ile sevgilisinin resmi arasında küçümsenmeyecek bir benzerlik vardı.

***

Yukarı çıkarken o kadar dalgındı ki, az kalsın, hayli ilkel bir biçimde açılmış olan toprak yolun kenarındaki bayırdan aşağı yuvarlanıyordu. Bakkal dükkânının bulunduğu dönemeçte Karlos yine havlayarak karşıladı onu. Görevini yaptığından o kadar emin, o kadar sevinçliydi ve bu yüzden arabanın o kadar yakınında koşuyordu ki, çarpmamak için son derecede dikkatli kullanmak zorunda kaldı direksiyonu.

Bu Karlos, dayısının mektubunda sözünü ettiği Karlos'tu, ama dayısı bir entelektüel alışkanlığıyla, Carlos şeklinde yazıyordu. O gece dayısına bir yabandomuzu saldırmış olsaydı, Karlos yardımına koşmaz mıydı acaba? Yöneticinin karısının söylediği gibi ödlek bir köpek olarak düşünemiyordu onu.

Evden çıkmadan önce, dayısının mektubunda yazdığı gibi hazırlamıştı hayvanın yemeğini, eve döner dönmez de yine vak-

tiyle dayısının yapmış olduğu gibi, beton yolun sonuna götürüp bıraktı. Karlos, üzerine kemik parçaları konulmuş bulunan makarnadan oluşan yemeği büyük bir iştahla yalayıp yuttu.

Yaşam sürüyordu. Bütün karmaşıklığına, bütün iç içeliğine karşın, bir de bakıyordunuz, insanların iç dünyası kadar, olayların akışı da, sanki gerçekten, dayısının savunduğu gibi, önceden kesilip biçilmiş ölçülere, belli bir senaryonun sinopsisine, rol dağıtımına, zaman ve mekân ayarlamalarına uygun olarak gerçekleşiyor, karmaşıklığın yerini bir sadelik, bir tekdüzelik alıyordu. Bütün sorun, bu karmaşıklığın içine düşmemek, şaşırmamak, her şeye biraz yukardan bakmasını bilmekti.

O gece dayısı bir yabandomuzunun saldırısına uğramış ya da bir cinayete kurban gitmiş olabilirdi. Öyle ya da böyle, bir ölüydü şimdi. Daha önce açıklamış olduğu son isteğine uyularak, Yenifoça mezarlığına gömülmüştü. Bu sonuç, ister Tanrı tarafından önceden, birer birer saptanmış olsun, ister en başta belirlenmiş bir senaryo gereği olsun, değiştirilemezdi, öyle diyordu dayısı. Eğer bu doğru bir varsayımsa ve yine aynı verilerin gereği olarak bu işe bulaşması da gerekmiyorsa, ne diye kafasını yoruyordu ki... Şu "İrade-i Cüz'iyye" denilen şey, kimseye yarar sağlamıyordu. Bokböceğine olduğu kadar, dayısına da sağlamamıştı.

Omzunu silkerek içeri girdi. Kristal küreyi daha önce koyduğu yerde göremeyince, önce korkuya kapıldı, sonra kitaplığın çekmecesine kapatmış olduğunu anımsayarak ferahladı. Kalsındı olduğu yerde. Bu gece onunla uğraşacak halde değildi.

Banyoya girmeden önce, Karlos'un, dışarda, anacaddeye çıkan merdivenin başında dikilip, "Bu ev benim. Burasını ben koruyorum!" dercesine havlayışını dinledi. Her dışarı çıkışında dili iki karış koşuyordu arkadaşından. O gece neden dayısıyla birlikte değildi?

***

Belki de dayısı yalnız değildi ve Karlos dayısına saldıran kişiyi tanıyordu. Ondan bir kötülük gelebileceğini tahmin etmemişti. Bu kişi, Mareile ya da yeni adıyla Nevnihan olabilirdi. Olabilir miydi? O güzel kız bir katil olsun... İnanılacak şey değil. Hem niye böyle bir şey yapsın? Birlikte yürüttükleri çalışmayı kendisine mal etmek için mi?

Gerçi ufak tefek ve yaşlı bir adamdı dayısı, ama ne olursa olsun, bir genç kadının saldırısına öyle kolay kolay boyun eğeceği düşünülemezdi. Sonra aklına duvarcı Kürdün sözleri geldi. "Bir karate numarası çekmiştir karı!" demişti, Nevnihan'a sarkıntılık etmeye kalkışmış olan arkadaşına. Ama olamazdı. Gülünç bir varsayımdı bu... Sonra, nasıl sürükleyebilirdi cesedi o çukura kadar, tek başına?

O çukur... Gizemli taşı bulduğu eski arkeolojik kazı yeri. Daha doğrusu gizemli taşın içinde saklandığı çöp çukuru... Bu işin içinde kızıl saçlı adam da vardı muhakkak. Ama neden? Durup dururken kim böylesine iğrenç bir cinayet işlemeye kalkardı?

Uyumaya çalıştı, boşuna.

Kalktı, aşağıya indi. Buzdolabından bir şişe bira aldı, taraçaya çıktı. Çok hafif bir esinti vardı ve bu esinti, beyninin içindeki arapsaçına dönen düşünceleri bir sıraya koymasına yardım edecekmiş gibi geldi.

Ne tuhaf, dayısıyla arasında böylesine ilginç yakınlaşmalar olabileceği hiç aklına gelmemişti o zamana kadar. Ne huyları benzerdi birbirlerine, ne de görünüşleri. Yaşam süreçleri de o kadar farklıydı ki... Makinist bir gemici ve bir arkeoloji uzmanı, bir filozof...

Ne diyordu dayısı? Bir daha dünyaya gelecek olsa, yine mutlaka arkeolog olacaktı. Demek o da yine bir gemici, bir çarkçı olacak. Yine karısı ona sırt çevirecek, kızı yine anasının peşinden gidecekti...

Haksızlıktı bu... Birasını şişesiyle başına kaldırıp bir solukta içip bitirdi. "Ne hayat..." diye mırıldandı kendi kendisine. O hoş kadınla dayısı arasında gerçekten bir ilişki var mıydı? Dayısı altmışını çoktan geçmiş, bildiği kadar, kadınlarla ilgisi olmayan, yaşlı bir insandı. Yöneticinin karısının gösterdiği fotoğrafta, Mareike'nin yanında, kısacık boyuna, ağarmış keçi sakalına, çelimsiz gövdesine karşın, âdeta yeni yetme bir delikanlı gibi, mutlu ve neşeli görünüyordu. Dimdikti. Saçları rüzgârda uçuşuyordu. Öyle bir kadının yakınında olur da nasıl mutlu olmazdı insan?

İçini çekti. O burada, bir bakkalın aşüfte kızıyla, ya da on üç, on dört yaşlarında bir zavallı sapık kızla oyalanırken, dayısı...

"Vay canına..." diye mırıldandı bu kez. Küçük kızın cebinde lime lime olmuş milyonluk banknotlar vardı. Yönetici "Bakıyorsunuz, çocuklar bile, ellerinde gerçek antik taşlar, sikkeler, mücevherler, ortalalıkta dolaşıyor, turistlere satmaya çalışıyorlar..." demişti. Demek ki dayısı o nesneyi gerçekten de küçük kızdan almıştı. Kız yalan söylememişti. Kızıl saçlı adama neler satmıştı acaba?

"Budalalık benimki," dedi. "Dalgalardan denizi göremiyorum..."

O nesneyi kimin bulduğu önemli miydi? Ayrı bir kürenin olup olmadığı da önemli değildi. Hatta Nevnihan'la Mareike'nin aynı kadın olup olmadığı da öyle, pek önemli değildi. O, vardı. Neredeyse iki adım ötesinde, bir çadırda uyumaktaydı şu anda. Belki de kızıl saçlı adamın koynunda...

Dünyanın dört bir yanındaki sevgililerinin, gemisi limandan çıktıktan sonra arkasından ne yaptıklarını hiç merak etmemişti. Karısını da kıskanmamıştı, annesinin bütün kışkırtmalarına karşın. Ama Nevnihan'ı kıskanıyordu. Hiç görmediği, kızıl saçlarından başka hiçbir özelliğini bilmediği adamdan kıskanıyordu. İçini biraz daha eşeleyecek olsa, dayısından bile kıskandığını itiraf etmek zorunda kalacaktı.

Düşünceli düşüncell içeri girdi. Yatmadan önce ılık bir duş yaptı. Hidrofor hâlâ gürültüyle çalışıyordu.

Şu baş ağrılarına bir çare bulsaydı her şeyden önce...

18

Bir hafta öncesine göre on dakika daha geç doğuyordu güneş. Çok çabuk, daha büyük ve daha kırmızı. Dirseklerini alt taraçanın demirlerine dayamış, bu doğa harikasını seyrederken düşünüyordu, kim bilir, yerkürenin kaç noktasında, kaç sabah seyretmişti böyle, güneşin doğuşunu. Kışlarda, yazlarda, koylarda, limanlarda, okyanuslarda ve kapalı denizlerde, neredeyse hiç batmadığı, neredeyse hiç doğmadığı Norveç fyordlarında, Bergen'de, Mageroy Burnunda.... Kendisi gibi daha milyonlarca

insan, belki de şu anda gözlerini güneşin doğmakta olduğu ufuk çizgisine doğru çevirmişti. Tanrı Ra'ydı bu. Korkunç ve görkemli! Gizli gizli güneşe tapanlar kim bilir ne kadar çoktu! Evrende bu güneş gibi daha milyarlarcasının varolduğunu öğrenmiş olmasına karşın, bugün bile tapınabilirdi ona. Vega'ya falan değil, asıl, en büyük, tek ve eşsiz güneşe. O neredeydi acaba? En büyük, belki bir görecelik sorunuydu, ama neden tek ve eşsiz olan? Var mıydı öyle bir şey?

Tek ve eşsiz... Bir Tanrı. Her şeyi yaratan... Bilinmez, bilinemez Tanrı. Senaryonun yazarı. İlk yönetmen... Var mıydı öyle bir varlık? Neden vardı? Varsa, hep aynı oyunun sergilenmesinden sıkılmıyor muydu?

Avcundaki viski bardağını kıracakmış gibi sıktı. Yıllardan beri ilk kez, sabahın bu saatinde böyle sert bir içki içmek gereksinmesini duyuyordu. Beyni, yüreği, tüm organları, tam bir isyan halindeydi. Bütün gece gözünü kırpmamıştı ve kendisini sakinleştirecek herhangi bir varsayım üretememişti. Kaç kez, aşağıya, salona inmeyi, kitaplığın çekmecesini açıp gizemli taşı eline alarak onunla konuşmayı düşünmüştü. Ne söyleyecekti, nasıl anlaşacaklardı, bilmiyordu, bir iletişim olanağı vardı muhakkak. Birlikte geçirdikleri ilk gece bunu hissetmişti. Belki bilmediği bir noksanlık vardı bu iletişimi sonuna kadar sürdürmelerine engel olan. Belki de kürenin ekvatorundaki belli belirsiz girintiyi doldurması gereken şey eksikti. Asıl enerjiyi sağlayan madde o çemberde gizli olabilirdi.

Merdivenlere doğru yürüdü, durdu. Yanlış bir şey mi yapıyordu yoksa? O çekmecede bekleyen, belki de ölümdü. Dayısını o çukura sürükleyip götürmüş olan ölüm... Ama hayır, onu durduran ölüm korkusu falan değildi. Belki de, hiç aklına gelmeyen çok basit bir gerçeği ortaya çıkarabileceğinden korkuyordu. Evrenin görünmeyen yüzünü, yaşamın belki de bir ilkel matematik denklemine saklanan gizini... O zaman, geçen bir hafta içinde ona yaşadığını, var olduğunu hissettiren bütün o sıcak serüven de sona ermiş olacaktı; o zaman yaşamasının bir anlamı kalmadığını da itiraf etmek zorunda kalacaktı.

Bardağını başına kaldırıp kocaman bir yudum içti. Güneşin, küçük koyun içinde adım adım yükselirken, sağa doğru hafifçe kayışını, kıpkırmızı bir yakamoz dalgasının karşı sahilden bu yakaya doğru ıpıl ıpıl yayılışını seyretti. Faydası yoktu. Beyni, bir akşam önceki kadar uyanık, aydınlık ve çareşizdi.

Kim bilir kaçıncı sigarasını yaktı, birkaç nefes çekti ve söndürdü. Güneşin ışıkları şimdi tam gözlerinin içindeydi. Sigarasını yere attı. Yoktu yapabileceği bir şey. Senaryoda uygun görülmüşse karşılaşacaktı er geç o kadınla. Bir bilebilseydi daha sonra neler olacağını...

Daha önce daha ötelere gitmiş olanlar arkalarına baktıklarında, her şeyin başlangıçta bekledikleri, istedikleri gibi gerçekleşip gerçekleşmediğini ayırımsıyabiliyorlar mıydı bakalım? Domuzun dişleri etlerine saplandığı zaman?

Kendisini öyle yorgun hissediyordu ki... Yaşlanmaya başlamak bu olsa gerekti. İçkisini bitirmeden döndü odasına.

***

Sonra gözlerini açıp baktı. Saat dokuza geliyordu. Külçe gibi kalmıştı yattığı yerde. Şaşılacak şey. Bir kere uyandıktan sonra yeniden uyuduğunu anımsamıyordu hiç, neredeyse bütün yaşamı boyunca. Yine ilk olarak sabah sigarasını içmek için hiçbir heves duymadı. Gözkapakları çapaklanmış. Sakalı göğsünü kaşındırıyor. Ne zamandır eline makas almamıştı. Saçları darmadağın, ensesi iyice uzamış. Biraz çekidüzen verse iyi olurdu kendisine.

Kalktı; banyoya girdi. Soyundu. Gövdesi hâlâ diriydi. Karnı dümdüz, kasları gergin. Göğsünün kıllarında tek tük aklar vardı. Makasıyla bıyıklarını düzeltti, sakalına çekidüzen verdi. Foça'ya inip saçlarını kestirse iyi olacaktı. Sonra, hidroforun gürültüsüne kulağını tıkayarak sıcak suyu açtı, duşun altına girdi. Daha Nevnihan'ı düşünür düşünmez, erkekliğinin canlandığını fark etti. Bu iyiydi işte. Henüz kötümser olması için neden yoktu. Bol ve ılık su sinirlerini yatıştırdı. Daha sonra giyinmeye gerek görmeden mutfağa indi. Ekmeğini fırında kızarttı, kahvaltısını çabucak hazırladı. Kendisini dinç ve harekete hazır hissediyordu, ama hâlâ kitaplığın yanına yaklaşmaya korkuyordu.

***

Karlos, her yol ağzında sağa sola havlayıp güvenli bir geçiş sağladığını duyurarak, bakkal dükkânının önüne kadar eşlik etti ona. Arabadan indiğinde saat onu geçmişti. Deprem sabahından beri ilk kez geliyordu başına böyle bir şey. Bakkalın kızı kısacık eteğini havalandırarak kapının önünde karşıladı onu. Üstünde sadece bir mayo sutyeni, göbeği açık. Pergolanın altındaki plastik koltuklara kurulmuş, parasız tarafından gazeteleri karıştıran adamlara aldırmadan koluna yapıştı, çocuksu bir edayla,

– Bugün beni de denize götürür müsünüz? dedi.

Ne diye evde kalma korkusuna kapılmıştı ki bu kız? Oysa ne kadar taze, ne kadar ince bir cildi vardı, sapından yeni koparılmış iri bir papatyaya benziyordu.

– Denize mi? dedi biraz şaşırarak. Sen denize gider misin?

Sitemli ve çocuksu bir dudak büküşüyle,

– Neden, dedi. Niye gitmeyeyim? Ben insan değil miyim?

– Estağfurullah... Elbette... Hani, bugüne kadar denize gittiğini hiç görmedim de... Dükkândan pek ayrılmazsın...

– Hep beni mi gözlüyorsunuz? Ne iyi. Ben de sizi bekliyordum! Arada sırada ben de giderim denize. Arkadaş bulursam... Bugün pazar. Bugün izin günüm. Annem gidebilirsin dedi... Mayomu içime giydim bile.

Duraksadı,

– Neden olmasın, dedi. Gidelim... Ama yine de babana bir soralım...

Suratı asıldı kızın:

– Ben çocuk muyum, dedi. İstediğim yere giderim ben! Hem babam burada değil... Bu sabah Menemen'e gitti. İşi var da...

Her şey ayarlanmış demek. Onun bu sabah henüz denize gitmediğini biliyorlar. Yukardan inenleri gözetliyorlardı anlaşılan. Birlikte denize gitme fikri, herhalde kızın annesinden çıkmıştı. Gülümsedi:

– Pekâlâ, dedi, gel bakalım. Ama yine de annene bir sormamız gerek. Sonra gazetemle sigaralarımı da alayım....

Pergolanın altında oturanlar konuşmalarını dinlemiş olmalıydılar ki, şimdi daha dikkatle izliyorlardı hareketlerini. Yüzüne babacan bir hava vermeye çalışarak dükkândan içeri girdi. Bakkalın karısı kasasının başına kurulmuştu, onu görünce, en iyi mallarını onun için saklamış gibi, gülücükler saçarak, o daha ağzını açmadan gazetesiyle sigaralarını uzattı,

– Günaydın! dedi. Ne güzel hava, değil mi? Tam deniz havası...

İsteksizce,

– Öyle, dedi.

Bu kez, Amerikan televizyon dizilerinden kapma bir kırıtkanlıkla sözü uzatmaya çalıştı kadın:

– Bugün maşallah çok iyi görünüyorsunuz! Gençlere taş çıkartıyorsunuz vallahi, nazarım değmesin!

Sıkıntıyla,

– Teşekkür ederim, dedi. Aslında berbat durumdayım! Her neyse, kızınız benimle denize gitmek istiyor, izin veriyor musunuz?

– A, tabii, elbette. Sizinle birlikte olduktan sonra...

Arabasına döndüğünde, genç kız plaj çantasını da yanına almış, kaşla göz arasında yan koltuğa yerleşmişti bile. Hareket eder etmez de, ona pek yakışan çocuksu, sevecen, sıcacık bir sokulganlıkla omzuna yaslandı:

– Çok teşekkür ederim, dedi. Yalnız başına denize gimekten nefret ediyorum. O şımarık oğlanlar çok canımı sıkıyor, biliyor musunuz!

– Haklısın...

Motoru çalıştırdı. Toprak yoldan hoplaya zıplaya geçerek anacaddeye indiler. Karşıya geçmek için trafiğin kesilmesini beklerlerken,

– Biliyor musunuz, sizinki de denize indi, dedi kız.

Kimden söz edildiğini anlamazdan gelmeyi denedi:

– Hayrola, dedi. Kimmiş o benimki?

– Hadi hadi, saklamayın! Geçen gün konuşuyordunuz ya canım! Kazıda çalışan sarı saçlı kadın. Hollandalı.

Kendisini de şaşırtan bir öfkeyle, sözünü ağzına tıkadı kızın:

– O Hollandalı değil bir kere. Türk. Adı da Nevnihan. Benimki falan da değil!

Yöneticinin ağzıyla konuşuyordu bu kız da:

– Şimdi Türk olmuş olabilir, ama eskiden Türk değildi. Yaz başında buradaydı, sonra kayboldu, yine gelmiş! Saçını boyatmış, ama annem hemen tanıdı onu! O zaman saçları siyahtı. Hem de sizin evde kalıyordu, dayınızın yanında.

Kendisinin de artık hemen hemen çekincesiz kabul ettiği gerçeği başkalarının doğrulaması neden bu kadar canını sıkıyordu acaba?

İnatla,

– O başkası, dedi. Benziyorlar birbirlerine, ama bu, o değil.

– Bu da kazılarda çalışıyor... Siz kendiniz niye sormuyorsunuz? Denizdedir henüz. Arkadaşıyla birlikte. Kızıl saçlı bir adam. Kaç kez geldi buraya, daha tek Türkçe sözcük bilmez. Koca koca gözleri var. Yiyecek gibi bakıyor insana. Ben ondan çok korkuyorum...

– Hadi canım! Sana ne yapabilir ki...

Sonra, aklına geldi, yöneticinin karısından aldığı fotoğrafı cüzdanından çıkarıp kıza uzattı:

– Bak bakalım, bu o mu?

Kız evirip çevirerek dikkatle inceledi fotoğrafı. Duraksadı. Kararsız kaldığı belli oluyordu. Neden sonra,

– Ona çok benziyor, dedi. Evet, bu o. Haklısınız, saçları siyahtı, şimdi sarışın, ama saçını boyatmış olabilir. Yalnız... Ne diyeceğimi bilemiyorum... İkisinin aynı kadın olduğu kuşkusuz. En azından birbirlerine çok benziyorlar. İkisi de... nasıl söyleyeyim... Sanki başka bir dünyadan gelmiş gibiler... Şey gibi... Uzaylılar gibi...

Ağzı açık kaldı:

– Haydaa... Demek başka bir dünyadan gelmiş gibiler öyle mi? Çok televizyon seyrediyorsun anlaşılan!

– Alay etmeyin! Öyle demek istemedim.... Özellikle fotoğraftaki kızın yüzü o kadar solgun ki... Ölü gibi!

Fotoğrafı öfkeyle kızın elinden alıp cebine soktu,

– Ben sana söylemiştim, dedi. O kız belki de sahiden ölüdür. Ama benim gördüğüm, senin benim kadar canlı!

Sonra yeniden gaza bastı, gelen giden olup olmadığına dikkat etmeksizin hızla yolun karşısına geçti, arabayı park yerinde durdurdu.

Plajın merdivenlerinden birlikte indiler. Masalarda oturanları, gazinoyu kumsaldan ayıran setin bu tarafında, hasırlarını güneşliklerin altlarına yaymış, bacakları kolları yana açık, herhangi bir estetik kaygı duymadan güneşlenenleri yanındaki kıza belli etmemeye çalışarak gözden geçirdi. Nevnihan ortalıkta yoktu.

Plaj bir hayli kalabalıktı bugün. Elektrikçinin oğlu uzaktan onları görünce koştu, çay ocağının hemen yan tarafındaki masalardan birinde tavla oynayan iki oğlanı kaldırıp onlara yer gösterdi. Her halinden kızdan hoşlandığı belli oluyordu oğlanın, ama kız, anlaşılan henüz fakültesini bitirip bir meslek sahibi olmadığı, yaşı da kendisinden küçük olduğu için, pek yüz vermiyordu ona.

– Bugün geciktiniz, dedi oğlan, yan gözle bakkalın kızını süzerek. Hava çok güzel. Denize girmeden önce bir şey içmek ister miydiniz?

– Ben bir bira içeceğim. Sabah geç kalktım, nasılsa uyuyup kalmışım. Ancak kendime gelirim...

Sonra, bakkalın kızına döndü:

– Bak bakalım, sen ne içersin?

– Sabah sabah içki mi içiyorsunuz?

– Bira içki sayılmaz. Hem sen bana karışma bakayım!

Elektrikçinin oğlu gülüyordu.

– Peki... Ben de bir sarı gazoz içeyim o halde...

Gazetesini masanın üzerine yaydı, okumaya başladı, kızın yan gözle baktığını görünce utandı,

– Affedersin, dedi. Alışkanlık işte... Bir göz atmak ister miydin?

– Teşekkür ederim. Siz okuyun. Dükkânda baktım hepsine... Hepsi de aynı şeyleri yazıyor... Ama hemen bakmayacaksanız, magazin ekini alabilir miyim?

Gazetenin pazar ekini uzattı. Az sonra elektrikçinin oğlunun haylaz yardımcısı birayla gazozu getirdi. Bira soğuktu, ama dünya yeniden ısınıyordu galiba! Yunanlılarla Ege'de çatışma olasılığı vardı. Güneydoğuda teröristler bir aracı taramışlardı. Olimpiyatlarda Naim Süleymanoğlu madalyaya koşuyordu. Hükümet ortakları arasında insan hakları konusundaki anlaşmazlık büyüyordu ve bütün bunlar sadece canını sıkıyordu.

Bakkalın kızı pazar ekinde ilgisini çekecek bir şey bulamamış olmalıydı,

– Siz gazetenizi okurken, ben bir dalıp çıkabilir miyim, dedi. Çantam burada kalsa olur herhalde...

– Elbette.

Etekliğini ayağından sıyırarak çıkardı, düzgün bir şekilde katlayarak çantasına yerleştirdi. Varla yok arası ufacık bikinisiyle, upuzun boynu, incecik beli, düzgün ve uzun bacakları, pembecik teniyle, sevimli ve narin bir flamanı andırıyordu. Şu anda, annesinin öğrettiği numaraları bir tarafa bırakmış, yukarda iken takınmaya özendiği kadınsılıktan uzak, gençliğinin bütün hesapsızlığı, içtenliğiyle hareket etmekte olduğu için, onunla birlikte olmanın ilk olarak içine, cinsel bir heyecandan çok, saf bir mutluluk duygusu yaymakta olduğunu fark etti. Gazinoyu dolduran hepsi birbirinden güzel, hepsi birbirinden çekici bir sürü kız içinde, etki alanına giren bir o vardı, belki bundandı; âdeta şimdiden ona ait birisiydi. Eliyle çenesini okşarken içinin titrediğini hissetti,

– Bak bakalım deniz sıcak mı? dedi. Birazdan ben de gelirim. Soğuksa, ben gelene kadar ısıtır mısın!..

– Olur, dedi kız gülerek. İsterseniz dalgaları bile ütüleyebilirim sizin için...

Sonra neşeyle elini salladı, iskeleye doğru koşarak uzaklaştı.

Kızın arkasından bakarken, farkında olmadan dalmıştı. Kendi kızı gelmişti gözlerinin önüne. Yaşı bundan daha küçüktü, ama daha iri yapılıydı. Kalçaları annesininkine benzerdi, daha sallı, daha geniş. Gülüşü, sokuluşu, büyüdükçe giderek daha yapay bir

hal almıştı. Her mektubu, yeni bir istek, her telefonu bitmeyen yeni bir sitem... Annesinin iyice etkisi altına girmişti. Artık hep birtakım çıkar hesaplarıyla yaklaşıyor, alacağını aldıktan sonra hemen sırtını dönüp uzaklaşıyordu.

***

Dalmış. Birisinin omzuna dokunduğunu hissedince, irkilerek başını çevirip baktı, için için beklediği halde, bir an âdeta donup kaldı. Kendisini kandırıp duruyordu demek, sabahtan beri. Bütün iyimserliği ve kötümserliği, telaşı ve sükûneti, mutluluğu ve mutsuzluğu, düşündüklerinin ve hissettiklerinin hepsi uçup gitti kafasından.

– Merhaba! dedi genç kadın. Ne düşünüyorsunuz bakalım? Haberler çok mu kötü? Karadenizde gemileriniz mi battı?

Şakacı gibi görünmesine karşın, garip, kalın, bir perdenin arkasından konuşuyormuş gibi boğuk tınılı bir sesi vardı. Şimşek gibi bir an, "Bu takılmayı ancak bir Türk yapar!" diye geçti aklından; heyecanını belli etmemeye çalışarak,

– Merhaba! diye karşılık verdi. Gemilerimi çoktan batırdım, biliyorsunuz!

Kırk yıllık tanışlarmış gibi rahat bir hali vardı genç kadının. Beline kısacık bir havlu sarmıştı. Üzerinde yine ilk karşılaştıklarında gördüğü uçuk mavi bikini mayosu vardı, bu kez takılı duran küçücük sutyeni, dayısının benzetmesiyle, sert birer Ankara armudunu andıran ufacık göğüslerini hemen hemen açıkta bırakıyordu. Yüzünün daha ilk karşılaştıklarında da gözüne çarpmış olan soluklu-ğu, ona yine bir uyuşturucu bağımlısı olabileceğini düşündürttü. Singapurlu sevgilisinin yüzü de hep böyle soluktu, cildi, altı görünecekmiş gibi, saydamdı.

Konuşurken uyurgezer gibi durduğu yerde hafifçe sallandığı dikkatini çekti genç kadının. Tokalaştılar. Nedense, ilk karşılaştıklarında olduğu gibi, ellerinin birbirine dokunduğu duygusunun beyninde algılanması, yine saniyeden küçük bir zaman aralığını gerektirdi ve yine, eliyle genç kadının eli arasında bir bilinmez soyut maddeyle doldurulmuş milimetrik bir uzaklık varmış gibi geldi ona. Bir de yine, içinde ansızın belirip yiten, gizemli küreyle yaşa-

dığı inanılmaz tutkulu gecelerdekini andıran, tuhaf, can acısı gibi bir duygu...

Genç kadın,

- Bugün geciktiniz, dedi. Sizin her sabah denize çok erken indiğinizi biliyorum...

Yavaş yavaş geliyordu kendisine,

- Siz benim her şeyimi biliyorsunuz zaten, dedi. Evet, genellikle erkenciyimdir. Yazık ki size rastlayamıyorum... Onun için, bugün de burada olduğunuzu tahmin edemedim. Geleceğinizi bilsem daha erken davranırdım...

Yalan söylediği yüzünden belli oluyor muydu acaba? Gerçekte hep ona rastlamayı umduğu... Sonra, az önce bakkalın kızının oturduğu plaj koltuğunu işaret etti:

- Oturmaz mısınız?

Genç kadın, bir düş gezgini gibi sallantılı, ama rahat haliyle koltuğu çekip oturdu, karşısındakinin ilkel güdülerini sınavdan geçirmek istercesine, bikinisinin apış aralığından görünen ince tüyleri fütursuzca sergileyecek şekilde bacak bacak üstüne attı. Upuzun, çok düzgün bacakları vardı, hiçbir makyaj izi görünmeyen yüzü gibi, çok hafif güneş yanığı, parlak ve pürüzsüzdüler. Hareli bakışlarında, yine o gölgeli, hüzünlü, ama aynı zamanda muzip ifade vardı.

- Biz şu çadırların olduğu tarafta giriyoruz denize, dedi. Orası daha tenha. Kazıdaki arkadaşlarla birlikteyim. Siz de gelmek ister miydiniz yanımıza? Gerçi galiba bir arkadaşınız var, isterseniz onu da getirebilirsiniz...

Önerisini duymamış gibi davrandı:

- Gelirken sizi göremedim, dedi. Fark etmedim...

- Bu tarafta yer yoktu. Gelmez misiniz?

- Sizinle yalnız olmayı yeğlerim...

Bu kez de o duymamış gibi davrandı, şaşırtıcı bir teklifsizlikle, masanın üzerinde duran pakete uzandı, bir sigara çıkararak du-

daklarının arasına yerleştirdi, onun kibritiyle yakmasını bekledi, dumanı eski bir tiryaki tavrıyla ciğerlerine çekti,

- Niçin şantiyeye, beni görmeye gelmediniz? dedi. Sizi çok bekledim, biliyorsunuz artık sanırım, sizinle arkadaş olmamız gerek. Bu ikimiz için de kaçınılmaz bir şey...

- Bilmediğim bir yere, tanımadığım insanların yanına ne diye gidebilirdim? Gemici olduğuma bakmayın, ben aslında çekingen bir insanımdır...

- Siz mi çekingensiniz?

- Her zaman orada olup olmadığınızı bile bilmiyordum ki...

- Her neyse... Biz yabancı sayılmayız! Başkana ve öteki arkadaşlara sizden söz etmiştim. Dayınızı biliyorlar. Çok değerli bir arkeologtu tabii... Onlar da sizinle tanışmak istiyorlar...

- Bir gün gelirim. Ama aslında ben de sizi çok bekledim!

Genç kadın tuhaf, rahatsız edici bir şekilde gülmeye başladı. Tanıdık bir gülüştü bu. İki gece boyunca, tılsımlı billur küreyle kucak kucağa, erkekliğinin en yoğun, en inanılmaz ve belki de en korkunç ve utanılası cinsel deneyimini yaşadığı sırada, bu baştan çıkarıcı gülüş hiç çıkmamıştı kulaklarından. Biraz da öfkeyle,

- Niçin gülüyorsunuz, dedi. Siz de beni görmeye geleceğinizi söylemiştiniz. Söz vermiştiniz...

- Gülmem sizi rahatsız mı etti? Affedersiniz, ama hayır, size söz vermedim. Belki, dedim. Ben çalışan bir kadınım. Sonra, açıkçası, henüz hazır değildim.

- Neye hazır değildiniz?

- Sizinle karşılaşmaya, konuşmaya, tartışmaya ve bazı önemli hususları açıklamaya...

- Demek şimdi hazırsınız?

Sorusunu gizemli bir baş sallayışıyla geçiştirdi,

- Hem, sizin de beni beklediğinizi hiç sanmıyordum, dedi aynı şaşırtıcı, irkiltici, aynı zamanda baştan çıkarıcı teklifsiz tavrı sürdürerek.

- Ama bekledim!

– Sahi mi? Bildiğim kadarıyla gemiciler boş durmazlar! Öyle değil mi? Yanınızda hoş bir kız vardı az önce... Sitem ettiğimi düşünmeyin sakın! Buna hakkım olup olmadığını daha sonra tartışacağız tabii, ama biliyorum, sizin gibi deneyimli, olgun ve... yakışıklı bir erkek, böyle bir yerde uslu duracak değildi ya...

"Buna hakkım olup olmadığını..." derken ne kastediyordu? Ya o çapkınlık îmaları! Telaşlandı, açıklamaya çalıştı:

– Tahmin ettiğiniz gibi bir şey değil, dedi. Bizim, yukardaki bakkalın kızı. Tanıyorsunuz onu...

– Tabii, tanıyorum! Gerçekten de hoş ve sevimli bir kız... O, yaşına hiç uymayan çocuksu halleri takınmasa daha başarılı olacak erkeklerin yanında... Bu benim fikrim tabii! Hoş, bu neyi değiştirir? Elinizin altında biri işte!

Hesap sorar gibi konuşuyordu.

– Ne olabilir ki? dedi kendisini temize çıkarmak istercesine. Nerdeyse onun yaşında kızım var benim!

– Ama ne ya! Gördüğüm kadarıyla hiç de babası yerine koymuyor sizi! Fırsat bulsa, çıtır çıtır yiyecekmiş gibi bakıyor!

Öfkelendi:

– Genç ve deneyimsiz bir kız! Üstelik de aptal!

Genç kadını yanıtlamaya çalışırken, bir yandan da, kaygıyla deniz tarafını kolluyordu. Merdivenin yanında, seti siper alarak onları gözetleyen, bakkalın kızı değil miydi?

Genç kadın bakışlarını izlemiş olmalıydı ki, alaycı bir tavırla gülümsedi:

– Ah! Bunu söyleyen siz misiniz? Hadi canım! Sizin için öyle olması daha iyi! Dünyanın bütün erkekleri sizin gibidir, sizin gibi düşünürler!

Şeytanca bakıyordu gözlerinin içine.

– Niye böyle söylüyorsunuz? Böyle genellemeler yapmak size göre değil. Ben öyle sanıyorum en azından...

– Bakın, bunda haklısınız, özür dilerim, biraz ileri gittim galiba! İnsan bazen, seve seve aptal olmayı kabul edebilir! Benim gibi...

Onun, kendisini baştan çıkarmak isteyerek, kasıtlı bir şekilde

böyle konuştuğunun farkındaydı. Yanıt vermedi. Bakkalın kızı neredeyse gelirdi. Bir gizli ihtiyatlılıkla, ikisini baş başa konuşurken görmesini istemiyordu.

Genç kadın kışkırtıcı tavrını sürdürerek,

– Zaten beni ilgilendirmiyor o kız, dedi. Beni şimdi sadece sizin benim hakkımda düşündükleriniz ilgilendiriyor... Onunla ne yaparsanız yapın!

– Pekâlâ! Sizi ikna edemeyeceğim anlaşılıyor... Hakkınızda düşündüklerime gelince... Böyle ayaküstü konuşulamayacak kadar karmaşık şeyler söz konusu. Anladığım kadarıyla siz de farkındasınız bu karmaşıklığın, öyle değil mi?

Yüzünde hep o gizemli, biraz hüzünlü, biraz muzip gülümseme:

– Tamam! Ben de aynı kanıdayım. Çok yakında görüşeceğiz sizinle. Geç bile kaldık. Bu benim kabahatım. Ama her şeyi açıkladığımda bana hak vereceksiniz...

– Umarım.

Genç kadın yerinden doğrulur gibi yapti.

– Ne ikram edebilirim size ?

– Hiçbir şey... Kalkıyorum. Sevgiliniz her an gelebilir, sizi güç durumda bırakmak istemem doğrusu!

– Ne derseniz deyin, beni incitemezsiniz! Ama mademki... Sizin için ne düşündüğüme önem veriyorsunuz, o zaman birbirimize karşı açık davranmalıyız...

– Elbette.

Duraksadı. Ani bir kararla yöneticinin karısından aldığı fotoğrafı cüzdanından çıkarıp uzattı:

– Bu siz misiniz, dedi. Doğru söyleyin...

Genç kadın, neredeyse içgüdüsel olarak eline aldığı fotoğrafa şöylece bakti, inceleme gereksinmesini bile duymadan masanın üzerine bıraktı, yüzünde acılı, sıkıntılı bir ifade belirdi,

– Böyle şeylerle kafanızı yormayın, dedi. Bu hiç önemli değil...

– Önemli değil mi? Hayır, tam tersine, çok önemli. Bunu sizinle mutlaka konuşmamız gerek... Siz de biliyorsunuz, öyle değil mi?

– Elbette. Dedim ya, bunu ben de çok istiyorum. Takılmalarıma kızmadıysanız tabii! Bugünlerde bir akşam buluşup yemek yiyelim mi? Yalnız. Baş başa. Ne dersiniz?

Ne diyeceğini bilemedi. Bugüne değin çok değişik kadınlarla düşüp kalkmıştı dünyanın dört bucağında, bir tek bu kadın şaşırtıyordu onu. Bozguna uğradığını gizleyemeyerek,

– Çok iyi olur, dedi. Çok sevinirim... Ne zaman buluşuyoruz?

Genç kadın ciddileşti birden. Sigarasını tablaya bastırarak ayağa kalktı:

– Siz de benim gibi acelecisiniz, dedi. Ama haklısınız. Artık bu konuşmayı geciktirmemeliyiz. Yarın, ya da öbür gün akşam... Sizin için de uygun mu? Benim önce başkandan izin almam gerek! Gece kazı yerine girip çıkmak izne bağlı. Size telefon ederim. Bugün demlyorum, çünkü, tatil günleri lokantalar çok kalabalık oluyor. Konuştuklarımızı duyamayız bile...

– Çok iyi. Nasıl bir yere gitmemizi istersiniz? Buralarda bir yer olabilir mi?

Genç kadın yan gözle, masanın üzerinde duran, az önce göz atmış olduğu fotoğrafı süzdü,

– Nereye gideceğimize siz karar verirsiniz artık, dedi. Benim için fark etmez. Merak etmeyin, kimseye hesap verecek bir durumum yok!

– Nasıl buluşacağız?

– Önce telefonda kesin gününü kararlaştıralım, sonra, o akşam, arkadaşımın arabasını alır, size gelirim. Sizin eve. Çıkmadan önce yine telefonlaşırız tabii...

Elini uzattı. Bir kere daha tokalaştılar. Bu kez az öncekine benzer bir sarsıntı geçirmedi. Genç kadın, cinselliğinin bütün çekicilliğini sergileyerek, son derecede uyumlu ve düzgün adımlarla uzaklaştı yanından. Soluk bile alamadan, öylece, büyülenmişçesine, hiçbir şey düşünemeden izledi gidişini. O ağaçların arkasında neredey-

se gözden kaybolmak üzereydi ki bakışları bu kez, çadır-büfenin önünde, bir ayağı sallanan hasır iskemleden sarkmış, öbür ayağını altına alarak bağdaş kurmuş gibi oturmakta olan kıza takıldı. Öfke ve umutsuzluk içerisinde, bütün varlığıyla, patlamak üzere olan saatli bir bombayı andırıyordu.

***

Bakkalın kızıyla denizde bir süre birlikte yüzdüler, birbirlerine su atarak çocukça şakalaştılar, sonra yine birlikte çıktılar denizden, giyinme kabinlerine kadar yan yana, konuşmadan yürüdüler. O zamana kadar soru sormaya çekinen kızın aslında meraktan öldüğünün farkındaydı, ama o da inadına sesini çıkarmadı. Duşların önünde kuyruğa girdiler. Uzun boylu, iri yapılı, kendinden emin tavırlı bir kız, arkalarından hışımla geldi, onları bir yana iterek boşalan duşun altına girdi. Bakkalın kızı, sesini fazla yükseltmeden,

- Bizim sitenin prensesi bu, dedi. Terbiyesizi Kendisini bir şey sanıyor! Oğlanlara yüz vermez, kocaman kocaman adamlarla dolaşır hep. Siz daha tanışmadınız mı?

- Benim akranım değil...

- Ben de akranınız değilim, ama benimle...

Hemen sözünü kesti:

- Seninle arkadaşız biz.

- Ben arkadaşınız olmak istemiyorum. Sizi seviyorum ben, bilmiyor musunuz sanki? Siz de benden biraz olsun hoşlanmıyor musunuz?

Gülmeye çalıştı:

- Tabii hoşlanıyorum, dedi. Sen çok tatlı bir kızsın. Ama bana göre daha çok gençsin! Şu arkadaşının gezip tozduğu erkekler gibi, ben de kocaman birliyim!

- Kendinize iftira etmeyin! Benim ne kastettiğimi anlamadınız mı sanki? Hem, ben de o kadar genç değilim! Bu yıl yirmi dokuzuma gireceğim! Sizin yaşınızı da biliyorum, hiç de o kadar yaşlı değilsiniz, benim için buradaki bütün gençlerden daha gençsiniz, daha yakışıklısınız! Merak etmeyin, ben sizden başkasına asla bakmam!

Bereket o sırada *prenses* şampuanını bitirdi de sıra onlara geldi.

***

Duştan çıkıp kumsalı çevreleyen taş döşeli yoldan yukarıya, arabaların park edildiği alana çıkan merdivene doğru ağır ağır yürürlerken, kız bu kez dayanamadı,

– Bana yüz vermediğinize göre, ben denizdeyken sevgilinizle konuştunuz mu bari, dedi. Size pek tutkun görünüyordu!

Kaşlarını çattı:

– Merdivenin yanında, seti siper almış bizi gözetlediğini fark etmedim mi sanıyorsun? Bu yaptığın hiç güzel bir şey değildi. Sana yakıştıramadım. O sevgilim falan da değil üstelik...

– Hadi canım siz de! Çocuk muyum ben? Gözüne bakınca anlarım ben insanın yüreğini! O kadın size âşık! Siz de bayılıyorsunuz! Hem, onun denizde olduğunu size ben söylemiştim, ne var bunda?

Yanıt vermedi. Kız ısrarlıydı:

– Ne zaman buluşacaksınız? Annemin söylediğine göre rahmetli dayınızla araları çok iyiymiş... Şimdi de gelir sizin yanınızda kalır! Olamaz mı? Bu yabancı kadınlardan her şey beklenir!

Kızın ne demek istediğini anlamazdan geldi,

– Demin, o kızla bu kızın aynı kız olduğunu tam olarak söyleyemedin ama, dedi.

– Yoo... Tabii, aslında fotoğraftan pek anlaşılmıyor. Hem benim pek görmüşlüğüm, konuşmuşluğum yoktu. Gazete falan almaya da uğramazdı ilk geldiği sıralarda. Annemin dediğine göre, kızın kızıl saçlı arkadaşı da buradaymış, dayınız öldüğünde. Annem, o adamla bu kadının, dayınızın gizli hazinesini çalmak istediklerini söylüyor.

Öfkeyle kesti kızın sözünü:

– Dayımın hazinesi falan yoktu, dedi. Ne gizli, ne âşikârl Zengin bir adam değildi dayım. Nesini çalacaklardı!..

– Öyle para hazinesi değil... Dayınızın kazı yerinde bulduğu sihirli bir elmas topu varmış. Sahibinin her istediğini yapar, ölüleri bile diriltirmiş! Şu falcılarınki gibi bir şey...

Yüreği sıkıştı. Dayısının o kadar gizli tutmaya çalıştığı haber nasıl da yayılmıştı her tarafa... Gülmekle kızmak arasında nasıl davranacağını bilemeyerek, sert sert baktı kızın yüzüne,

– Daha neler! dedi. Hep o saçma televizyon filmleri böyle yapıyor sizleri! Alaattin'in sihirli lambası desene! Ciddi ciddi nasıl söyleyebilirsiniz bunu? Böyle saçma sapan şeyleri kim sokuyor kafanıza Allah aşkına? Olur mu hiç öyle şey?

– Dayınız kendisi söylemiş yöneticilere, dedi kız ısrarla. Annem, o elmas topu ele geçirmek için, o kadınla kızıl saçlı sevgilisinin dayınızı öldürmüş olabileceklerini söylüyor!

Alay etmeye çalıştı:

– Hani kız dayımın sevgilisiydi? Yoksa dayımı öldüren domuz, senin kızıl saçlı dediğin adam mı? Öyle mi diyorsun? Peki, neden geri gelmişler? Neden hâlâ buradalar?

– Elması bulamamışlar ki... Dayınız onu herhalde çok iyi bir yere saklamıştır. Muhakkak söylemiştir size...

Aslında aynı şeyi kaç gündür kendisi de düşünüyordu. Açıklaması güç bir durumdu bu. Nevnihan'la öteki kadın eğer aynı kadınsa, bugünkü ilginin nedeni o top olabilirdi gerçekten. Ağzından laf almaya çalışacaktı büyük bir olasılıkla. İyi ama bir cinayeti haklı kılacak, kendisinin bilmediği başka ne gibi nitelikleri, yetenekleri vardı o kürenin acaba? Yüreğinin bir kıskaca kıstırılmış gibi sancıdığını hissetti.

– Bu kız o kız değil, dedi yeniden. Öbürünün fotoğrafını gördün. Nevnihan'a çok benziyor, ama o değil.

– Siz öyle diyorsanız öyledir, ama annem görür görmez tanıdı. Ben de tanıdım. O da zaten kim olduğunu gizlemeye kalkmadı. Neyi gizleyecek? Minareyi çalan kılıfını hazırlamıştır...

Elini kaldırarak, daha fazla konuşmasına engel oldu kızın. Kafası allak bullaktı. Öğleyin evde yiyecek pek bir şey olmadığı için, çadır-büfede bir tost yemeyi düşünmüştü, denize inerken. Tabii, buz gibi de bir bira. Ama Nevnihan'la arkadaşı da o taraftaydı. Onlarla karşılaşmak istemiyordu. Bu yüzden, kendisinden şöyle ya da böyle, birlikte bir şeyler yemek için davet beklediği pek açık

olan kıza aldırmadan, hatta onun varlığını unutmuş gibi davranarak, arabaların park edildiği alana çıkan merdivenlerden yukarıya doğru hızla tırmanmaya başladı. Kız, bir an şaşırdı, orta yerde kaldı, sonra koştu, sabahki gibi sıkıca yapıştı koluna:

- Bana çok mu kızdınız? dedi. Biliyor musunuz, ben sizi o kadar çok seviyorum ki... İnanın, bu insanlara hiç güvenemiyorum da ondan. Size bir şey yapmasınlar da... dayınıza yaptıkları gibi... yoksa hiçbir kötü niyetim yok.

İçinde tuhaf bir burukluk hissederek yanağını okşadı kızın,

- Biliyorum, dedi. Ama bak, sen bu dedikodulara burnunu sokmazsan iyi edersin! Kocaman bir adamım ben. Bütün dünyayı dolaştım. Ne fırtınalar, ne tehlikeler atlattım, ne tür insanlarla karşılaştım, bilsen, aklını şaşırırsın! Kendimi koruyabilirim. Duygularını anlıyorum, ama benim için korkmana da, birtakım heveslere kapılmana da gerek yok! Arkadaşlığımızın sürmesini, aramızın bozulmamasını istiyorsan, bir daha bu konuyu açmazsın.

Kız, telâşlanarak ellerine sarıldı. Ağladı ağlayacak:

- Bana kızmayın ne olur, dedi. İnanın sizi üzmek istemiyorum. Annem, bildiklerimizi size anlatmamız gerektiğini söylemişti de ondan öyle konuştum. Ben kimse için kötü bir şey düşünmüyorum. Sadece size bir şey olmasını istemiyorum...

Sonra başını önüne eğerek, duyulur duyulmaz bir sesle,

- Çünkü sizi seviyorum, diye fısıldadı. Sizi kimsenin elimden almasını istemiyorum....

Bu kez biraz yumuşak davranmak gereğini duydu. Kızın ince tüylü çıplak kolunu hafifçe okşayarak,

- Hadi, şimdi bin bakalım arabaya, dedi. Dediğim gibi, ben de senden hoşlanıyorum, ama şimdilik uslu olmanı istiyorum. Anlaştık mı?

- Anlaştık...

Bakkal dükkânının önüne gelinceye kadar yolda bir daha konuşmadılar. Kız hâlâ çok üzgün görünüyordu. Denize giderlerken, "Sakın fırsatı kaçırma!" diye tembih etmiş olması muhtemel olan

annesine ne diyeceğini, nasıl hesap vereceğini düşünüyor olmalıydı. Hep öyle, ağladı ağlayacak...

Arabayı meydanın ucunda durdurdu, kızın kulağını çekiyormuş gibi yaparak, sevecen bir gülümseyişle,

– Bak, böyle durma! dedi. Herkes kavga ettiğimizi sanacak! Gerçekten beni seviyorsan... hiçbir şeyi zorlamazsın... Zorlamamalısın. Ben gerçekten de sana göre biri değilim. Senden birkaç yaş küçük, ama senin akranın sayılabilecek bir kızım var. İşsiz güçsüz, emekli bir insanım. Daha ne yapacağımı düşünmedim. İlerde ne olur, ne yaparım, şimdiden bilemem... Hele bir karara varayım, o zaman bakarız. O zamana kadar, kim öle, kim kala...

Kolunun üstündeki ince ayva tüyleri diken dikendi kızın, üşüyormuş gibi titriyor, yalvarırcasına bakıyordu gözlerinin içine:

– Ama onu almayacaksınız değil mi? Ben sizi ölünceye kadar bekleyeceğimi inanın uğursuz bir kadın o. Annem bekçiden duymuş. Dayınızın yanında otururken, kazıdaki arkadaşlarıyla toplanır, ruh çağırırlarmış...

– Tamam, dedi yeniden sert bir tavır takınarak. Daha beş saniye önce ne karar verdik? Böyle şeylerle kafanı yormayacaksın...

– Siz nasıl isterseniz... Beni azıcık olsun sevdiğinizi bir söyleseniz...

Öyle hüzünlü bir bakışı vardı ki, o anda ona sarılıp öpmemek için büyük bir çaba harcadı. Ama cinsellikten olabildiğince uzak bir istekti bu. Sadece dudaklarını onun pürüzsüz tenine değdirerek sıcaklığını duymak, öylece ona dokunmak, onu okşamak, kokusunu ciğerlerine çekmek, içine sindirmek istiyordu...

– Hadi, dedi. Git şimdi. Dünyada benden başka erkek mi yok! Mutlaka kendine uyan birini bulacaksın, ben eminim. Şu elektrikçinin oğlu örneğin... Yakışıklı çocuk! Nasıl bakıyordu sana, fark etmedin mi yani?

Kız, çakmak çakmak, öfke dolu bakışlarla âdeta silip yok etti onu, sonra koşarcasına, hızla uzaklaştı yanından.

19

Küre, çekmecedeki yerinden pek hoşnut görünüyordu. Rahatı yerinde olmalıydı ki, sesi çıkmıyordu, sakindi. Sadece, gün ışığı yüzlerce minik parlak altıgenden oluşan yüzeyine değdiği zaman, herhangi bir kristal, herhangi değerli bir mücevher parçası gibi, gökkuşağını andıran ışıltılı renkler saçıyordu çevresine. Sanki, iki gün boyunca sürdürdüğü şeytanca oyundan sonra, bütün olağanüstü yetilerini yitirmiş, değişmelerden bıkmış, akıllı uslu bir süs eşyası olmaya karar vermişti. O kadar ki, eline alıp okşadığı zaman, ne öyle Ankara kedisi yumuşaklığıyla sokulmaya kalkıştı, ne de avcundaki sıcaklığı içine çekmek için herhangi bir çaba gösterdi.

Bir yandan seviniyordu, bir yandan da, düş kırıklığına uğradığı için bir burukluk duyuyordu içinde. Bu değişimin sebebi neydi? O iki gün içinde yaşadıklarının düş mü, gerçek mi, yoksa sıradan bir halüsinasyon mu olduğunu bilmek istiyordu.

Çoğunlukla gemilerde geçen yirmi beş yıllık meslek yaşamı boyunca, uzun okyanus yolculuklarında, ne depresyon geçirenlerle, ne melankolikler, ne şizofreniklerle karşılaşmıştı; durmadan ağlayanlar, mizana direğine tırmanıp Tanrıya sövenler, kaside okuyanlar, kendisini iğdiş etmek isteyenler, intihara ya da cinayet işlemeye kalkışanlar...

Bunlar çoğunlukla aylarca kadın yüzü görmeyen, uğradıkları limanlarda para biriktirmek uğruna, ya da hastalık korkusuyla kadınlarla ilişki kurmaktan kaçınan, üstelik otuzbir çekmeyi de günah sayan, ama sakalı gölgelenmemiş miçoları zorla becermeye kalkışacak kadar da zıvanadan çıkmış olan abazanlardı. Kimi yirmi dört saat içinde kendisine gelir, düzelirdi; kimini yolculuk sonuna kadar ayaklarına zincir vurup ambardaki boş bir bölmeye ya da boş bir konteynere hapsetmek gerekirdi.

Şimdi sıra kendisine mi gelmişti? Son iki gün boyunca öylesine olağanüstü, heyecanlı, keyifli, ama mantıkdışı bir serüven yaşamıştı ki, bütün bunların bir düş olmadığından emin değildi. Deliriyor muydu yoksa? Bütün o gördükleri, yaşadıkları, birer halüsinasyondan mı ibaretti?

***

"İnanın uğursuz bir kadın o. Annem, bekçiden duymuş. Dayınızın yanında otururken, kazıdaki arkadaşlarıyla toplanır, ruh çağırırlarmış..."

Böyle demişti bakkalın kızı. Geleceği okumak için ruh çağıran falcılar da dayısınınkine az çok benzeyen kristal küreler kullanmazlar mıydı? Mareike ya da Nevnihan... Kristal küre ile genç kadın arasında bu bağlamda bir ilişki mi vardı? Yüzündeki o kaygı verici solgunluk, bakışlarındaki, zaman zaman belirip kaybolan, insanı korkutan, içini ürperten dipsiz karanlık neyin belirtisiydi? Şizofrenik bir ruhun mu, yoksa bir uyuşturucu bağımlısının mı?

Fala bakmak, ruh çağırmak... Dayısı gibi, o da inanmazdı böyle şeylere. Dayısının notlarında ve mektuplarında kuramlaştırmaya çalıştığı, yaşamın sürekliliği, senaryonun tekrarlanabilir oluşu düşüncesiyle, ruhlara inanmak, hele onlarla, gülünesi birtakım ilişkiler kurmaya kalkmak arasında çok büyük fark vardı ve bu tür şarlatanlıklara inanmak, onun kişiliğiyle asla bağdaşmazdı.

Ama öte yandan da, bütün bu insanlar, gece bekçisi, bakkalın karısı, yönetici, yöneticinin karısı, çadır-büfedeki küçük kız, hepsi de yalan mı söylüyordu? Söylüyorlarsa, sebebi neydi? Toplu bir hezeyan, toplu bir vecd hali içinde miydiler?

Kristal küreyi özenle yerine koydu. Bütün bu soruların yanıtlarını dayısının notlarında, düşsel sevgililerine yazdığı mektuplarda bulabilir miydi acaba? Ölümünden hemen önce gönderdiği, vasiyet niteliği taşıyan, bir bakıma öleceğini öngördüğü mektupta önemle üzerinde durduğu ve bütün insanlığın geleceği için bir tehlike oluşturduğunu söylediği yüz bin suratlı billur küre hakkında, bu mektup ya da notlarda, daha ayrıntılı bilgiler vermiş, açıklamalarda bulunmuş olamaz mıydı?

O son mektubunda bir de Nemrut felsefe taşından söz etmişti ki, artık bunun ayrı bir şey değil, o billur küreye bağlı bir özellik, itelik olduğunu düşünüyordu. O küre, olanaksız olan bir şeyi gerçekleştirme gücüne sahipti. Bir direnç sembolüydü belki de.

Umutla çıkardı kitapliktan, kitap biçiminde ciltlenen notları, masanın üzerine koydu, rastgele bir yerinden açtı. Yine kime yazıldığı belirtilmemiş bir mektubun kopyası çıktı karşısına. Tarih koymamıştı, ama içine şöyle bir göz atınca, başına o korkunç kazanın gelmesinden kısa bir süre önce göndermiş olduğu -gerçekten gönderdiyse!- anlaşılıyordu. Yine daktiloyla yazılmıştı ve Ş harflerinin kuyrukları kıvrıktı.

Büyük bir umutla, hatta keyifle kuruldu dayısının koltuğuna ve çalışma masasının çekmecesinde bulduğu alüminyum mahfazalı Havana purolarından birini yaktıktan sonra, ağır ağır okumaya başladı:

***

Onunla burada buluşmamızın çok ilginç bir öyküsü var, sevgilim, sana anlatmış mıydım? (Özenle karalanmıştı isim) *İki yıldan beri, Amerika'da, Minnesota Üniversitesinde, Batı Anadolu uygarlıkları hakkında doktora üstü çalışmalar yapıyormuş. Burada, Foça ve Menemen civarında yapılan çalışmalara katılan bir arkeolog arkadaşı, Helespontus Frigyası bölgesinde yaptıkları kazılarda, Frigya diliyle yazıldığı anlaşılan çok eski bir tablet bulduklarını söylemiş. Bu tablette, gizemli bir taştan, bir sihirli küreden söz edilmekteymiş. Parlak ışıklar saçıyor, dokunanın elini yakıyor, zaman zaman başka dünyalardan haberler getiriyor, ölüleri diriltiyormuş...*

Önce söz konusu kürenin radyum, uranyum, ya da plutonyum gibi radyoaktif maddeler içeren bir alaşımdan yapılmış olabileceğini düşünmüşler. Araştırmalarını bu yönde derinleştirirlerken, yeni bir tablet daha çıkmış karşılarına. Bu tablette de o gizemli taştan ya da küreden söz ediliyor ve bu küreye dokunanların atalarının ruhları ile ilişki kurabildikleri, onlarla konuşabildikleri anlatılıyormuş... (Laf aramızda o tabletlerin birer kopyası Uluslararası Arkeoloji Derneği tarafından bana da gönderilmişti!)

Şimdi bana, 'Ruhların varlığına inanıyor musun,' diye soracağını biliyorum. Yani, bedenden ayrı olarak varolan, ölümden sonra da yaşamaya devam eden ruhlara! Bunu kim bilebilir? Ama o da sordu. Oysa bu o kadar önemli değil. Ya da hiç önemli değil! Daha doğrusu benim için sorun başka.

Burada bir kavram karışıklığı var. Bedenden ayrı bir ruhun varlığına inananlar bile, ondan söz ederken hep maddi dünya ile ilgili söylemleri kullanıyor, onların güçlerini tanımlamak için fiziksel olaylara başvuruyorlar. Yani ruhların konuştuğunu, göründüğünü, maddesel dünyanın geleceğinden haber verdiklerini, kimi eşyaları yerlerinden oynattıklarını falan ileri sürüyorlar. Kimse, ruhu soyut bir kavram olarak düşünmüyor. Ruh, madde dünyasıyla bu kadar iç içe bir şeymiş gibi algılanırsa, bedenden ayrı olarak yaşadığını savunmanın dayanağı kalmaz.

Bu nedenle ben 'ruh' yerine 'can' demeyi yeğliyorum. Sanırım bu çeşit adlandırma soruna daha bir açıklık getiriyor. Can derken, sadece bedene yaşama niteliği veren şeyi kastediyorum ben; bu bağlamda, elbette bir 'ruh'un varlığından söz edilebilir...

Bütün sorun, adına ne dersek diyelim, bedene yaşama yetisi veren o gizemli şeyin, aynı biçimde ya da biçim değiştirerek ölümsüz olup olmadığı... Madde gibi. Bu sorun, gerek bilim adamları, gerek dinbilimciler, gerekse filozoflar tarafından çok tartışılmış, ama bugüne kadar kimse kimseyle anlaşabilmiş değildir.

Bana göre, ruh (daha doğrusu can) ve beden bir bütün oluşturur ve ikisi de ölümsüzdür. Yani bizler öldüğümüz halde, ölmeyiz!.. Beden ayrışarak, biçim değiştirerek yeni kalıplar yaratırken, ruh tersine, içsel varlığını koruyarak, bir bütün halinde, eskisinin aynı olan yeni kişiliğiyle, eskisinin tamamen benzeri olan yeni kalıbıyla buluşma ânını bekler, onu bulunca da, içine girerek yaşamaya devam eder. Ruh, bedenden farklı olarak, biçim değiştiremez, çünkü onu var kılan, ölümsüz kılan, içeriğidir, ona o içeriği veren biçimidir. Ben, başka bir bedende de 'ben' olabilirim, ama benim bedenime başka bir ruh yerleştiğinde, artık ben, ben olmaktan çıkarım. Ruh, beden gibi maddesel elementlere ayrışamaz. Çünkü kendisi, bizatihi bir asil elementtir!

Benim, réincarnation denilen saçmalıktan çok farklı bir değişimden söz ettiğimi sanırım anlamışsındır. Maddi yapı hiçbir zaman aynen kendisi olarak ebediyete kadar yaşamını sürdüremez. Bu, yeni yaşam için şart da değildir, önemli de değildir.

Çünkü, bütün kalıplar aslında aynı hammaddelerden imal edilirler ve bu dönüş için, doğa aynı hammaddelerle eski kalıpları kullanmakta sakınca görmez!

Yunus Emre'nin dizelerini anımsa: 'Ete kemiğe büründüm, Yunus diye göründüm...' der büyük ozan. Tanrı ölümsüz olduğuna göre, onun görüntüsü olan Yunus da ölümsüzdür...

Her neyse, (...) (İsim özenle karalanmış.) *bu tabletle çok ilgilenmiş. Daha derin bir araştırma yapmak amacıyla Türkiye'ye gelmeye niyetlenmiş. İşte tam o sırada benim 'The Human Science'-dergisinde yayımlanan 'Ege'de Hellen ve İyon Uygarlığı ya da Yaşamın Sonsuz Dönüşü'müne dair...' başlıklı makalem gözüne ilişmiş.*

Biliyorsun o yazıda, bu iki uygarlığın benzer yanlarını irdeleyerek bir genel bakışa ulaşıyor, sürekli yinelenme kuramını açıklamaya çalışıyordum. Yeryüzü gibi kapalı bir devre içinde maddesel verilerin, yok olmadan, sadece yeni oluşumlara dönüşerek yaşama süreklilik kazandırmalarından yola çıkıyor, maddesel verilere yaşamsal nitelik kazandıran maddedışı verilerin de, bir devridaim içinde varlıklarını sürdürdükleri düşünülebilir, yani ruh da madde gibi, ama ayrışmaksızın varlığını sürdürmektedir, diyordum yazımda.

Sana bundan uzun boylu söz ettiğimi anımsıyorum. Doğanın, ya da istersen Yaratıcı diyelim, kapalı bir devre içinde, sınırlı ve değişmez oranda temel madde kullandığı herkesin bildiği bir gerçek. Ben de buradan yola çıkıp, maddedışı varlık dediğim yaşam öğelerinin, bir bütün halinde, madde yaşamına oranla sonsuz denebilecek değişimlere uğradığını göz önünde tutarak, doğanın bu kadar büyük sayıda yeni ve değişik senaryo üretmesinin olanaksız olduğu sonucuna varmıştım. Başka bir deyimle, maddeye varlık kazandıran elementlerle, yaşamı oluşturan ruh ya da can, bir kere yaratılmışlardır, birbirleriyle karışa dolaşa, toplam değer ve nitelik olarak hiç eksilmeden, hiç çoğalmadan, sonsuz bir dönüşüm içinde varlıklarını sürdürmektedirler.

Başka bir deyişle, canlıların yaşamöyküleri, elementlerin oluşmasında olduğu gibi, varlığın başlangıcında, yalnız bir kere yazılmıştır (yazgı!) ve zaman içinde yinelenip dururlar...

Bu yinelenme, doğanın henüz algılayamadığımız kendine özgü bir oluşumuyla kendiliğinden olabileceği gibi, insanoğlunun henüz çok yeni bir teknolojik uygulama yöntemi olan 'kopyalama' yöntemiyle de gerçekleştirilebilir. Nasıl bir tek balığın yumurtlayıp sulara salıverdiği milyarlarca yumurtadan, doğanın oluşturduğu uygun koşullarda balık yavruları dünyaya geliyorsa, kopyalanan molekülümsü yumurtalar da milyarlarca yıl sonra oluşan yeni koşullarda yani yeni bir dönemeçte yeniden canlanabilirler... Başka bir deyimle, bugünkü yaşam sürecinin, iki üç milyar yıl önce varolup da bilinmeyen nedenlerle yok olan yaşamın bir yinelenmesi olduğunu düşünüyorum ben.

Her neyse, (...) (İsim yine karalanmış) *bu yazımdan çok etkilenmiş. Araştırma ekibinde kendisine bir iş ayarlayarak buraya geldi, beni buldu. Ortak çalışmamız böyle başladı. Kazı yerindeki koşullar ortak çalışmamıza pek uygun düşmediği için, burada, bende kalmasını önerdim.*

İlginç bir kız bu (...); (İsim yine karalanmış) *öyle şeyler söylüyor ki, benim bile aklımı karıştırıyor. Bilimsel bir araştırıcıdan çok, bilimkurgu varsayımcıları gibi düşünüyor. Benden gizliyor ama, sanırım uyuşturucu da kullanıyor. Kokain türünden bir şey olabilir. Öyle zamanlarda düşgücü sonsuz bir genişlik kazanıyor. Bu yüzden ona gizemli antik küreden söz etmeye bir türlü karar veremedim. Bu onu çılgına çevirebilir.*

Geçen akşam, sabaha kadar konuşup tartıştık. Bir bakıma, onun söyledikleriyle benim kuramım çakışıyor. Ben ona göre belki daha alçakgönüllü bir araştırmacıyım. Ben, bir arkeolog olarak, sadece benim dünyamla, bizim dünyamızla ilgileniyorum. O bir antropolog olmasına karşın, evrenin yaratılışına takmış aklını!

Ben doğanın, yeryüzü doğasının, evrene oranla görece olarak küçük sayılabilecek sınırlı ve kapalı bir mekândan oluştuğunu, tüm elementlerin, organik ya da inorganik tüm moleküllerin ve fizikötesi varlıkların, bu kapalı fânus içinde sürekli olarak aynı özü kullanıp yinelendiklerini, değiştiklerini, yenilendiklerini, sonuç olarak Lavoisier'nin dediği gibi, hiçbir şeyin yok olmadığını ya da yoktan varolmadığını, özün aynı kaldığını, sadece biçimin değiştiğini söylüyo-

rum. Bunu söylerken, varlıkların bilinen maddeler dışındaki fizikötesi yapılarını da aynı çemberin içine sokuyorum. Doğanın hiç de hovardameşrep bir yapısı olmadığını, son derecede ekonomik davrandığını, (Théo – economicus) israfmış gibi görünen yeni varlıklar üretiminin ya da biçim değiştirmelerin, evrim senaryosunun kaçınılmaz bir gereği olduğunu, aslında kaynakların sınırlılığı dikkate alınırsa, tüm yaşamsal serüvenlerin önceden biçimlendirilmiş, içeriği, akışı ve sonu değişmeyecek bir senaryo çerçevesinde, hiç durmadan yeniden yaratıldığını öne sürüyorum.

O, evrenin bütünü için de durumun farklı olmadığı savında. Ona göre sonsuzluk, zihinsel kavrama gücümüzün sınırlarını zorlayan büyüklükleri ifade etmek için kullandığımız yapay bir kavram. Gerçekte evren de, neresinden bakılırsa bakılsın, bir fânus gibi kapalı bir mekân –Üstelik belki de başka pek çok 'evren' arasında sadece bizim bildiğimiz olanı olduğu için önem taşıyor–. Bu mekânın içinde de her şey, dünyamızda olduğu gibi, sınırlı. Nitelik olarak da, nicelik olarak da, hatta zaman olarak da. Yani, dönüp duran bir zaman içinde, aynı fizikiçi ve fizikötesi madde ya da varlıklardan oluşan büyük fânus içinde, aynı fizikiçi ve fizikötesi madde ya da varlıklardan yeni yeni yıldızlar doğuyor, büyüyor, yaşlanıyor, patlayarak dağılıyor ve onlardan yeni oluşumlar çıkıyor ortaya...

Yani o, benim dünyamız için düşündüğüm senaryonun evren için de geçerli olduğunu savunuyor. Oysa, burada önemli bir fark var. Evren için kopyalama yöntemi geçersizdir!

Bildiğin gibi, yeryüzünün güneşten koparak, ya da –bir başka kurama göre– Büyük Patlamadan hemen sonra, mikroskopik (!) bir gezegen olarak oluşumu günümüzden dört buçuk ile beş milyar yıl eskiye dayandırılıyor. Buna karşılık, çeşitli varsayımlara göre, yaşamın ilk belirtileri ise, günümüzden bir ile üç milyar yıl önce ortaya çıkmış... Yani, yerkürenin oluşumu ile ilk yaşam belirtileri arasında iki ile dört milyar yıl kadar, neler olduğunu bilmediğimiz, karanlık, bilinmez bir dönem var.

Yaşamın, son beş yüz milyon ya da bir milyar yıl içinde çok hücreli canlılar şekline dönüşmüş olduğu tahmin edilmektedir. Ancak evrimin tamamlanmaya yakın olduğu bir çağda, yani bundan iki yüz elli milyon yıl kadar önce yaşanan ve milyonlarca

yıl süren bir Büyük Felaket döneminde, paleontologların görüşüne göre, okyanuslarda yaşayan canlıların tamamına yakın bir bölümü, karalarda ise sürüngen ve yüzergezer türlerinin üçte ikisinden çoğu, daha dayanıklı olan böcek türlerinin ise yüzde otuzuna yakını yok olup gitmiş. Varlıklarını sürdürmeyi başaran canlılar ise, hemen hemen sadece tekhücreli birkaç yaratıktan ibaretmiş...

Bu büyük yok oluşun ardından, yaklaşık olarak beş milyon yıl içinde canlılar yeniden oluşmaya başlamış... Ancak yaşamın niteliği açısından felaketin yararlı olduğu da ileri sürülmektedir. Gerçekten, daha önce, yeryüzüne büyük ölçüde devinimsiz yaratıklar egemenken, giderek devinimli canlı türleri artmış, bugünkü hayvan türlerinin ataları ortaya çıkmaya başlamış...

Burada benim için ilginç olan iki nokta var. Birincisi, bugünkü bilimsel olanaklarımızla, saptanabilinen ilk yaşam belirtilerinin ortaya çıkışı ile yeryüzünün oluşumu arasında geçen iki ile dört milyar yıl içinde ne olup bittiğini bilmiyor olmamız; ikincisi, ilk olarak ortaya çıkmak için iki ile dört milyar yıl geçmesi gereken yaşamın, büyük felaketten sonra, hemen tamamen yeniden ortaya çıkması için beş milyon yıl gibi görece olarak kısa bir sürenin yetmiş olması...

Varsayalım ki... Dünyanın oluşmasından bir milyar yıl sonra ilk yaşam belirtileri kendisini göstermeye başlamış olsun... Bundan beş, bilemedin on milyon yıl sonra yaşam biçimleri hızla gelişip çeşitlensin ve yine dört beş milyon yıl sonra ilk insan ortaya çıksın! Bu insan, yine görece olarak hızlı bir biçimde, diyelim ki, en fazla bir milyon yıllık bir evrimden sonra, bizim bugünkü uygarlık düzeyimize ulaşsın! Hesap ettin mi? Yani, insanlık bugünkü düzeyine, yerkürenin oluşumundan başlayarak, bir-bir buçuk milyar yıl içinde ulaşabilir, kuramsal olarak!

Bugünkü uygarlığın, insanları ve insanlarla birlikte yeryüzündeki bütün canlıları kısa sürede yok edecek bir gidiş içinde olduğunu düşünürsen, hemen bütün dinlerin ileri sürdüğü kıyametin uzak olmadığı ortaya çıkar. Öyleyse, benim birinci kuşak dediğim dönem de, yerkürenin oluşumundan en fazla bir buçuk milyar yıl sonra, böyle bir kıyamet ile sona ermiş olmalıdır. Aradaki boşluğu ancak benim bu varsayımım açıklayabilir diye düşünüyorum. (Çok mu alçakgönüllüyüm dersin!)

İkinci kuşak yaşam başladıktan iki yüz elli milyon yıl sonra yeni bir Büyük Felâketle karşılaşır yerküre. (Bunu 'Kıyamet'le karıştırmamak gerektiğini hatırlatayım! Kıyamet, dinsel anlamda olduğu kadar, bilimsel anlamda da, bir uygarlığın sonunu belirleyen bir terimdir.) Bu ikinci 'Büyük Felâket'ten beş milyon yıl sonra yaşam yeniden gelişir, yeni bir boyut kazanır ve insanlar yeniden ortaya çıkar... Bunun yöntemi ne olabilir? Ya yaşam şifrelerini içeren moleküllerin oluşturduğu uykudaki varlıklar, ya da kopyalama yoluyla çoğaltılıp, henüz bilmediğimiz bir yöntemle dondurulan hücreler, uygun ortamlarda yeniden yaşam serüvenini harekete geçirirler. Bu yeni dönem yaşam, önceki gibi bir sıra izler. Yani önce molekül zincirleri, sonra tekhücreliler, sonra çokhücreliler...

Her şeyin yeniden tekrarlandığını varsayacak olursak, bugünkü uygarlığın üçüncü kuşak uygarlık olduğunu söyleyebilirim!

Bu üç kuşak uygarlığın oluşumu, maddesel açıdan aynı elementlerle gerçekleştirilmiştir. Peki, ya fizikötesi elementler, yani canlar (ya da ruhlar) her seferinde yeniden ve yokluktan mı yaratılmışlardır? Böyle bir şey olabilir mi? Mantık kurallarına uyar mı?

*İşte benim, **'Değişmeyen Senaryolar Kuramı'**mın açıklaması!*

Bu şu demektir ki, benim alınyazım –istersen kaderim de!– ben dünyaya gelirken yazılmış olamaz. Doğa böyle bir savurganlığı göze alamaz, benim yazgım, benim 'birinci kuşak' dediğim ilk aşamada, yeryüzünde ilk yaşam belirtilerinin ortaya çıkışıyla birlikte sahneye konulan bir ilk senaryodaki bana, daha doğrusu benimle aynı molekülleri, aynı genleri taşıyan ilk yaratığa uygun görülen rolün ikinci, üçüncü kez yinelenmesinden başka bir şey değildir!

Sir Laurence Olivier, Menemen lisesi öğrencisi falancadan ne kadar daha usta bir oyuncu olursa olsun, o da, o lise öğrencisi gibi, Hamlet'in babasının öldürülmesini engelleyemez, geciktiremez!

(...) –İsim karalanmıştı– daha ileri gidiyor. Yenilenmeyi, daha doğrusu dönüşleri, evren boyutunda ele alıyor. Bu durumda, evrenin senaryosu da, ilk Big-Bang sırasında yazılıp sahneye konmuş olmalıdır; sonsuz olarak tanımlanan zaman boyutunda, tüm evrende yaşamın, yani canın ya da alışılmış adıyla ruhun yalnız

yerkürede ortaya çıktığını, yalnız bize özgü bir nitelik olduğunu savunamayacağımıza göre, yaşam senaryosunun bütün evren için bir kerede kotarılmış olduğunu kabul etmemiz gerekir, diyor. Öyle olunca da, senaryoda benim oynamakta olduğum rol, bana gelinceye kadar, tüm evrendeki ilk benzerime uygun görülmüş olandan başka bir şey değildir ve bu rol, bana gelinceye kadar, evrenin oluşum ve gelişim süreci içinde, n üstü bilmem kaç kez yinelenmiş olabilir...

'Çünkü,' diyor o, 'senin ileri sürdüğün gibi, yalnız bizim yerküremiz için yaratılmış olan sınırlı bir senaryo kuramı kolayca çürütülebilir. Bugüne kadar yapılan hiçbir bilimsel araştırma, dünyada ikiz yaşamların varlığını doğrulayabilecek en küçük bir kanıt koyabilmiş değildir ortaya...'

Bunda haklı olabilir. Maddesel evren için, olasıdır da! Ama daha önce de söylediğim gibi, bu kuram, canlıların kopyalanması olasılığıyla bağdaşmaz.

Benim kuramımın tek zayıf noktası olarak, ilk yaşamdan günümüze kalan herhangi bir işaretin bulunamamış olduğu ileri sürülmektedir. Ancak geçmiş bir uygarlığı kanıtlayabilecek -bilebildiğimiz- hiçbir yapay madde, yaşamların oluşması, yok olması, yeniden oluşması için geçmesi gerektiği varsayılan milyonlar, milyarlarla yıl olarak belirlenen süreler içinde varlıklarını koruyabilecek kadar dayanıklı değildir. Zamana karşı en dayanıklı sayılan maddelerin, bu arada poliüretan bileşimlerinin ve kütinlerin ömürleri birkaç milyon yılı geçmez. Böyle olunca da, bir iki milyar yıl önce varolan yaşam kuşaklarından bugüne bir kalıtın ulaşmaması doğaldır. Asıl önemlisi, ikinci, üçüncü kuşak yaşamlar, birinci kuşak yaşamın yinelemesi ise, böyle bir kalıtın bulunmaması daha akla yakındır. Bulunmuş olsaydı benim kuramımın dayanağı kalmazdı! Bu yinelemeler için gerekli şifrelerin içinde saklanacağı kasalar, ya da kopyalanmış moleküllerin bekletileceği mahfazalar, 'kara delik' örneğinde olduğu gibi, çok az bir yer kaplamış olmalıdır.

Burada önemli olan şudur. Bizim henüz düzeyine ulaşamadığımız geçmiş teknolojik uygarlıklar, düş gücümüzü zorlayan uzun zamanlar boyunca varlığını sürdürebilecek çok dayanıklı bir madde keşfetmiş, ya da Yunus'un dizeleri yönünde, bizimkine

benzeyen, ama bizimkinden çok üstün bir zekâya sahip olan Tanrı, böyle bir madde yaratmış olabilir.

Ancak, kabul etmek gerekir ki, bu madde ne olursa olsun, herhalde o maddeden yapılmış dev piramitler, Çin setleri, Babil Kuleleri bulunabileceğini düşünmemek gerekir. Böyle bir madde keşfedilmiş ve o maddeden yapılma nesne içinde, senaryonun bir kopyası ya da kopyalanmış hücreler günümüze kadar ulaştırılmak üzere, yerkürenin herhangi bir noktasında korunma altına alınmış olabilir. Ancak o mahfazanın aradan geçen milyarlarca yıl içinde nerede saklandığını saptamanın güçlüğü ortadadır. Böyle bir işaret varsa, ancak çok büyük bir rastlantıyla ona ulaşılabilir. (Bu şey... Hayır, henüz bunu ona açıklamak istemiyorum.)

*Beni rahatsız eden bu tür kuramsal bir tartışma değil. O, bambaşka bir düşünce içinde, yani benden çok benim kuramımın ilk şeklini savunuyor! Kraldan çok kralcı! Durmadan sahneye konan –benim bir fantezi olarak düşlediğim– ilk senaryonun birer kopyasının, evrenin her köşesine, **yaşamın varolması gereken** gezegenlerden her birine gönderilmiş olduğuna, bir yerlerde somut olarak varolduğuna, saklandığına inanıyor. Yani benim ileri sürdüğüm kuramsal varsayımları o sadece bir 'başlangıç' olarak kabul ediyor.*

Buraya yeni geldiği günlerde, yeryüzünde yaşamın oluşumunu açıklamaya çalışan 'kaos' kuramını irdeleyen bir kitap üzerinde tartışmıştık onunla. Bu kuram, evrendeki bütün değişimlerin ve bu arada da yaşamın, önceden belirlenmeyen rastlantılarla oluşmuş olduğunu ileri sürer. Belki bir, belki iki milyar yıl süren evrim sırasında birtakım elementler uygun ortamlarda bir araya gelerek yeryüzünde ilk canlı varlığı yaratmışlardır. Bu ilk yaşam, henüz hücre bile olmayan bir molekül taneciğidir.

Umberto Eco'nun 'Gülün Adı' adlı romanında çok başarılı, biraz da gizemli bir biçimde, ortaçağda, bir manastırın kitaplığında, bir sürü rahibin, eski el yazması kitapları, belgeleri, asıllarından kopyalayarak nasıl çoğalttıkları anlatılır. İşte varlığın ilk canlı molekülleri de, oradaki kopyacılar gibi, ama kendi kendilerini kopyalayarak, birbirinin aynı zincir halkaları oluşturacak şekilde çoğalırlar. Eğer kusursuz bir kopyalama söz konusu olsaydı, yeryüzündeki

yaşam bugün bile, ama belki sonsuz uzunlukta, sonsuz büyüklükte, hep aynı molekül zincirinden ibaret bir yığın şeklinde oluşmuş olurdu. Oysa bu kopyalama sırasında yapılan küçük yanlışlıklar giderek büyür, çapraz geometrik dizinler halinde çeşitlenir ve yüzyıllar içinde ortaya yepyeni yaşam biçimleri ya da olmadık hurafeler çıkar.

Bunun ilginç bir örneği Bakire Meryem hikâyesidir ve Ahdi Atik'ten çok daha eski yazma belgelerde, bir genç kızın 'evlenmeksizin dünyaya getireceği bir çocuğun kral olacağı' söylencesinden kaynaklanmıştır.

Bu belgelerde yazılı olan 'evlenmeksizin' deyiminin İbraniceye, oradan da Latinceye, yanlışlıkla 'bâkire' olarak çevrilmiş olması, İsa'nın babasız olarak dünyaya geldiği, doğrudan doğruya Tanrının veledi olduğu söylencesinin doğmasına neden olmuştur.

Burada çok önemli bir nokta var. Yanlışlıkların yinelenmesi sonucu, yeni ve gelişmiş yaşam biçimleri ortaya çıkmıştır, ama gerek ilk yaşam molekülünün yinelenmesi, gerekse gelişmiş canlılardaki değişik görevleri üstlenen hücrelerin çoğalmaları sırasında, bir başka biçimi değil, üstlendikleri biçimi yinelemeleri, henüz hiçbir kuramın açıklayamadığı bir buyruk, bir şifre, ya da önceden yazılmış bir senaryoya uymalarıyla mümkün olmaktadır.

Eğer böyle olmasaydı, parmağımızın kesik yerinde, önceki deri parçası yerine pankreas bezi hücreleri çoğalabilir, zamanla ölen beyin hücreleri yerine ortaya çıkabilecek yeni oluşumlar nedeniyle, insanlar timsahlar gibi davranmaya başlayabilirlerdi!

Gördüğün gibi, benim bir arkeolog mantığı sıralamasıyla ve doğanın cimriliğinden, ekonomik davranma güdüsünden yola çıkarak vardığım sonuca, doğabilimciler, çok ince ve kapsamlı bilimsel incelemeler ve deneyler yaparak ulaşmış bulunuyorlar...

(...), (İsim yine karalanmıştı) bu buyruk ya da senaryonun evrenin yaratıldığı an ortaya çıktığı savında. Peki, bu senaryo, ya da buyruk, o andan ne kadar önce ya da sonra, ne zaman yazılmış ve nasıl ulaşmış olabilir yeryüzüne? Dikkat edersen, 'Kim tarafından?' diye sormuyorum. Bu, felsefeden daha çok metafiziği ilgilendirir ve insan boşuna kafa yorar. Zamana gelince...

Zamanın başlangıcını da bilmiyoruz. Ama ona göre, senaryonun ya da buyruğun, herhalde, evrenin oluşumu sırasında hazırlanmış ve uygulanmak üzere gerekli yerlere birer kopyasının gönderilmiş olması gerekiyor. Diyelim ki yeryüzüne de bir kopyası gönderilmiş olsun...

İşte, (...)nin (İsim yine karalanmış) ütopyası burada başlıyor. Ona göre, böylesine önemli bir belgenin, kendi araştırmalarına bakılırsa, yeryüzünde gönderilebileceği ve saklanabileceği yerlerin en başında Ege kıyıları ve daha da önemlisi, şu anda kazı yaptıkları yerle Nemrut Körfezi arasındaki bölge geliyor. Ona göre en uygun yer de, Nemrut Körfezinin dibindeki antik kent...

Nemrod limanına bu yüzden gitmek ve beni de peşinden sürüklemek istiyor.

Denizin dibinde Kymer kentinin kalıntıları olduğu söylenir. Henüz kanıtlanmamış bir sav bu. Sen de duymuşsundur. Hatta, geçen yıl, bizim yönetici, karısı ve elektrikçi, dördümüz, gemi sökme atölyelerini gezmeye gitmiştik o tarafa. Yöneticinin karısı, gemi hurdalarını mıncıklamaya bayılıyor. Pusulalar, lomboz kapakları, dümen kutularından, çok değişik, antika görünümlü çeşitli ev eşyaları, bezekler yapmış. Elektrikçi de bu işte onun yardımcısı. Bizim oğlanın şu sıralarda Honolulu'aya giden bir geminin çarkçıbaşısı olduğunu söylediğim zaman, pek ilgilenmişti.

Nemrud Körfezi, gemi söküm atölyelerinin bulunduğu koya çok yakın. Yol berbattı, ama yine de gittik. Pek bir şey göremedik. Aslında bu güzel koya Nemrud limanı denilmesinin nedeni de tartışmalı. Nemrut, (Nemrud, Nemrod aynı şey) eski Asur krallığının başkenti. İsa'dan önce IX. yüzyılda, Kral II'nci Asur-Nasirpal tarafından kurulmuş.

İslam inanışına göre ise Nemrod inatçı bir Tanrıtanımazdır, Hazreti İbrahim'i yakarak öldürmeye kalkmış, bunu başaramayınca, çareyi -herhalde, ben öyle bir peygamber yollamadım yeryüzüne! diyebilmek için- kendisini Tanrı ilan etmekte bulmuş!

Tanrıya şirk koşulur mu hiç? Ona çok kızan Tanrı, Nemrut'u bu yüzden, ilginç bir yöntemle cezalandırmış; kafasının içine bir böcek sokmuş, böcek, zalim ve inkârcı kralın beynini kemirmeye

başlamış. Çektiği büyük acılara dayanamayan Nemrut, başını durmadan yumruklar, duvarlara çarparmış. Sonunda, içindeki böceği yok etmek için kafasını tokmaklatmaya kalkmış. Kafatası kırılınca o böcekten kurtulmuş mu bilinmez, ama dünya ondan kurtulmuş!

Nemrod'un, Kral Asarhaddon'un torunu olduğu, yaptığı zulümlerle tanınan bu kralın, İsa'dan önce 612 yılında, kenti ele geçirerek yakıp yıkan Medler tarafından öldürüldüğü tahmin ediliyormuş...

Laf aramızda, bunları bizim yöneticiye anlattığım zaman, 'Desenize, o zamanın bu zamandan pek farkı yokmuş,' dedi. 'Bugün de kafalarının içini böcekler sarmış nice Nemrutlarımız var!'

Benim aklımı kurcalayan şey başka. Biliyorsun, Doğu Anadolu'da Nemrud Dağı ve bu dağın tepesinde bir krater gölü vardır. Burada çok ilginç arkeolojik kalıntılar bulunmaktadır. Ancak, Yenifoça ile Aliağa'nın arasındaki bu güzel koya bu adın neden verildiğini açıklayan herhangi bir bilgiye rastlayamadım şimdiye kadar. Nemrut, halk dilinde acımasızlığı anlatan bir tanımlama olduğuna göre, bu isim, civarda hüküm sürmüş olan herhangi bir çağın herhangi acımasız bir kralına, sultan ya da beylerbeyine izafeten konulmuş olabilir.

(...) (İsim yine karalanmıştı), benim evin aşağısındaki vadide, yeni kazı yerinde yapılan çalışmalarda ve Menemen'de, Panaztepe'deki kazılarda bazı yeni tabletlerin bulunduğunu, ancak henüz bunların çözülemediğini söyledi. 'Bunlar okunabilirse, bazı ilginç bilgiler elde edilebilir,' diyor. Tabii ona bu bulgulardan haberim olduğunu söyleyerek düş kırıklığına uğramasını istemedim.

Panaztepe'deki kazılar, Limankent bölümünü de kapsıyor ve Foça – Seyrek bağlantılı yol yapımı bu bölgeden geçiyor. Nemrod Körfezinde bir şey olup olmadığını anlamak için, aşağıda, denizin dibinde araştırmalar yapılması gerekir. Ancak, böylesine geniş bir alanda yapılacak bir araştırmanın, Foça'daki deniz komando birliğinde ya da Fransız tatil köyünde bulunan derin su dalgıçlarından yararlanılabilse bile, bir sonuç vermeyeceği ortada.

Onu bu anlamsız araştırmadan caydırmak için, 'Öyle bir belgenin varolduğunu farz etsek bile, milyarlarca yılın yıpratıcı etkilerine nasıl dayanmış olabilir? Yeryüzünde varolan hangi madde bu

kadar uzun bir süre yok olmadan görevini sürdürebilir?' dedim. Buna karşılık, 'Belki, akıl almaz bir teknikle işlenmiş, bize henüz çok yabancı olan bir yöntemle yontulmuş, sayısız yüzeyi olan olağanüstü bir kristal CD-Rom olabilir,' dedi. 'Bize bugünkü gelişmiş bilgisayarları yaratma olanağı tanıyan gücün, böyle çok gelişmiş bir bilgisayar disketini, daha doğrusu küre biçiminde bir CD-Rom'u kullanmış olması bence çok akla yakın...'

Yüreğim ağzıma geldi. Demek ki tabletlerdeki bilgilerden haberi vardı ve o da bunu benden gizliyordu. Ancak o şeyin gerçek varlığını, gerçekten varolduğunu öğrenmiş olabilir miydi? Yoksa ağzımı mı arıyordu? Sustum. Ama oraya gitmek için o kadar ısrar etti ki, bize bir dalgıç bulması için Yenifoça'daki deniz malzemeleri satan adama ricada bulunacağımı vaat etmek zorunda kaldım.

Tuhaf bir kız bu... Amacını henüz anlayabilmiş değilim. Çok iyi niyetli olabilir, ama... bilemiyorum.

Farz edelim ki bulabileceğimiz dalgıçlar, Yaratıcının evreni yaratırken düzenlediği belgeyi, senaryoyu ya da buyruğu, kristal bir küre içinde bize sundular... Ne yapacağız onu? Onun düşlediği gibi, çok gelişmiş bir bilgisayarla çözdüğümüzü de farz edelim... (Bunun ne kadar zaman alacağını düşün!) Ne göreceğiz? Kendimizin ve bütün evrenin geçmişini ve tabii, zamanın göreceliğini ve dönüşümlü niteliğini dikkate alırsan, geleceğini...

Yoksa aklında başka şeyler mi var? Bu bilgiler sayesinde önce bütün dünyayı, sonra da bütün evreni denetimleri altına alabileceklerini vehmeden birtakım deliler çıkabilir. (Napolyon, Hitler, hatta bir söylentiye göre Stalin fala inanırmış!) Gülünç bir beklenti.

Bu senaryonun bir tek noktasını, virgülünü bile değiştiremeyeceğimize göre, ne işimize yarayacak bu bilgi? Artık hiçbir şey yapamayacağımızı görüp daha fazla hüzünlenmekten, kıçüstü oturmaktan başka?

Ama hayır, ona sihirli küreyi göstermemeye kararlıyım. Bu onu çıldırtabilir. O küre gerçekten inanılmaz bir şey. Frigyalıların tabletlerinde sözü edilen küre, bu küre olsa gerek. Onun burada, benim yanımda kaldığı ilk gece yaşadıklarımı anlatamam sana... Daha önce hiç öyle bir heyecan hissetmemiştim. Zaman zaman ölecek gibi oldum. Keşke sen olabilseydin yanımda...

Sözü çok mu uzattım? Hep ondan mı söz ettim? Hayır, lütfen kızma! Bu mektuptaki her şeyin, bütün yazdıklarımın, gerçekte onunla birlikteliğimize bir kılıf oluşturmak, örtmek, gizlemek, seni şaşırtmak için uydurulmuş bir senaryo olduğunu söyler gibisin.

Bu kadar acımasız olma. Ben, yaşını başını almış, düşünme yetisine sahip sıradan bir arkeolog olabilirim, ama aynı zamanda doğanın herkese cömertçe dağıttığı başka bir yeteneğim daha var. Ben, aynı zamanda, yaşlı başlı da olsam, bir erkeğim!

Şaşırdın mı böyle konuştuğum için? Gerçi bu yeteneği öyle her zaman kullanamıyorum. Senin yanında bile... Bunu sen de biliyorsun. Ama yanıldığın bir şey var. Evet, güzel bacaklara bayılırım, onun da çok güzel bacakları var. Güzel göğüslere bayılırım, onun da güzel göğüsleri var, şu, insanın ısırırken dişini kamaştıran sert Ankara armutlarını andırıyor. Ve dudakları ve...

Ama için rahat olsun. Ona sadece güzel bir antikçağ yontusunu seyreder gibi bakıyorum. Beni asıl baştan çıkaran şeyin ne ya da kim olduğunu sana bile itiraf edemem. Çünkü sen aynı zamanda benim vicdanımsın. İç yüzümsün... Ayrıca seni her zaman bu senaryoların dışında tuttuğumu sakın unutma! Sen bambaşkasın! Sen hep benimleydin, benimle olacaksın. Ezelde ve ebette...

Seni, zamanın herhangi bir boyutunda, velev benim bir fotokopi kaydım bile olsa, sakın bir başkasıyla paylaşma fikrini benimseyebileceğime inanma!

Seni –adıyla sanıyla yazmış!– *şuralarından buralarından, şapur şupur öperim!*

Senin, akıllı delin!"

20

Mektubu okuyup bitirdiği zaman kafası allak bullak olmuştu. Dayısının ve Mareike'nin kuramlarından bir şey anladığını söyleyemezdi. Aslında, salt bir düş ve düşünce oyunu, bir çeşit entelektüel mastürbasyon olarak, oynadıkları oyunun incelikleri hak-

kında hiçbir bilgisi olmadığı halde, iki büyük satranç ustasının çatışmasını izleyen tarafsız bir gözlemci gibi, belki bu ütopik tartışmadan da bir çeşit soyut zevk aldığını iddia edebilirdi.

Ama tartışma, kavramlardan çıkıp da, somut birtakım beklentilere dönüşünce, iş değişti. Telaşlandı. Korkmaya başladı. Ne olabileceğini, nasıl olabileceğini kestiremiyordu, ama kristal kürenin, dayısının son mektubunda belirttiği şekilde, insanlığın geleceği açısından, bir kobalt bombası kadar önemli bir tehdit oluşturabileceğine dair sezinsemeler uyanmıştı içinde.

Anlayabildiği kadarıyla Mareike, o kürenin varlığını ve ne işe yaradığını Türkiye'ye gelmeden önce biliyordu. Buraya da onu bulmak amacıyla gelmiş olmalıydı. Dayısının yazıları belki ona yol göstermiş, fikir vermişti, ama onun niyeti, soyut bir tartışma yapıyor görünürken, aslında gerçek ve somut birtakım sonuçlara ulaşmaktı. Dayısı ise, bir rastlantıyla, çadır-büfedeki kızın aracılığıyla o billur topa sahip olmuş ve o da yeni bulunan tabletlerden öğrendiği bilgilerden yola çıkarak onun nasıl bir tehlike oluşturduğunu, oluşturabileceğini keşfetmişti. Ne var ki, o da, kürenin işlevini hangi mekanizma sayesinde yerine getireceğini bilmiyordu. Bir şeyler noksandı. O noksanlığın ne olabileceği hakkında, küreyi daha önce görmediği için, Mareike'nin de bir fikri yoktu herhalde.

Oysa o, biliyordu, daha doğrusu, bildiğini sanıyordu. Kürenin ekvatorundaki girinti, küre eline geçtiği günden beri kafasını kurcalıyordu. Bu girintiye bir çember yerleştirilmiş olmalıydı. Bu çember aracılığıyla küre belki de bir aygıta bağlanıyor ve o aygıt, kürenin içindeki gücü harekete geçiriyordu. Ama bu çember ortada yoktu, kayıptı.

Aklını karıştıran bir başka şey de, ikinci bir kürenin varolup olmadığıydı. Öyle ya da böyle, kütüphanenin çekmecesinde sakladığı kristal kürenin Mareike'nin aradığı nesne olduğunu biliyordu artık. Mareike'nin kürenin dayısında olduğundan haberi vardı herhalde, ya da en azından onu bulacağından emin görünüyordu. Öte yandan, onu ele geçirse bile, kullanabilmesi ya da çalıştırabilmesi için gerekli olan aygıtlara da sahip olması gerekiyordu ve dayısını Nemrut Körfezinin dibindeki antik kente bir dalgıç indirtip araştırma yaptırtması için zorlamasının sebebi de, anlaşılan buydu.

Bu araştırma yapılmış mıydı acaba? Bunu öğrenmenin tek yolu, Yenifoça'ya inip, deniz malzemeleri satan adamla konuşmaktı. Saatine baktı, ikiyi geçiyordu. Akşamüstü gidip adamı görecekti.

O zamana kadar yatıp biraz dinlenmeye karar verdi. Buna gereksinmesi vardı.

***

Yatağının üstüne öylece attı kendisini. Hemen sızacağını sanıyordu, oysa gözleri yavaş yavaş kapandığı halde, beyninin çalışmasına bir türlü engel olamıyordu. Bilinçsiz bir çabaydı bu. Sıcak giderek artıyor, sıcakla birlikte yükselen havanın nemi, sanki bütün düşünme yetisini yok ediyor, buharlaştırıyor, gözlerinin önünde yarı saydam bir sis perdesi oluşturuyordu. Bu perdenin arkasında Mareike, Nevnihan, bakkalın kızı, plajda mini eteklerini savura savura fütursuzca ortalıkta dolaşan, duşun altına girip, çevredeki açgözlü oğlanlara aldırmadan saçlarını şampuanlayan, oralarını buralarını yıkamaktan çekinmeyen bikini mayolu kızlar, hatta, çadırbüfede, hasır iskemlesinin üstünde bağdaş kurmuş oturan, gözleri öfkeden kızarmış bir yeniyetme küçük kız, kışkırtıcı pozlara girerek baştan çıkarmaya çalışıyorlardı onu. Bu hengâmenin içinde, ona hep iğrenç görünmüş olan bir çiftleşme pozisyonunda, çırılçıplak, dört ayak ortalıkta dolaşan eski karısı bile vardı.

Onları görmemek, düşünmemek için ellerini gözlerine kapattı, nafile. Bir yandan da, mazeret ararcasına hesaplar yapıyordu aklından: Bir kadınla yatmayalı neredeyse beş ay olmuştu. Onun yaşında, onun konumundaki bir erkek için gülünç sayılması gereken utanılası mastürbasyonları, düşazmalarını bir yana bırakırsa, tam bir keşiş hayatı yaşamıştı bu süre boyunca.

İçindeki karmaşayı böylesine ilkel nedenlere bağlayamazdı. Gemide, uzun yolculuklar sırasında bu yüzden çileden çıkanlarla çok karşılaşmıştı. Sıra şimdi kendisinde miydi? Delirmiş miydi yoksa? Ne zamandan beri?

"Saçma!" dedi. Delirmiş falan değildi. Öyle olsa düşünemezdi. Oysa düşünüyordu. Eğer her şey, çok eskiden yazılmış bir senaryonun yeniden yaşama aktarılmasından ibaret idiyse... Belki de şu

anda bir cinayet işlemek üzereydi, ya da az sonra, taraçaya çıkacak, kendisini aşağıya atacaktı...

"Saçma!" diye söylendi yeniden ve bu kez yüksek sesle. Öfkeyle kalktı, banyoya girdi. Bir ilaç aldı. Soğuk suyla çabucak bir duş yapıp ıslak ıslak, öylece, yeniden uzandı yatağına ve bu kez uykudan çok boğuşmaya benzeyen, derin, ama huzursuz bir uykuya daldı.

***

Uyandığında güneşin doğmuş olduğunu görünce fazla şaşırmadı. Neredeyse on altı saatten beri uyuyordu. Böyle upuzun bir uykuya gereksinmesi vardı, ama yine de dinlenememişti, sinirleri gergindi. İçtiği ilk sigara öksürttü. Kahvenin tadı yoktu. Saatine baktı, yedi buçuk. Denize mi gitseydi acaba? Deniz belki sinirlerini gevşetirdi. İçinde gizli bir umut. Belki... Belki oradadır. İlk gördüğü sabahki gibi. Gecelerce uykularının arasında bile onu ateşlemiş olan o görüntü, fareli köyün kavalcısı gibi, deniz kıyısına doğru çekiyordu onu.

Ayağına mayosunu, üstüne en temiz şortunu geçirerek öylece fırladı dışarıya.

***

Çadır-büfedeki küçük kız, sırtında hep aynı, iyi beslenmemekten ötürü parşömenleşmiş çocuk cildini açıkta bırakan salkımsaçak, buruşuk, kirli fanilesi, kıçında orası burası yırtık, eski soluk bir blucin, ayağında partallaşmış plastik pabuçlar, acınası bir boynubükülmüşlükle duruyordu karşısında. Sarı Volvoyu yukardan inerken fark etmiş ve hemen fırlamış olmalıydı çadırından. Yüzü sararmış, dudakları simsiyah.

– Neyin var senin? Yine mi hastasın?

– Hasta masta değilim...

Sonra, ona doğru birkaç adım attı, durdu, ölgün bir sesle,

– Hasta değilim, diye yineledi. Hem, benim için gelmediğini biliyorum. Artık beni hiç sevmiyorsun, yanağımı bile okşamıyorsun. Buraya o kadın için geldiğini biliyorum...

– Yok, yanılıyorsun... Ben...

– Olsun. İstersen onunla ol, ama ne olur beni de biraz sev... Sen benim çocuk olduğumu söylüyorsun, ama ben çocuk değilim. Ben o kızlardan daha çok, daha güzel sevebilirim seni...

Bu sözleri kimsenin duymadığından emin olmak için, elinde olmadan, sağına soluna bakındı. Ötede, gazinonun plajında denize giren birkaç erkenci vardı, kimsenin onlarla ilgilendiği yoktu.

– Sen delisin, dedi kısık bir sesle. Böyle şeyleri çıkar aklından...

Kız dinlemiyordu:

– Ben büyüyünce Madonna olacağım, ya da belki Sibel... Benim neyim eksik onlardan? Ben de onlar gibi bütün oğlanları parmağımın ucunda oynatacağım! Ama sen başkasın tabii... O zaman beni sever misin?

– Hele bir büyü de o zaman bakarız!

– Ama fotoğrafımı çekeceksin bak. Çıplak. Söz verdin!

– Ne yapacaksın çıplak fotoğrafını? Kimseye gösteremezsin ki...

– Olsun... Dergilere gönderirim. Çıplak resimler basan dergiler var, ben biliyorum. Bir bassalar benim de resmimi...

Bu çocuğa acıyor muydu? Bombay'daki kırmızı fenerli evde her gün gözü dönmüş iriyarı Afrikalı gemicilere sunulan onca esmer derili çocuktan ne farkı vardı? Üstelik bu, kimse zorlamadan...

Ama acaba öyle mi? Daha önce düşünmemişti. Bu kız sabahtan akşama kadar ne yapıyordu bu uyduruk çadır-büfede? Her çeşit insan geliyordu buraya: Hırlısı hırsızı, köylüsü kentlisi, kendisi gibi –en azından bir zamanlar– bu kadar küçük kızlar karşısında utanç duymadan heyecanlananlar, ya da sadece böyleleri karşısında heyecanlanıp erkekliği uyananlar... Kızın, çadır-büfeyi işleten eniştesi özellikle böylesi müşterileri hoşnut etmeyi de düşünmüş, planlamış olabilir miydi onu buraya oturturken?

Kendisini Bombay'daki, Aden'de ya da Kazablanka'daki bir çocuk fuhuş evinde, önüne konulan kataloglardan bir küçük kız ya da oğlancık seçerken görür gibi oldu. İçi bulandı. Önemli bir değişmeydi; metreslerden söz ettiği için babasına öfkelendiği günlere, yeniyetmeliğinin eldeğmemiş temizliğine doğru atılmış bir

ilk adım, bir dönüştü. Yine de karşı çıkamadı, bazı kapıları kapatmak istemiyor gibiydi,

– Tamam, dedi. İlk fırsatta çekeceğim. Yarın sabah, ya da akşamüstü, güneş batmadan gel yukarıya. Çekerim dedim, çekeceğim.

Kızın yüzü birden aydınlandı, yerinden fırladığı gibi boynuna atıldı. Tam o sırada Nevnihan, yanında kızıl saçlı bir adam, merdivenlerden aşağıya, plaja doğru inmekteydi. Bir an, bakışları karşılaştı. Genç kadın başını çevirdi, yanındaki kızıl saçlı adamın koluna girerek, daha önce hiç karşılaşmamışlar, tanışmamışlar, hiç konuşmamışlar gibi, yüzünde en küçük bir tanışlık anlatımı belirmeden, yanlarından geçip gitti.

Küçük kız da fark etmişti onları. Nevnihan'ın selam bile vermediğini görünce, önce şaşırdı, sonra sevindi, yüzünde gülücükler açarak ayak parmaklarının ucunda yükseldi, kollarıyla sıkı sıkı sarıldı beline:

– Makineni alıp gelsen, burada çeksen ne olur resmimi? Hemen şimdi? Bak, hava ne güzel... Nasıl olsa taksin var!

Gözleri ve aklı henüz Nevnihan'la yanındaki kızıl saçlı adama takılıydı; canı sıkılarak, biraz da sert bir hareketle onu kendisinden uzaklaştırdı.

– Burada, herkesin ortasında olmaz! Üstelik çıplak çekilmek istiyorsun. Herkes başımıza üşüşür!

– Çadırda çeksen?

– Olmaz.

– Gece çeksen ne olur? Senin flaşın yok mu?

– Flaşla güzel çıkmaz!

Sesini çıkarmadı kız; düş kırıklığına uğradığı belli oluyordu. Başını sallayarak, düşünceli düşünceli uzaklaştı.

Nevnihan, kızıl saçlı adamın yanında, kenardaki beton çıkıntının üzerine sırtüstü uzanmıştı, ilk gördüğü günkü gibi. Üstsüzdü. Ayağının birini kıvırmıştı. Kızıl saçlı adam bir şeyler anlatıyordu. Nedense kendisiyle küçük kızdan söz ediyorlarmış gibi geldi ona.

***

Sarı Volvoyu belediyenin yanındaki sokağa park ederek dışarı çıkar çıkmaz, bardaktan boşanır gibi indi üzerine sıcak. Boğucu bir rüzgâr esiyordu yukarlardan denize doğru. Küçük dükkânlarda hasır iskemlelere çökmüş insanlar, çarşının ortasında şaşkın şaşkın bir o tarafa, bir bu tarafa giderek dolaşan yabancıları gevşek, yılgın ve uykulu gözlerle seyrediyorlardı. Kasabaya su veren iki kuyudan biri çökmüştü. Çeşmelerin önünde, ellerinde plastik bidonlarla bekleşenlerin kuyruğu uzamaktaydı.

Uzunca bir zamandan beri gelmemişti buraya. Deniz ve av malzemeleri satıcısı adam, bir oğlan çocuğuna küçük bir kavanoz dolusu canlı balık yemi satmakla meşguldü. Onu karşısında görünce, müşterisini bırakarak, döndü,

– Hayrola? dedi. Bu sıcakta ne işiniz var burada? Bir şey mi oldu?

Solucanlar birbirlerine dolanmışlardı kavanozun içinde; kıvır kıvırdılar. Çocuk, cebinden çıkardığı bumburuşuk kâğıt paraları saymaya uğraşıyordu. Adam, çocuğun elinden yüz bin liralık bir banknot aldı, "Elli bin lira yeter," dedi, sonra tekrar ona döndü:

– Ne zamandır görünmüyordunuz? Umarım alışmışsınızdır artık köyümüze?

– Alıştım, evet, tabii... Foça'yı çok seviyorum. Eskisini de, yenisini de... Bütün bu kıyıyı... Her şey, her yer çok güzel...

Dükkân sahibi, soylu bir insan, bir çeşit aristokrat havası takınmaya özeniyordu. Kendisini öteki çarşı esnafından farklı gördüğü belliydi. Eskiden CHP'liymiş, şimdilerde ise her şeye ve herkese muhalifti! Dayısını tanıdığı için, onu da buralı müşterileriyle bir tutmuyor, ona ayrı bir değer veriyordu. Dünyayı gezip görmüş bir adamdı o ne de olsa. Gerçi, kaptan değil çarkçıbaşı olduğunu birkaç kez anlatmaya çalışmıştı, ama onun kendisini Kaptan! diye çağırmasını engelleyememişti. İlginç bir insandı, kendine özgü bir düzen ve ahlak anlayışı vardı. Karşısındakinin ne söylediğiyle hiç ilgilenmezdi, ama ne var ki, onu kendisiyle aynı ayarda saydığı için olacak, "Dünyanın hiçbir yerinde bizdeki kadar düzensizlik, ahlaksızlık, kendini bilmezlik olamaz!" şeklinde özetlediği toplumsal dü-

şüncelerini en azından bir baş sallamasıyla olsun onaylamasını beklerdi. Anladığı kadarıyla pek dindar biri değildi; hatta cuma günleri herkesle birlikte hemen iki adım ötedeki çarşı camiine gideceği yerde, namazdan yarım saat önce dükkânını kapatıp ortadan kaybolduğu dikkatinden kaçmamıştı. Buna karşılık, Bâsübâdelmevte inanıyordu. Biraz dinsizce bir inançtı bu. Sabah sabah içtiği iki kadeh konyağın da etkisiyle, bazen sandalyesinde iyice geriye kaykılır, sesini alçaltır, "Bundan önceki gelişimde ben bir satrapttım Kaptan," derdi. "Astığım astık, kestiğim kestikti. Bu heriflerden memleketi kurtarmak için şimdi de başka çare yok! Sonra, çok daha gençtim o zamanlar, haremimde hepsi de ecnebi, güzel güzel kızlar doluydu!.. Buraya gelenler gibi aşüftelere yer vermezdim tabii, ne haremimde, ne de başka bir yerde!"

Adamcağızın bu tür saplantılarını hoşgörmek koşuluyla, çarşı içinde, bitişik dükkândaki kasap ısmarladığı etleri hazırlayıncaya kadar oturup bir fincan kahve içerek gevezelik edebileceği, pek sıkılmadan vakit geçirebileceği tek insan oydu, ayrıca çarşının en temiz, en serin dükkânı da onunkiydi.

Adam bu ara, yüz bin lirasının üstünü eline sıkıştırdıktan sonra, küçük müşterisini başından savdı, iskemlesini çekerek karşısına geçti,

– Her şey yolunda mı, dedi. Sanki canınız bir şeye sıkılmış gibi?

– Yok, önemli bir şey değil... Sadece, bir şey sormak istiyordum size... Siz dayımı iyi tanırdınız değil mi? Geçen gün kitaplığını karıştırırken elime notları geçti. Sizden söz ediyordu bir yerinde...

Adam düşünür gibi yaptı,

– Olabilir, dedi. İyi tanıyordum diyemem tabii, ama tanırdım kendilerini... Biliyorsunuz... Zaman zaman buraya gelirdi. Dertleşirdik. Çok değişik düşünceleri olan, tuhaf bir adamdı, filozoftu, kimilerine ters gelebilirdi, ama ben severdim, takdir ederdim. Uyanık, aydın, ilerici bir insandı... Şimdi neden gerekti acaba bu soru?

– Bildiğiniz gibi dayım gençliğinde bu bölgede yapılan kazılarda bulunmuştu. Geçen gün bizim yöneticiyle konuşuyorduk. Dayımın bu yöre ile ilgili bir kitap yazmakta olduğundan söz etti. Not-

ları, dosyaları arasında bununla ilgili bir şey bulamadım. Bu arada dikkatimi çeken başka bir şey oldu. Ölümünden on beş yirmi gün kadar önceymiş sanırım. Buraya gelmiş ve sizden bir dalgıç bulmanızı rica etmiş...

Adam, şaşkınca baktı yüzüne,

– Evet, dedi. Çok iyi anımsıyorum, tuhafıma gitmişti çünkü. Aşağıda, Nemrut limanında, denizin dibinde bazı araştırmalar yaptırtmaktan söz etmişti. Orada bir batık kentin kalıntılarının bulunduğu söylenir. Tabii ben de biliyorum. Ama varsa bile, öyle bir şeyi araştırıp bulmak, sıradan bir dalgıcın başarabileceği iş değil. Ama dayınız, "Öyle geniş, kapsamlı bir araştırma yaptırmayı düşünmüyorum," dedi. Üstü yazılı bir taş tablet arıyormuş. Israr edince, "Eski Foça'daki Fransız tatil köyünde sualtı eğlenceleri düzenleyen dalgıçlar var, ama bu onların da işi değil, ne kadar önemsiz de olsa, bu iş özel ekipmanlar gerektirir, özel eğitim görmüş uzman personel gerektirir. Deniz komando birliğinde vardır, ama onlardan eleman sağlamak pek mümkün değil..." dedim. Dayınızın canı sıkıldı. Sanırım o kadın sokmuştu bu fikri kafasına...

– Şu Hollandalı sekreter kız mı? O da gelmiş miydi buraya?

Adam, birkaç anlama gelecek şekilde yüzünü buruşturdu,

– Son zamanlarda yanından hiç ayrılmıyordu ki, dedi.

21

Telefon. Bu onun hafif ayva buruğu sesi.

– Bu saate kadar sizi beklettim, çok özür dilerim, ama önemli bir işim çıktı, bu akşam gelemeyeceğim. Acaba yarın akşam buluşabilir miyiz? Sizin için bir sakıncası var mı?

Konuşuşunda bir uzaklık tınısı mı seziyor?

– Yo, ne münasebet... Beklerim. Neden olmasın? Bir gün önce, bir gün sonra... Mademki bu kadar bekledik...

– O zaman saat sekiz diyelim mi?

Telefonu kapatıyor. Bir gün daha, bir yirmi dört saat daha beklemesi gerekecek. Yirmi dört saat daha ne yapacağını, nasıl vakit geçireceğini düşünüyor, yıldırım gibi. Uyusa, dünkü gibi, bütün gün...

Burnunun içinde bir yer kaşınıyor. Ya da dipteki dişlerinden biri apse yapmış. Ya da hiçbiri...

Güneş batmak üzere, arkada, tepelerin gerisinde bir yerde sulara gömülüyor. Ufuk kıpkırmızı. Uzaktan, Aliağa'ya doğru ağır ağır ilerleyen bir balıkçı teknesinin pat patları duyuluyor. Bütün gün dinlenemediği için kendisini alabildiğine huysuz ve huzursuz hissediyor. Ilık bir duş yaparsa belki açılır...

Soyunup banyoya giriyor, suyu açıyor, hidrofor yine gürültüyle çalışıyor. "Elektrikçi haklı, çekvalfı değiştirtmek gerek," diyor içinden. Aksi gibi tüp de bitmiş, su ısınmıyor. Köpek kulübesinde bir yedek tüp var, gidip getirmeye üşeniyor. Soğuk suyla çabucak bir duş yapıp çıkıyor.

Üst üste içtiği sigaralar ve koyu kahve, yatıştıracağı yerde daha da geriyor sinirlerini. Saat yediyi yirmi geçiyor. Uzaktan bakınca deniz sütliman. Karadan denize doğru hafif bir rüzgâr esiyor.

Gözünü denize dikiyor, düşünmemeye çalışıyor. Bu saatte kimsecikler kalmamıştır denizde. Yarından önce onu bir kere daha göremez. Görse ne diyecek? İkili bir oyun oynadığından artık kuşku duymuyor. Ama neden?

İşine geldiği zaman Mareike, işine başka türlüsü geldiğinde, saçının boyasını değiştiriyor, gözlerine zehir yeşili lensler takıyor, Nevnihan oluyor. Ne arıyor Nemrod Körfezinde varolduğu söylenen eski kent kalıntılarında, ne bulunacağını sanıyor, ne bekliyor ondan, ya da dayısından? O gizemli büyücü küresinde nasıl bir güç var?

Öğle yemeğinden sonra, içtiği ağrıkesicinin etkisiyle birazcık sızmıştı sadece. Başının ağrısı geçmemişti, hâlâ ağrıyordu, çatlayacak gibi.

Ayakları banyoya doğru sürüklüyor onu yeniden. Farkında olmadan. Dayısının ecza dolabının önünde duruyor. Bugün daha önce hiç açmış mıydı bu dolabı? Anımsamıyor. Galiba. Evet,

bugün ikinci kez açıyor dolabın kapağını. Bir sürü şişe, tüp, karmakarışık. Oysa, bütün ilaçları düzgün bir biçimde istif yaparak yerleştirdiğini sanıyordu. Çünkü öyle olması gerekti.

Sonra, testosteron kutusu ilişiyor gözüne. Şaşırıyor. Onları çöp sepetine atmış değil miydi? Kıyamamış mıydı yoksa? Az önce niye gözüne çarpmamıştı? İstif bozulunca kutu açığa çıkmış olmalıydı. Yüzüne acı bir gülümseme yayılıyor. Ne için alıyordu dayısı bu hapları acaba? Gerçeklikleri kuşkulu sevgilileri için mi, son mektubuna bakılırsa, ölümünden az öncesine kadar koynuna almayı başaramadığı Mareike için mi, yoksa o bilinmeyen saf ve eldeğmemiş sevgili için mi?

İlaç dolabını yeniden düzenlemeye kalktı. Oyalanmaya çalışıyordu aslında. Bu ilaçların hemen hepsi dayısından kalma, vitaminler, tansiyon ilaçları, çeşitli ağrıkesiciler, suda eriyen cinsinden bir tüp aspirin, böcek sokmasına karşı ilaçlar, bir iki plastik şırınga, yara pansumanı için gerekli öteberi, tendürdiyot, sargı bezi...

Elini tam aspirin tüpüne uzatmak üzereyken, gözü kocaman bir oksijenli su şişesinin arkasına gizlenmiş olan ufak bir kutuya ilişti. Extacy yazıyordu kutunun üstünde. Duraksayarak açtı kutuyu. İçinde küçük bir şişe, kapağı iyi kapatılmamış, sanki aceleyle açıp kapağı şöyleçe iliştirmişler şişenin boğazına. İçine baktı. Sadece iki tane hap kalmış.

Saçlarının dibinde bir hafiflik oluşuyor birden. Kendisini çok yukarlarda bir yerden boşluğa düşmüş gibi hissediyor. İlaç dolabının kapağındaki aynaya yansıyan yüzünün görüntüsü çarpıyor gözlerine. Tanımadığı birisi var sanki orada. İçinde bir kuşku.

Hiç dikkat etmemişti, daha önce birkaç kez el yordamıyla açıp ilaç almıştı bu küçük şişenin içinden. Karanlıkta bile. Her zaman kullandığı cinsten bir ağrıkesici olduğunu sanarak. Burada bu hapların bulunduğundan haberi yoktu. Bu ilaç dolabı, gemideki kamarasının dolabına asılı duran dolabın hemen hemen aynısıydı. Aynadan ona bakan adam da gemideki kendisi. Sakalı biraz uzamış. Yine duraksadı, tıraş köpüğüne uzandı eli. Panama'dan aldığı tıraş köpüğüydü bu. Gemi Ateş Adalarına doğru ilerliyordu.

Tıraş bıçağı elinde. Çenesinde kesik acısı. Ne zaman kesmiş olabilir? Daha dikkatle bakıyor yüzüne. Geminin sallantısı duruyor, makineler susuyor. Aynayı, Barbaros Hayrettin Paşanınkine benzeyen sakalları dolduruyor. Bu tüp, Panama'daki o rezil kadından aldığı tüp olabilir mi? Ama ondan; daha önce ancak iki tane kullanmıştı sadece. Öyle sanıyordu yahut da...

Aspirin tüpünü alarak dolabın kapağını kapattı.

Bu tüp, onun Panama'dan aldığı olabilir miydi? Onu denize boşaltmıştı. Bu kutu belki de dayısının! Belki değil, muhakkak. Onun bu haplardan kullanabileceği aklının kenarından bile geçmezdi. Tıpkı testosteron hapları gibi, bunlar da o kadar gereksizdi ki... Bütün yaşamı boyunca kadınlardan uzak yaşamış olan, mantıklı ve sakin bir adam... Neden?

Beyninde hâlâ o garip uyuşukluk. O boşlukta asılı kalma duygusu...

O tüpün ne zaman boşalmış olacağını düşünüyor sonra. Her zaman kullandığı ağrıkesici ilacın tüpü olduğunu sanıyordu biraz öncesine kadar. İçine baktığını ve dolu gördüğünü de anımsıyor şimdi.

" Peki ne oldu onlara?"

Sonra yine taraçada buluyor kendisini. Elinde viski bardağı. Bardağı başına dikiyor, sert içki boğazını yakarak midesine iniyor. Karanlık basmış bile. Demir fabrikasının maçunaları çalışıyor. Tank seslerini andırıyor uğultuları, paletleri beyninin üzerinde gezinıyor sanki. Ve birden bir sessizlik. Ürperiyor. Bir tuhaf, çekingen soluk alıp verişler duyar gibi oluyor aşağıda.

***

İçinde ansızın uç veren gizli bir umutla eğilip seslendi:

– Kim var orada?

Karlos'un kısık havlamaları duyuluyordu yakınlarda bir yerde. Âdeta fısıltıyla, "Benim," diye yanıt verdi korkmuş bir ses. Bu, çadır-büfedeki küçük kızdı. "Bir bu eksikti şimdi !"diye söylendi içinden,

– Ne arıyorsun burada, bu saatte, dedi öfkeyle. Deli misin sen?

– Hani, fotoğrafımı çekecektin ya...

– Akşam vakti! Allahın cezası! Ben sana ne demiştim?

Ya birisi görecek olsaydı? Bir an, aşağı inip, sille tokat kovmayı düşündü. Sonra gözlerinin önüne dayısını parçalamış olan yaban-domuzları geldi. Yarın, şunun başına da dayısınınkine benzer bir şey geldiğini öğrenirse çekeceği vicdan azabını düşündü, ürperdi,

– Bekle, diye seslendi. Bekle, geliyorum.

Bardağını masanın üzerine bırakarak, sırtına bir şey geçirmeyi düşünmeden, hızla indi merdivenlerden, kapıyı açtı, durakladı. Çadır-büfedeki küçük kız, karşısında, her günkü gibi, kıçında orası burası yırtık, eski soluk blucin, sırtında yine o salkımsaçak, buruşuk, ceviz kadar memelerini açıkta bırakan kirli fanile, ayağında partal plastik pabuçlar, öylesine acınası bir boynubükülmüşlükle duruyordu ki, öfkesi birden geçti. Gülünçtü öyle, karşı karşıya, ortaoyunu oynayacaklarmış gibi duruşları. Kız yarı giyinik, kendisi, ayağındaki ufacık don bir yana, çıplak.

– Kız sen deli misin, dedi tekrar. Bu saatte, tek başına gelinir mi buraya?

Boynu hep öyle bükük, ağladı ağlayacak. Bir eliyle, küçücük memelerini örtmek ister gibi gömleğinin düğmesi kopuk yakasını çekiştiriyor, öbür eli arkasında.

– Ne o? Ne var elinde? Ne gizliyorsun bakalım?

Elini uzatıyor. Küçük naylon bir torba.

– Ne var onun içinde?

Titreyen elleriyle torbayı açıp içindekini gösteriyor. Yuvarlak, ipince, parlak bir madenden yapılmış, aşağı yukarı on santimetre çapında bir çember.

– Bunu sana getirdim...

Çember, kapının ışığında ıpıltılı bir yansımayla parlıyordu. Küçük kızın garip nesneyi tutarken bileğinin kıvrılmış olmasından, görünüşünden beklenmeyecek kadar ağır olduğu anlaşılıyordu.

Şaşırarak baktı:

– Nedir bu?

– Bir çember, diye yanıtladı küçük kız, çekingen bir sesle. Belki de altındandır. Hoşuna giderse sende kalsın. O zaman fotoğrafımı çekersin belki...

Torbayı uzattı.

Aklı sıra rüşvet mi vermek istiyordu? Çemberi torbadan çıkardı, eline aldı. Gresyağına benzeyen, çok ince, yapışkan bir tabakayla kaplı olmasına karşılık, kapının üzerindeki karpuz lambanın ışığında altın gibi parlayan, ama bildiği hiçbir madene benzemeyen, inanılmayacak kadar yüksek özgül ağırlıklı bir maddeden yapılmıştı çember. Elinde evirip çevirirken, iç tarafında belli belirsiz bir çentiğin varlığını fark etti. Bir noktasında, küçücük, mikroskopik boyutta, bir elektronik fiş için yapılmışa benzeyen priz oyuğu görülüyordu.

Çemberi tekrar torbasına koyarak kızın eline tutuşturdu,

– Nereden aldın bunu? dedi. Kasabadaki elektrikçiden mi?

– Ne elektrikçisi? Toprağın altından çıktı. Aşağıda, ötede, Aliağa'nın orada... Dün akşam eniştemgile gitmiştim Nemrut limanının oraya. Büyük bir temel kazıyorlar ya... Dayına verdiğim top gibi parlak taşı da orada bulmuştum. Bunu da orada buldum.

– Ne işe yarıyor bu?

– Ne işe yaradığını ben ne bileyim.

– Bilmesen getirmezdin. Dayıma verdiğin billur topun bir şeyi mi bu, doğru söyle!

– Bilmem. Anlamam.

– Aşağıdayken niye göstermedin bana?

– Ötekiler gelmeselerdi gösterecektim. O kızıl saçlı adam, bana bunun gibi şeyler bulup getirmem için para veriyor. Görürse elimden alırdı. Ama ben sana vermek istedim. Bunu sana getirdiğimi bir bilse, beni öldürür...

Dikkatle baktı kızın yüzüne. Yalan söylüyor olabilir miydi?

– Öldürür mü, dedi. Niye öldürsün?

– O parlak topu dayına verdiğimi öğrenmiş. Deli gibi oldu. O kadar kızdı ki... Ben çok korkuyorum o adamdan. Bir daha buraya

hiçbir şey getirmememi söyledi. Yoksa bir daha bana hiç para vermez, bir şey almazmış benden...

– Seninle nece konuşuyor bu adam?

– O çıplak dolaşan karı Türkçeye çeviriyor. Ama ben artık onlara hiçbir şey götürmem. Ben sizi sevdiğim için yalnız size getiririm bundan sonra. Ne bulursam...

– Eksik olma... Tabii ben de para veririm... Onun vereceği kadar olmasa da...

– Senden para isteyen mi var? Aşk olsun yani!

Kız konuşurken, bir uçurumun eğimli yamacından aşağı kayıyormuş gibi hissediyor kendisini. Midesi bulanıyor. Koskoca dalgaların yükseldiğini görüyor geminin pruvasında, ilerlerde dev bir buz dağı, önlenemez bir felakete doğru gidiyorlar adım adım.

Kimsenin onları izlemediğinden emin olmak için sağına soluna bakınıyor. Herkes evine çekilmiş, kapısının üstündeki lamba dışında ışık yok, sokak lambaları bile sönük. Aklında dayısının son mektubunda yazdıkları. "İnsanlığın geleceği senin elinde... Yaşamın pahasına bile olsa onu başkalarına verme..."

Sesi kısık:

– Bunu çadıra getirdiğini gören oldu mu?

– Kim görecek? Emmioğlu beni sabahın köründe kayden motoruyla alıp getiriyor buraya kadar.

– Elindeki torbada ne var diye sormaz mı?

– Ne soracak? Zaten azığımı da koyduydum torbanın içine.

– Buraya gelirken gören olmadı ya seni?

Kız bu soruya başka bir anlam vererek kırıtıyor:

– Yok. Kimseye görünmem ben... Ben keçi gibiyimdir. Zeytinliklerin arasından gelirim... Sen merak etme! Kimse bana karışamaz!

Sonra, törensel bir ciddiyetle, naylon torbayı tekrar uzatıyor.

– Al, bu senin olsun. Senin için alıp getirdim. Ama resmimi çekeceksin bak. İyi de çıksa, kötü de çıksa...

Garip, kopkoyu, üşütücü bir anlam var bakışlarında. Deli deli, kararlı.

torbayı aldı, çemberi tekrar dışarı çıkarıp baktı. Anlamadığı değildi, bilmediği çeşitli madenlerden yapılmış bir alaşım olmalıydı, şaşılacak kadar ağırdı. Onu görür görmez, kristal küreyle bir ilişkisi olabileceğini düşünmüştü hemen. Bu çember, kürenin ekvatorunun çevresindeki incecik çentik iziyle uyumlu gibi görünüyordu. Kim bilir nerede ve ne zaman, belki de yine bu bölgede sık sık görülen bir deprem sonucu, kürenin üzerindeki yuvasından çıkmış, dışarı fırlamıştı.

Kıza bir miktar para vermesi gerekiyordu herhalde. Cüzdanını almak için dönüyordu ki, kız kolundan tutup çekiştirdi:

– Resmimi ne zaman çekeceksin?

– Gece vakti olmaz dememiş miydim sana?

– Flaşla çeksen?

– Güzel çıkmaz...

– Olsun!

Kolunu tutan eli buz gibiydi ve heyecandan gevşeyip kasılıyordu.

İnancını yitirmiş bir öfkeyle, "Onu hemen göndermem gerek. Bu kız başımı derde sokacak," diye söylendi içinden; oysa nicedir varlığını unuttuğu, unuttuğunu sandığı güçlü bir kıpırtı vardı gövdesinde ve küçük kız, şaşılacak bir gözlemcilikle izliyordu bu kıpırtıları. Nazlı bir edayla,

– Hadi, ne olur, diye yalvardı. Bak, artık nasıl olsa buradayım. Beni geri çevirme, beni hiç mi sevmiyorsun?

Dayısının yaptığı gibi, avcuna üç beş kuruş sıkıştırarak başından savabilir miydi acaba? Sonra onu, avcunda parayla gece vakti buradan uzaklaşırken görecek olanların akıllarına neler gelebileceğini, ne dedikodular çıkarabileceklerini düşündü. Üstelik, bu saatte, ormanda dolaştığı söylenen yabandomuzları...

Kendisini vicdanına yenilmiş gibi hissetmeye çalışarak,

– Peki, dedi. Hadi gir...

Sonra, onun herhangi bir sevinç gösterisinde bulunmasına fırsat bırakmadan, bileğinden tutup içeriye çekti, kapıyı kapatarak zin-

ciri yerine taktı. Kız, hiç yabancılık göstermeden, doğruca yukarı kata çıkan merdivenlere doğru yürüdü.

– Dur, dedi. Nereye gidiyorsun?

Heyecanı geçmiş gibiydi kızın,

– Banyoya, dedi gayet sakin bir tavırla. Beni yıkamayacak mısın önce? Dayın iyice yıkamadan koynuna almazdı beni hiç...

Dehşet içinde,

– Dur, dedi yeniden. Saçmalama... Öyle şey olmaz...

Şaşırmıştı kız,

– Neden? dedi. Ben daha çocuk sayılırım, güzel değilim diye mi? Ama ben seni çok memnun edebilirim, biliyor musun?

Sonra, tepkisini utangaçlığına vermiş olmalıydı ki, kadınsı bir kıvrıtkanlıkla merdivenleri çıkarak, banyoya girdi.

***

Gözlerini açtığında güneş doğmuştu bile. Küçük kız yanı başında, koskoca yatağa çaprazlamasına uzanmış, onu iyice kenara itmiş, rahat, sereserpe, güven içinde uyumaktaydı. Çırılçıplaktı, ellerini, masumluğunun bir göstergesiymiş gibi, küçücük memelerinin üstünde bitiştirmişti.

Kendisini güçlükle yukarıya çekti. Başı çatlayacak gibi ağrıyordu. Kustu kusacak... Sonra, gözlerini kaçırarak ve küçük kızı uyandırmamaya çalışarak, yavaşça, sessizce sıyrıldı yataktan. Olan bitenleri anımsamamak, düşünmemek için kendisini zorluyordu. Bu suçluluk duygusunu yıllardan beri ilk kez duyuyordu içinde.

Karyolanın altına doğru fırlatmış olduğu çamaşırını eline alarak odadan çıktı, banyoya girdi. Suyu açar açmaz hidrofor gürültüyle çalışmaya başladı. Tüpü hâlâ değiştirmemişti. Yine de, işlediği bir büyük günahtan arınmak ister gibi, başından aşağı hızla inen buz gibi suyun altında dakikalarca kaldı.

Odaya döndüğünde kız uyanmıştı, baş yastığını dikleştirmiş, ellerini başının arkasında kenetlemiş, en küçük bir çekingenlik, utanma, tedirginlik belirtisi göstermeden, bir küçük Nirvana heykelciği gibi, öylece, anadan doğma oturuyordu yatağın içinde. Onu görünce, yüzünde mutlu bir gülümseme belirdi,

– Sıhhatler olsun kocacığım, dedi. Rahatladın mı? Sana bir kahve pişireyim mi, ister misin? Neskahve mi, Türk kahvesi mi?

Ondan yana bakmamaya çalışarak eğildi, kızın, gece, yatağa girmeden önce öylece atmış olduğu giysileri yerden alıp, uzattı,

– Giyin şimdi şunları, dedi. Kahveyi sonra düşünürüz. Hem de biraz çabuk ol, aşağıda görmeyince merak ederler seni...

Kız, giysilerine dokunmadan kalktı yatağından,

– Niye merak etsinler ki... dedi. Bu saatte kimse gelmez... Hem artık bak sabah oldu. Her taraf aydınlık. Şimdi fotoğrafımı çekeceksin. Söz verdin... Ama önce...

Çapkınca bakıyordu yüzüne:

– Önce istersen, yine...

Yüzünü buruşturdu. Olumsuz bir anlamda salladı başını.

– Yoksa çok mu yordum seni?

***

Fotoğraflarını çekerken, profesyonel bir cover-girl'den farkı yoktu kızın. İstemiş olduğu gibi, çırılçıplaktı bütün pozlarında. Karşı çıkacak hali de, hakkı da yoktu artık. Ama bu filmleri burada banyo ettiremez, bastıramazdı. Ancak İstanbul'da, özel koleksiyon filmleri basan bir stüdyoya gönderebilirdi.

Küçük kız,

– Olsun, dedi. Beklerim. Güzel olsun da... Bu kadar bekledim nasıl olsa...

Giyindi. Uzattığı iki tane milyonluk banknotu alışık bir tavırla kıvırıp blucininin cebine soktu,

– Bak, bunu şey için almıyorum, dedi. Yani ben seni sevdiğim için, senden para almam... Ne zaman istersen gelirim, bak. Bu para, akşam getirdiğim o şey için..

– Tabii. Anlıyorum. Ama sakın onu bana getirdiğinden kimseye söz etme.

– Etmem.

Kapıya doğru yönelmişken, durdu, denizkızlarındaki masum kırıtkanlığıyla,

– İstersen sana başka şeyler de getirebilirim, dedi.

Bunun bir bahane olduğunu düşünerek,

– Yok, dedi. Zahmet etme. İstemem. Ben dayım gibi öyle eski eser koleksiyoncusu değilim. Bu akşam getirdiğin başka...

– Ne zahmeti olacak... Hem bende başka bir şey daha var... Onu mutlaka almak isteyeceksin! Dayın onu bulmamı çok istemişti.

Şaşırarak baktı kızın yüzüne:

– Neymiş o? dedi. Nasıl bir şey?

Kurnaz kurnaz gülümsedi kız:

– Meraklandın değil mi? Dün akşam onu da getirecektim ama biraz ağır olduğundan... Beni yine çağıracağına söz verirsen getiririm.

– Söz. Neymiş bu peki?

– Dayına verdiğim elmas top vardı ya... İşte onun kutusu. Taştan bir kutu. Çok ağır. Kaldırımtaşına benziyor, ama üzerine ışık vurunca parıl parıl parlıyor. İç tarafında, eski yazıya benzeyen bir şeyler var, taşın içine kazılmış. Harfleri çok ufak, çok düzgün, makine ile yazılmış gibi...

Kulakları uğulduyordu. O top, o çember, şimdi de taştan yapılmış bir kutu, bütün bunların ne anlama geldiğini tam olarak bilmiyordu, ama hissediyordu, heyecanının sesine yansımasına da engel olamıyordu:

– Onu getir bana, dedi. Sana çok para vereceğim...

Kız bu kez, merak ediyormuş gibi, safça,

– Ne kadar vereceksin, dedi. Şey için değil bak! O başka...

– Bunun beş katı.

– İyi. Getiririm, merak etme. Ama bak, resimlerim iyi çıksın. Ben sen ne zaman istersen gelirim...

– Buradan çıkarken de dikkat et, kimse görmesin seni.

Kapının zincirini çekerken, kız, profesyonel bir edayla ayaklarının ucunda yükselerek boynuna sarıldı, dudaklarını dudaklarına yapıştırdı.

22

Konuşkan bir insan değildi hırdavatçı. Müşterilerle yeğeni meşgul olurken, kuytu dükkânının en serin köşesindeki kasasının başında, ince damarlı, buruş buruş olmuş örümcek parmaklarıyla para alır, para üstü verir, isteyene KDV makbuzu keserdi. Karşıdaki denizcilik ve av malzemeleri satan dükkân sahibinin "Kaptan!" demesine karşılık, hırdavatçı da, gemi inşaat mühendisi sanıyordu onu galiba, o da "Mühendiş Bey!" diye çağırıyordu. Mühendislere karşı belirgin bir saygısı vardı; tek erkek torunu Teknik Üniversitede okuduğu içindi herhalde.

Çarşı esnafı arasında Yenifoça'nın eski halini doğru dürüst bilen tek kişi de galiba oydu. Ona göre yabancılar gelmeden, yani Yenifoça şimdiki gibi bir turizm beldesi olma yoluna girmeden önce, dirlik ve düzenlik içindeymişler; her şey, herkes, doğa ve insanlar, kadınlar ve erkekler, büyükler ve küçükler, çok güzel, sakin ve huzurlu bir hayat sürerlermiş. Sonra Deccal gelip her şeyi yok etmiş.

Geri döneceğinden pek eminmiş gibi, hâlâ o güzel günlerin özlemi içindeydi. Ender olarak konuşacağı tuttuğu zaman söylediğine göre, ataları çok çok eski zamanlarda da bugünküne benzer kıyamet günlerinin yaşandığını anlatırlarmış. Bugün yaşanılanlar o zaman yaşanılanların bir tekrarıymış. Deniz malzemeleri satıcısının aksine, onun Mustafa Kemal'le arası pek iyi değildi, Deccal derken de galiba onu kastediyordu.

"Senin dayın Deccal'e inanmazdı. İnsanlar kendi kendilerini yok edecekler, eskiden olduğu gibi, sonra her şey baştan başlayacak, derdi. Yeniden dünyaya geldiğimizde bugünkünden farkımız olmayacakmış, ama bunun için de çok beklememiz gerekecekmiş... İyi hoştu da biraz zındıkçaydı söyledikleri seninkinin..." demişti bir gün.

Galiba yalnız geriye dönüşün mutlaka yaşanacağı konusunda anlaşıyorlardı dayısıyla. Çünkü, her şey bir yana, aslında arkeologlardan pek hoşlanmıyordu hırdavatçı. Her tarafı karıştırıp putları, putperestliği canlandırmaya çalıştıklarından yakınırdı. Dayısı-

na da bu yüzden kızıyordu. Bir uğradığında da, "Allahın işleri hakkında ileri geri konuşur, ahkâm keser, bizi de günaha sokardı. Öyle oturduğu yerde kitap okumakla bir yere varamaz insan!" diye şikâyet etmişti dayısından.

Yine bir gün, "Bizim işimizi küçümserdi, ama kendisi beceriksizin biriydi... O da senin gibi her şeyi kendisi yapmak ister, ama ağzına yüzüne bulaştırırdı. Sen bir mühendissin, o öyle miydi ya! Bu tarafa her indiğinde mutlaka bize uğrar, ıvır zıvır bir şeyler alırdı. Yağlıboya, fırça, tiner, vida, musluk hortumu, musluk contası, Japon yapıştırıcısı, beyaz çimento, hazır sıva, mala, tırmık, boy boy çivi, sinek teli... Aklına ne gelirse! Bunlarla ne yaptığını bilmiyorum. Doğru dürüst bir şey yaptığını sanmam..." demişti.

Oysa, onun ileri sürdüğü kadar da beceriksiz değilmiş dayısı; yöneticinin söylediğine göre, bahçenin en ucundaki küçük ahşap kameriye ile bodrumun girişindeki bahçe alet ve edevatının konulduğu dolabı, hatta köpek kulübesini bile dayısı yapmış kendi başına. Hep bir köpeği olsun istermiş. Karlos'u alıştırmaya çalışmış o kulübeye, ama başaramamış...

Aynı sitedeki birçok komşusununki gibi, özellikle ahşap kısımları, su ve elektrik donanımları eften püften yapılmış olan evinin hırdavat gereksinmesi eksik olmadığından, buraya yerleştiğinden beri, belki yiyecek satanlardan bile çok uğradığı tek yer bu dükkândı onun da, dayısı gibi... Bu kez de, ne yapmak istediğini belirtmeksizin, iki üç kilo kadar beyaz çimento ve alçı aldı. Parayı öderken, dükkânda başka müşteri olmamasından yararlanarak, oralı değilmişçesine,

– Bildiğim kadarıyla dayım her Foça'ya inişinde size uğrarmış, dedi. En son ne zaman geldiğini anımsıyor musunuz acaba?

Hırdavatçı garip garip yüzüne baktı:

– Niye sordun ki?

– Hidroforun çekvalfı iyi çalışmıyor. Ben söktüm, contasını değiştirdim, iki gün iyi çalıştı, şimdi yine gürültü etmeye başladı. Elektrikçi, dayım ölmeden önce değiştirdiğini söyledi. Onu merak ettim.

Yaşlı adam, öfkeyle açtı gözlerini:

– Ben ona söylemiştim, dedi. Öyle rastgele yerden alınmaz böyle şeyler... Aliağa'ya gitmişmiş de oradan almış! Ucuz diye! Olacağı bu. Tuhaf adamdı, Allah taksiratını affetsin... Sen onu sök en iyisi. Ben sana yenisini vereyim. İtalyan malı, çok iyi bunlar. Bu tip küçük paket hidroforlar için... Bizde henüz eski fiyat...

– Peki, onu da alayım...

Adam hidroforun ambalajını sicimle bir güzel sardı, öteki aldıklarını da plastik bir torbaya doldurdu.

Parayı verirken, oralı olmazdan gelerek,

– Ne zaman konuşmuştunuz dayımla en son, anımsıyor musunuz, dedi adama.

– Anımsamam mı? Ölümünden bir iki gün kadar önceydi. Bir telaşla geldi. Tuvalet penceresinin vasistasını tamir edecekmiş. Köpek kulübesinin duvarını sıvayacakmış... Bir sürü malzeme aldı. Bir torba adi çimento, iki kilo beyaz çimento, hazır sıva, küçük menteşe falan... Sen yapamazsın, dedim. Kızdı.

– Yalnız mıydı?

– Yalnızdı. Zaten o da dikkatimi çekmişti ya. Son günlerde o karı hiç ayrılmıyordu yanından. Hocam hocam diye dolanıyordu peşinde. Benim pek gözüm tutmuyordu ne yalan söyleyeyim...

Deprem sırasında çöplükteki küçük gizli kasanın menteşesi çıkmış olsa gerekti yerinden.

***

Sinirleri gergin. Bir şeyler oluşuyor çevresinde ve o ne olup bittiğini anlamıyor. Akşam bir gelse. Her şey, bu akşam aydınlığa kavuşacak. Nevnihan'la buluşacaklar ve aklını kurcalayan her şeyi soracak ona. Nevnihan ya da Mareike. Hiç önemli değil. Ortada somut birtakım veriler, belki de o akıl karıştırıcı, saçma sapan, safsata, ya da gerçek, ama insanın tüylerini diken diken edecek kadar korku verici kuramları doğrulayan kanıtlar olmasa, hiç aldırış etmeyecek. Ama ne var ki, billur falcı küresi, kürenin ekvatoruna tık diye oturan, cinsini kestiremediği, özgül ağırlığı çok yoğun bir madenden yapılmış çember ortada, elinin altında. Gerçek, alabildiğine somut şeyler bunlar. Nasıl yok sayabilir, nasıl yadsır varlıklarını? Küçük kızın sözünü ettiği taştan mahfaza da var, gelecek, getirecek onu da, hiç kuşkusu yok.

Nedir bunlar? İnsanlığın geleceğini nasıl tehdit edebilirler? Bunların güçleri nereden kaynaklanıyor? Belki de hepsi gülünç bir masal; ileri sürülenler normal olarak, kolayca gülüp geçebileceği birtakım akıl karıştırıcı varsayımlar... Ya kendisinin yaşadığı o dehşet dolu saatler, yoğun ve sapık cinsellik hezeyanları, onlar da mı düş?

Artık gökyüzüne bakmak gelmiyor içinden; yıldızlar, ay ve güneş, bokböcekleri, miniskül karıncalar, dev karıncalar, Karlos ve Karlos'un plastik yemek kabı birbirine karışıyor, gözlerini alabildiğine açıyor, kapatıyor, beynine yerleşen Nemrut böceklerini yok etmek için kafasını taşlara vurmak istiyor...

Nereden biliyor genç kadının aklından geçen bütün soruları çözümleyeceğini? Bilmiyor, ama umuyor bunu, o sanki tek dayanağı. Bir tek o kurtarabilir saplandığı bataklıktan...

Nevnihan yada Mareike, hiç fark etmez. Aslında, Singapur'dan beri beynine ve yüreğine işlemiş olan tek kadın, dönüp dönüp gelen, içinden, gönlünden hiç çıkmayan o kadın... Tek sevdiği, hiç unutamadığı... Bu, odur, yüzü ve yaşı tutmasa bile. Belki de bir erken réincarnation'dur, doğrusunu kim bilebilir, ya da aksini kim savunabilir?

Yorgun, aslında. En iyisi belki her şeyi bir tarafa bırakmak. Şu küre örneğin. Götürüp müzeye teslim etse. Deniz kenarında buldum dese... Ya da, fırlatıp atsa o çöp çukuruna. Çöplerin arasına gizlese. Üstüne taş, toprak yığsa... En iyisi belki de yok etmek onu. Kurşunlar yağdırsa, parçalayamaz mı?

Hırdavatçıya giderken, dayısının düşündüğü gibi yapmayı koymuştu aklına. O eski kazı çukurunun yamacındaki kasa gibi olan beton yuvayı dışardan görünmeyecek şekilde onaracak, ya da yeni bir yuva kazıp hazırlayacak, küreyi oraya gizleyecekti.

"Bunu bugün yapmalıyım!" dedi içinden. Sanki Nevnihan eve gelip de nerede diye sorarsa, saklayamayacak! Sonra, kızın getireceği taş kutuyu düşündü. En iyisi billur topu o mahfazanın içine yerleştirerek kaldırmaktı ortadan. Başkasının eline geçmesine izin vermeden...

Sonra evinin kapısını sıkı sıkı kapatacaktı. Evinin, aklının ve gövdesinin kapılarını. Hiç kimseyi sokmayacaktı içeriye. Hiçbir gereksinmesi yoktu başka insanlara. Bugüne kadar ne yaptıysa öyle yapar. Hatta en iyisi bu evden de kurtulmak. Sonra denizlerine döner. Bir dilekçe verse, yine işe alırlar. Onlar almazsa, bir sürü özel gemicilik şirketi var. Onun gibi deneyimli bir çarkçıbaşıyı nereden bulacaklar? Hem fazla paraya gereksinimi yok artık. Sadece biraz dinlenmeye.... Günlerce yataktan çıkmadan... Uyusa, uyanıp hemen yeniden yatsa. O kadar yorgun ki...

***

Geminin doktoru, içki bağımlılığından kurtulman gerek, diyordu. Alkoliksin dememek için böyle diyordu. Ne demekse içki bağımlısı! Hadi oradan! Aklı sıra kibarlık taslıyor. İçki bağımlısı değil o. Alkolik hiç değil. Akşamdan akşama ikl üç duble rakısı var. Gündüzleri genellikle biradan gayri içki koymaz ağzına. Sarhoş olmaz. Sağlığı yerinde. Arada bir belki, enfiye çeker gibi, bir tutam kokain...

Onun sorunu başka. Sırtında boşuna geçen yılların ağırlığı var ve yapabileceği hiçbir şey yok. Gemiler onsuz gidip geliyor ummanlara. Çarklar onsuz dönüyor. Oysa yıllarca bunun tam tersini düşünmüştü, o koskoca petrol tankerlerini kim yürütecekti o olmasa?

Biliyor, yalnız yapamayacak, başaramayacak, birisinin elinden tutup çekidüzen vermesi gerek yaşamına. Yavaş yavaş battığı bataklıktan çekip kurtarması... Peki, o birisi kim? Bakkalın şapşal kızı mı? Yoksa, kendisini Lolita sanan çadır-büfenin çocuk fahişesi mi? Bunlar mı kurtaracak onu?

Hadi canım sen de! Kurtulacak da ne olacak? Yaşasa, daha çok yaşasa, sonra ölse, ölse ve sonra gidip bir başka zamanda kendisinin bir kopyası olarak yeniden dünyaya gelse... Aynı aptallıkları yapmayacak, aynı bağımlılıklarla boğuşmayacak mı? Öyle demiyor mu dayısı? Ne diye peki?

Düşünmeye çalışıyor. Zihnindeki bu kargaşa, o gizemli küreyi buluşuyla mı başlamıştı? Belki. Ya da çok daha önceden. Herkese nasıl anlatmaya çalışırsa çalışsın, bunu kendisi biliyor. Hayır. Her şey çok daha önce başladı. Singapur'dan ayrılmalarıyla başladı.

Artık bir daha geriye dönemeyeceğine aklı kesince, ölüme doğru hızla yürümekten başka hiçbir kurtuluş düşünemez olmuştu. O zaman başlamıştı yavaş ölümü. Özellikle de Panama'daki üç ay süren kalafatlama, sonun başlangıcı gibiydi. O korkunç sinema talimleri...

Hava çok sıcaktı. Parçaların gelmesi uzadıkça uzuyordu. Boş yere bekliyorlardı. İşçiler çok tembeldi, bütün gün boş boş oturuyorlardı. Yapacak hiçbir işi yoktu. Kadınlar iğrençti. Sabah kalkar kalkmaz başlıyordu içmeye. Biralar ılıktı. Pis bir rom getiriyordu kaçakçılar gemiye. Gece yarısına kadar hiç durmadan içiyor, önüne gelene bağırıyor, hayvanlar gibi dövüşüyordu. Yine de sızamıyordu. Uyuyamıyordu. Sonunda doktor rohypnol vermişti uyuması için. Dörtte bir tablet. Tepesine yumruk yemiş gibi oluyordu insan ve bir anda yok oluveriyordu her şey. Ama gündüzleri de rohypnol içemezdi ki...

Son birkaç yıldır rohypnol yazmıyor doktorlar, eczacılar kırmızı reçete arıyor, o yüzden küçük yatıştırıcılarla, ağrıkesicilerle yetinmeye çalışıyor. Serseri oğlanlar gibi tiner de çekemez ya! Elinde son bir kutu kaldı. Cankurtaran gibi özenle saklıyor. Bir gün belki, bir şişe viski eşliğinde, hepsini birden indiriverir midesine. Geri dönüşsüz bir gelecekte uyanmak için...

O çok sıkıntılı bekleyişleri sırasında, Panama'daki melez Kızılderili kadın bir kutu extacy getirmişti. İkinci kaptanla âlem yaptıkları gece... Miami'den iki beyaz kadın geldiğini öğrenmişlerdi. Kadınlar iğrençti. Pek sıkıldığı bir geceydi. İlacın çıldırtıcı etkisine karşın, uçları morarmış memeleri göbeklerine kadar sarkan, her tarafları salkım saçak kıllı, yaşlı ve yıvışık kadınlara yanaşamamıştı.

Peki öteki tabletlere ne olmuştu? Denize attığını uydurdu. İnanarak. Oysa yalan olduğunu biliyor. Peki ne yaptı onları? Büyülü billur küreyi bulduğu günü anımsadı. O garip baş dönmesini, o baygınlık hissini... Sonra iki gece boyunca yaşadığı çılgınlığı...

Dayısının öldüğünü bildiren faks mesajını aldığı zaman, bunun kendisi için ne anlama geldiğini kestirememişti. Çok uzaklarda, hiç görmediği bir yerde oturan, keçi sakallı, zararsız bir ihtiyarcıktı dayısı, ölmüştü ve ona bu evi, eski Volvoyu ve eve bakması, kimseye muhtaç olmadan geçinmesi için gerekli paraları bırakmıştı.

Gemi doktorunun sözlerini anımsıyor. O her şeyini bilirdi. İyi ve kötü yanlarını. Gerçek bir dosttu. "Bu ev senin için bir kurtuluştur!" demişti. Öyle miydi, şimdi kestiremiyor, karar veremiyor, emin değil. Kurtuluş olmasına kurtuluştu, ama kurtulmayı başarabilmiş miydi? Neredeyse iki aydır direniyor. Direnebiliyor mu? O küçücük cılız kızı baştan çıkarmak için beyninin bir köşesinde planlar kurmuş değil miydi? Pis bir katil örümcek gibi. Sonra, dün gece...

Kabahati üzerinden atmak için önüne çıkan fırsatı bile denememişti.

"Oldu," dedi içinden. "Sonunda olan oldu. Kız, kendi ayağıyla geldi. Tıpış tıpış. Ne diye vicdan azabı çekecekmişim?"

Henüz gelişmemiş cinsel organı ve küçücük memeleri dışında, yetişkin bir fahişeden ne farkı vardı? Vücudunun her tarafını ve bütün organlarını büyük bir ustalıkla kullanmasını biliyordu. Kimden öğrenmişti bütün bu oyunları?

" İğrenç..."

Durakladı. Kimdi, neydi asıl iğrenç olan? Hem, iğrenç demekle, itiraflarda bulunmakla aklanmıyor, günah çıkartmış olmuyordu ki insan. Üstelik bu gece olanlar, bir başka gece yinelenecekti. Biliyordu. Eroin alışkanlığından bile beter bir alışkanlıktı bu. Bir gün başı belaya girinceye kadar yeniden başlayacak, her seferinde bir daha olmaması için her şey üzerine yemin edecek, sonra yeniden başlayacak...

Ya bakkalın kızı? Onu da yatağına atmayı hesaplamıyor muydu?

***

Sıcak hâlâ hafiflemiş değil.

Sonra işte o. İlk olarak plajda güneşlenirken gördüğü, görür görmez yaşamında önemli bir yer tutacağını hissettiği, onu Singapur'dan beri hiç olmadığı kadar heyecanlandırmış olan genç kadın...

Daha önce onun kadar güzel başka kadınlarla hiç birlikte olmamış mıydı? Olmuştu. Daha güzelleriyle bile. Bedelini ödedikten sonra, dünyanın her tarafında yatabileceği pek çok güzel kadın

bulabilir insan. Bulmuştu ve yatmıştı. Peki bu kadının da bir bedeli yok muydu? Neydi, ne kadardı? O billur falcı küresi miydi bu bedel? Ya da dayısınınki gibi, yabandomuzlarına yem olmak mıydı ödenmesi gereken?

Önce dayısı, şimdi de kendisi. Neden ama?

Dayısının o genç kadınla başa çıkmış olabileceğine aklı kesmiyor. Bu olası değil. Küçük kız başka. O bambaşka bir şey. Bir inanılmaz fenomen... Bir yapısal, ya da bireysel zayıflık. Sapıklık. Kendisininkinden çok farklı. Kendisini sapık biri gibi düşünemiyor. Cinselliğini askıya alarak aylarca açık denizlerde dolaştıktan sonra, Bombay'da, Panama'da, Rotterdam ya da İstanbul'da, karşısına çıkanların yaşlarına ve cinsiyetlerine bakmadan açlığını doyurmaktan öte bir şey düşünemeyecek hale gelmiş sağlıklı bir erkekti o; hepsi o kadar. Olan buydu. Bir maldı önüne sürülenler, o da bedelini ödeyip alıyordu. Küçük kıza da ödemişti. Ödemiş miydi? Bir kandırmaca içinde miydi yoksa?

Acaba bakkalın kızı da gelmiş miydi bu eve?

Boğulacak gibi oluyor. Ona ne kadar ödemesi gerekecek?

***

O kadın başka. Onu sanki çok daha önce görmüştü. Kokusunu anımsıyor. Beyin hücrelerinin en diplerine kadar sinmiş olan. Ona dokunmuştu. Sımsıcak tenine. Onunla sevişmişti. Öyle bir coşkuyla ki, her seferinde artık tükendiğini sanmıştı. Ama ne zaman? O kadın, Singapur'da tanıdığı kadın mıydı? Olabilir miydi? Çılgınlıktı bu. Çılgınca şeyler geçiyordu aklından. Neden olmasın? Belki de erken bir réincarnation'du söz konusu olan. Belki. Mutlaka. İhtimal...

Onu artık getiremiyordu gözlerinin önüne. Kaç yıldan beri... Ama belki de hiç yaşlanmamıştı, gençleşmişti bile belki, neden olmasın? Kontes Cagliostro'nun romanı geliyor aklına. Ölümsüzlüğü keşfeden gizemli kadın, belki de oydu. Senaryo öyle yazılmışsa... Belki, dayısının sözünü ettiği gibi, milyarlarca yıl önce, kendisinin ve onun ilk baskıları olarak, o güzelim sevdayı yine birlikte yaşamışlardı...

"Delilik..." diye mırıldandı. Eğer dayısı gibi bir bilgin adam bile buna inanıyor, bunu olası görüyorsa, delilik sayılmaz.

Delilik değilse, gülünç bir şey. Böyle bir şeyin gerçek olamayacağını biliyor, ama çok eskilerden belleğine kazınmış olan, kendisini o küçücük kızın Bombay kerhanelerindeki deneyimli kart orospular kadar usta ellerine bıraktığı zaman bile gözlerinin önünden gitmeyen görünümü, günlerdir gözlerinin önünden uzaklaştıramıyor...

***

Sonra o parlak küre, cehennem ışıkları saçan, o kadınla özdeşleşen... Felsefe taşı, sonra... Onu tanımlarken dayısının neden "Nemrut" dediğini biliyor artık. O küre, o kürenin kendisi bir felsefe taşı. Nemrut Körfezi kıyılarında bulunmuş. Geçmişe ve geleceğe doğru, ancak düşlerde yaşanabilecek olanaksız yolculukları gerçekleştirecek nesne o küre, o masal ürünü felsefe taşı.... İşte orada. Karşısında. Alaycı alaycı bakıyor. Artık eksiksiz. Hangi madenden, hangi alaşımdan yapıldığını bilmediği o bilmem kaç mikronluk ince çember, ancak elle dokunulduğu zaman fark edilebilen oyuntunun içine çıt diye oturmuştu. Ya o mikroskopik priz? Bir enerji girişine mi, yoksa, bir bilgisayar bağlantısına mı aitti?

Kızın sözünü ettiği taş kutu da bunundur. Mutlaka. Kız, kutunun kapağının içinde birtakım yazılar olduğundan da söz etmişti. Nasıl bir yazıydı? Hiyeroglif gibi bir şey miydi? Ya da bilgisayar diliyle yazılmış bir kullanma kılavuzu muydu? Merak ediyordu, ama kime gösterebilir, kime okutabilir? Kimseye. Nevnihan'a bile. Bu çok tehlikeli. Öyle yazmamış mıydı dayısı? Bu kürenin ne olursa olsun başkalarının eline geçmemesi gerek. O da dayısının yaptığı gibi yapacak. Daha derin, daha korumalı bir yuva hazırlayacak. Bütün depremlere dayanıklı bir yuva. Ama bunun için her şeyden önce o taş mahfazayı ele geçirmesi, küreyi onun içine yerleştirmesi gerekir.

Önce Mareike'nin, sonra da Nevnihan'ın –eğer ikisi aynı kişi değilse– ve o kızıl saçlı adamın bu kristal kürenin peşinde olduklarından kuşkusu yok artık. Dayısını da bu kristal küre için öldürmüş olabilirler.

Bunu kim ileri sürmüştü? Kafası karışık.

***

Kasabadan döner dönmez çekvalfi sökmüş, yeni conta takmış, sonra da banyonun tüpünü değiştirmişti. Kaynar kaynar akan suyla yıkandı bu kez. Faydasız. Kendine gelemedi bir türlü. Saat bir. Canı hiçbir şey yemek istemiyor. Dolapta duran, temizlikçi kadının pişirdiği yemeklere el bile sürmemişti henüz.

İsteksizce kalktı yerinden. Bolca bir salata yaptı, üstüne hazır beyaz sos döktü, sonra da bir kutu ton balığı açtı. Rakı bile çekici görünmedi gözüne. Bir ara bakkaldan aldığı, nasıl bir şey olduğunu bilmediği bir şarap vardı buzdolabında. Dibini yumruklayarak çıkardı şişenin mantarını. Baharlı bir tadı vardı. Âdeta kendisine eziyet etmek isteyerek, yüzünü buruştura buruştura başına dikti şişeyi. Sonra, günlerden beri ilk olarak, televizyonun başına geçti. Dayısının yaptırdığı dallı budaklı antene karşın sadece devlet televizyonunun iki kanalıyla İzmir'in bölgesel yayın yapan kanallarından birisini alabiliyordu. Öğle haberlerinde yine terör olayları, yine trafik kazaları, sağcı politikacıların aslında birbirinden hiç farkı olmayan, birbirlerini neredeyse vatan hainliği ile suçlayan konuşmaları...

Midesi bulanıyordu. Şarabını ve yemeğini çabucak bitirdi. Akşama kadar yapacak hiçbir işi yoktu. Gizemli kristal küre, o ilk iki geceden sonra bütün gücünü yitirmiş gibi, sessiz sessiz oturuyordu çekmecenin içinde. Onun için neler düşündüğünü bir bilse böyle sakin durur muydu acaba? Ama her şeyin bir zamanı vardı.

"Önce iyice emin olmam gerek..." dedi.

Hazinesini sakladığı çekmeceyi kilitledikten sonra, kitaplıktan rasgele bir kitap alarak odasına çıktı, perdeleri sımsıkı kapattı, çırılçıplak soyundu, öylece uzandı yatağına.

Onun bildiği, tanıdığı ve yaşadığı dünyadan, o kendine özgü dünyadan, bu dünyada yaşayan, bu dünyada tanıdığı hiç kimsenin haberi yoktu. Onun dünyası, düşler dünyası. Somut olarak, belki sadece makineler, okyanuslar, ağrıkesici haplar ve içkiler, dünyanın bütün içkileri, bütün orospuları, bütün küçük fahişeler, bütün küçük parlak oğlanlar, karısı, kızı, anası ve kız kardeşi vardı;

bunların dışında kalan her şey, dışarıdan bakıldığında sanılacağının aksine, bir parçası olmayı, içine girmeyi denemediği, daha doğrusu beceremediği ve reddettiği, ya da bir avuntu gibi, kendi kendisine hep dışında yaşadığını, çünkü sınırlarını hep bilinçli olarak kendisinin çizebildiğini savunduğu yapay dünyalarda, birbirlerini kovalayan yapay insanlar, yapay aşklar, yapay tutkular, yapay ilişkilerden başka bir şey değildi.

Eline aldığı kitap bunları yazmıyordu. Bunların hiçbiri yoktu o kitapta. Gözleri satırların üzerinde gelişigüzel dolaşıyordu. Bir şey anlamadan, algılayamadan, kendisini kandırarak, okuduğunu sanarak. Varsayarak. Vakit bir türlü geçmiyordu.

Sonra fırlatıp atıyor kitabı elinden.

***

"Bir şeyler yapmalı..."

Ne yapabilir? Daha saat dört buçuk. Yeniden uyumayı deniyor. Başucundaki komodinin çekmecesinde, gözü gibi sakladığı rohypnol tabletleri... Ama ya büsbütün uyur kalırsa?

Yatağında dönüp duruyor. O kadın, o gizemli küre ve onun gizemli çeperi, gizemli mahfazası, onu durmadan baştan çıkarmaya çalışan, sonunda bir kaşarlanmış orospu gibi yatağına giren küçük kız, bakkalın aptal kızı, dayısının deli saçmasını andıran kuramları, hepsi birbirine karışıyor, bir labirentin çıkmaz sokaklarında dolaşıyormuş gibi umutsuz ve yorgun hissediyor kendisini. Yemekte içtiği bir büyük şişe şarap bana mısın demiyor, sadece başının ağrısını arttırıyor.

Yok, hiçbir faydası yok. Vakit geçmiyor bir türlü. Doğruluyor. Kol saatinin fosforlu ibresi henüz altıyı gösteriyor. Tekrar kalkıyor yatağından, aşağıya, salona iniyor, bütün perdeleri açıyor, tülleri ve gölgelikleri. Camlar kirlenmiş. İşçi kadına tembih etmeli. İnanılmaz bir sessizlik var evin içinde. Ne kadar yalnız olduğunu düşünüyor. Telefon gözünün önünde, ama kimi arayabilir? Bir dost, bir sevgili, bir evlat? Kızı belki de. Her şeye karşın ona en yakın olan o. Yıllarca öyle oldu. Bile bile bir aldanış olsa da... İki taraflı bir aldanış ve aldatış...

İçinde yenemediği bir korku. Çekinerek açıyor kitaplığın çekmecesini. Kristal küre orada. Pusuya yatmış gibi bir hali var. Sis bürümüş, parlak yüzeylerini. Elini uzatıp dokunuyor. Parmaklarından cinsel organının ucuna kadar bir karıncalanma duygusu. Canı yeniden sevişmek istiyor.

Bu küre, dayısının ileri sürdüğü gibi, yaratılışın başlangıcı kadar yaşlı olabilir mi? Hangi senaryoyu içeriyor? O ilk moleküllere, ilk hücrelere, ilk genlere verilen buyruklar mı gizli bu kürenin bileşiminde? Ona dokunurken duyduğu sonsuz heyecan, bütün benliğini o heyecan içinde erimeye çağıran tutkulu istek, o haz, yaşamın özünü mü duyumsatıyor ona?

O ilk molekülden, en karmaşık organik bileşimlere kadar, yaşamın her noktası bir bütünlük arayışında sanki. Evrenin dört bir köşesinden kollarını açmış, birbirlerine koşuyorlar. Gezegenler, güneşler, galaksiler ve yaşamın ilk fısıltısı...

***

Çekmeceyi kapattı. Başı ağrıyordu. Tam ensesinden gelen bir ağrı. Dolaptan viski şişesini çıkardı. Bardağının yarısına kadar içki koyduktan sonra üstünü buzla doldurdu. Bardağını eline alarak taraçaya çıktı. Çırılçıplak. Güneş görünmüyordu, evin arka tarafında bir yerlerden batıyor olmalıydı. Akşamın ilk belirtileri gökyüzünde. Pastel renkler içinde savruluyordu tüyümsü bulutlar. Hava hızla kararıyordu.

Taraçanın korkuluğuna dayanarak derin bir soluk aldı. Uzaklardan, Cengelli yönünden, demir fabrikasının büyük fırınının ve eritme kazanlarının ateşi, bir yalancı şafak gibi ufku kızartıyor, tokmak çekiçlerin, pres ve dövme makinelerinin, maçunaların, konvoyörlerin uğultusu, içinde, okyanusta seyreden dev bir tankerin köprüüstünde hissettiklerine benzeyen bir esriklik duygusu uyandırıyordu.

"İşte, gerçek olan şeyler bunlar... Peki, yanlışlığı nerede yapmış olabilirim ben?"

Bu soruyu her gün birkaç kez soruyordu kendi kendisine. Sıradan bir serüveni daha en az on yıl sürdürebilme olanağı varken, bir yazlık ev hevesine kapılıp buralara gelmekle yaşamının bütün akışını altüst etmişti.

Yine kendisini kandırmaya çalıştığının farkında. Gerçekte bu bir heves değil, sığınılacak bir sakin liman bulma telaşıydı. Çaresizliktendi. Oysa şimdi daha iyi anlıyor. Gemide de buradaki kadar yalnızdı, ama orası apayrı bir dünyaydı. Sonsuzluğa uzanan okyanuslar, yakıcı güneşler, buz dağları, dev dalgalar, siklonlar ve kasırgalardan oluşan ölümsüz evren ve gülünç bir gururla hepsine başkaldırdığını sanan binlerce beygir gücündeki Herkül özentisi yarı ölümsüz makineler ikilemi üzerine kurulu gerçek bir düş dünyasıydı orası. Oysa burada kendisini, her şeyiyle şaşırtıcı söylencelere yaslanan bir düşler ülkesindeymiş gibi hissediyordu.

O gizemli küreyi bulmadan önce de bu böyleydi. Çiçekler, bir inanılmaz masal tezgâhında, bin bir çeşidi içinden kendi seçtikleri renklerle akşamdan sabaha bir çırpıda dokudukları, el değmeye kıyılamaz narin taçyapraklarını alçakgönüllü bir sadelikle gözler önüne seriyor, asma yaprakları, pergolanın tahta ızgaralarına doğru her gün kendiliklerinden onar yirmişer santim boy atıyor, arılar, tırtıllar, bokböcekleri, kelebekler, topal çekirgeler, dev bukalemunlar, onun varlığından sanki bütünüyle habersizlermiş gibi başıboş dolaşıyorlardı ortalıkta. Ve o, bu cümbüşün ortasında her gün biraz daha yalnızdı... Bir önceden yazılmış kahredici senaryonun tutsağı olarak.

Ama artık geri dönme olanağı kalmamıştı. Her şey büyük bir hızla, ansızın bastıran bir hortumun çekiciliğine kapılmış gibi çılgınca dönerek, bilinmez ufuklara doğru uzaklaşıyordu. Orada, ötelerde bir yerde, bir kara delik vardı. Herkes ve her şey, orada sonsuz bir yoklukta eriyip gitmeye hükümlüydü.

***

Başının ağrısı giderek artıyor. Saat yedi buçuk. Dayısının ilaç dolabında başının ağrısını geçirecek hafif bir ilaç var mıydı acaba? Banyonun kapısında duruyor. Gemi doktorunun sözleri geliyor aklına. Bunu yapmamak gerek. Ama öyle sinsi bir ağrı var ki beyninin tam ortasında. Ağrı olup olmadığı bile belli değil. Hep varlığını hissettiren sinsi bir düşman. Nemrut böceği...

Artık yavaş yavaş giyinse iyi olur.

Sonra yine taraçada buluyor kendisini. Bardağı başına dikiyor, sert içki boğazını yakarak midesine iniyor. Demir fabrikasının maçunaları çalışıyor. Tank seslerini andırıyor uğultuları, paletleri beyninin üzerinde geziniyor sanki o görünmez tarih öncesi zırhlı araçların.

Sonra kapının zili.

23

Bu kez özenle kaçındı onunla tokalaşmaktan. O da zaten elini uzatmadı. Göz göze gelmekten bile kaçınıyor gibiydiler. Nevnihan da en az kendisi kadar tedirgindi. Belli oluyordu. Rengi, belki de akşam alacasının etkisiyle, her zamankinden daha solgun. Kullandığı araba, kızıl saçlı adamın arabası olmalı. Hollanda plakalı küçücük bir Suziki.

– İsterseniz onu burada bırakalım, benimkiyle gidelim, dedi. Başkasının kullandığı bir arabaya binemem. Bu da benim alışkanlığım. Ayrıca bu küçük arabalardan hiç hoşlanmam...

"Tabuta benziyorlar," diyecekti, sustu.

İlk kez dikkatle baktı ona Nevnihan. Belli belirsiz bir makyaj yapmıştı. Zehir yeşili gözlerinde yine o korkutucu derinlik, dudaklarında, iki gün öncekinin aynı, gizemli ve kışkırtıcı hafif gülümseme. Vücudunun neredeyse her tarafını gösteren iki parçalı bir giysi vardı sırtında. Göğüslerini şöylece kapatan, göbek çukurunu açıkta bırakan yarı saydam bir büstiyer, kısacık bir eteklik...

– Olur. Tabii. Nasıl isterseniz... Bu küçük Japon arabalarına bayıldığım yok zaten benim de. İçine girerken iki büklüm olmak zorunda kalıyor insan.

Karlos dikkatle izliyordu onları. Genç kadını tanıdığı, durmadan mutluluğunu gösterecek şekilde kuyruğunu sallayışından belli oluyordu.

Volvonun kapısını açarken,

- Dayımın arabasıydı bu, dedi. Bana bırakmış... Az tamir etmemiştim vaktiyle, az eziyetini çekmemiştim bu arabanın.

- Evet, biliyorum.

Şaşırarak baktı genç kadının yüzüne. Onun böyle her şeyi çabucak itiraf edeceğini beklemiyordu doğrusu,

- Demek daha önce bindiniz bu arabaya, dedi.

Yüzünde hep o hüzünlü, başka anlamlar taşıdığı kuşkusu uyandıran şakacı gülümseme. Onu şaşırtmaktan özel bir zevk aldığı söylenebilirdi:

- Evet. Tabii. Birçok kere...

Dilinin damağının kuruduğunu hissetti. Farkında olmadan genç kadının elini tutup arabaya binmesine yardım ederken,

- Demek, doğru, dedi. Gerçekten o sizsiniz. Mareike'siniz yani... Yani, dayımla birlikte...

- Evet. Dayınızın yanında kaldım bir süre...

Parmaklarından ayak tırnaklarının ucuna kadar bütün vücudunda yine o hafif uyuşukluk, o belli belirsiz elektriklenme, billur topa dokunduğu zaman duyduğuna benzeyen kösnül duygu...

Genç kadın, alışık bir tavırla geçip yerleşti Volvonun sağ ön koltuğuna. Alaycı bir edayla,

- Hadi gidelim artık, dedi. Başka birisini mi bekliyoruz?

- Eğer siz öteki değilseniz...

Sonra büyük bir kararlılıkla ekledi:

- Mareike olduğunuz doğru mu?

Hafif bir bulut geçti genç kadının gözlerinden:

- Bakıyorum, Engizisyon yargıçları gibi itiraflara başlamamı bekliyorsunuz! Benim bir şey gizlemeye niyetim yok. Size aksini söylemedim...

Sözlerinin ciddi mi, şaka mı olduğu belli olmuyordu ses tonundan. Kekeledi:

- Evet ama...

- Hadi, gidelim artık, geç kalacağız sonra... Karnım çok aç.

Derin bir soluk alarak kendisini toplamaya çalıştı. Mareike'nin kapısının iyice örtülmüş olup olmadığını denetledikten sonra, arabanın önünden dolaşarak kendi kapısını açtı. Karlos dikkatle izliyordu hareketlerini. Yerine oturup kontak anahtarını taktıktan sonra, motoru çalıştırmadan, genç kadının yarı karanlıkta masum bir Madonna görünümündeki yüzüne bir kere daha dikkatle baktı,

- Mareike, diye mırıldandı. Sen, gerçekten de Marelke'sin... Nevnihan bir düştü. Hiç olmadı, değil mi?

Genç kadın elini, onun anahtarı tutan buz kesilmiş elinin üzerine koydu. Sımsıcaktı dokunuşu,

- Evet, küçük adım Mareike, dedi o da mırıltılı bir sesle. Mareike Heiselberger. Hollandalıyız biz. Sanırım Alman kökenliyiz. Babam, İstanbul'da konsolostu. Dört yıl Alman lisesinde okudum. Bir yıl kadar da Türkolojiye gittim. Antropoloji öğrenimim sırasında da bırakmadım Türkçeyi ve özellikle de Anadolu yarımadasının çağlar ötesi uygarlıkları üzerinde çalıştım...

Genç kadının sözlerini bir düşteymiş gibi, yarı aydınlık bir bilinçle dinliyordu.

- Ya Nevnihan ? O nerede? Onu ne yaptınız?

Bu kez, elinin üzerindeki basıncın arttığını hissetti.

- Dayınız beni öyle çağırmaktan hoşlanırdı... Nev, biliyorsunuz, İngilizcede ve birçok başka dilde olduğu gibi, Farsçada da yeni demek, Nihan da yokluk. Böyle bir isim tamlaması yapılır mı, bilmiyorum, ama dayınız öyle derdi, Nevnihan, yani Yeni Yokluk... Onun kuramına uygun bir isim!

- Onun kuramı!

Gülmek geliyordu içinden. Arabayı çalıştırdı. Farları yaktı. Karlos, arabanın önünde, dört ayak, kulaklarını dikmiş, onunla birlikte fırlamaya hazır, bekliyordu.

- Niye bana yalan söylediniz peki, dedi. Nasıl olsa öğrenecektim kim olduğunuzu. Niçin bana Türk olduğunuzu söylediniz?

Genç kadın yüzünü yavaşça ondan yana çevirdi. Ön tablonun yeşil ışığında, gözlerinde hüzünlü bir ıslaklığın belirdiğini sandı.

- Size yalan mı söyledim?

– Yani... Kusura bakmayın. Sizi kırmak istemedim. Sadece...

– Size yalan söylemeyi hiç düşünmedim. Hiç... İnanın. Eğer öyle söylediysem... sanmıyorum ama... Yani burası benim ikinci memleketim sayılır... Olsa olsa, yabancı değilim anlamına söylemişimdir...

En başından beri her şey ortada iki ayrı kadın bulunmadığını göstermekteyken ve kendisi de bunun bilincindeyken, yine de Mareike'den ayrı bir Nevnihan'ın varolduğuna, en azından onun, birbirinden bağımsız iki ayrı ruha sahip bir kadın olabileceği düşüncesine kendisini o kadar inandırmak istemişti ki, elinde olmadan düş kırıklığına uğradı:

– Demek siz, gerçekten Mareike'siniz, dedi tekrar. Bakkalın kızı haklıymış. Peki, sizin için söylenen öteki şeyler de doğru mu?

Kaşları çatılır gibi oldu genç kadının. Kalın bir sesle,

– Evet, ben Mareike'yim, dedi. Ama hepsi o kadar! Hadi gidelim artık. Burada, ayaküstü konuşulacak şeyler değil bunlar...

Motoru çalıştırdı. Karlos fırladı.

Mercan lokantasına kadar bir daha konuşmadılar.

***

Mercan'da bu ikinci yemek yiyişi. İlkinde, Yenifoça'ya ilk gelişinde, yöneticinin konuğuydu, dayısını buraya yerleşmeye bu lokantada ikna etmiş olduğunu anlatmıştı yönetici.

Garson,

– Ne içeceksiniz? diye sordu.

– Ne yiyeceğiz, dedi Mareike.

Uzman tavrı takınarak,

– Mercan'da balık yenir, dedi. Yenifoça'nın en iyi balık lokantasıdır burası...

Garson,

– İsterseniz kendiniz seçin, dedi. Izgara olarak, çipuralarımız çok taze. Tava isterseniz, barbunya öneririm. Ya da levrek...

Bakıştılar.

– Çipura yiyelim mi, dedi Mareike. Ne dersiniz?

– Evet. Burada hâlâ gerçek çipura bulunabiliyor... O zaman şarap mı içiyoruz? Güzel bir beyaz şarap...

– Ben rakıyı yeğlerim.

Yine onu hep kararsız bıraktıran ikircikli muzip tavrıyla gülümsüyordu:

– Merak etmeyin, nasıl içileceğini biliyorum.

O da güldü elinde olmadan. Garsona dönerek,

– Tamam, dedi. Rakı içiyoruz. Bir küçük. Buz da isteriz. Rakı ve suyu hemen getir. Sonra çipura yiyeceğiz. Patrona selam söyle, bizim için kendisi seçsin. Kalamar da yaptırın. Karides de isteriz.... Bol yeşil salata... Çoban. Köpoğlu salatası. Roka. Acılı ezme. Patlıcan tava, domates soslu. Beyaz peynir, kavun...

Garson uzaklaştı.

– Bu kadar çok şeyi nasıl yiyeceğiz, dedi Mareike.

– Rakı mezesi bunlar. Hem, sizi bilmiyorum ama ben açım... Ayrıca bu akşam, gözüm de doysun istiyorum...

Körfezden, denizin üstünü hareleridirerek esen tüy dokunuşlu hafif bir yel, masanın ortasına konulmuş bulunan uzun kırmızı mumun ışığını hafif hafif titretmekte, genç kadının yüzünde gizemli gölge oyunlarına neden olmaktaydı. Karşı kıyıda, Yenifoça'nın yarım çember biçimindeki ışıkları körfezle açık denizin buluştuğu burna kadar uzanıyor, oradan bir renk cümbüşü halinde gökyüzüne yükseliyor, sonra ıpıltılı titreşimlerle sulara düşüyor, rengârenk dalgacıklara dönüşerek yeniden kıyıya dönüp rüzgâr altındaki bir yelkenli hızıyla açıklara doğru uzaklaşıyordu. Küçük marinada yan yana demirlemiş olan ufak tonajlı yatlar, deniz motorları, Mercan'ın hemen önündeki barınakta balıkçı tekneleri, koyu bir denizin üstünde uykulu uykulu salınmaktaydılar.

Garson rakılarını getirip bıraktı.

***

İlk kadehlerini, kendi başlarına, hiçbir şey söylemeden dudaklarına götürüp, sessizce yudumladılar. Genç kadın muzip halini bir yana bırakmış, bakışlarını kıyıya çarpıp dağılan küçük

köpüklü dalgacıklara çevirmişti. Neden sonra, düşünde konuşuyormuş gibi,

– Ne garip, diye mırıldandı. İnsan, kendi başına kaldığı zaman, doğanın dehşet verici büyüklüğünü umursamazdan gelebiliyor. Bir düşünce kıvılcımı ile onu dize getireceğini düşleyebiliyor. Sonra işte, şu deniz... Şu, insan ömrüne dudak büken sonsuz dalgacıklar... Siz denizcisiniz, çok daha iyi anlarsınız, daha doğrusu hissedebilirsiniz bunu... Söyler misiniz, ne için kaldırabilirdik kadehlerimizi? Bizi burada bir araya getiren trajik olaylar, herhangi bir dilekte bulunmamızı bile anlamsız kılıyor. Öyle değil mi?

Gözlerini açarak, hayretle baktı genç kadının yüzüne,

– Neden trajik? dedi. Bununla dayımın ölümünü kast ediyorsanız... haklı sayılabilirsiniz, ama ben sanıyorum ki... Her neyse. Yine ele... en azından, sevgiye ve dostluğa diyebilirdik...

– Sevgiye ve dostluğa...

Genç kadın törensel bir tavırla tekrar kaldırdı kadehini, ama onunkine değdirmeden başına dikip içti. Dudaklarında yeniden o gizemli gülümseme belirmişti:

– Sahi siz dostluğa inanmıyorsunuz değil mi? dedi. Oysa denizciler...

Sözünü kesti:

– Ben kendimi pek denizci saymıyorum. Evet, dostluğa inanmam ben, ama bunu siz nereden biliyorsunuz?

– Çünkü sizi tanıyorum...

– Gerçekten mi?

– Evet. Bunu siz de biliyorsunuz... Ve ben... Ben inanıyorum. Neden? Dostluk her zaman vardır. Aşktan bile kuvvetlidir, ama ben hâlâ aşka da inanıyorum. Sevgiye ve aşka...

Çantasından sigarasını çıkardı, bu kez onun davranmasına fırsat vermeksizin çakmağıyla yaktı sigarasını, dumanını özellikle savurmamaya çalışarak yuttu. Rakısından bir yudum daha aldıktan sonra, duraksayarak,

– Dostluğa ve sevgiye demek kolaya kaçmak olur, dedi. Bizim için, yani sizinle benim için, söylenmesi gereken önemli şeyler var... Artık bazı şeyleri konuşmaktan daha fazla kaçamayız...

Birdenbire o kadar ciddileşmişti ki, bir an konuşmanın kendisinin hiç hazırlıklı olmadığı, daha doğrusu herhangi bir şekilde tarafı olamayacağı bir bilimsel tartışmaya dönüşmesinden korktu, havayı değiştirip konuyu saptırmaya çalıştı ve bu kez de o, karşısındakini şaşırtmak isteğiyle, alaycı bir tavır takınarak,

– Bu önemli şey aşk mı yoksa, dedi. Evet, belki kadehlerimizi aşka kaldırabiliriz... Daha da fazlası... Hatta tutkuya... Evet, tutkuya... Ben kendi açımdan, duygularımı ifade etmek için daha uygun, daha yeterli bir sözcük bulamam. Nasıl olduğunu bilmiyorum. Yıllar var ki böyle bir şey başıma gelmemişti. Sizi deniz kenarında ilk gördüğüm günden beri... Belki gülünç bir şey bu. O, ilk gördüğüm günden beri sözüne aslında ben çok gülerim. Ama işte, o ilk günden beri neler çektiğimi bir bilseniz!

Hiç de şaşırmış görünmüyordu Marelke,

– Biliyorum, dedi, aynı ciddi tavrını sürdürerek. Bu söylediklerinizi, çok önemli bir gerçeği ortaya çıkarıyor, inanılmaz bir varsayımı doğruluyor. Dayınızın notlarını ve mektuplarını okumuş olduğunuzu tahmin ediyorum, eğer öyleyse, söyleyeceklerimi anlamakta güçlük çekmeyeceksiniz...

Genç kadının atıfta bulunduğu gerçeğin ve varsayımın ne olduğunu tahmin etmesi güç değildi,

– O isimleri siz karaladınız değil mi? dedi. Çocukça bir önlem aslında...

– Demek kl okudunuz...

– Hepsini okumadım...Okusam da hepsini anlayabileceğimi sanmıyorum. Bununla birlikte, söyleyeceklerinizin çok önemli şeyler olacağını hissedebiliyorum. Ancak, benimle artık lütfen açık konuşun olmaz mı? Bilmece çözmek benim harcım değil. Bizi birbirimize bağlayan akıl karıştırıcı birtakım bağlar olduğu açık... Sizi ilk gördüğümde farkına vardım bunun. Sonra, ilk olarak elim elinize değdiğinde...

Yine öyle, hüzünlü bir şekilde baktı yüzüne genç kadın,

– Sizden ne gizleyebilirim ki, dedi. Biz, sizinle, yıllar önce de karşılaştık. Burada. Aynı masada. Aynı şeyleri konuştuk...

Dizlerinin titremeye başladığını hissetti. Sesi güçlükle çıktı dudaklarından, alay etmeye çalışarak,

– İki milyar yıl önce mi, dedi.

– İki milyar yıl...Belki. Kim bilir? Kesin tarihini bilemiyorum, ama bir gün öğreneceğimizden kuşkum yok...

Soluğu kesilir gibi oldu,

– İki milyar yıl... dedi. O kadar oldu mu diyorsunuz? Size inanıyorum, ama sonra? Sonra ne oldu? Sizinle ben... Nasıl oldu yani... Ayrılmış mıydık yoksa birbirimizden?

– Ben de aynı soruların yanıtını arıyorum. Ne tuhaf... Bu sözler size de şaşırtıcı gelmiyor mu?

– Tuhaf, evet. Hem de çok tuhaf, ama şaşırtıcı değil. Çünkü bunun böyle olduğunu sizi görmeden önce de hissediyordum. Yıllarca sizi bekledim. Düşlerimde gördüm ve... Hatta fotoğrafınızı, daha doğrusu sizin düşlerime giren baştan çıkarıcı görünümünüzün fotoğrafını bile çektim, ağaçların, çiçeklerin, dalgaların sisli görüntüleri arasında. Sonra, aşağıda, kumsalda, sizi güneşlenirken gördüğüm zaman... sizin o hep beklediğim kişi olduğunuzu anladım. Sizi tanıyordum. Yüzünüzün ve vücudunuzun her noktasını... Sadece düşündüklerinizi bilemiyordum. Yüreğinize değil, beyninize girmekte zorlanıyordum. Hâlâ da öyle... Benimle sakın alay etmeye kalkmayın...

Sustu. "Sizinle, iki gün iki gece boyunca, deliler gibi seviştik," de diyebilir miydi?

– Alay mı, dedi Mareike, ciddiyetine bu kez yoğun bir duygululuk rengi katarak. Ne diyorsunuz siz? Sözleriniz her şeyi doğruluyor... Ama bu kadar değil. Peki, daha sonra olacakları da düşümleyebildiniz mi?

– Hayır...

Genç kadın, âdeta şefkatli bir yumuşaklıkla elini masanın üzerinden uzatarak onun boştaki elini tutup, sıktı:

– Merak etmeyin, dedi. Ben her şeyi biliyorum. Sizin hissettiklerinizi ben de hissettim, sizinle tekrar karşılaşmamızdan önceki iki gün boyunca. Bu, kaçınılmaz bir şeydi. Bunu açıklamaktan utanmıyorum da. Benim bir erkeğe âşık olabilmem için, onunla en az bir kez orgazmı yaşamam gerek... Bunu bir erkeğe anlatmak çok zor, biliyorum, ama düşlerimizdeki birlikteliklerimizde siz bana bunu hep duyurdunuz... Evet, evet... Ama bu, basit bir düşazmasıyla açıklanamayacak kadar karmaşık...

Genç kadının cüretli gerçekçiliği artık şaşırtmıyordu onu. Eli sımsıcaktı ve o ilk temastaki ölçülmez zaman uzaklığı ve eser yoğunluğundaki yalıtımlaşma duygusu yoktu bu dokunuşta.

– En iyisi size her şeyi en başından anlatmalıyım, dedi Mareike. Dayınızın yazdıklarını daha önce okumuş olduğunuz için, umarım söyleyeceklerimi kavramakta fazla zorluk çekmezsiniz. Elimden geldiğince anlaşılır olmaya çalışacağım, belki biraz düşgücünüzü zorlamanız gerekecek, ama aklınızı karıştıran bir şey olursa beni uyarın olmaz mı?

Elini genç kadının elinden yavaşça çekerek bir sigara da o yaktı. Başının ağrısı hafiflemişti, ama kendisini hâlâ boşlukta hissediyor, fazladan bir ağrıkesici almış gibi, ılık sularda başıboş yüzüyordu. Duraksayarak,

– Bir tek şey öğrenmek istiyorum önce, dedi. İkimiz hakkında... Dediğim gibi, o ilk karşılaşmamızdan beri sizi daha önceden tanımış olduğum sanısı içindeyim. Çok çok eskiden beri... Siz de sizinle burada, bu lokantada daha önce birlikte olduğumuzu söylediniz... Oysa, böyle bir anı yaşadığım hakkında en küçük bir ışık yok belleğimde. Böyle bir şeyi unutmuş olamam. Siz emin misiniz? Ne zaman oldu bu? Hangi koşullarda gerçekleşti?

Çok doğal bir şeyden söz ediyormuş gibi,

– İki milyar yıl kadar önce, diye yineledi Mareike.

Sigarasını dudaklarına götürmek istiyordu ki eli havada kaldı,

– İki milyar yıl mı, dedi. Demin şaka yaptığınızı düşünmüştüm. Mecazi bir anlamda söylediğinizi sanmıştım. Yani, bunu ciddi olarak mı söylüyorsunuz?

– Evet. Bakın, beni deli sanabilirsiniz. Sizden inanmanızı da beklemiyorum. Ama düşünün, dayınızın yazdıklarını getirin gözlerinizin önüne. Sürekli olarak yeniden yeniden sahneye konulan senaryo kuramını anımsayın...

Bardağını başına kaldırarak bir hamlede bitirdi. Minik karıncalar, bokböcekleri, Karlos'un durmadan sallanan kuyruğu, topal çekirgeler ve büyülü kürenin ışıkları fır dönmeye başladı beyninin içinde. İkisinin tabağı da öylece duruyordu. Balıklara ve öteki yiyeceklere çatallarının ucuyla bile dokunmamışlardı. Mareike, bir anastezi uykusunda salınıyormuş gibi, yavaş ve inişsiz çıkışsız bir sesle konuşuyordu:

– Amerika'da Minnesota Üniversitesinde, Batı Anadolu uygarlıkları üzerinde doktora üstü çalışmalar yapıyordum. Bir gün buradan bir mektup aldım. Kazılarda çalışan bir arkeolog arkadaşım, Foça civarında yaptıkları kazılar sırasında, Frigyalılardan kalma çok eski bir tablet bulduklarını söyledi. Bu tablette...

– Bunu biliyorum, diye kesti genç kadının sözünü. Dayım anlatmış bir mektubunda. Şu olağanüstü küre değil mi? Ölüleri dirilten, ruhlarla konuşmayı sağlayan falcı küresi?

– Evet.

– Peki, siz, ruhların varlığına inanıyor musunuz? Yani, bedenden ayrı olarak var olan, ölümden sonra da yaşamaya devam eden ruhlara?

– Sorun bu değil, dedi Mareike. Burada bir kavram karışıklığı var. Dayınızın söylediklerini anımsayın... Bedenden ayrı bir ruhun varlığına inananlar bile, ondan söz ederken hep maddi dünya ile ilgili anlatımlara ve güçlere başvuruyorlar. Ben o anlamda bir ruhun varlığına inanmıyorum. Ama dayınızın düşündüğü gibi, maddeye hayat veren nesne olarak, buna can demek daha doğru, bence de, evet, öyle bir şey var...

Başının ağrısı yeniden artmaya başlamıştı,

– Evet ama, dedi. Sanırım dayım daha başka şeylerden de söz ediyordu... Yani, maddedışı yaşam birimlerinden falan...

Mareike'nin bakışları lokantaya geleli beri ilk kez bulanıklaştı.

– Bütün sorun, adına ne dersek diyelim, bedene yaşama yetisi veren o şeyin ölümsüz olup olmadığı... Dayınızın bu konuya yaklaşımı çok farklıydı. Ona göre, ruh ve beden bir bütün oluşturuyordu, ama ölümsüzdüler...

Şaşırarak baktı genç kadının yüzüne:

– Yani? Bizler öldükten sonra da yaşamaya devam mı ediyoruz?

Gülümsedi Mareike:

– O kadar sevinmeyin, dedi. Yani mezardan kalkıp yürüyeceğiz anlamında değil. Gerçi yine de onun gibi bir şey... Farklı görünse de! Dayınız sizin Yunus'un, ete kemiğe büründüm, Yunus diye göründüm... dizelerini pek sever, sık sık yinelerdi. "Tanrı ölümsüz olduğuna göre, onun görüntüsü olan Yunus da ölümsüzdür," derdi...

Neler söylüyordu bu kadın? Geçen akşam yöneticinin evinde yedikleri peygamberbalığı geliyordu aklına; kendisini bir an, Tanrının yansıması olan ölümsüz bir Yunus olarak düşledi. Bir yunusbalığı olarak...

Uzak masalardan birine çöreklenen ud, keman ve klarnetten oluşan fasıl heyeti, eski şarkılardan bir demet sunmaktaydı. O günlerde yeniden moda olan bir şarkıyı söylüyordu kemancı, düzgün bir sesle ve usulüne uyarak:

"Hayata bir daha dönmek hayal edilse bile,

Avunmak istemeyiz öyle bir teselli ile..."

Mareike, farkında olmadan bir süre belli belirsiz eşlik etti bu sözlere, sonra,

– Önceleri hiçbir şey anlamazdım bu şarkılardan, ama dayınız bana sevdirdi... dedi. Mistik bir yapısı var çoğunun...

– Evet, belki de bu yüzden... Aslına bakarsanız, dayımın alaturka sevdiğini bilmiyordum...

– O tabii daha çok klasik batı müziğinden hoşlanırdı.

– Evet. Ben de öyle biliyorum...

Aklına, kütüphanedeki plaklar, CD'ler, müzik kasetleri geldi. Saray müziği kasetlerini Mareike için almış olması gerekirdi. Acaba

o arabesk şarkı kasetini de mi onun için saklamıştı? Sönen sigarasını yeniden yaktı, kadehini yeniden doldurdu. "Dayımı sizin kadar bile tanımıyordum," deseydi daha doğru söylemiş olurdu.

Bir süre konuşmadan rakılarını yudumladılar. Sonra, genç kadının gözlerinin içine bakarak, birden,

- Dayımla aranızda çok yakın bir ilişki olduğu doğru mu, dedi.

Garson, uzaktan onları kolluyor, hiçbir şey yememelerine herhalde çok şaşırıyordu.

Genç kadın kaşlarını kaldırdı:

- Bu pis bir dedikodu, dedi. Siz inandınız mı?

Duraksamadan,

- Hayır, dedi. Aslında böyle bir soru sormam terbiyesizlik...

- Dayınız çok ilginç bir adamdı. Benimle yatmak istediğini biliyorum, burada tanıdığım bütün erkekler benimle yatmak istiyor, ama bu onun için sadece bir hevesti... Bilmem anlatabiliyor muyum? Fiziksel olarak olanaksız bir şeydi bu...

Bu kez gözlerini kaçırmak için eğdi başını önüne, gerçeği açıklayamayacağını biliyordu,

- Beni bağışlayın, dedi. Bu akşam her şeyi konuşmayı kararlaştırmış olmamızdan cesaret aldım... Bağışlayın.

Pek fazla şaşırmış, gücenmiş gibi görünmüyordu genç kadın,

- Bu duygunun ne olduğunu biliyorum, dedi. Ben de size benzer bir soru yöneltmek üzereydim. Örneğin bakkalın kızı... Ya da, sahildeki çadır-büfede çalışan küçük kız çocuğu...

Bir şey belli etmemek için kendisini güçlükle denetleyebildi,

- Hakkımda pek iyi şeyler düşünmediğiniz anlaşılıyor, diye mırıldandı.

- Hayır, konu bu değil. İnsan çok acıktığında önüne ne getirilirse yer, ama bu onun yemek zevkinin ölçütü olmaz...

Yutkundu, güçlükle,

- Pekâlâ, dedi. O halde ödeştik... Benim asıl sormak istediğim bu değildi zaten. Dayımla nasıl tanıştığınızı öğrenmek istiyordum.

Yani, olaylardan söz etmiyorum, onunla düşünce temelinde nasıl arkadaş oldunuz? Bunu bir de sizin ağzınızdan...

– Evet, ben de bunu anlatmak istiyordum. Dediğim gibi, Frigya tabletleri çok ilgimi çekmişti. Bu konuda kendi çapımda bazı araştırmalar yaptım. Bu arada, dayınızın The Human Science dergisinde yayımlanan bir makalesini okudum. Yaşamın sonsuz dönüşümü başlığını taşıyordu bu yazı. Konusu, bildiğiniz şeyler...

– Az çok. Pek kavrayabildiğimi söyleyemem. Keşke bunları onunla yüz yüze konuşma olanağını bulabilseydim... Yani, ruh da madde gibi, biçim değiştirerek varlığını sürdürüyor mu demek istiyordu?

– Tam aynı şey değil... Bu dediğiniz Hintlilerin düşünce sistemine uygun. Mistik bir düşünce. Dayınız ise, doğanın, ya da yaratıcının diyelim isterseniz, kapalı bir devre içinde, sınırlı ve değişmez miktarda temel madde kullanmakta oluşundan yola çıkıyordu. Maddedışı varlık dediği nesneye gelince, bu yaşam öğesinin madde yaşamına oranla sonsuz denebilecek değişimlere uğradığına, birbiri üzerine eklenerek çeşitlendiğine, bilgi birikimi yoluyla derinlik kazandığına dikkat çekerek, doğanın ya da yaratıcının bu kadar büyük sayılarda ve sürekli olarak değişimlere uğrayan senaryolar yaratmasının olanaksız sayılmasa bile, mantıksız ve akıldışı bir savurganlık olacağını ileri sürüyordu...

– Yani, Değişmeyen Senaryolar kuramı...

– Evet. Böyle olunca da, madde ve ruh bir kere yaratılmış oluyor, yaşamöyküleri bir kere çiziliyor, zaman içinde yinelenip duruyorlar... Zamanın göreceliğini, hatta evrenin değişik boyutlarında tersine akan zaman nehirleri olabileceğini düşümlerseniz, yaratma olgusunun sanıldığı gibi sürekli olamayacağını kabul etmek zorunda kalırsınız. Zaman çemberi üzerinde, bizimkine ters yönde ilerleyen bir insanın, sonsuz denebilecek bir dönüş anında, çemberin öteki yönünde, daha önceden yaratılmış nesnelere, olaylara ve varlıklara rastlaması gerekirdi. Eğer, yaratışın her an yenilendiği, yenileşip sürdüğü kabul edilirse, buna olanak olmayacağı anlaşılır...

Beyninin karıncalandığını hissediyordu. Yakınında bir duvar olsa, Kral Nemrut gibi, içindeki bu kargaşadan kurtulmak için kafasını vurabilirdi o duvara, acıyacağını düşünmeksizin.

– Bana somut şeyler söyleyin, dedi inler gibi. Ben şimdi burada var mıyım, kendi kendimin kopyası mıyım, yoksa her şey sadece bir gölge oyunu mu?

Mareike, aynı ciddi tavrını koruyarak konuşmasını sürdürdü.

– Dayınız, dünyanın oluşumu ile bugünkü uygarlık düzeyine geçiş arasındaki beş milyar yıllık sürenin en az iki üç milyarlık bölümünün tamamen bilgimiz dışında kaldığı varsayımından yola çıkarak, aslında bugünkü yaşam sürecinin, iki üç milyar yıl önce varolup da bilinmeyen nedenlerle yok olan yaşamın bir yinelenmesi olduğunu savunuyordu... Yani, somut olarak savunduğu buydu onun...

Bu kez anlamış gibi davranmak gereğini hisssetti, zekice gülümsemeye çalışarak,

– Sizinle iki milyar yıl önce yine burada buluşmuş olduğumuzu söylemenizin nedeni anlaşılıyor, dedi: Yani şimdi biz birer fosil miyiz?

Genç kadının yüzü birden sarardı:

– Hayır, dedi. Canlıyız tabii. Hem de öylesine ki... Ama bunu siz de hissettiniz, öyle değil mi? Beni tanıdınız. Beni biliyordunuz, vücudumun her santimetrekaresinde parmak uçlarınızın izi vardı: Ellerimiz birbirine dokunduğu zaman da anladık bunu...

Elektriklenmeye benzeyen o tuhaf duyguyu nasıl anımsamazdı.

– Evet, diye mırıldandı. Tam olarak ne olduğunu anlamadım, ama sizi tanımış olduğumu biliyordum o anda. Oysa siz beni tanımadınız. Aşağıda. İlk rastlaştığımızda...

Mareike, mahcup bir şekilde gülümsedi,

– Sakalınız, dedi. Sizi ilk tanıdığımda, o ilk kuşak yaşamımızda yani, birbirimize rastladığımız zaman, sakalsızdınız. Dayınızın albümlerindeki fotoğraflarınızda da sakalınız yoktu... O yüzden...

Israr etti:

– Ama eğer, iki milyar yıl önce de karşılaştığımız doğruysa, o zaman da benim sakal bırakmış olmam gerekmez miydi?

– Haklısınız... ancak, bu tür ayrıntılar için, senaryo olanak sağlıyor. Tiyatroda oyuncuların karakter değişikliğine yol açmayacak

şekilde makyajlarını kendilerinin seçme hakları vardır çok kez. Dayınızın İradei Cüz'iyye dediği şey bu. Benim saçımı boyayıp gözümün rengini değiştirmem, sizin sakal bırakmanız gibi... Ancak, elinize dokunduğum zaman fark ettim, daha doğrusu hissettim sizin o olduğunuzu... Çok garip bir duyguydu bu. Sanki, ellerimizin birbirine değmesi süreci sırasında, hemen hemen ölçülemez denilebilecek kadar kısa bir zaman dilimi bizi birbirimizden uzakta tutuyor ve yine belki, ancak mikronlarla ölçülebilecek kadar ince, zamanın etkilerine karşı koruyucu gücü olan bir görünmez madde, dokularımızın arasına girerek, bizim birbirimize tam olarak dokunmamıza engel oluyordu...

Birden, billur kürenin ekvatörüne yerleştirdiği çemberin de böyle, mikronlarla ölçülebilecek kadar ince, zamanın etkilerine karşı koruyucu gücü olan bir görünmez madde ile kaplı olduğunu anımsadı. Kanının beyninden çekildiğini, yürek atışlarının birden hızlandığını hissetti,

– Demek bunu siz de fark ettiniz, dedi. Ama bakın, bu akşam aynı şey olmadı. Peki, bunu nasıl açıklıyorsunuz?

– İşte asıl sorun burada, dedi genç kadın. Tam olarak kavrayamadığım bir mekanizma nedeniyle, zaman zaman iki milyar yıl önceki kimliğimiz ve bedenimiz ile şimdikiler birbirine karışır gibi oluyor. Siz fotoğrafçısınız, bilirsiniz, hani, üst üste çekilen filmlerdeki gibi, siz bugünkü kimliğinizle, ben iki milyar yıl önceki kimliğimle karşılaştığımızda bu farklı duyguyu hissediyoruz, ikimiz de...

İstençsiz olarak elini uzatarak genç kadının elini tuttu:

– Şu anda galiba ikimiz de bu çağda yaşıyoruz, dedi, ben öyle hissediyorum, size de öyle gelmiyor mu?

– Ben çok ciddi konuşuyorum. Bu o kadar hoş bir şey değil... Birlikte olduğumuz her an, yalnız el ele tutuştuğumuzda değil, sevişirken de, sizi içime aldığımda da, o farklılığı hissettiğimizi düşünün... Bence korkunç bir şey olurdu bu, siz öyle bulmuyor musunuz?

Onun ne demek istediğini anladı, tüyleri ürperdi:

– İnsanları cinsellikten uzaklaştıran, korkutan, sevgiyi soğutan bir şey, öyle değil mi? Bunu ben de anlayabilirim... Peki, bu duygudan kurtulmanın çaresi ne sizce?

– Her şeyden önce ne olup bittiğini anlamamız gerekiyor. Sizinle ben, bundan önceki yaşamımızda birbirimize çok yakındık. Bundan hiç kuşkum yok. İlk olarak şöminenin üstündeki fotoğrafınızı görür görmez içimde öylesine sıcak, âdeta yakıcı bir şeylerin kımıldadığını hissetmiştim ki, anlatamam. Dayınızı her fırsatta sizden söz etmesi için sıkıştırmıştım. Yanınızdaki kadını da kıskanmıştım...

– Bu olabilir mi? Oysa ben de sizi; ikinizi, aynı kadın olarak özdeşleştirmeye kalktım bu arada... Onun da Hollandalı olduğunu biliyorsunuz, değil mi?

– Evet ama hayır... Olanaksız bir şey bu. Yanlış bir zamanda, yanlış bir insanlaydınız. Ben o değilim. O olamam... Peki ya biz, diyeceksiniz, sizinle ne zaman ve hangi koşullarda karşılaşmıştık, nasıl o kadar yakın olabilmiştik ve sonra... sonra ne olmuştu?

– Yani... Herhalde şu ya da bu biçimde ayrılmıştık birbirimizden, öyle değil mi? Bunu mu söylemek istiyorsunuz? Yani bu ölüm olabilir mi?

– Evet. Sanırım.

Ürperdi:

– Bu çok kötü...

– Doğru, ama tabii kaçınılmaz bir şey... Dayınızın da fazla bir ömrü kalmadığını biliyor muydunuz? O kaza olmasaydı bile...

Şaşırdı:

– Ne diyorsunuz, dedi. Hasta mıydı yani?

– Kanserdi...

Yutkundu.

– Bunu bilmiyordum, diye mırıldandı. Hayır, yani, daha doğrusu, ölümünden önce yolladığı son mektubunda yakında ölebileceği olasılığından söz ediyordu, ama ben bunu daha çok, yaşlı bir insanın olağan kaygıları olarak düşünmüş, sözlerini bir çeşit doğal beklenti olarak algılamıştım...

– Kanserdi. Hızla ilerleyen bir cilt kanseri vardı. Kendisi de biliyordu bunu. Bana bir kalıt belgesi düzenletmek istediğini söylediği zaman, buradaki evi size bırakmasını ben önerdim ona. Çünkü sizinle ancak burada karşılaşma olanağımız vardı. Başına o korkunç kaza gelmeseydi bile, bu yaz, ölmeden önce buraya gelmenizi, emekliliğinizi alıp yanına gelmenizi isteyecekti sizden...

– Anlıyorum, dedi düş kırıklığına uğramış olarak. Evet, böyle diyordu o mektubunda... Ama bütün bunlar, sorulara bir yanıt değil...

Mareike de yeniledi sigarasını ve boşalan kadehini doldurmasını rica etti ondan, rakısından büyükçe bir yudum aldıktan sonra,

– Bakın, dedi. Sorunun yanıtı, gerçekten çok eskiden yaşanmış ortak bir geçmişimiz olup olmadığını saptamakta yatıyor... Son yıllarda, Merih'te, hatta Jüpiter'in gezegenlerinde ve başka gezegenlerde hayat izlerine rastlanmakta oluşu, dayınızın kuramını geliştirmeyi düşündürttü bana. Evren çapında bir tarih, evren çapında bir bütünleşme, evren çapında bir senaryo... Eğer bu doğruysa, sizinle ille de yeryüzünde, bu yeryüzünde karşılaşmış olmamız da gerekmiyor...

Birden sarhoşluğu geçer gibi oldu. Yoksa gerçekten deli miydi bunların hepsi? Dayısı ve bu kadın... Ve tabii, kendisi.

Mareike şimdi daha tutkulu bir tavırla sürdürüyordu konuşmasını:

– Başlangıçta, yaşamın oluşumu hakkındaki bilgilerimizin ışığında, evrensel yaratıcının, dayınızın deyimiyle yaşamla ilgili bütün buyruklarının, bilinmesini uygun gördüğü bütün bilgilerin, bütün olasılıkların, yani canlıların ve cansızların ezelden ebede kaderlerini içeren senaryoların, bir olağanüstü, daha doğrusu belki de doğaüstü bilgisayar disketi şeklinde, daha ilk büyük patlama ile birlikte evrenin her köşesine gönderilmiş olabileceğini düşünmüştüm. Frigyalıların tabletleri de bu disketten söz ediyor olmalıydı. Dayınızı bu yüzden, Nemrot koyunda bir araştırma başlatması için zorladım. Ama sonradan bu düşüncemden vazgeçtim. Böyle bir

senaryonun, yeryüzünün herhangi bir köşesinde saklanması mantıkdışıydı. Evreni oluşturan güç, senaryosunu kendi sonsuz belleği içinde bir yerde saklayabilirdi. Ama öbür yanda, Frigyalıların tabletlerinde sözü edilen gizemli billur küre de vardı. Dayınızla ben, uzun süre bu küreyi, senaryonun içinde saklı olduğu olağanüstü gelişmiş bir Tanrısal kutu olarak düşlemiştik. Bu yüzden dayınız onun bir felsefe taşı olduğunu söylüyordu. Yani olanaksız görüneni olanaklı kılabilecek şey...

– Bu çılgınlık...

– Haklısınız. Bu düşünce gerçekten de olanaksızdı. O zaman aklıma başka bir şey geldi. Değişmeyen evrensel senaryo kuramı doğruydu, ama bu kürenin işlevini biz yanlış değerlendiriyorduk. Dayınızın "birinci kuşak" dediği ilk uygarlığın temsilcileri, kendilerine dünyadaki yaşamın başlangıcında gönderilmiş olan yaşam buyruklarını, başka deyişle yaşam senaryolarını, kendileri yok olmadan önce, gelecekte tekrar dünyaya geldiklerinde yanlış yapmamak, rollerini kusursuz oynayabilmek için, bunları içeren çok gelişmiş bir bilgisayar cd-romu ya da çok daha gelişmiş bir bellek kitaplığı hazırlayarak güvenli bir yerde saklamış olabilirlerdi. Frigyalıların sözünü ettikleri billur topu, o olağanüstü bellek kitapçığını bulursak, onun sayesinde yaşamın sırrını çözemesek de, insanlığın geçmişini öğrenebilirdik.

– Peki ama onu bulsanız bile nasıl çözecektiniz? Ona uyan makineyi de bulmanız gerekmez miydi?

– Size bilgisayarcı olduğumu söylemiştim. Bugün, bu konuda çok ileri teknikler geliştirmiş bulunuyoruz. Disketi ele geçirebilmiş olsaydık, sanıyorum, zor da olsa çözebilirdik. Kaldı ki, benim bir bilgi kitaplığı olduğunu tahmin ettiğim o küre, ya da nesne, belki sadece dokunmakla bile bazı mesajlar verebiliyor, hatta bu mesajları görüntülü olarak yansıtabiliyordu... Frigyalılara aktarmış olabileceği gibi... Tabletlerde, kürenin ölüleri dirilttiğinden söz ediliyordu. David Livingstone'un yerlilerini anımsıyor musunuz? Frigyalılar da, hareket eden imgeleri görünce, ölülerinin canlandığını, gördükleri imgelerin ruh olduğunu sanmış olmalılar...

Sustu, rakısından bir yudum daha içti, soluklandı; o kadar heyecanlı bir şekilde konuşuyordu ki, alnında terler belirmişti. Yine heyecanlı bir şekilde sürdürdü konuşmasını:

– Bunu dayınızla tartışmak istediğim zaman garip bir tepki gösterdi. Beni kendisine ihanet etmekle suçladı. Ben, aksak noktalarından söz edince, elinde kuramını doğrulayacak önemde kanıtlar bulunduğunu iddia etti. Gereksiz yere tartıştık.

Hayretle baktı genç kadının yüzüne:

– Ne zaman oldu bu? dedi.

– O kazanın olduğu gece.

– O gece siz dayımla birlikte miydiniz? Gece bekçisi dayımın bir erkekle tartıştığından söz etti bana. Konuşmalarını duymuş, ama anlamamış. Peki ya siz...

Sigarasını tutan parmakları titriyordu genç kadının:

– Evet, dedi. Kazı ekibinde doğa tarihi araştırmaları yapan arkadaşımla birlikteydik o gece, dayınızın evinde.

– Kızıl saçlı arkadaşınız...

– Evet...

– Dayım onunla da tanışıyordu demek?

– Elbette!.. Birçok kez üçümüz birlikte olmuştuk. Yalnız, dayınız son zamanlarda bir hayli değişmişti, özellikle de, İstanbul'daki doktoruna kontrol için gidip döndükten sonra, bize karşı bayağı kuşkucu bir tavır sergilemeye başlamıştı. Bildiklerini, düşündüklerini, eskisi gibi bizimle paylaşmak istemiyor gibiydi en azından. Örneğin arkadaşım, uzun zamandır varlığını bildiğimiz billur topu bulduğu kanısındaydı dayınızın. Sanırım çadır-büfedeki küçük kızın ona böyle bir şey verdiğini öğrenmişti. Ben de çalışma masasının çekmecesinde bir kere ona benzer bir şey görmüştüm. Bunun aradığımız billur top olduğundan kuşkuluydum, ama yine de arkadaşıma bundan söz etmiştim...

– Demek arkadaşınız her şeyi biliyordu...

– Evet. O akşam, dayınız onu da yemeğe davet etmişti. Konu, Frigyalıların tabletleriydi, tahmin edebileceğiniz gibi. Bir ara arka-

daşım dayınıza billur topun onda olduğunu bildiğimizi, bunu açıklamamak suretiyle bize güvensizliğini gösterdiğini söyledi ve onu açık davranmamakla suçladı. Dayınız nedense bu söze çok sinirlendi, âdeta kendinden geçti, hakaretler savurdu, bizi yetkili makamlara ihbar edeceğini, memleketten sürdüreceğini söyleyerek tehdit etti, hatta evinden kovdu. İnanılmayacak bir sahneydi, dehşet içinde kalmıştım, arkadaşım da neye uğradığını şaşırmıştı. Apar topar çıktık evden. Eninde sonunda bilimsel bir tartışma yapılıyordu, belki biraz düşüncesizce sarf edilmiş bir söz için, özellikle de bana karşı bu kadar kaba davranmış olmasının nedenini hâlâ anlayabilmiş değilim...

Düşünceli düşünceli,

– Ölümü yakın, demiştiniz, diye mırıldandı. Kim bilir nasıl bir bunalım içindeydi...

– Daha iyi ya!

– Her neyse... Peki, sonra ne oldu?

– Tabii, çıkıp gittik evden. Arkadaşım beni kazı yerine bıraktı. Yolda tartışmıştık aramızda. Tahmin edebileceğiniz gibi çok üzgündüm. Aslında ben de sizin gibi düşünüyordum. Arkadaşıma, ne de olsa yaşlı ve hasta bir adama karşı kaba davrandığı, en azından anlayışlı hareket etmediği ve beni de güç durumda bıraktığı için kızmıştım. Hastalık bir yana, bu gibi bilimsel araştırmalar insanların sinirlerini zaman zaman çok gerebilir. Arkadaşım da kabahatını kabul etti sonunda. Dayınızdan özür dileyeceğini söyleyerek beni bırakıp tek başına geri döndü. Fakat gittiğinde evde kimseyi bulamamış. Zavallı adam o öfkeyle herhalde açılmak, hava almak için arkamızdan dışarıya fırlamış, çukuru göremeyerek yuvarlanmış olmalı...

Saçlarının dibinde bir üşüme hissi...

– Peki, ya siz, siz sonra niye aramadınız onu? Madem o kadar dosttunuz, onun çok hasta olduğunu da biliyordunuz...

– Haklısınız ama doğrusu ben de çok kırılmıştım. Arkadaşıma kızdığı için bana da tepki göstermiş olsa bile, daha sonra haksızlık ettiğini düşünüp onun beni araması gerekirdi. Beni evinden kovan

bir insanı ben nasıl arayabilirdim? Kaldı ki, ertesi sabah yine de telefon ettim. Açılmayınca, telesekreterine not bıraktım ve biraz sitem ettim. Savcı bu bandı inceledi sanırım. Gün boyunca hep o beni arasın diye bekledim. Neler olduğunu bilseydim, bilebilseydim...

Gözleri dolmuştu. Her şey son derecede mantıklı görünüyordu. Bu açıklamalara göre Mareike eve gidip dayısını aramamakta haklıydı, bunun için kimse onu suçlayamazdı.

– Haklısınız, diye mırıldandı. Bunu bilmiyordum...

Bir süre sustular. Yine de kafasının içi bulanıktı, anlayamadığı bir şeyler vardı. Bir garip sıkıntı. Bir doyumsuzluk... Mareike'nin kaygılı ve sorgulu bakışlarının üzerinde sabitleştiğini fark edince, aklına gelen başka olasılıklar üzerinde durmayı sonraya bırakarak,

– Bir billur küreden söz ettiniz, dedi. Bunun, dayımın, sürekli senaryolar kuramını kanıtlayacak nesne olduğuna mı inanıyordunuz? Nasıl bir şeydi bu küre? Dayımın çekmecesinde gördüğünüz nesne öyle bir şey olabilir miydi?

Genç kadının çok kısa bir an durakladığı gözünden kaçmadı.

– Bilmiyor musunuz, dedi. Size yazmış olduğunu sanıyordum ben...

İlk kez yalan söyledi ona,

– Hayır, dedi.

Genç kadın artık ondan bir şey gizlemesinin doğru olmayacağını düşünmüş olmalıydı ki, kararlı bir tavırla,

– Açıkçası, dayınızın çekmecesinde gördüğüm nesnenin, Frigyalıların tabletlerinde sözü geçen billur top olduğunu sanıyorum dedi. Arkadaşım da, çadır-büfede çalışan küçük kızın dayınıza böyle bir şey vermiş olabileceğini söylemişti. Hatta bundan emindi.

– Peki, bundan size neden söz etmemiş olsun ki dayım? Siz onun çok güvendiği bir meslektaşı, arkadaşı, en yakın dostuydunuz, sizi evinde konuk ediyordu, hiç sakınmadan... öğrendiğim kadarıyla.

– Öyleydi, ama işte... Bilemiyorum. Ya o kürenin bir işe yarayıp yaramayacağından emin değildi, belki elindeki kürenin bir eksiği, bir kusuru vardı, ya da, onun nasıl kullanılacağını bilmiyordu. Böyle

bir bilgi deposundan yararlanmak için ileri derecede bilgisayar teknolojisine sahip olmak gerekir. Bana ondan söz ederse, o bilgileri ben gün ışığına çıkarabilirdim. Ama bu bilgiler, onun kuramını çürüten şeyler de olabilirdi. Belki de bundan çekindi. Ayrıca belki de, onu çözmek onurunu bir başkasına bırakmak istemiyordu. Bir bilim adamı kıskançlığı diyebilirsiniz buna. Hatta bu onuru elinden alabileceğimi bile düşünmüş olabilir, ilerleyen hastalığının verdiği kuşkuculuk ve alınganlık nedeniyle... Bilemiyorum. Tabii, çok yanılıyordu. Ben sadece ona yardım etmeyi düşünüyordum. Böylece, kendi geçmişim, dolayısıyla da sizinle olan geçmişimiz aydınlığa çıkmış olacaktı...

Dayısının elinde eksik olan parçanın, billur küreyi içindeki gizli ve gizemli bilgileri açıklayabilmesi için gerekli olan okuyucu makinenin içine yerleştirilmesini sağlayacak madeni çeper olduğunu biliyordu artık. Küçük kızın getireceğini söylediği, billur kürenin içinde muhafaza edilmekteyken, belki de yine bir deprem nedeniyle dışarısına fırladığı mahfazının da önemli bir işlevi olabilirdi. Bunları genç kadına açıklamamak için kendisini zor tutuyordu, bu yüzden sözün akışını, ona belli etmeden değiştirmeye çalıştı,

- Dayımın çekmecesinde gördüğünüz küre, düşündüğünüz kadar önemli idiyse, nereye saklamış olabilir onu, dedi. Belki de götürüp müzeye teslim etmiştir, olamaz mı sizce?

Olumsuzca başını salladı genç kadın:

- Sanmıyorum. Devlete ait konularda son derecede ikircikli bir adamdı dayınız, ama o kürenin, bir müzeye emanet edilemeyecek kadar önemli olduğunu bilecek kadar da akıllıydı. Kaldı ki, öyle bir şey yapmış olsa, mutlaka bana söylerdi. Ölümünden önceki son günlerde Yenifoça'nın dışına çıkmadığını biliyorum. Yalnız bir kez, birlikte Menemen'e gittik, notere kalıt belgesi düzenlettirmesi için. Bu durumda sanırım yine de evin içinde bir yere saklamış olmalı onu... İyice aransa bulunabilir. Sizin gözünüze çarpmadı mı öyle bir şey?

Düşünür gibi yaptı, sonra "Hayır!" anlamında başını salladı.

- Çok yazık. Doğrusu arkadaşımla ben, sizin bir şeyler bildiğinizden bayağı emindik...

Yüreği burkuldu,

- Buraya onu bulma umuduyla mı döndünüz yoksa, dedi.

- Hem evet, hem hayır. Dayınızın ani ve beklenmedik şekildeki ölümü, çok küçük yaşlarımdan beri düşlerimi ve hayallerimi süsleyen beyaz atlı prense kavuşma umudumun da kırılmasına neden olmuştu. O prens sizdiniz. Fotoğraflarınızı görür görmez anlamıştım bunu. Sonra, kazıdaki arkadaşlardan sizin dayınızın evine yerleştiğinizi öğrendim. Sizi bulmak, sizinle konuşmak için elimden gelen, gelmeyen her şeyi yapabilirdim. Benim geçmişimdiniz siz. Sizinle yaşanmış çok mutlu bir geçmişti bu ve aynı zamanda yaşadığımız dünyada bugün de sizinle bu mutluluğu paylaşma umudum vardı...

Sesi birden tarazlandı ve sustu. Gerçekten de, sesinin kırıklığından, bakışlarının hüznünden, çok derin, inanılmaz bir sevginin, neredeyse hastalıklı bir tutkunun tutsağı olduğunu sezmek olasıydı.

"Böyle bir şey olamaz... Çılgınlık bu! Saçma... Hezeyan bu..." diye haykırmak geçiyordu içinden. Ama öte yandan, birbirleri hakkında yüzeysel şeyler dışında fazla bir şey bilmemelerine, aralarında önemli sayılabilecek bir yaş farkı bulunmasına, hatta içtenlikle değerlendirdiği zaman itiraf etmekten kaçınamayacağı şekilde, genç kadının güzelliği ile kendi çökmüş görüntüsü arasındaki büyük aykırılığa karşın, aynı heyecanı, genç kadınınki kadar kendisi de kuvvetle hissetmiş, hatta bu duyguyu Güneydoğu Asya'ya özgü çılgın aşk tutkusu Amok'la kıyaslamış değil miydi? Bunu nasıl açıklayabilirdi? Yine de karşılık bekleyen birtakım sorular vardı.

- Peki, saçınızın rengini, gözlerinizin lensini değiştirmenizin özel nedeni yok muydu, dedi. Ne bileyim, buraya döndüğünüzde, belki de...

İçinden, zalimce, "Acaba, yöneticinin, yada jandarmanın dikkatini çekmemek için olabilir mi bu?" diye tamamladı sorusunu.

Aslında ne demek istediğini genç kadının anladığından emindi, ama o, daha önce bu konuda yaptığı açıklamayı yinelemekle yetindi:

– Bir sezgi diyebilirsiniz buna, dedi duraksayarak. Daha önceki birlikteliğimizde de saçımın ve gözlerimin rengi böyleydi gibi gelmişti bana...

Evde, şöminenin üstünde, Singapurlu sevgilisiyle çektirmiş oldukları fotoğrafı anımsadı. O da aslında Mareike gibi Hollandalıydı ve sapsarı saçları vardı. Bu bir rastlantı olabilir miydi?

Mareike,

– Ben de sizi sakalınızdan ötürü tanıyamamıştım, diye sürdürüyordu konuşmasını. Anımsarsanız bu yüzden duraksadığımı söylemiştim size; ama şimdi düşünüyorum da, ilk birlikteliğimiz sırasında da sizin böyle bir sakalınız vardı... galiba. Belki siz de, benim saçlarımı boyatmama, lenslerimi değiştirmeme benzeyen bir önseziyle sakal bıraktınız...

Belki bu da doğruydu. Tam, "Ya dayımın hazırladığı kitabın notları... Onlara ne oldu?" demek üzereydi ki garson, yüzünde bir hayli kızgın bir ifadeyle masaya yaklaştı, şefinden epeyce bir azar işitmiş olmalıydı,

– Özür dilerim, dedi. Acaba, servisten mi hoşnut kalmadınız, yoksa yemeklerimizi mi beğenmediniz? Hiçbir şeye el sürmediniz de...

Mareike ile göz göze geldiler. Genç kadın bu kez daha bir içten gülümsedi. Hafta başı olması dolayısıyla zaten tenha olan lokantada onlardan başka kimse kalmamıştı, "Haklı," diye fısıldadı kulağına doğru eğilerek. "Ona biraz fazla bahşiş verin! Lütfen..."

O da, "Olur!" dercesine başını salladı, garsona döndü,

– Kusura bakma kardeşim, dedi. Aslında hanımefendi ile çok uzun zamandan beri ilk olarak konuşma fırsatı bulabildik, onun için, anlarsın ya... Konuşmaya daldık, yemek yemeyi unuttuk...

Garson, öfkesini belli etmemeye çalışıyordu:

– Kusura bakacak bir şey yok, dedi. Estağfurullah... Yani, istersenız, balıklarınızı ısıttırabilirim...

Genç kadın garsona bakmadan başını olumsuzluk anlamında iki yana salladı:

– Benim bir lokma bile yiyecek halim yok... Ama tabii sen istersen... Çok aç olduğunu söylemiştin...

Onun kendisine ilk olarak "Sen!" diye hitap ettiğini algılayarak âdeta telaşlandı. O da aynı şekilde konuşmayı denedi,

– Seninle daha uzun zaman birlikte olabilmek için bir bahaneydi o, dedi daha acemice bir ses tonuyla. Aslında ben de bir lokma yiyecek halde değilim...

– Balıklara yazık oldu desene... Hoş bir bakıma... Seni bilmiyorum, ama ben, çok mutluyum...

Genç kadının bu sözleri üzerine birdenbire rahatladığını hissetti, gevşedi, masanın üzerinden elini uzatıp genç kadının elini avcuna aldı,

– Artık bu hesaplaşmaları bıraksak, dedi. Belki dünya tarihinden bile eski zamanlardan beri birbirimizi sevdiğimizi, birbirimizi istediğimizi biliyoruz. Asıl önemli olan bu. Bunu ne zaman açık açık söyleyeceğiz birbirimize?

Mareike'nin bakışları şaşılacak bir hızla değişiverdi o zaman, sihirli bir değnek dokunmuş, bütün kimliğini değiştirmiş gibi, çevresi Tanrısal bir halenin parıltısı ile ışıklandı, yüzüne sevdalı bir hüzün gelip yerleşti,

– Lütfen gidelim artık sevgilim, dedi titrek bir sesle. Lütfen... Milyarlarca yıldan beri seni bekliyorum, seni özlüyorum...

Bu öyle kaçınılması olanaksız bir çağrıydı ki, bütün varlığı o zamana kadar hiç yaşamadığı sıtmalı bir titreşimle sarsıldı, genç kadının avuçlarının arasındaki ellerini acıtırcasına sıktı,

– Ben de, dedi fısıldayarak. Ben de kendimi bildim bileli galiba hep bugünün umuduyla yaşamışım... Ben de nihayet seninle yalnız kalacağımız anı bekliyorum... sabırsızlıkla...

Sonra garsona dönerek hesabı istedi.

24

Dönüş yolunda, son yıllarda hiç olmadığı kadar sarhoştu. Mareike vücudunun bütün ağırlığıyla üzerine abanmıştı, bacağını

bacağına sürtüyor, bir eli ensesinde dolaşırken, öbür eli pantalonunun fermuarını açmaya uğraşıyor, dudakları sakallarının üstünde, kulağında, dudaklarının kenarında geziniyor, sıcak soluğunu yakasından içeri üfleyerek onu kışkırtmaya çalışıyor, o da tek eliyle karşılık vermek zorunda olduğu için, sağ elini uzatıp sıyrılan eteğinin altına soktuğu parmaklarıyla genç kadının bacaklarını okşuyor, kasıklarını sıkıştırıyor, bu arada, bir okyanusun dalgalarıyla boğuşuyormuşçasına, kullandığı eski arabanın direksiyon boşluğuna yenik düşmemek için büyük bir çaba harcıyordu. Genç kadın, bitmeyen bir şarkının nakaratı gibi, hiç durmaksızın, "Sevgilim, seni seviyorum, seni çok seviyorum!" diye fısıldıyordu kulağına. O da aynı sözcüklerle, aynı ateşle karşılık veriyordu.

Bakkal dükkânının önündeki alandan geçerlerken, bıraktıkları yerde saatlerden beri onları beklemekte olan Karlos, sevinç gösterileriyle, kesik kesik havlayarak karşıcı çıktı. Öylesine coşkuluydu ki, neredeyse tekerleklerin altında kalıyordu. Son anda sert bir manevra yaparak güçlükle kurtardı hayvanı ezilmekten. O arada gözleri yolun kenarındaki sete ilişti. Bakkalın kızıyla elektrikçinin oğlu, setin üstünde, yan yana oturmaktaydılar. Oğlan kolunu kızın omzundan aşırmıştı ve galiba saçlarını öpüyordu, kız yanağını oğlanın yanağına dayamıştı. Yanlarından geçerlerken oralı bile olmadılar, âdeta kendilerinden geçmişlerdi. Yüreğinde hafif bir burukluk hisseder gibi oldu, ama her kıpırtısını atmaca gibi izleyen Mareike bakışlarını hemen yakalayarak, pantolonunun üzerinde iki parmağıyla oyluğunu sıkıştırdı, canını fena halde acıtan bir çimdik attı, "Gözümden bir şey kaçmaz, karışmam ha!" diye fısıldadı kulağına, artık sevdalı olmaktan daha çok, tutkulu bir cinsellik tınısıyla.

***

Karlos'la aynı anda ulaştılar tepedeki eve. Arabasını Suziki'nin arkasına park etti. Mareike ile sarmaş dolaş indiler merdivenlerden. Cebinden kapının anahtarlarını çıkarırken, yukarda kalan Karlos'un iniltiye benzeyen garip bir ses çıkardığını fark ederek başını çevirip baktı. Yukarda, iki arabanın arasında, yere çömelmiş, gizlenmeye çalışan, çadır-büfedeki kıza benzettiği küçük bir

gölge görür gibi oldu. Seslenmek istedi, ancak o sırada koluna asılmış olan Mareike, yüzünü gözünü öpücüklere boğuyor, tutkulu bir mırıltıyla bir an önce eve girmeleri için zorluyordu onu.

Kapıyı güçlükle açtı. Genç kadın, daha sokak kapısı üzerlerine kapanır kapanmaz, ışıkları yakmasını engelleyerek boynuna asıldı, bacağının birini beline dolayarak, o güne kadar hiç bilmediği bir yöntemle, yalar gibi, emer gibi öpmeye başladı dudaklarından. Bu beklemediği saldırı karşısında bir an ne yapacağını şaşırdı, sersemledi, dengesini yitirir gibi oldu; aslında o da genç kadının coşkusuna kaptırmıştı kendisini, bir yandan soluk soluğa öpüşüyor, yabanıl sesler çıkarıyor, bir yandan da kendilerinden geçmiş halde, titreyen elleriyle giysilerinin altından birbirlerini okşuyorlardı.

Farkında olmadan yere doğru kaymak üzerelerdi ki Mareike birden kendisini çekti, doğruldu, çadır-büfedeki küçük kızın bir gün önce yapmış olduğu gibi, hiç duraksamadan, hiç yabancılık çekmeden, ama daha kararlı ve kendine güvenen bir hareketle, güçlü parmaklarıyla bileğinden yakalayarak onu da kendisiyle birlikte merdivenlere doğru sürükledi. Daha yatak odasının önüne varmadan, üzerlerindeki bütün giysileri yerlere fırlatıp atmışlardı bile.

Karanlıkta çıplak teni, genç kadının sımsıcak vücuduna değdiği sırada, bir an, gerçekten de iki milyar yıllık birer fosil olup olmadıklarını, en azından, Asurlular, Frigyalılar ya da Romalılar döneminde yaşayıp yaşamadıklarını sordu kendi kendisine. Oysa, evindeydi, kendi yatağındaydı ve yıllarca hayallerini süslemiş olan gizemli sevgili, düşlerinde yaşattığı gibi, karanlıkta bile ışıklar saçan çıplaklığı, ateşli kösnüllüğüyle yanı başındaydı.

Sevişmelerinin doruk noktasına ulaşmak üzerelerken, yine bir an, ellerinin birbirlerine ilk değdiği zaman olduğu gibi, aralarına o saliselerle bile ölçülemeyecek zaman farklılığının girmesinden, dokunma duygularındaki yanardağ patlamasını andıran coşkuyu, eser kalınlığındaki bir görünmez yalıtkanın susturmasından korktu, ama hiçbir şey karşı koymadı onlara, iki yumuşak dokunun birbirine kavuştuğu anda, ikisi de benzer haykırışlarla kendilerinden geçtiler.

***

Sabahın ilk ışıkları yüzüne değer değmez, eski alışkanlığıyla hemen gözlerini açtı, tasayla yanına baktı. Hayret, düş değildi. O buradaydı, gece uykuya yenik düşmek üzerelerken üstlerine çektiği pike yere kaymıştı, ikisi de çırılçıplaktılar ve o yanında, öylece, kımıldamadan yatarken, göz kamaştıran sakınmasız gövdesi karşı duvardaki büyük boy aynasına çarpıyor, oradan da, açık pencereden giren şimdiden ısınmış gün ışığıyla yarışarak, odanın çaprazdaki parlak düz beyaz duvarına bir bahar ayininin coşkusunu yansıtıyordu. Elini uzatıp genç kadının, ilk gün sert bir çift Ankara armuduna benzettiği göğüslerinin belli belirsiz pürüzlü tenine hafifçe dokundu. O kadar canlı, o kadar taze bir dokuydu ki, onunla ilk olarak iki milyar yıl önce sevişmiş olabileceği savı inanılacak bir şey değil gibi göründü gözüne.

Onu uyandırmamak için büyük bir sessizlik içinde kalkıp banyoya girdi. Hidrofor artık sessiz çalışıyor ve ılık su hızla iniyordu saçlarından gövdesine. Bu su onu her zaman rahatlatır, gençleştirirdi, ama bu sabah, iki gece üst üste, sabahlara kadar yinelenen, birbirlerinden her bakımdan farklı, çok yoğun ve yorucu aşk oyunlarının ardından, bir tuhaf doyumsuzluk hissetmekte olduğunu, şaşırarak fark etti. İlk geceki, küçük kızla olan birlikteliklerinin tek yanlı utancını hâlâ içinden çıkarıp atamamış olması doğaldı belki, ama Mareike ile yaşadıkları her bakımdan büyülü, coşkulu ve ilmekleri sevgi sözcükleri ile atılmış olağanüstü geceden sonra böyle bir hisse kapılmış olmasının mantıklı bir açıklaması olamazdı.

Yumuşak süngerle vücudunu sabunlarken, "Mantıklı olan ne var ki..." diye mırıldandı elinde olmadan. Asıl mantıksız olan, iki milyar yıllık hasretten sonra, bir gecede doyuma ulaşmayı beklemek değil miydi? Ya Mareike, o da aynı şeyleri duyuyor muydu acaba, kendisi gibi?

Bornozuna sarınarak yatak odasına geçti. Mareike, yatağın içinde hafifçe doğrulmuş, elini tam karşıdan gelen güneş ışığından korunmak için gözüne siper etmişti. Onu öyle, bornozunun aralığından görünen çıplaklığıyla karşısında bulunca, şakacıktan bir çığlık attı:

– Sen böyle, çırılçıplak ne arıyorsun burada! Utanmaz mısın sen?

Sonra, kollarını açarak onu yanına çağırdı.

– Biliyorum, dedi. Burası senin evin. Ben senin cariyenim. Sen olağanüstü bir erkeksin. Söyle bakalım, daha kaç cariyen var hareminde? Söyle de onları kıtır kıtır keseyim...

Yeniden sarmaş dolaş oldular. Neden sonra, genç kadının kollarının arasından kendisini güçlükle sıyırarak,

– Daha acıkmadın mı sevgilim, dedi. Bak, sana muhteşem bir kahvaltı hazırlayacağım. Ama istersen sen de bir duş yap...

Mareike, komodinin üstüne bıraktığı saatine bir göz attı:

– Bu olanaksız sevgilim, dedi. Saat sekiz buçuk olmuş. Çok geç kaldım. Arkadaşım merak etmiş, belki de yollara düşmüştür. Zaten sabahları.kahvaltı yapmak âdetim değil.

Sonra çapkınca gülümsedi:

– Ama sen ye, sen çok güç harcadın bu gece, akşam da yememiştin, acıkmışsındır! Banyoya gelince...

Parmaklarının ucuyla göğüslerinin ucunu okşar gibi yaptı,

– Akşama kadar her tarafımda senin dokunuşlarının izi kalsın, kokun üstümden hiç çıkmasın istiyorum, dedi.

Bir an birbirlerine her an alevlenmeye hazır bir sıcaklıkla baktılar. Eğer ikisinden biri o an herhangi bir hareket yapacak olsaydı, her şeye yeniden başlayabilirlerdi. Mareike, gözlerini kaçırarak,

– Lütfen sevgilim, diye mırıldandı, tutkusunu gizlemeye çalışmadan. Birbirimizi bulduk. Artık çok vaktimiz olacak. Sana karşı çok zayıfım, biliyorsun, anlamış olman gerekir. Onun için, ne olur, beni güç durumda bırakma...

Boynunu eğdi,

– Sen bilirsin sevgilim,dedi. Haklısın... Ama akşama buluşuyoruz değil mi?

– Tabii.. Akşama yemeğimizi burada yeriz. Taraçada. Sen hiçbir şeye karışma. Her şeyi ben hazırlayacağım...

- İstersen buraya da taşınabilirsin.

Kısa bir sessizlik oldu, sonra genç kadın,

- Akşama belki de bana bir müjde verirsin, dedi. Billur topu bulamasan bile, bu konuda dayının sana bir mesaj bırakmış olduğundan eminim. Onun gibi son derecede titiz ve dikkatli bir insan, öyle önemli bir konuda rastlantılara güvenmez, bildiğim kadar.

Yüzüne soran gözlerle baktığını fark edince,

- Ne olursa olsun, bana güvenmelisin sevgilim, diye ekledi ısrarlı bir tavırla. Bu bir hayat memat sorunu. Daha fazlasını açıklayamam. Ama ikimiz için elinden geleni yapacağını biliyorum.

Sonra, onun soru sormasına fırsat bırakmadan, sıçrayarak çıktı yataktan,

- Şimdi, bırak da giyineyim, dedi. Kapıdan gözetlemek, röntkencilik yapmak yok bak! Utanırım!

Mareike banyoda giyinip makyajını yaparken, kapının aralığından,

- O billur topu bulursak, geçmişimizi aydınlatmış olacağımızdan emin misin? diye sordu genç kadına.

- Büyük bir olasılıkla, dedi Mareike. Ama önemli olan, o küre, içindeki bilgilerle bizi öylesine birbirimize bağlayacak ve geleceğimizi güvence altına alacak ki, bir daha hiç ayrılmayacağız...

Sonra onun içeri girmeye niyetlendiğini fark ederek, kapıyı sıkıca kapattı, kilidini de çevirdi.

***

Kapıdan çıkmadan önce yine uzun uzun öpüştüler, o kadar ki, kolundan tutup, "Hadi artık git, yoksa düş kırıklığına uğratabilirim seni!" diye âdeta kovalamamış olsaydı, işe gitmekten vazgeçmeyi ciddi ciddi düşünmeye başlamıştı galiba genç kadın, ancak son anda bu kez de erkeğin mızıkçılık yapmaya başladığını fark ederek, kendisini güçlükle kapının dışına attı, merdivenin başında durarak,

- Bugün evi baştan aşağı aramayı ihmal etme olur mu sevgilim, diye seslendi. Dayın o büyülü billur küreyi mutlaka burada bir yer-

lere saklamış olmalı. En azından senin için bir yerlerde bir mesaj bırakmış, bir açıklama yapmış olması gerek... Bundan eminim. Onun, ebedi mutluluğumuzun anahtarı olduğunu sakın unutma!

Suziki'ye bindi, motoru çalıştırdı, geri dönüş manevrası yapmadan, aşağıya doğru hızla sürdü arabasını.

Mareike'nin arabayı akşam, burnu yokuş yukarı olarak park etmiş olduğu geldi aklına birden.

25

Dayısının, kendi ölümünü ima etmek isterken domuzlardan söz etmesi bir anlamda hastalığına yaptığı bir gönderme olarak algılanabilirdi. Sadece, klasördeki son kez okuduğu mektupta, elindeki gizemli küreden Mareike'ye söz etmek istememesinin nedenini açıklamamış olması aklını karıştırıyordu. Pek yakında öleceğini bilen bir insan için mantıksız bir davranıştı bu. Hele, o son gece, Mareike'ye karşı öylesine kaba davranmış olması inanılmaz bir şeydi.

Öte yandan, dayısı gibi, genç kadının da, küreden söz ederken bunun bir "Hayat memat sorunu" olduğunu ileri sürmesini ve hele onun bulunmasının geleceklerini güvence altına alacağını savunmasını anlamakta da güçlük çekiyordu. Düşündükçe ürkütücü olasılıklar geliyordu aklına.

Gücü ve içeriği hakkındaki kuşkuları sürüp gitmekle birlikte, dayısının, o kadar güvendiği, evinde konuk ettiği genç kadına bile varlığını söylemekten kaçındığı kristal küreyi, değil bir başkasına, ya da müzeye vermek, evinde gizlemeye bile cesaret edemeyerek, terk edilmiş, çöplüğe dönüştürülmüş eski kazı çukurunda, kendi eliyle inşa etmiş olduğu çimentodan küçük barınakta sakladığından emindi artık. Tartışma gecesi yalnız kalır kalmaz, belki de değerli taşın yerinde durup durmadığını denetlemek için çıkmıştı evden. Birisi -ki Mareike'nin son açıklamalarının ışığında kızıl

saçlı adam olduğu anlaşılıyordu bunun- kristal küreyi elinden almak, ya da yerini öğrenmek için geri döndüğünde, onun evden çıktığını görmüş, arkasından gidip izlemiş, nereye sakladığını söyletmek için sıkıştırmış, bu sırada aralarında geçen bir boğuşma sonunda onu öldürmüş, sonra da cesedini çukura yuvarlamıştı.

Bu varsayımla Mareike' yi kollamak istediğinin farkındaydı.

Yine de bir doyumsuzluk vardı içinde. Sebepsiz bir cinayet olurdu bu. Mareike gibi kızıl saçlı adam da kristal kürenin dayısında olduğundan haberliydi, ama ikisi de onu nereye sakladığını bilmiyorlardı. Bu durumda onu öldürmekle ellerine bir şey geçmezdi, hatta tam tersine, küreyi ele geçirmek umudunu büsbütün yitirirlerdi. Öte yandan, dayısı düşündüğü gibi ve olayların doğruladığı biçimde, küreyi o geceden önce, kimsenin araştırma yapmayı akledemeyeceği bir yerde, çöplüğe dönüşen kazı yerinde hazırladığı yuvaya götürüp saklamış idiyse, o gece Mareike ve arkadaşıyla tartışmasına da neden kalmıyordu. Yine bu yüzden onun, sert bir tartışmanın ardından, konukları gittikten sonra, şortunun üzerine pijamasının ceketini geçirerek, çöp dökmek gibi hiç de acelesi olmayan bir bahaneyle gece vakti sokağa çıkmasına akıl sır erdiremiyordu.

Bir çeşit sancılı kaygıyla kitaplığın çekmecesini açıp baktı. Gizemli küre yerinde duruyordu. Küçük kızın kürenin mahfazasını getirmeye söz verdiğini de biliyor muydu acaba Mareike?

"Ne tuhaf!" dedi içinden. Bir ara bu kürede yaşamın gizlerini içeren güçler olduğunu düşünmüştü ciddi olarak. Dayısının kuramına inanmıştı, inanmak istemişti. Âdeta canlıydı kristal küre. Kim elini dokunduracak olsa, elektrik çarpmış gibi sarsılıyordu her tarafı.

Onu ilk bulduğu zaman yaşadığı olağanüstü yoğunluktaki cinsel serüveni anımsadı.

Hayır, bu küre, yaratıcının eseri değildi. Olamazdı. Olağanüstü bir "şey"di o, ama onun kara delikten, evrenin derinliklerinden büyük patlama sırasında yola çıkmış olduğunu ileri sürmek, gülünç ve delice bir savdan başka bir şey değildi.

İnsan eliyle yapılmıştı o "şey". Mareike,"Bilgisayar disketi, bir CD-ROM, çok geliştirilmiş bir bilgi kitapçığı olabilir," demişti. Doğru tahmin etmişti; o "şey", dünyadaki ilk kuşak insanların yok olmadan önce meydana getirdikleri bir teknik harikasıydı. Bu doğru olabilirdi. O uygarlığın temsilcileri, birkaç milyar yıl sonra yeniden dünyayı dolduracak olan yeni kuşak uygarlığın temsilcilerine, şifreli moleküller, çoğalmaya hazır canlı organizma, ya da kopyalanmış tohum örnekleri değil, ama değişmeyen senaryodaki oyunlarını aksatmadan oynayabilmeleri için gerekli anahtarları, yaşam denklemlerini bu bilgisayar disketine kaydetmiş olmalıydılar.

Duraksadı.

Dayısının değişmeyen senaryolar kuramı bu açıklamaya uyuyor muydu? İnsanlar, kendi kaderlerini belli eden bilgileri elde edebiliyorlarsa, değişmeyen senaryo ne oluyordu? Mareike'nin de ısrarla doğruluğunu savunduğu, hatta evren ölçeğinde genişlettiği bu kuram geçerliyse, bu bilgileri elde etmek, geçmişte olanları ve aynı bağlamda gelecekte olacakları öğrenme olanağını sağlasa bile, bu kuşak insanlarının işine yaramazdı ki... Bir ay sonra oynanacak at yarışında hangi atın kazanacağını bilse bile insan, değişmez senaryonun kendisi ile ilgili sekansında eğer bu yarışta kazanması öngörülmemiş ise, yani yazgısında bu yoksa, ne yaparsa yapsın, önüne birtakım engeller çıkacak ve bahsi tutturamayacak demekti. Neye yarardı bu bilgi o zaman?

Kaşları çatıldı. Bu işte bir tuhaflık vardı. Eğer kuramının doğruluğuna inanıyorsa, o disketteki bilgilerin gün ışığına çıkmasından çekinmemesi gerekirdi dayısının. Ama acaba öyle miydi? Bu kuram, dayısı gibi felsefi açıdan kendisine *kuşkuculuk*u seçmiş birisi için, fazla basit, ama aynı zamanda fazlasıyla fantastikti. Belki, böylesine bir disketin varlığı da aynı şekilde ütopik olarak algılanabilirdi, ama bunun örnekleri vardı. Aya giden astronotlar oraya dünyamızla ilgili en önemli bilgileri içeren bir kapsül bırakmamışlar mıydı? Hatta uzayın derinliklerine gönderilen bir uyduya da bu tür bilgileri içeren bir belge yerleştirilmiş değil miydi?

Bir sigara yaktı. Gerçeği yakalamakta olduğu duygusuyla heyecanlanmıştı. Sigarayı tutan parmakları titriyordu. Başta dayısı

olmak üzere, kendisi, yönetici ve yöneticinin karısı, dayısının bütün çevresi ve belki de Mareike, hepsi bir inanılmaz oyunun içindeydiler.

Aklına gelenler bir an ürküttü onu. Geçmiş kuşağın insanları, kendilerini, tarihlerini ve belki de uygarlıklarının çöküş nedenlerini anlatmış olmalıydılar, bu olağanüstü bilgi kitapçığına yükledikleri olağanüstü bilgilerle... Yalnız onlar mı? Belki de ya da hiç kuşkusuz, olağanüstü teknolojik üstünlüklerinin formüllerini...

Uzman bir arkeolog olan dayısı, Frigyalıların tabletlerindeki yazıyı okumuş ve bu gerçeği kavramıştı. Eğer bu doğruysa, bu bilgileri elde edecek olanlar, öteki insanlar üzerinde korkunç bir üstünlük sağlama olanağına kavuşmuş olmazlar mıydı?

***

Değişmeyen senaryolar diye bir kuram yoktu. Belki felsefi bir düşünce oyunu olarak tartışılabilirdi, ama gerçekte bu kuram düpedüz dayısının bir fantezisi, bir uydurmasıydı. Kopyalanmış hücrelerin milyarlarca yıl sonra kendiliklerinden canlanabileceği varsayımı da ancak kurgubilim öykülerine malzeme olabilirdi. Oysa dayısı, bu kürenin, bu bilgisayar disketinin, bu olağanüstü cd-romun gerçek anlamını, gerçek içeriğini, gerçek dehşetini biliyordu. Atom bombasından bile korkunç bilgiler içeriyordu bu çok gelişmiş bilgi odacığı... Belki de iki milyar yıl önce yaşamış olan insanların, insanlığın varılabilecek en yüksek uygarlık düzeyini oluşturan ve büyük bir olasılıkla çöküşlerine de neden olan teknolojilerinin sırlarını içeriyordu. Daha önce atomun parçalanışının keşfinde olduğu gibi, sorumsuzca kullanılabilirdi bu bilgiler. Bu yüzden, kimsenin eline geçmemesi gerekirdi.

Dayısı, yakında öleceğini bildiği için, elinin altında tutmayı da göze alamamıştı onu. Belki ortadan kaldırmayı da düşünmüş, ama bir bilim adamı haysiyetiyle kendisinde böyle bir şey yapmak hakkını görmemişti.

Artık o gizemli billur kürenin neden "Nemrut bir felsefe taşı, insanlığın geleceğini tehdit eden yüz bin suratlı" bir felaket tellalı olduğunu biliyordu. Dünyanın önde gelen egemen güçlerinin o kü-

renin peşine düşeceklerini bildiği için, çok zorunlu olmadıkça, yeğeninin başını derde sokmak istememişti. Önlem olarak, rastlantı sonucu eline geçen bu tehlikeli küreyi götürüp eski kazı yerindeki çukurda izole etmişti. Kimsenin onu bu çöplükte arayacağını tahmin etmiyordu. Mareike ve arkadaşları iz peşindeydiler. Özellikle de kızıl saçlı adamdan kuşkulanıyordu. Değişmeyen senaryolar kuramını bir bakıma araştırıcıları başka yönlere çekmek için ortaya atmıştı.

Her şeyi düşünmüştü, ama burada karşısına çıkan Mareike'yi başından savamamıştı, çünkü aslında romantik bir adamdı o ve bu genç kadın -kendisine verdiği gibi- ona da yaşamı boyunca aradığı sevgiyi vermişti; fiziksel açıdan, fizyolojik açıdan güçsüz ve yeteneksiz, bu nedenle de sapık ilişkilere eğilimli bir erkekti, ama Mareike'ye tutkundu ve son ana kadar bu yüzden kendisini ondan uzaklaştıramamıştı. Bu yüzden onu da, o inanılmaz kuramına inandırarak, yönlendirmeye, etkilemeye çalışmıştı. Ama bunu başaramadığı anlaşılıyordu. Çünkü unuttuğu bir şey vardı. Asıl gerçeği, ölmeden önce tamamlamaya çalıştığı kitabında açıklamaktaydı. Mareike o notları okumuştu. Kızıl saçlı arkadaşına anlatmıştı.

İçine tarif edilmez bir hüzün çöktü. Nasıl da aptal yerine konulmuştu. Evet, iki milyar yıl önce yaşanmış ve yeniden yaşanmaya başlanan o büyük sevgi de bir masaldı. Kendi kendisini de kandırmıştı. Çünkü böyle bir şeye inanmaya hazırdı ve Mareike, büyük bir olasılıkla dayısından dinlediği onun kendi kişisel öyküsünü biliyordu...

Billur topu eline alarak tekrar inceledi. Nasıl da uslu uslu duruyordu.

Ya o iki gece boyunca yaşadıkları neydi?

Acı bir gülümseme yayıldı dudaklarına. O haplardı bunun nedeni. O gün, elektriği yakmadan banyoya girmiş, karanlıkta dayısının ilaç dolabını açmış ve her zaman aldığı ağrıkesicilerin bulunduğunu sandığı tüpten iki hap alarak yutmuştu. Bunlar extacy haplarıydı. Dayısının, küçük kızı koynuna almadan önce yuttuğu haplardı...

Bir tek, dayısının o gece kim tarafından, ne için ve nasıl öldürüldüğünü öğrenmesi gerekiyordu şimdi. İçinde hâlâ Mareike' yi bu korkunç olayın dışında tutabileceği umudu vardı. Bir gece önce yaşadıklarının bütünüyle yalan, sahte, aldatmaca, çirkin bir oyun olabileceğine inanmıyordu.

Ne demişti? İki milyar yıl önceki geçmiş yaşamlarında ayrılmalarına belki de bir ölüm neden olmuştu, ikisinden birinin ölümü... Bu yaşamda da olacak demekti bu. Ama hangisi kalacaktı geride?

Mercan lokantasında, küçük fasıl heyetinin keman çalan şarkıcısı Münir Nurettin'in moda şarkısını okuyordu:

"Cihana bir daha gelmek hayal edilse bile,

Avunmak istemeyiz böyle bir teselli ile..."

Mareike de mırıldanarak eşlik etmişti şarkıya; "Türk saray müziğini dayınız sevdirdi bana," demişti. Bir klasik müzik hastası olan dayısı... Bakışları müzik setinin bulunduğu köşeye çevrildi. Dayısının hemen hepsi klasik batı müziği plaklarından, CD'lerinden, müzik kasetlerinden oluşan koleksiyonu, duvarı kaplayan kütüphanenin bir rafını baştan başa dolduruyordu. Sadece birkaç tane alaturka, bir iki halk müziği ve yalnızca bir tane arabesk müzik kaseti vardı.

Nasıl da düşünememişti? Doğruydu Mareike'nin söylediği. Dayısı ona şifre şeklinde de olsa bir mesaj bırakmış olmalıydı. Dayısı klasik müzik meraklısıydı, ama alaturka müziğin klasikleşmiş parçalarını ve halk müziğini de severdi. Ama onun ne olursa olsun arabesk müzik dinleyebileceğine inanamazdı.

Heyecanla yerinden kalktı. Titreyen elleriyle arabesk müzik kasetini yerinden çıkarıp teybe taktı, aygıtı çalıştırdı.

Yanılmış mıydı yoksa? Teypten, gözde bir arabesk şarkıcısının gümbür gümbür yükselen sesi duyuldu ilk anda. Düş kırıklığı içinde teybi kapatmak üzereydi ki şarkıcı birden sustu, onun yerini dayısının sesi aldı:

"Sevgili yeğenim, bana çekmişsen eğer, benim gibi bir adamın koleksiyonunda böyle rezil bir kasetin yer olmadığını düşünür, ne olduğunu merak eder ve dinlersin. Bu kaseti, çadır-büfede çalışan küçük kız armağan etmişti bana. Bir mesaj yerleştirdiğim anlaşıl-

masın diye baş tarafını silmedim, gerisini Mareike ve sevgilisiyle bu akşam yaptığımız tartışmadan sonra, senin için dolduruyorum.

Mareike ile sevgilisi, o nemrut felsefe taşının, o yüz bin suratlı billur kürenin bende olduğunu ve nasıl bir değer taşıdığını çok iyi biliyorlar. O kızıl saçlı adam, onu benim elimden almak için cinayet bile işleyebilir. Bu gece, ben uyuduktan sonra mutlaka geri gelecektir. Artık onu burada saklayamam. Vakit kalmadı artık, oysa sen gelinceye kadar bekleyebileceğimi sanıyordum. İyi ki daha önce hazırlığını yaptım. Birazdan kristal küreyi oraya götüreceğim. O pis kokulu çöp çukurunda kimse onu aramaz. Eğer sen geldiğinde ben ölmüş olursam ve sen bu kaseti dinlersen, bırak o sakladığım yerde kalsın. Bu sırrı saklayacağına güveniyorum. Eğer, olmayacak bir rastlantıyla kristal küre senin eline geçerse, onu yok et.

Sevgili dayın..."

26

Singapur'daki sevgilisinin ayrılacakları sırada biraz da sitemle, "Sen denizcisin, denizciler kavgacı olur, bunu yanından eksik etme!" diyerek eline tutuşturduğu colt marka tabancayı, her olasılığa karşı safarisinin cebine soktu. Billur küreyi siyah renkli bir çöp torbasına yerleştirdikten sonra aşağıya indi, dayısının araç ve gereçlerini sakladığı küçük dolaptan, bir gün önce aldığı iki kilo beyaz çimentoyla, dayısının bir süre önce aynı amaçla kullandığı malayı, küçük su bidonunu bir büyük torbaya doldurdu, hepsini çarşı çantasına yükleyerek evden çıktı. Ne pahasına olursa olsun, dayısının vasiyetini yerine getirecekti. Dünyanın geleceği buna bağlıydı. İki milyar yıl önce yaşananlar yeniden yaşanmayacaktı. Yoktu kader diye bir şey.

Şimdi o gece olanları biliyordu. Dayısı, o tartışmanın ardından billur küreyi evde saklayamayacağını anlayarak, teybe söylediği gibi, sırtına pijama ceketini giyip öylece evden çıkmış, kızıl saçlı adam dönmeden önce görevini yerine getirmek için hızlı hızlı yü-

rümüştü eski kazı yerindeki çöplüğe doğru. Büyük bir heyecan içindeydi. Ancak, ilerleyen hastalığı nedeniyle bünyesi çok zayıflamıştı, o hızlı yürüyüşe ve heyecana kalbi dayanamamıştı. Çukurun başına geldiği sırada yakalamış olmalıydı enfarktüs onu. Geç kalmıştı. Kristal küreyi, daha önce hazırlamış olduğu yuvaya kadar götüremeyeceğini anlayınca, son anda, çöp yığınlarının arasında kimsenin göremeyeceğini, bulamayacağını düşünerek, çöplüğe fırlatıp atmıştı.

Bir cinayet olasılığıyla boşuna yormuştu kafasını. Billur topu ele geçirmeden dayısını öldürmek kimsenin işine yaramazdı. Çünkü kızıl saçlı adam da, Mareike de onun nerede saklandığını bilmiyorlardı.

Dayısı kanserdi, ama ölümü kanserden olmamıştı. Bir kaza, ya da cinayet de değildi bu. O çöplüğün kenarında kendi başına da benzer bir olay gelmiş olmasaydı, dayısının çukura yuvarlanmasının gerçek nedenini anlayamayacaktı. Vücudundaki yaralar adli tabibin saptadığı gibi, bıçak yarası değil, domuzların diş yaralarıydı. Düştüğü yerden yardım çağıramamıştı, çünkü daha düşmeden önce ölmüş olmalıydı. Öyle olmasa, ne yapar eder, yukarıya çekebilirdi kendisini.

Karlos da bu yüzden yardım edememişti ona, çünkü o kadar sevdiği efendisine kimse saldırmamıştı çukura yuvarlanmasından önce. Ciddi bir otopsi yapılabilmiş olsaydı, gerçek ölüm nedeni herhalde ortaya çıkardı.

Başından beri yanılmıştı kendisi de. Billur topun deprem sırasında yuvasından çıkıp çöplerin üstüne düştüğünü sanmıştı. Oysa top zaten çöplerin arasındaydı, deprem sadece onun dağılan çöplerin arasından yukarıya, yüzeye çıkmasını sağlamıştı.

***

Coltunun işlemeli sapını sıkı sıkı tutarak derin bir hüzün içinde, çöp yığınının iğrenç kokusuna doğru yavaş yavaş yürüdü, eski kazı çukurunun başına gelince durdu, çevresine bir göz attı, kimseyi göremedi. Hüküm vermekte acele mi etmişti acaba?

Elindeki çarşı çantasını kenara bırakarak çömeldi, aşağıya baktı. Tahmin ettiği gibi, küçük kızın cesedi çukurun dibindeydi.

Gece, billur topun taş mahfazasını getirmek için yukarıya çıkmış ve Mareike ile onun eve dönüşlerini izlemişti. Ancak orada, onları izleyen bir başkası daha vardı. Kızıl saçlı adamdan başkası olamazdı bu. Kızın elinden mahfazayı almak istemiş, o direnince zorla almış, ama artık çok şey bildiğini düşünerek, onu öldürmüş, arabaya koyarak götürüp çöp çukuruna atmıştı. Arabayı yerine bırakırken, daha önce ne şekilde park edildiğine dikkat etmemiş olmalıydı.

Doğruldu. Bir çıtırtı işitir gibi oldu. Yakında bir yerden Karlos'un kesik kesik, acıklı bir yakarışı andıran havlaması ulaştı kulaklarına. İçgüdüsel bir davranışla, safarisinin cebine soktuğu coltu çıkardı. Aynı anda, karşıdaki pelit ağacının gölgesinden sıyrılan kızıl saçlı adamla göz göze geldiler. Adam tabancasını, ayağının dibinde diz çökmüş olan Mareike'nin ensesine dayamıştı. Öbür elinde tuttuğu, parlak, daha önce hiç görmediği bir cins kayadan yapılmış, dört köşe, kaldırımtaşını andıran mahfazayı havaya kaldırarak, kötü bir İngilizceyle,

– Mahfaza bende, diye haykırdı. Billur topla bir araya gelmezse ikisi de işe yaramaz. Anlaşalım. Parayı paylaşırız... Çok büyük para var bu işte. Aptallık etme! Yoksa sen de ölürsün, sevgilin de ölür!

Mareike'nin sarı saçları güneşte altın gibi parlıyordu.

Coltunu doğrulttu. Mareike elini havaya kaldırarak, bir çığlık attı,

– Dur, yapma! diye bağırdı Türkçe olarak. Görmüyor musun, bu adam deli. Seni seviyorum...

Mareike'yi vurmadan adama ulaşamazdı.

Gülmeye başladı o zaman. Coltun namlusunu ayakucuna bıraktığı çantaya çevirdi, kurşunların hepsini peşi peşine çantanın üstüne boşalttı. Kırılan ve parçalanan kristalin insan çığlığını andıran sesi, ötelere, ağaçların tepelerine doğru yankılandı. Çok kısa süren bir sessizlik oldu, sonra Mareike'nin bu kez, Flamanca olarak "Yapma!" diye haykırdığını duydu, aynı anda da susturuculu bir silahın yumuşacık, bir fısıltıyı andıran sesi erişti kulaklarına. Tetiğin iki

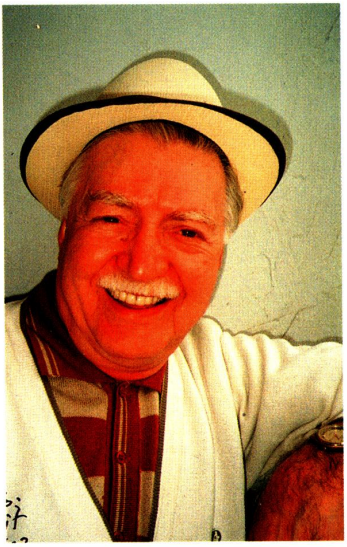
kez çekildiğini ayırımsayabildi sadece. Başını çevirmeye vakit bulamadan omzunda şiddetli bir yanma hissetti. Tökezledi. Ayağı kaydı. Elindeki tabancayı atarak tutunacak bir şeyler aradı çevresinde.

Aşağıya, küçük kızın cesedinin yanına yuvarlanmadan önce hıçkırır gibi, "Domuzlar!" diyebildi sadece.

Oran, 3 Ocak 199?

Erhan BENEL

Ustamız Erhan BENER'den ilginç bir roman daha...
DÖNÜŞLER, "fantastik" öğelerle öyküye gizem katan;
felsefi tartışmalarla iç içe geçmiş sürükleyici bir macera romanı....
Dünyanın bütün denizlerini dolaşan emekli çarkçıbaşının,
dayısından miras kalan Yenifoça'daki eve yerleşmesiyle
"zaman ve yaşam senaryoları üzerine" geliştirilen
şaşırtıcı bir serüven başlar. "Yüz bin suratlı billur top"un,
peşinde olan yalnızca çarkçıbaşı değildir...
DÖNÜŞLER, bir tür bilimkurgu romanı olarak da
nitelendirilebilir...
Kahramanlarının biri dışında, hiçbirinin adı olmamasına karşın,
kurguda kargaşaya yer vermeyen Erhan BENER, ustalığını
bir kez daha kanıtlamıştır.
DÖNÜŞLER, aynı zamanda yerleşik ahlak değerlerini, cinselliği sorgulayan bir roman...
DÖNÜŞLER, aynı zamanda bir yalnızlık romanı...
DÖNÜŞLER, aynı zamanda coşkulu bir sevda romanı....
DÖNÜŞLER...
Beğeniyle okunacak bir Erhan BENER romanı...

Fotograf: Ferit Ayaz

ISBN 975 - 7115 - 35 - 5

9 789757 115359